

Facultade de Filoloxía e Tradución

(*)

Horarios

Horarios

http://webs.uvigo.es/fft/index.php?option=com_rokdownloads&view=folder&Itemid=74

Grao en Estudos de Galego e Español

Materias

Curso 3

Código	Nome	Cuadrimestre	Cr.totais
V01G160V01501	Comunicación nas empresas e nas institucións en galego e español	1c	6
V01G160V01502	Gramática española I	1c	6
V01G160V01503	Gramática española II	1c	6
V01G160V01504	Fonética e fonoloxía do español	1c	6
V01G160V01505	Literatura medieval galega-portuguesa	1c	6
V01G160V01506	Panorama das literaturas lusófonas	1c	6
V01G160V01507	Seminario de literatura galega ata 1900	1c	6
V01G160V01508	Seminario de literatura galega desde 1900 ata 1936	1c	6
V01G160V01601	Sociolingüística e planificación lingüística do galego e do español	2c	6
V01G160V01602	Gramática galega I	2c	6
V01G160V01603	Gramática galega II	2c	6
V01G160V01604	Fonética e fonoloxía do galego	2c	6
V01G160V01605	O teatro da literatura española dos séculos XVI e XVII	2c	6
V01G160V01606	Poesía e prosa da literatura española dos séculos XVI e XVII	2c	6
V01G160V01607	Literatura medieval española	2c	6
V01G160V01608	Literatura hispanoamericana: Narrativa e ensaio	2c	6

Curso 4

Código	Nome	Cuadrimestre	Cr.totais
V01G160V01701	Gramática española III	1c	6
V01G160V01702	Historia da lingua española	1c	6
V01G160V01703	O español de América e o español no mundo	1c	6

V01G160V01704	Seminario de literaturas e culturas lusófonas	1c	6
V01G160V01705	Seminario de literatura galega desde 1936 a 1975	1c	6
V01G160V01706	Seminario de literatura galega desde 1975 ata a actualidade	1c	6
V01G160V01801	Gramática galega III	2c	6
V01G160V01802	Historia da lingua galega	2c	6
V01G160V01803	Terminoloxía e neoloxía do galego	2c	6
V01G160V01804	Literatura española dos séculos XVIII e XIX	2c	6
V01G160V01805	Literatura española dos séculos XX e XXI	2c	6
V01G160V01806	Literatura hispanoamericana: Poesía e teatro	2c	6

Curso 3

Código	Nome	Cuadrimestre	Cr.totais
V01G160V01901	Comunicación científica-técnica en galego e español	1c	6
V01G160V01902	Comunicación nos medios (en español e galego)	1c	6
V01G160V01903	O español coloquial e as súas variedades	1c	6
V01G160V01904	Edición de textos	1c	6
V01G160V01905	Lingüística, comunicación e cognición	1c	6
V01G160V01906	Edición de textos literarios	1c	6
V01G160V01907	Literatura e cine	1c	6
V01G160V01908	Historia do libro	1c	6
V01G160V01909	Tradución literaria	1c	6
V01G160V01910	Obradoiro de produción de textos literarios	1c	6
V01G160V01911	O español e o galego como segundas linguas	2c	6
V01G160V01912	Prácticas de gramática contrastiva	2c	6
V01G160V01913	Lingua de signos española	2c	6
V01G160V01914	Dialectoloxía do galego	2c	6
V01G160V01915	Lexicografía do español e do galego	2c	6
V01G160V01916	Linguas da Península Ibérica	2c	6
V01G160V01917	As escritoras da historia literaria	2c	6
V01G160V01918	Literatura latina	2c	6
V01G160V01919	Estética e teoría da arte	2c	6
V01G160V01920	Seminario de literatura hispánica	2c	6
V01G160V01921	Textos canónicos da literatura galega	2c	6
V01G160V01922	Crítica literaria	2c	6

Curso 4

Código	Nome	Cuadrimestre	Cr.totais
V01G160V01991	Traballo de Fin de Grao	2c	6

DATOS IDENTIFICATIVOS**Comunicación nas empresas e nas institucións en galego e español**

Materia	Comunicación nas empresas e nas institucións en galego e español			
Código	V01G160V01501			
Titulación	Grao en Estudos de Galego e Español			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	3	1c
Idioma	Castelán			
Departamento	Lingua española			
Coordinador/a	Anaya Revuelta, Inmaculada			
Profesorado	Anaya Revuelta, Inmaculada			
Correo-e	ianaya@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	Esta materia analiza as cuestións fundamentais relacionadas coa comunicación dentro do ámbito empresarial e institucional.			

Competencias

Código		Tipoloxía
CB2	Que o estudantado saiba aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.	- saber facer
CB3	Que o estudantado teña a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.	- saber facer
CB4	Que o estudantado poida transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.	- Saber estar / ser
CE1	Dominar a comunicación cos e coas falantes das linguas de estudo no grao, en diferentes contextos sociais, profesionais e culturais, desenvolvendo a capacidade de comprensión e expresión oral e escrita, con tolerancia cara á diversidade social e cultural como resultado de defender os dereitos fundamentais de igualdade social, de xénero, de raza e de orientación sexual, e os valores propios da democracia e a cultura da paz.	- saber - Saber estar / ser
CE5	Dispoñer dos coñecementos necesarios para a comprensión, análise, desenvolvemento, avaliación e aproveitamento dos recursos lingüísticos e literarios para o futuro profesional	- saber
CE7	Participar en debates e actividades de grupo, e organizalos desenvolvendo un pensamento autónomo e crítico con respecto ás posicións alleas e á tolerancia cara á diversidade social e cultural que se expresa nas linguas e literaturas en cuestión.	- saber facer - Saber estar / ser
CE9	Planificar, estruturar e desenvolver ensaios escritos e presentacións orais en español e en galego, formulando hipóteses cunha metodoloxía apropiada para transmitir ideas eficaces, de acordo coas convencións académicas, e argumentando os razoamentos expostos.	- saber - saber facer
CE13	Ser competente para utilizar as novas tecnoloxías como recurso metodolóxico, de investigación, didáctico e de comunicación	- saber - saber facer
CT2	Que o alumnado saiba aplicar os seus coñecementos ao seu traballo ou a súa vocación dunha forma profesional, e posúa as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.	- saber facer
CT4	Que as/os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solucións a un público tanto especializado como non especializado	- saber facer

Resultados de aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe	Competencias
Articular estratexias orientadas á creación de ensaios, informes, memorias, correos electrónicos e demais tipos de escrito co propósito de mellorar a comunicación escrita en contornas profesionais.	CB2 CE1 CE7 CT4

Dotar do coñecemento e técnicas que se necesitan para a correcta interpretación textual, así como para coñecer os mecanismos de orientación ideolóxica en calquera tipo de texto.	CB3 CE5 CE13 CT2
Afianzar as habilidades de comunicación tendo en conta os facilitadores e barreiras e os distintos estilos persoais de comunicación.	CB4 CE9 CE13

Contidos

Tema	
Tema 1. A comunicación na empresa e nas institucións	1.1. Relación entre organización e comunicación. 1.2. Niveis de comunicación na empresa.
Tema 2. A comunicación verbal e non verbal	2.1. Os sistemas de comunicación non verbal na empresa e nas institucións. 2.2. Factores que favorecen a comunicación entre persoas.
Tema 3. Documentos básicos na empresa	3.1. O certificado. 3.2. O curriculum vitae. 3.3. A carta de presentación. 3.4. A nota de prensa.
Tema 4. A carta	4.1. Principios xerais. 4.2. Modelos de cartas máis frecuentes.
Tema 5. O correo electrónico	5.1. Principios xerais. 5.2. Modelos.
Tema 6. O informe	6.1. Principios xerais. 6.2. Modelos.

Planificación docente

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Actividades introdutorias	2	2	4
Sesión maxistral	20	30	50
Traballos tutelados	5	20	25
Resolución de problemas e/ou exercicios	6	30	36
Presentacións/exposicións	10	14	24
Probas prácticas, de execución de tarefas reais e/ou simuladas.	3	6	9
Probas de resposta longa, de desenvolvemento	2	0	2

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Actividades introdutorias	A actividade introdutoria consistirá en expoñer os obxectivos e as principais tarefas previstas para o curso. Así mesmo, delimitaranse os obxectivos e as principais liñas temáticas.
Sesión maxistral	Actividade teórica. Exposición teórica da materia que irá acompañada de exemplos que aseguren a comprensión axeitada dos temas.
Traballos tutelados	Actividade práctica. Os alumnos e alumnas realizarán lecturas dirixidas pola profesora e recibirán asesoramento.
Resolución de problemas e/ou exercicios	Actividade práctica. Realizaranse diversos exercicios na aula co obxectivo de relacionar teoría e práctica. Estes exercicios serán de diferente natureza, en función do tema tratado.
Presentacións/exposicións	Actividade práctica. Os alumnos e alumnas expoñerán de forma oral un traballo preparado de forma individual. Na presentación oral valorarase o contido da mesma, pero tamén todos os aspectos relacionados coa comunicación oral e non verbal.

Atención personalizada

	Descrición
Traballos tutelados	Para a realización de traballos tutelados e para a resolución de exercicios reservarase un tempo para atender e resolver as dúbidas do alumnado. As persoas que o desexen poderán concertar horas de consulta de forma adicional ao horario establecido para titorías.
Resolución de problemas e/ou exercicios	Para a realización de traballos tutelados e para a resolución de exercicios reservarase un tempo para atender e resolver as dúbidas do alumnado. As persoas que o desexen poderán concertar horas de consulta de forma adicional ao horario establecido para titorías.

Avaliación			
	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
Presentacións/exposicións	Exposición de forma oral dun traballo realizado de forma individual.	30	CB2 CE1 CE13
Probas prácticas, de execución de tarefas reais e/ou simuladas.	Realización de diversas prácticas sobre redacción de diferentes tipos de textos.	30	CB3 CE5 CT2 CT4
Probas de resposta longa, de desenvolvemento	O exame final conterá preguntas de carácter teórico e práctico sobre toda a materia.	40	CB4 CE7 CE9

Outros comentarios e avaliación de Xullo

Ao comezo do curso os alumnos e alumnas deberán indicar á docente a forma pola que optan, é dicir, avaliación continua ou avaliación única.

Os estudantes Erasmus poderán realizar as probas coa axuda dun dicionario. É necesario posuír un nivel de coñecemento do español equivalente a un B2.

Para poder ser avaliado dentro da opción de avaliación continua será necesario asistir regularmente ás clases e entregar os traballos e as prácticas ao longo do cuadrimestre (traballos que deberán ter unha nota mínima de aprobado).

A proba de resposta longa ou exame está prevista para a última semana de clases.

O alumnado que opte pola avaliación única será avaliado a través dun exame ao final do cuadrimestre ou na data oficial na convocatoria de xullo.

Bibliografía. Fontes de información

Cadiñanos Fernández, Alberto y Riesco de Dios, Estilita, Comunicación y relaciones profesionales, Madrid: Mc Graw Hill, 2005

Cassany, Daniel, La cocina en la escritura, Barcelona: Anagrama, 1995

Cassany, Daniel, En línea. Escribir y leer en la red, Barcelona: Anagrama, 2012

Martínez de Sousa, José, Diccionario de edición, tipografía y artes gráficas, Gijón: Trea, 2001

Portocarreño, Felipe y Gironella, Natalia, La escritura rentable. La eficacia de la palabra en la empresa, Madrid: S.M, 2001

Ramos, Fernando, Comunicación y Protocolo en el espacio local. Imagen y transparencia de las instituciones públicas, Pontevedra: Diputación de Pontevedra, 2011

Reyes, Graciela, Cómo escribir bien en español, Madrid: Arco libros, 1998

Rodríguez Fernández, Celso; Romo Feito, Fernando y Anaya Revuelta, Inmaculada, Vico. Elementos de Retórica. El sistema de los estudios de nuestro tiempo y Principios de Oratoria, Madrid: Trotta, 2005

Ao longo do curso indicárase máis bibliografía específica.

Recomendacións

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

Comunicación nos medios (en español e galego)/V01G160V01902

DATOS IDENTIFICATIVOS**Gramática española I**

Materia	Gramática española I			
Código	V01G160V01502			
Titulación	Grao en Estudos de Galego e Español			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	3	1c
Idioma	Castelán			
Departamento	Lingua española			
Coordinador/a	Rifón Sánchez, Antonio			
Profesorado	Rifón Sánchez, Antonio			
Correo-e	arifon@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	Esta materia aborda o estudo da gramática do español centrándose nas repercusións léxico-gramaticais da morfoloxía.			

Competencias

Código		Tipoloxía
CB4	Que o estudantado poida transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.	- saber facer
CB5	Que o estudantado desenvolva aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.	- Saber estar / ser
CE4	Coñecer os métodos básicos do estudo e análise lingüística e literario	- saber
CE6	Argumentar os temas e os textos obxecto de estudo de acordo coas convencións académicas, achegando probas e servíndose dos recursos bibliográficos e electrónicos dispoñibles, especialmente dos orientados á investigación lingüística e literaria e á docencia das linguas impartidas no grao.	- saber facer
CE12	Posuír unha conciencia crítica ante mecanismos de exclusión e discriminación das mulleres na linguaxe	- Saber estar / ser
CT2	Que o alumnado saiba aplicar os seus coñecementos ao seu traballo ou a súa vocación dunha forma profesional, e posúa as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.	- saber facer
CT4	Que as/os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solucións a un público tanto especializado como non especializado	- saber facer

Resultados de aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe	Competencias
Saber identificar e clasificar os procesos de formación do español e as súas unidades.	CB5 CE6 CE12 CT4
Saber os principios que rexen a variabilidade flexiva do español desde un punto de vista formal e semántico	CB5 CE4 CT2
Saber establecer as series derivativas de cada familia léxica.	CB4 CE4 CT2
Saber explicar o significado morfolóxico dunha palabra a partir da súa estrutura morfolóxica e da súas relacións dentro da familia.	CB4 CE4 CT4
Saber explicar a flexión dos verbos e nomes.	CB4 CE6 CT4
Saber identificar as irregularidades da flexión.	CB5 CE12 CT2

Contidos

Tema

1. Introducción á estrutura da palabra	1.1. A palabra e o morfema 1.2. Os procesos morfolóxicos e a familia léxica 1.3. As alomorfias e os seus tipos
2. A formación de palabras en español	2.1. A formación de nomes (por sufixación) 2.2. A formación de verbos (por sufixación) 2.3. A prefixación 2.4. A composición 2.5. Outras formas: acrónimos, acortamentos,...
3. A flexión en español	3.1. As categorías flexivas e o paradigma 3.2. A flexión verbal 3.3. A flexión nominal 3.4. A flexión noutras categorías

Planificación docente

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Sesión maxistral	18	24	42
Resolución de problemas e/ou exercicios	13	0	13
Estudo de casos/análises de situacións	11	18	29
Probas prácticas, de execución de tarefas reais e/ou simuladas.	6	60	66

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Sesión maxistral	Exposición en clase a través de textos e resumos dos principais conceptos morfolóxicos, métodos de análise
Resolución de problemas e/ou exercicios	Resolveranse en clase de forma práctica a partir de casos concretos os principais problemas da análise morfolóxica.
Estudo de casos/análises de situacións	Propoñeranse ao alumnado casos para resolver, ben en casa ou ben na aula; neste caso, a súa solución farase mediante unha exposición pública.

Atención personalizada

	Descrición
Resolución de problemas e/ou exercicios	O profesor atenderá, na aula ou en titorías, os problemas que os alumnos teñan na resolución de casos e propondrá exercicios ben individualmente ou para grupos reducidos co fin de reforzar a aprendizaxe naquelas cuestións que poidan resultar máis problemáticas a cada estudante
Estudo de casos/análises de situacións	O profesor atenderá, na aula ou en titorías, os problemas que os alumnos teñan na resolución de casos e propondrá exercicios ben individualmente ou para grupos reducidos co fin de reforzar a aprendizaxe naquelas cuestións que poidan resultar máis problemáticas a cada estudante

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
Resolución de problemas e/ou exercicios	O alumnado deberá entregar dous exercicios (un para o tema 2 e outro para o 3) de resolución de problemas que poderá ser realizado na casa ou na aula para a súa corrección polo profesor. Os contidos destes exercicios serán todos aqueles que sexan tratados na aula ou fora dela incluídas as sesións maxistras e as lecturas.	5	CB4 CB5 CE4 CE6 CE12 CT2 CT4

Estudo de casos/análises de situacións	Esta proba consistirá na resolución dun ou dous casos prácticos que o alumno deberá resolver na casa e entregar para a súa corrección. Deberá entregar un para o tema 2 e outro para o 3. Os contidos destes casos prácticos serán todos aqueles que sexan tratados na aula ou fora dela incluídas as sesións maxistras e as lecturas.	5	CB4 CB5 CE4 CE6 CE12 CT2 CT4
Probas prácticas, de execución de tarefas reais e/ou simuladas.	Nestas probas propoñeráse ao alumno que resolva, sen axuda de material ningún, casos, problemas e exercicios semellantes aos realizados en clase. Os contidos destas probas serán todos aqueles que sexan tratados na aula ou fora dela incluídas as sesións maxistras e as lecturas.	90	CB4 CB5 CE4 CE6 CE12 CT2 CT4

Outros comentarios e avaliación de Xullo

<p>A alumna ou o alumno poderán entregar dúas resolucións de exercicios e dous estudos de casos (un de cada para os temas 2 e 3). Valoraranse como o 10% da nota só se se entregaron 3 dos 4 exercicios propostos.
Farase un exame (tipo proba práctica) do tema 2 e outro do tema 3. Aqueles alumnos que superen algún destes exames liberarán esta parte da materia e non terán que examinarse dela, nin en xaneiro, nin en xullo.
Aqueles que non alcancen o nivel esixido nun dos dous exames, terán que examinarse só da parte da materia que non superen. Para aqueles que non realicen ningún dos exames anteriores haberá un exame en xaneiro (nas datas oficiais) no que deberán realizar toda a proba.
En xaneiro, para poder acceder ao 10% da nota, deberase entregar, polo menos, 3 dos exercicios e estudos de casos propostos ao longo do curso. En xullo o exame constitúe o 100% da nota. Deberán facer todo o exame aqueles que non se presentaron a ningún exame. Os que se presentaron pero non superaron ningunha parte, tamén deben facer todo o exame. Aqueles que non superaron só algún dos exames aos que se presentaron durante o curso só terán que examinarse da parte ou partes non superadas.
Se ben no se fai mención sobre a asistencia as aulas, é recomendable. </p>

Bibliografía. Fontes de información

Bosque, I y Demonte, V., Gramática descriptiva de la lengua española v. 3, 1999, Madrid: Espasa
Real Academia Española, Nueva gramática de la lengua española v. 1, 2009, Madrid: Espasa

Entregarase, na aula, unha bibliografía pormenorizada e explicada de cada tema, así como os recursos electrónicos de axuda e consulta

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Gramática española II/V01G160V01503
Gramática galega II/V01G160V01603

Materias que se recomenda ter cursado previamente

(*)/

DATOS IDENTIFICATIVOS**Gramática española II**

Materia	Gramática española II			
Código	V01G160V01503			
Titulación	Grao en Estudos de Galego e Español			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	3	1c
Idioma	Castelán			
Departamento	Lingua española			
Coordinador/a	Rifón Sánchez, Antonio			
Profesorado	Rifón Sánchez, Antonio			
Correo-e	arifon@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	Esta materia céntrase no estudo e análise das principais categorías gramaticais e das súas construcións sintácticas			

Competencias

Código		Tipoloxía
CB2	Que o estudiantado saiba aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.	
CB4	Que o estudiantado poida transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.	
CE4	Coñecer os métodos básicos do estudo e análise lingüística e literario	- saber
CE6	Argumentar os temas e os textos obxecto de estudo de acordo coas convencións académicas, achegando probas e servíndose dos recursos bibliográficos e electrónicos dispoñibles, especialmente dos orientados á investigación lingüística e literaria e á docencia das linguas impartidas no grao.	- saber facer
CE8	Formular razoamentos críticos nos ámbitos de estudo lingüístico e literario a fin de adquirir métodos sólidos de análise, que transcendan a simple aproximación intuitiva ás linguas e aos textos obxecto de estudo.	- saber facer
CE12	Posuír unha conciencia crítica ante mecanismos de exclusión e discriminación das mulleres na linguaxe	- Saber estar / ser
CT2	Que o alumnado saiba aplicar os seus coñecementos ao seu traballo ou a súa vocación dunha forma profesional, e posúa as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.	- saber facer
CT5	Que o alumnado desenvolvese aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.	- saber facer

Resultados de aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe	Competencias
Comprender e manexar as técnicas da análise sintáctica en función das diferentes propostas lingüísticas.	CB2 CB4 CE4 CE8 CT5
Dominar a análise sintáctica desde o nivel da cláusula ou oración simple e da cláusula complexa ata o nivel da palabra.	CB2 CB4 CE6 CE12 CT2
Argumentar e xustificar as propostas de análise sintáctica presentadas en función da interpretación semántica.	CB2 CB4 CE6 CE8 CE12 CT2

Ser capaz de construír secuencias en función de certas condicións gramaticais.	CB2 CB4 CE6 CE12 CT5
Ser capaz de resolver problemas e cuestións sintácticas en relación a feitos de significado e de contexto.	CB2 CB4 CE4 CE6 CT2
Saber construír un discurso non sexista e multirracial	CB2 CB4 CE4 CE12 CT5

Contidos

Tema

1. A frase sustantiva	1.1. Tipos de sustantivos 1.2. Os determinantes 1.3. A aposición 1.4. Cuestións estruturais
2. O adxectivo e a frase adxectiva	2.1. Tipos de adxetivos 2.1. Posición do adxetivo 2.2. Gradación 2.3. Estrutura da frase adxectiva
3. O verbo e o predicado	3.1. Tipos de verbos 3.2. Complementos e adxuntos
4. A cláusula ou oración complexa	4.1. As cláusulas ou oracións subordinadas adxectivas. 4.2. As cláusulas ou oracións subordinadas sustantivas: tipos e funcións. 4.3. As cláusulas ou oracións subordinadas adverbiais propias: as adverbiais locativas, as adverbiais temporais e as adverbiais modales.

Planificación docente

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Resolución de problemas e/ou exercicios	10	30	40
Estudo de casos/análises de situacións	12	10	22
Sesión maxistral	20	18	38
Probas prácticas, de execución de tarefas reais e/ou simuladas.	6	44	50

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Resolución de problemas e/ou exercicios	Propoñeranse na aula ou na casa exercicios sobre problemas puntuais da materia co fin de que a alumna ou o alumno solucione aquelas cuestións máis complexas ou difíciles.
Estudo de casos/análises de situacións	Propoñeranse ao alumnado casos para resolver, ben na casa ou ben na aula; neste caso, exporá a súa solución mediante unha exposición pública.
Sesión maxistral	Exposición na clase a través de textos e resumos dos principais conceptos gramaticais, métodos de análise, etc.

Atención personalizada

	Descrición
Resolución de problemas e/ou exercicios	O profesor atenderá, na aula ou en titorías, os problemas que os alumnos teñan na resolución de casos e propoñerá exercicios ben individualmente ou para grupos reducidos co fin de reforzar a aprendizaxe naquelas cuestións que poidan resultar máis problemáticas a cada estudante
Estudo de casos/análises de situacións	O profesor atenderá, na aula ou en titorías, os problemas que os alumnos teñan na resolución de casos e propoñerá exercicios ben individualmente ou para grupos reducidos co fin de reforzar a aprendizaxe naquelas cuestións que poidan resultar máis problemáticas a cada estudante

Avaliación			
	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
Resolución de problemas e/ou exercicios	Este método de avaliación consistirá na resolución por parte do alumno ou alumna de problemas ou exercicios sobre aspectos puntuais e especialmente difíciles do programa. Propoñerase, polo menos, un exercicio por tema. Os contidos destes exercicios serán todos aqueles que teñan sido tratados na aula ou fora dela incluídas as sesións maxistras e as lecturas.	5	CE4 CE6 CE8 CE12 CT2 CT5
Estudo de casos/análises de situacións	Este método de avaliación consistirá na resolución por parte do alumno ou alumna de casos sobre aspectos que abarquen unha gran parte do temario. Propoñerase, polo menos, un exercicio por tema. Os contidos destas análises serán todos aqueles que teñan sido tratados na aula ou fora dela incluídas as sesións maxistras e as lecturas.	5	CE4 CE6 CE8 CE12 CT2 CT5
Probas prácticas, de execución de tarefas reais e/ou simuladas.	Consistirán en exames prácticos, semellantes aos realizados na aula ou na casa, que deberán ser resoltos sen axuda de material. Os contidos destas probas serán todos aqueles que teñan sido tratados na aula ou fora dela incluídas as sesións maxistras e as lecturas.	90	CE4 CE6 CE8 CE12 CT2 CT5

Outros comentarios e avaliación de Xullo

<p> O alumno ou a alumna ou a alumna ou o alumno poderán entregar catro resolucións de exercicios e catro estudos de casos (un de cada un dos temas). Valoraranse como o 10% da nota só se se entregaron 5 dos 8 exercicios propostos.</p><p>Farase un exame (tipo proba práctica) cada dous temas (1 e 2, 3 e 4). Aqueles alumnos que superen algún destes exames liberarán esta parte da materia e non terán que examinarse dela, nin en xaneiro, nin en xullo. Aqueles que non alcancen o nivel esixido nun dos dous exames, terán que examinarse só da parte da materia que non superen.</p><p>Para aqueles que non realicen ningún dos exames anteriores haberá un exame en xaneiro (nas datas oficiais) no que deberán realizar toda a proba. En xaneiro, para poder acceder ao 10% da nota, deberase entregar, polo menos, 5 dos exercicios e estudos de casos propostos ao longo do curso.</p><p>Se ben non se fai referencia á asistencia as aulas, esta é moi recomendable para poder superar a materia sen problemas.</p><p>En xullo o exame constitúe o 100% da nota. Deberán facer todo o exame aqueles que non se presentaron a ningún exame. Os que se presentaron pero non superaron ningunha parte, tamén deben facer todo o exame. Aqueles que non superaron só algún dos exames aos que se presentaron durante o curso só terán que examinarse da parte ou partes non superadas. </p>

Bibliografía. Fontes de información

Bosque, I y Demonte, V., Gramática descriptiva de la lengua española v. 3, 1999, Madrid: Espasa
Real Academia Española, Nueva gramática de la lengua española v. 1, 2009, Madrid: Espasa

Darase na aula unha bibliografía pormenorizada e explicada de cada tema, así como os recursos electrónicos.

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Gramática española III/V01G160V01701

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

Gramática española I/V01G160V01502

Materias que se recomenda ter cursado previamente

(*)/

DATOS IDENTIFICATIVOS**Fonética e fonoloxía do español**

Materia	Fonética e fonoloxía do español			
Código	V01G160V01504			
Titulación	Grao en Estudos de Galego e Español			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	3	1c
Idioma	Castelán			
Departamento	Lingua española			
Coordinador/a	Quilis Sanz, María José			
Profesorado	Quilis Sanz, María José			
Correo-e	mjquilis@uvigo.es			
Web	http://faitic.uvigo.es			
Descrición xeral	Familiarizar ao alumnado cos conceptos ***fonéticos e ***fonolóxicos máis relevantes. Comprender a estrutura do sistema e aplicala á análise ***fonolóxica e ***fonético do español. Utilizárase para iso un sistema de transcrición que usará tanto o Alfabeto Internacional (AFI), como o da Revista de Filoloxía Española (**RFE).			

Competencias

Código		Tipoloxía
CB2	Que o estudantado saiba aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.	- saber
CB3	Que o estudantado teña a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.	- Saber estar / ser
CB5	Que o estudantado desenvolva aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.	- saber
CE5	Dispoñer dos coñecementos necesarios para a comprensión, análise, desenvolvemento, avaliación e aproveitamento dos recursos lingüísticos e literarios para o futuro profesional	- saber facer
CE7	Participar en debates e actividades de grupo, e organizalos desenvolvendo un pensamento autónomo e crítico con respecto ás posicións alleas e á tolerancia cara á diversidade social e cultural que se expresa nas linguas e literaturas en cuestión.	- Saber estar / ser
CE8	Formular razoamentos críticos nos ámbitos de estudo lingüístico e literario a fin de adquirir métodos sólidos de análise, que transcendan a simple aproximación intuitiva ás linguas e aos textos obxecto de estudo.	- saber
CE10	Ser capaces de apreciar outras culturas e expresións artísticas e competentes para sensibilizar o medio propio na apreciación da diversidade intercultural. Explorar ademais as repercusións sociais, profesionais, educativas e culturais dos usos lingüísticos e da aprendizaxe das linguas estudadas no grao.	
CT2	Que o alumnado saiba aplicar os seus coñecementos ao seu traballo ou a súa vocación dunha forma profesional, e posúa as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.	- saber - saber facer
CT4	Que as/os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solucións a un público tanto especializado como non especializado	- saber - saber facer
CT5	Que o alumnado desenvolva aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.	- saber

Resultados de aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe	Competencias
Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ao seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.	CB2 CE5 CT4

que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.	CB3 CE7
Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ao seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración de problemas dentro da súa área de estudo.	CT2
Que os estudantes desenvolvesen aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.	CB5 CE8 CT2
que os estudantes desenvolvesen aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía. Que os estudante poidan transmitir ideas problemas e solucións a un público tanto especializado como non especializado	CB5 CE5 CE8 CT2 CT4
Analizar e transcribir fonética e fonológicamente nos dous alfabetos (AFI e RFE)	CB2 CE10 CT5
Que os estudantes desenvolvesen aquelas habilidades de aprendizaxe de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.	CB2 CE5 CT2 CT4 CT5

Contidos

Tema	
1. Introducción. A Fonética e a Fonología no marco da Lingüística.	1.1. Estudar fonética e fonología. E isto... para que serve?
2. Fonología e Fonética	2.1. As súas divisións. 2.2. Relacións sintagmáticas e relacións paradigmáticas. 2.3. Oposición e contraste. 2.4. Pertinencia e redundancia. 2.5. A neutralización en español.
3. Introducción á fonética articularia	3.1. Producción do son articulado. Fisioloxía do aparello fonador. 3.2. Punto e modo de articulación. 3.3. Caracterización xeral dos sons en función da configuración do tracto vocálico. 3.4. Algúns fenómenos fonéticos relacionados coa combinación de sons: 3.4.1. Asimilación 3.4.2. Diferenciación e disimilación 3.4.3. Investimento e metátesis.
4. Introducción á fonética acústica	4.1. Acústica, fonética acústica. O son e a enerxía. 4.2. Fases na transmisión do son: produtora, radiación, propagación, recepción e percepción. 4.3. A onda sonora. Ondas periódicas, aperiódicas. Xunto a simple. Onda complexa. 4.4. Resonancia, filtros e aparello fonador. Tipos de filtros. 4.5. O oscilograma, o espectrograma. 4.6. Introducción ao Praat.
5. Fonología	5.1. A fonema. 5.2. Os trazos distintivos. 5.3. Neutralización e archifonema. 5.4. Distribución defectiva. 5.5. Desfonologización. 5.6. A fonema e as súas realizacións. 5.7. A sílaba. 5.8. O acento. 5.9. Entonación 5.10. Transcrición fonológica/transcrición fonética.
6. As fonemas vocálicos e as súas realizacións	6.1. O subsistema vocálico do español. 6.2. Descrición articularia das vocais. 6.3. Descrición acústica das vocais. 6.4. O diptongo e o hiato.

7. As fonemas ***consonánticos e as súas realizacións.

7.1. O ***subsistema ***consonántico do español.
7.2. Descrición ***articulatoria das ***consonantes.
7.3. Descrición acústica das ***consonantes.

8. A ***entonación

8.1. Aspectos ***fonéticos e ***fonolóxicos.
8.2. ***Semántica e pragmática da ***entonación. Introducción.

Planificación docente

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Traballos de aula	7	7	14
Estudos/actividades previos	0	10	10
Resolución de problemas e/ou exercicios de forma autónoma	0	18	18
Sesión maxistral	29	0	29
Probas de resposta longa, de desenvolvemento	2	10	12
Observación sistemática	10	12	22
Probas de autoavaliación	0	25	25
Estudo de casos/análise de situacións	0	20	20

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Traballos de aula	Faranse exercicios prácticos na aula baixo as directrices e supervisión do profesor. Estas prácticas realizaranse na aula para comprobar se entenderon as explicacións dadas.
Estudos/actividades previos	Os estudantes terán que posuír coñecementos previos de lingüística xeral.
Resolución de problemas e/ou exercicios de forma autónoma	O profesor entregará ao alumno problemas e exercicios prácticos que requirirán o traballo autónomo do alumno. Este ha de entregalos para a súa cualificación na data acordada.
Sesión maxistral	Exposición por parte do profesor dos contidos sobre a materia obxecto de estudo.

Atención personalizada

	Descrición
Estudos/actividades previos	Realizaranse tanto na aula como nas horas de atención ao alumnado nas ***tutorías.
Resolución de problemas e/ou exercicios de forma autónoma	Realizaranse tanto na aula como nas horas de atención ao alumnado nas ***tutorías.
Observación sistemática	Realizaranse tanto na aula como nas horas de atención ao alumnado nas ***tutorías.

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
Probas de resposta longa, de desenvolvemento	Consiste en dous exames final que serán cualificados sobre 10 puntos. Na parte teórica, o alumno deberá demostrar o seu coñecemento dos conceptos máis relevantes: 1. Definición dunha serie de conceptos relacionados coa contidos clave da materia. 2. Desenvolvemento teórico dalgúns cuestións conceptualmente complexas. En segundo exame. pedirase que o alumno saiba: a definición dos sons do español. A. descrición *articulatoria destes. A Transcrición fonética e *fonolóxica (AFI e *RFE) dos textos. Avaliarase co 60%	60	CB5 CE5 CT4
Observación sistemática	Esixirase a presenza do alumnado nas clases prácticas que se realizarán na aula. Tanto esta, como a participación do alumnado na realización dos problemas serán avaliados; tamén recibirán nota os exercicios que o profesor entregue aos alumnos para que os realicen de forma autónoma. Todo iso será cualificado co 40%	40	CB3 CB5 CE5

Outros comentarios e avaliación de Xullo

Para superar a materia, deberán realizar os dous exames e os exercicios que se fagan na aula e de forma autónoma. Estas

últimas serán que se entregadas a medida que se avance na materia. As datas dos exames acordaranse entre o alumnado e o profesor. Fóra de prazos, que serán acordados segundo se avance na materia, non serán admitidos nin a entrega dos exercicios nin a realización dos exames os exercicios nin os exames.

os alumnos estranxeiros de intercambio (Erasmus, Sócrates...) seguirán os mesmos sistemas de avaliación que os alumnos propios. Ao ser unha materia de terceiro esíxese un dominio alto do español.

Penalizaranse as faltas de ortografía nas actividades e os exames que se realicen.

Realizaranse dous exames.

O alumnado que non cumpra os requisitos de avaliación continua, quen opte pola avaliación única e na 2ª edición das actas, realizarán un único exame nas datas oficiais establecidas pola Facultade (xullo). Leste consistirá nun exame sobre a materia dada e presentada no programa da materia.

Bibliografía. Fontes de información

Alarcos Llorach, E., Fonología Española, Gredos, Madrid

Gil Fernández, J., Los sonidos del lenguaje, Síntesis, Madrid

Hale, M. y Ch Reiss, The phonological Enterprise, Oxford University Press, Oxford

Hidalgo Navarro, A, Aspectos de la entonación: viejos y nuevos enfoques, Arco/libros, Madrid

Llisterri, J., Introducción a la fonética: el método experimental, Anthopos, Barcelona

Malmberg, B., La fonética, Eudeba, Buenos Aires

Martínez Celdrán, E., Fonética. Con especial referencia a la lengua castellana, Teide, Barcelona

Martínez Celdrán, E., Análisis espectrográfico de los sonidos del habla, Ariel, Barcelona

Quilis, A., Tratado de fonología y fonética española, Gredos, Madrid

Quilis, A., Principios de fonología y fonética españolas, Arco/Libros, Madrid

Trubetzkoy, N. S., Principios de fonología, Cincel, Madrid

Veiga, A., El subsistema vocálico español, Colección Lucus Lingua, Universidad de Santiago de Compostela

Veiga, A., El componente fónico de la lengua. Estudios Fonológicos, Axac, Lugo

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Lingüística, comunicación e cognición/V01G160V01905

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

Fonética e fonoloxía do galego/V01G160V01604

Lingua de signos española/V01G160V01913

DATOS IDENTIFICATIVOS**Literatura medieval galega-portuguesa**

Materia	Literatura medieval galega-portuguesa			
Código	V01G160V01505			
Titulación	Grao en Estudos de Galego e Español			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	3	1c
Idioma				
Departamento	Filoloxía galega e latina			
Coordinador/a	Arias Freijedo, José Benito			
Profesorado	Arias Freijedo, José Benito			
Correo-e	freixedo@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	Estudo dos distintos xéneros e obras da literatura medieval galego-portuguesa e contextualización no marco da literatura románica medieval.			

Competencias

Código		Tipoloxía
CB2	Que o estudantado saiba aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.	- saber facer
CB3	Que o estudantado teña a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.	- saber facer
CE3	Abarcar os fundamentos teóricos e aplicados que ofrecen os diferentes paradigmas lingüísticos, así como sintetizar, relacionar e describir as literaturas española, galega e lusófona nos seus distintos ámbitos culturais e sociais, períodos, xéneros e movementos	- saber
CE4	Coñecer os métodos básicos do estudo e análise lingüística e literario	- saber - saber facer
CE6	Argumentar os temas e os textos obxecto de estudo de acordo coas convencións académicas, achegando probas e servíndose dos recursos bibliográficos e electrónicos dispoñibles, especialmente dos orientados á investigación lingüística e literaria e á docencia das linguas impartidas no grao.	- saber - saber facer
CE7	Participar en debates e actividades de grupo, e organizalos desenvolvendo un pensamento autónomo e crítico con respecto ás posicións alleas e á tolerancia cara á diversidade social e cultural que se expresa nas linguas e literaturas en cuestión.	- saber facer - Saber estar / ser
CE8	Formular razoamentos críticos nos ámbitos de estudo lingüístico e literario a fin de adquirir métodos sólidos de análise, que transcendan a simple aproximación intuitiva ás linguas e aos textos obxecto de estudo.	- saber facer
CE9	Planificar, estruturar e desenvolver ensaios escritos e presentacións orais en español e en galego, formulando hipóteses cunha metodoloxía apropiada para transmitir ideas eficaces, de acordo coas convencións académicas, e argumentando os razoamentos expostos.	- saber facer
CE13	Ser competente para utilizar as novas tecnoloxías como recurso metodolóxico, de investigación, didáctico e de comunicación	- saber facer
CT3	Que o alumnado teña a capacidade de reunir e interpretar os datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre os temas destacados de índole social, científica ou ética.	- saber - saber facer
CT4	Que as/os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solucións a un público tanto especializado como non especializado	- saber facer - Saber estar / ser
CT5	Que o alumnado desenvolvese aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.	- saber facer - Saber estar / ser

Resultados de aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe	Competencias

Coñecer as claves históricas, socioculturais, políticas, etc. que constituíron o contexto de produción da literatura medieval.	CB3 CE3 CT3
Saber valorar na súa xusta medida a importancia da cultura popular e da cultura intelectual, así como da interrelación entre ambas, na literatura medieval. Familiarizarse cos mecanismos de difusión da cultura na Idade Media.	CE6 CE8 CE9 CT3 CT4
Coñecer as obras fundamentais da literatura medieval galega e portuguesa nos seus diferentes rexistros ou xéneros. Saber identificar as concomitancias destas obras coas doutras tradicións literarias europeas, así como saber identificar e valorar as particularidades formais e conceptuais específicas de cada obra, en relación co marco literario románico en que se encadran.	CE3 CE4 CE6 CT3 CT5
Saber percibir a evolución estética e/ou ideolóxica dalgunhas manifestacións literarias ao longo da Idade Media.	CE3 CE6 CE7 CT3
Coñecer e saber empregar en análises de casos concretos, os conceptos, a terminoloxía e as metodoloxías deste ámbito de estudo.	CB2 CB3 CE3 CE4 CE6 CE8 CE9 CE13 CT4

Contidos

Tema	
1. Contextualización xeográfica, histórica, cultural, sociolóxica e lingüística da literatura galego-portuguesa medieval.	-O espazo xeográfico, social e político. -Cultura intelectual e cultura popular. Os espazos da cultura intelectual. -A difusión da cultura na Idade Media.
2. O concepto de 'literatura' e de 'creación literaria' na Idade Media.	-Tradición e orixinalidade na literatura medieval. -Literatura para escoitar e literatura para ler. -A obra manuscrita e os azares da transmisión. -Os conceptos de autor e de xénero na Idade Media.
3. A lírica profana galego-portuguesa.	-Tradición e orixinalidade na poesía medieval. -Cuestións de poética e de retórica medieval. -Xéneros ou rexistros poéticos galego-portugueses no contexto románico. A cantiga de amor, a cantiga de amigo, a cantiga de escarnio e maldizer, outros xéneros pouco representados. -Lírica pretrobadoresca en romance. -Cronoloxía e xeografía da manifestación cultural trobadoresca galego-portuguesa. -A transmisión manuscrita.
4. A lírica relixiosa: As Cantigas de Santa Maria.	-As CSM no marco da tradición haxiográfica medieval. -Concepción e evolución do proxecto das CSM. -A cuestión da autoría das CSM. -Formas métricas e estróficas das CSM. -Estrutura interna das CSM narrativas. -Especificidade das cantigas de loor.
5. A prosa medieval galega.	-A materia antiga. -A materia de Bretaña. -A materia rolandiana.

Planificación docente

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Estudos/actividades previos	0	30	30
Sesión maxistral	30	20	50
Estudo de casos/análises de situacións	8	12	20
Traballos tutelados	0	20	20
Outros	8	20	28
Probas de resposta longa, de desenvolvemento	2	0	2

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente	
	Descrición
Estudos/actividades previos	Actividades de procura de bibliografía. Para algúns temas o profesor indicará bibliografía específica que o alumnado deberá ter lida antes da exposición teórico-práctica dos mesmos na aula.
Sesión maxistral	O profesor realizará na aula unha explicación teórica e práctica dos contidos da materia.
Estudo de casos/análises de situacións	De xeito complementario e simultáneo coas sesións maxistras, realizaranse estudos e comentarios de casos relacionados co aspecto teórico que se estea a explicar nese momento.
Traballos tutelados	Realización de pequenos traballos sobre temas do programa, supervisados polo profesor.
Outros	Lecturas, elaboración de pequenos ensaios, discusión en grupo etc.

Atención personalizada	
	Descrición
Traballos tutelados	Tanto na aula como en horas de titoría, os alumnos deberán realizar as consultas que consideren precisas sobre a materia de estudo, o traballo diario, os exercicios propostos, etc. Os alumnos deberán presentarlle individualmente ao profesor un índice do proxecto de traballo tutelado. Antes de entregar o traballo definitivo deberán presentarlle ao profesor, obrigatoriamente e de xeito individual, un borrador completamente desenvolvido do traballo.

Avaliación			
	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
Estudo de casos/análises de situacións	Valorarase a participación dos alumnos na resolución de exercicios e no comentario dos casos propostos na aula. Valorarase a elaboración de pequenos ensaios a partir de lecturas breves, etc.	20	CB2 CB3 CE4 CE7 CT3 CT4 CT5
Estudos/actividades previos	Valorarase a lectura da bibliografía previa á exposición teórico-práctica dos temas.	15	CT3
Traballos tutelados	Realización dun traballo escrito (8 folios) sobre un aspecto do temario.	25	CE6 CE8 CE9 CE13 CT3 CT4
Probas de resposta longa, de desenvolvemento	Realización dun exame teórico-práctico na segunda semana de xaneiro.	40	CE3 CE4 CE6 CE8 CT3

Outros comentarios e avaliación de Xullo

1. Primeira edición das actas. Dúas modalidades de avaliación:

a. A avaliación continua (a descrita máis arriba) que inclúe un exame teórico-práctico que se realizará na segunda semana de xaneiro (40% da nota).

b. Á parte da avaliación continua, os alumnos teñen a posibilidade de optar polo sistema de avaliación única, consistente na elaboración dun traballo que se entregará na segunda semana de xaneiro (30% da nota) e na realización dun único exame teórico e práctico sobre todos os contidos da materia que se realizará en xaneiro, á volta das vacacións de Nadal (70% da nota).

Obviamente, o alumnado deberá escoller unha das dúas opcións, que serán excluíntes entre si.

Ao alumnado que opte polo sistema de avaliación continua recoméndaselle a asistencia regular ás aulas.

2. Segunda edición das actas (xullo):

Os alumnos terán só opción á avaliación única, consistente na elaboración dun traballo (30% da nota) e na realización dun exame teórico sobre os contidos da materia (70% da nota).

Importante: Sexa cal for a modalidade de avaliación e a convocatoria, é preciso participar en todas as probas propostas en cada caso.

O alumnado que opte pola modalidade de avaliación única, en calquera das dúas edicións das actas, deberá acordar o tema do seu traballo co profesor con antelación suficiente (mínimo dous meses antes da data de entrega). É responsabilidade do alumnado contactar co profesor para marcar o tema do traballo.

Bibliografía. Fontes de información

Textos (edicións e antoloxías):

- Arias Freixedo, X. B. *Antoloxía da Lírica Galego-Portuguesa*, Vigo: Xerais, 2003.
- Ferreiro, M. e C. P. Martínez Pereiro, *Cantigas de Santa Maria de Alfonso X*. Vigo: Asociación Socio-Pedagóxica Galega, 1996.
- Mettmann, W. *Afonso X o Sábio. Cantigas de Santa Maria*, Madrid: Castalia, 1986-1988-1989.
- Monteagudo, H. *En cadea sen prijon. O cancionero de Afonso Paez*, Santiago de Compostela:Xunta de Galicia, 2013.
- Polín, R. *Cancioneiro Galego-Castelán (1350-1450) Corpus poético da decadencia*, Sada: Ed. do Castro, 1997.

- VV. AA. *Lírica profana galego-portuguesa. Corpus completo das cantigas medievais, con estudio biográfico, análise retórica e bibliografía específica*, Santiago de Compostela: CILRP, 1996.
- Chrétien de Troyes, *Lanzarote ou o cabaleiro da carreta*, (trad. de Santiago Gutiérrez), Vigo: Xerais, 2001.
- www.cantigas.fcsh.unl.pt
- Escolma de textos de prosa, que será entregada polo profesor no mes de setembro.

Estudos e manuais (dos que o profesor indicará algunhas partes de lectura obrigatoria).

- Beltrán, V. *A cantiga de Amor*, Vigo:Xerais, 1995.
- Brea, M. e Lorenzo, P. *A cantiga de amigo*, Vigo: Xerais, 1998.
- Casas Rigall, J. *La materia de Troya en las letras romances del s. XIII hispano*, Santiago: Universidade, 1999.
- Dronke, P. *La lírica en la Edad Media*. Barcelona: Seix Barral, 1996
- Fidalgo, E. *As cantigas de Santa Maria*, Vigo: Xerais, 2002.
- Gómez Redondo, F., *Historia de la Prosa medieval castellana*, Madrid: Gredos, 1996-97.
- Gutiérrez, S. e Lorenzo, P. *A literatura artúrica en Galicia e Portugal na Idade Media*, Santiago de Compostela: Universidade, 2001
- Lanciani, G e Tavani, G. *As cantigas de escarnio*, Vigo: Xerais, 1995.
- Lanciani. G. e Tavani, G. (ed.) *Dicionario da literatura medieval galega e portuguesa*, Lisboa: Caminho, 1993.
- López Carreira, A. *O Reino Medieval de Galicia*, Vigo: Edicións A Nosa Terra, 2005.
- Lorenzo Gradin, P. e Souto Cabo, J. A., *Livro de Tristan e Livro de Merlin*. Estudio, edición, notas e glosario. Santiago: CIRP/Xunta de Galicia, 2001.
- Lorenzo, R. "Prosa Medieval", en *Historia da Literatura Galega, Idade Media*, v. XXX, A Coruña: Hércules de Edicións, 2000.
- Oliveira, A. R. de, *Trobadores e xogres*, Vigo: Xerais, 1995.

Pallares, Mª C. e E. Portela, "Idade Media", en *Nova Historia de Galicia*, Oleiros: Ed. Tambre, 1996, pp.147-234.

Pena, X. R. *Historia da literatura medieval galego-portuguesa*, Santiago: Sotelo Blanco, 2002

Souto Cabo, J. A. *Os cavaleiros que fezeram as cantigas. Aproximación às orixens socioculturais da lírica galego-portuguesa*, Niteroi RJ: Editora da UFF, 2013

Tavani, G. *A poesía lírica galego-portuguesa*, Vigo: Galaxia, 1986.

VV.AA. *História da Literatura portuguesa. Vol. I. Das Origens ao Cancioneiro Geral*, Lisboa: Publicações Alfa, 2001.

VV. AA. *História crítica da literatura portuguesa. Idade Média*, C. Reis e A. F. Días (Dirs.), 1998 (vol. I)

VV. AA. *Historia da Literatura Galega, Idade Media*, v. XXX, A Coruña: Hércules de Edicións, 2000.

Zumthor, P. *Éssai de poétique médiévale*, Paris: Editions du Seuil, 1972.

Obs: O profesor indicará na aula algunhas referencias específicas para cada un dos temas.

Recomendacións

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

Edición de textos/V01G160V01904

DATOS IDENTIFICATIVOS**Panorama das literaturas lusófonas**

Materia	Panorama das literaturas lusófonas			
Código	V01G160V01506			
Titulación	Grao en Estudos de Galego e Español			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	3	1c
Idioma	Outros			
Departamento	Filoloxía galega e latina			
Coordinador/a	Baltrusch , Burghard			
Profesorado	Baltrusch , Burghard			
Correo-e	burg@uvigo.es			
Web	http://http://estudioslusofonos.blogspot.com/			
Descrición xeral	Nesta materia trátase de adquirir un coñecemento e unha comprensión básicas tocante aos desenvolvementos e ás correntes máis importantes da historia das literaturas e culturas lusófonas (portuguesa, brasileira e africana) a través de textos literarios, obras audiovisuais, música, entre outras. Leranse e comentaranse obras e/ou excertos de obras literarias seleccionadas dos ámbitos brasileiro, portugués e africano lusófono. O obxectivo consiste en comprender, saber relacionar e saber analizar de xeito crítico os principais desenvolvementos literarios e culturais contemporáneos en Portugal, no Brasil e nos PALOP a partir do comentario e da interpretación de textos literarios e outros fenómenos culturais.			

Competencias

Código		Tipoloxía
CB2	Que o estudantado saiba aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.	- saber facer - Saber estar / ser
CB3	Que o estudantado teña a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.	- saber facer
CB4	Que o estudantado poida transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.	- saber facer - Saber estar / ser
CE1	Dominar a comunicación cos e coas falantes das linguas de estudo no grao, en diferentes contextos sociais, profesionais e culturais, desenvolvendo a capacidade de comprensión e expresión oral e escrita, con tolerancia cara á diversidade social e cultural como resultado de defender os dereitos fundamentais de igualdade social, de xénero, de raza e de orientación sexual, e os valores propios da democracia e a cultura da paz.	- saber - saber facer
CE2	Identificar, comprender e apreciar as principais contribucións das literaturas do español (en España e en América) e do galego, con especial sensibilidade para as literaturas emparentadas, como son as que corresponden ás linguas neolatinas e en particular a portuguesa	- saber - saber facer - Saber estar / ser
CE4	Coñecer os métodos básicos do estudo e análise lingüística e literario	- saber - saber facer
CE8	Formular razoamentos críticos nos ámbitos de estudo lingüístico e literario a fin de adquirir métodos sólidos de análise, que transcendan a simple aproximación intuitiva ás linguas e aos textos obxecto de estudo.	- saber facer
CE9	Planificar, estruturar e desenvolver ensaios escritos e presentacións orais en español e en galego, formulando hipóteses cunha metodoloxía apropiada para transmitir ideas eficaces, de acordo coas convencións académicas, e argumentando os razoamentos expostos.	- saber facer
CE11	Mostrar sensibilidade cara ás achegas feitas polas mulleres á literatura e á cultura española, galega e portuguesa nos seus diferentes ámbitos xeográficos e culturais. Entender as funcións do canon, a súa formación e os seus axentes, e valorar as exclusións que xera, por exemplo, a exclusión dos textos de escritoras, particularmente nos diferentes ámbitos xeográficos e culturais das linguas galega e española.	- saber - Saber estar / ser
CT2	Que o alumnado saiba aplicar os seus coñecementos ao seu traballo ou a súa vocación dunha forma profesional, e posúa as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.	- saber facer

CT3	Que o alumnado teña a capacidade de reunir e interpretar os datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre os temas destacados de índole social, científica ou ética.	- saber - saber facer - Saber estar / ser
CT4	Que as/os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solucións a un público tanto especializado como non especializado	- saber facer - Saber estar / ser

Resultados de aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe	Competencias
Profundar coñecementos sobre a historia das culturas e dos países lusófonos.	CB3 CE2 CT3
Adquirir e saber aplicar coñecementos básicos sobre a historia das literaturas lusófonas.	CB3 CB4 CE2 CE4 CE8 CT3
Comprender, saber analizar, comentar e discutir de forma crítica textos literarios e outras producións culturais provenientes de diferentes ámbitos lusófonos.	CB3 CE4 CE8 CE11 CT2 CT4
Saber redactar textos (en forma de posts, pequenos ensaios e/ou traballos de proxecto dirixidos), realizar exposicións orais e debater nun nivel académico e crítico sobre temas relacionados coa literatura e cultura lusófonas.	CB2 CB4 CE1 CE4 CE8 CE11 CT2 CT3 CT4
Saber elaborar textos e proxectos de divulgación e de didactización de contidos literarios e culturais lusófonos en diferentes soportes.	CB2 CE1 CE4 CE8 CE9 CE11 CT2 CT4

Contidos

Tema	
Elementos de estudos culturais portugueses e aspectos da historia da Lusofonía desde o século XII.	Historia de Portugal; Historia dos descubrimentos e da colonización; Historia do Brasil; Historia dos PALOP; Formación das identidades culturais e nacionais; Aspectos antropolóxicos e etnolóxicos seleccionados.
Aspectos seleccionados das principais épocas e correntes das literaturas portuguesa, brasileira e africana lusófona.	Renacemento; Barroco; Ilustración; Romanticismo; Modernismo e outras vangardas; Literatura colonial e poscolonial; Correntes actuais; Formación da literatura brasileira; Formación dos sistemas literarios nos PALOP.

Elementos de análise de correntes, de autoras/es, Obras e/ou excertos de obras procedentes das seguintes épocas:
de obras e/ou de excertos de obras
seleccionadas.

Idade Media;
Renacemento;
Romanticismo;
Modernismo e outras vangardas;
Literatura colonial e poscolonial;
Correntes actuais;
Formación da literatura brasileira;
Formación dos sistemas literarios nos PALOP.

Exemplos seleccionados de música e obras
audiovisuais contemporáneas da lusofonía.

Exemplos procedentes de
Portugal
Brasil
PALOP

Elementos seleccionados da actualidade cultural
lusófona.

Política;
Blogs;
Outros aspectos actuais.

Planificación docente

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Actividades introdutorias	2	0	2
Sesión maxistral	10	10	20
Traballos tutelados	0	30	30
Eventos docentes e/ou divulgativos	4	5	9
Resolución de problemas e/ou exercicios	12	29	41
Estudo de casos/análises de situacións	20	28	48

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Actividades introdutorias	Organización interna da materia. Información bibliográfica. Introdución ás ferramentas dixitais. Temas e organización dos traballos tutelados e doutros exercicios.
Sesión maxistral	Os principais temas da materia serán introducidos a través dunha serie de exposicións maxistrais por parte do profesor en lingua portuguesa.
Traballos tutelados	Cada estudante realiza ao longo do período lectivo un traballo de proxecto escrito, dirixido polo profesor, sobre un tema relacionado coa literatura e/ou cultura da lusofonía. Ademais, cada estudante realizará unha exposición oral de 15-20 minutos sobre un tema relacionado coa Lusofonía, cuxa preparación será dirixida polo profesor.
Eventos docentes e/ou divulgativos	Asistencia a conferencias, filmes, seminarios, etc. relacionados cos contidos da materia.
Resolución de problemas e/ou exercicios	O estudantado lerá textos de diferentes xéneros procedentes de ámbitos e épocas seleccionados da Lusofonía e terá que informarse sobre o seu contexto. Os textos serán comentados en grupo.
Estudo de casos/análises de situacións	Realizarase unha serie de sesións dedicadas á análise pormenorizada de textos literarios e/ou outros aspectos culturais específicos da lusofonía.

Atención personalizada

	Descrición
Traballos tutelados	Tanto a preparación dos traballos tutelados, a revisión de exames e exercicios realizaranse a través de titorías individualizadas. En certos casos poderán realizarse titorías en grupo.

Avaliación

Descrición	Cualificación Competencias Avaliadas

Traballos tutelados	Avaliaranse un traballo escrito breve (con introdución, parte principal, conclusión e bibliografía, seguindo as normas de estilo e referenciación bibliográfica indicadas para o TFG). Un primeiro borrador enviarase ao profesor en formato Open Office ou Word na primeira semana de decembro. A entrega da versión definitiva realizarase na segunda semana de xaneiro de 2016. A cualificación deste traballo supón un 40% da nota final. Ademais, cada estudante realizará unha exposición oral de aprox. 15 minutos sobre un tema acordado co profesor segundo as normas que se indicarán no inicio do curso. A cualificación da exposición oral supón un 20% da nota final.	60	CB2 CB3 CB4 CE1 CE2 CE4 CE8 CE9 CE11 CT2 CT3 CT4
Estudo de casos/análises de situacións	Avaliaranse as contribucións ás análises específicas de textos literarios e pequenos exercicios realizados ao longo do curso, xunto coa participación nas aulas e demais actividades.	20	CB2 CB3 CB4 CE1 CE2 CE4 CE8 CE9 CE11 CT2 CT3 CT4
Resolución de problemas e/ou exercicios	Realizaranse entre unha ou varias probas parciais escritas sobre temas concretos ao longo do mes de novembro 2015.	20	CB2 CB3 CB4 CE1 CE2 CE4 CE8 CE9 CE11 CT2 CT3 CT4

Outros comentarios e avaliación de Xullo

As/Os estudantes deberán escoller a principio de curso ou un sistema de avaliación continua (cf. supra) ou un sistema de avaliación única. Recoméndase optar polo primeiro.

No caso da avaliación única hai que aprobar todos os procedementos avaliadores para poder calcular a media final. A copia ou o plaxio penalizarase cun suspenso (nota numérica: 0) na proba correspondente.

É obrigatorio consultar regularmente os espazos virtuais da materia na plataforma TEMA e no BLOG asociado.

A condición para ser avaliada/o de forma continua será a asistencia regular ás aulas.

Quen opte de forma directa pola avaliación única será avaliada/o ao final do primeiro período das actas (convocatoria de xaneiro) da seguinte forma:

1. cun exame escrito que abranguerá todos os contidos fundamentais da materia;
2. cun exame oral individual sobre temas previamente acordados co profesor que será gravado.

Cada unha destas partes da avaliación única contará un 50% da nota final, sendo imprescindible realizar e aprobar ambas

para aprobar a materia. A copia ou o plaxio penalizarase cun suspenso (nota numérica: 0) na proba correspondente.

Os mesmos criterios de avaliación aplicaranse no segundo período das actas (xullo).

Se non houber calendario de exames oficial, as datas dos diferentes exames acordaranse co profesor coa antelación necesaria.

En todo caso, recoméndase a asistencia ás aulas e ás titorías e consultar regularmente os espazos virtuais da materia na plataforma TEMA e no BLOG asociado, mesmo que non se siga o sistema de avaliación continua.

Bibliografía. Fontes de información

No inicio das aulas, distribuirase a lista da bibliografía activa das lecturas obrigatorias xunto con listas de referencias bibliográficas específicas e actualizadas para cada un dos temas.

Bibliografía pasiva (selección)

AAVV. *História da Literatura Portuguesa*, DVD-ROM, Porto Editora 2002.

Buescu, Maria Leonor Carvalhão. *Literatura Portuguesa Clássica*. Lisboa: Universidade Aberta 1992.

Cristóvão, Fernando (dir. e coord.); Maria Adelina Amorim, Maria Lúcia Garcia Marques, Susana Brites Moita. *Dicionário temático da lusofonia*. Lisboa: Texto Editores 2010.

Enciclopédia Verbo das Literaturas de Língua Portuguesa, Lisboa: Verbo 1999.

Laranjeira, J. L. Pires. *Literaturas Africanas de Expressão Portuguesa*. Lisboa: Universidade Aberta 1995.

Lopes, Óscar / Saraiva, António José. *História da Literatura Portuguesa*. Porto: Porto Editora, 16.ª ed., 2010.

Moisés, Massaud (ed.). *História da Literatura Brasileira*. 3 volumes. São Paulo: Cultrix 1989.

Reis, Carlos (coord.) 1989. *Literatura portuguesa moderna e contemporânea*. Lisboa: Universidade Aberta.

Ribeiro, Maria Aparecida. *Literatura Brasileira*. Lisboa: Universidade Aberta 1994.

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Seminario de literaturas e culturas lusófonas/V01G160V01704

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Crítica literaria/V01G160V01922

Outros comentarios

As clases desta materia impartiranse en lingua portuguesa, podendo as/os estudantes responder en lingua portuguesa, galega ou castelá, segundo as súas preferencias. Tamén poden realizar as exposicións orais nestas linguas. Os traballos escritos poden ser redactados en lingua portuguesa, galega, castelá, inglesa ou alemá. Con todo, recoméndase con toda a insistencia que a/o estudante dispoña dun coñecemento pasivo de lingua portuguesa suficiente (B1 como mínimo) para poder seguir unha exposición académica e, tamén, para ler e comprender textos literarios e ensaísticos neste idioma.

Convén que o alumnado se habitúe ao longo do cuadrimestre a ler/oír/ver noticias en lingua portuguesa en medios de comunicación tanto portugueses, brasileiros como tamén africanos lusófonos.

Aviso importante para o alumnado de intercambio (Erasmus): O ensino de Literaturas e Culturas Lusófonas na UVigo diríxese a un alumnado que ten o galego e/ou castelán como lingua materna e que parte de coñecementos históricos e literarios destas culturas, de maneira que a progresión é rápida. Non se recomenda ao alumnado de intercambio que non teña como mínimo un nivel de B1 en lingua portuguesa matricularse nesta materia.

DATOS IDENTIFICATIVOS**Seminario de literatura galega ata 1900**

Materia	Seminario de literatura galega ata 1900			
Código	V01G160V01507			
Titulación	Grao en Estudos de Galego e Español			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	3	1c
Idioma	Galego			
Departamento	Filoloxía galega e latina			
Coordinador/a	Angueira Viturro, Anxo			
Profesorado	Angueira Viturro, Anxo			
Correo-e	angueira@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	Visión sistémica do denominado Rexurdimento da Literatura Galega.			

Competencias

Código		Tipoloxía
CB1	Que o estudantado demostre posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.	- saber
CB2	Que o estudantado saiba aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.	- saber - facer
CB3	Que o estudantado teña a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.	- saber
CB4	Que o estudantado poida transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.	- saber - facer
CB5	Que o estudantado desenvolva aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.	- saber - facer
CE1	Dominar a comunicación cos e coas falantes das linguas de estudo no grao, en diferentes contextos sociais, profesionais e culturais, desenvolvendo a capacidade de comprensión e expresión oral e escrita, con tolerancia cara á diversidade social e cultural como resultado de defender os dereitos fundamentais de igualdade social, de xénero, de raza e de orientación sexual, e os valores propios da democracia e a cultura da paz.	
CE2	Identificar, comprender e apreciar as principais contribucións das literaturas do español (en España e en América) e do galego, con especial sensibilidade para as literaturas emparentadas, como son as que corresponden ás linguas neolatinas e en particular a portuguesa	- saber
CE3	Abarcar os fundamentos teóricos e aplicados que ofrecen os diferentes paradigmas lingüísticos, así como sintetizar, relacionar e describir as literaturas española, galega e lusófona nos seus distintos ámbitos culturais e sociais, períodos, xéneros e movementos	
CE4	Coñecer os métodos básicos do estudo e análise lingüística e literario	- saber - facer
CE5	Dispoñer dos coñecementos necesarios para a comprensión, análise, desenvolvemento, avaliación e aproveitamento dos recursos lingüísticos e literarios para o futuro profesional	
CE6	Argumentar os temas e os textos obxecto de estudo de acordo coas convencións académicas, achegando probas e servíndose dos recursos bibliográficos e electrónicos dispoñibles, especialmente dos orientados á investigación lingüística e literaria e á docencia das linguas impartidas no grao.	- saber - facer
CE7	Participar en debates e actividades de grupo, e organizalos desenvolvendo un pensamento autónomo e crítico con respecto ás posicións alleas e á tolerancia cara á diversidade social e cultural que se expresa nas linguas e literaturas en cuestión.	
CE8	Formular razoamentos críticos nos ámbitos de estudo lingüístico e literario a fin de adquirir métodos sólidos de análise, que transcendan a simple aproximación intuitiva ás linguas e aos textos obxecto de estudo.	

CE9	Planificar, estruturar e desenvolver ensaios escritos e presentacións orais en español e en galego, formulando hipóteses cunha metodoloxía apropiada para transmitir ideas eficaces, de acordo coas convencións académicas, e argumentando os razoamentos expostos.	
CE10	Ser capaces de apreciar outras culturas e expresións artísticas e competentes para sensibilizar o medio propio na apreciación da diversidade intercultural. Explorar ademais as repercusións sociais, profesionais, educativas e culturais dos usos lingüísticos e da aprendizaxe das linguas estudadas no grao.	
CE11	Mostrar sensibilidade cara ás achegas feitas polas mulleres á literatura e á cultura española, galega e portuguesa nos seus diferentes ámbitos xeográficos e culturais. Entender as funcións do canon, a súa formación e os seus axentes, e valorar as exclusións que xera, por exemplo, a exclusión dos textos de escritoras, particularmente nos diferentes ámbitos xeográficos e culturais das linguas galega e española.	
CE12	Posuír unha conciencia crítica ante mecanismos de exclusión e discriminación das mulleres na linguaxe	
CE13	Ser competente para utilizar as novas tecnoloxías como recurso metodolóxico, de investigación, didáctico e de comunicación	
CT1	Que o estudiantado demostrase posuír e comprender coñecementos dunha área de estudo que parte da base da educación secundaria, que se adoita atopar nun nivel que, se ben se apoia en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.	
CT2	Que o alumnado saiba aplicar os seus coñecementos ao seu traballo ou a súa vocación dunha forma profesional, e posúa as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.	
CT3	Que o alumnado teña a capacidade de reunir e interpretar os datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre os temas destacados de índole social, científica ou ética.	- saber facer
CT4	Que as/os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solucións a un público tanto especializado como non especializado	
CT5	Que o alumnado desenvolvese aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.	- saber

Resultados de aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe	Competencias
Desenvolver unha visión interrelacionada do repertorio literario do período histórico do Rexurdimento.	CB1 CB2 CB3 CB4 CB5 CE1 CE2 CE3 CE4 CE5 CE6 CE7 CE8 CE9 CE10 CE11 CE12 CE13 CT1 CT2 CT3 CT4 CT5

Ampliar a relación entre o campo literario e o político na xénese da Literatura Galega Contemporánea.

CB1
CB2
CB3
CB4
CB5
CE1
CE2
CE3
CE4
CE5
CE6
CE7
CE8
CE9
CE10
CE11
CE12
CE13
CT1
CT2
CT3
CT4
CT5

Fomentar a capacidade crítica con todo tipo de textos e xéneros do Rexurdimento independentemente da súa natureza.

CB1
CB2
CB3
CB4
CB5
CE1
CE2
CE3
CE4
CE5
CE6
CE7
CE8
CE9
CE10
CE11
CE12
CE13
CT1
CT2
CT3
CT4
CT5

Capacitar o alumnado para a aplicación da análise histórica das principais figuras literarias deste período. CB1
CB2
CB3
CB4
CB5
CE1
CE2
CE3
CE4
CE5
CE6
CE7
CE8
CE9
CE10
CE11
CE12
CE13
CT1
CT2
CT3
CT4
CT5

Valorar as contribucións da literatura neste período ó proceso de dignificación de Galicia CB1
CB2
CB3
CB4
CB5
CE1
CE2
CE3
CE4
CE5
CE6
CE7
CE8
CE9
CE10
CE11
CE12
CE13
CT1
CT2
CT3
CT4
CT5

Desenvolver unha visión interrelacionada do conxunto lingüístico peninsular.

CB1
CB2
CB3
CB4
CB5
CE1
CE2
CE3
CE4
CE5
CE6
CE7
CE8
CE9
CE10
CE11
CE12
CE13
CT1
CT2
CT3
CT4
CT5

Contidos	
Tema	
1. Da Literatura Medieval á Contemporánea.	Explicación histórica dos Séculos Escuros. Principais textos literarios deste período.
2. Para unha nova periodización do Rexurdimento: Sarmiento e o seu Coloquio	Frei Martín Sarmiento no contexto da Ilustración. Análise do Coloquio. O Coloquio como fonte e primeiro texto contemporáneo.
3. A Literatura galega ata 1863.	A sociedade galega na primeira metade do XIX Os textos dialóxicos. A primeira xeración provincialista: Añón, Pintos e Fernández Morales.
4. A xeración de "Los precursores".	O Banquete de Conxo e os novos horizontes políticos. O concepto de "precursores". O papel central de Murguía.
5. Rosalía de Castro.	Cantares gallegos como principio e fin: unha nova lectura. Follas novas: a revolución da nova escrita.
6. Eduardo Pondal.	Queixumes: poesía e imaxinario nacional. Poemas dispersos. Os Eoas.
7. Curros Enríquez.	Política e sociedade en Aires da miña terra. O divino sainete como primeira obra especular do sistema literario galego.
8. Prosa e teatro no XIX.	Contos e novelas. Da Maxina á novela histórica. O xornalismo. Teatro: De A casamenteira a A fonte do xuramento.

Planificación docente			
	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Sesión maxistral	30	0	30
Resolución de problemas e/ou exercicios	3	26	29
Traballos de aula	13	72	85
Probas de resposta longa, de desenvolvemento	2	0	2

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente	
	Descrición
Sesión maxistral	O desenvolvemento da aula farase a partir de explicacións sobre cada tema nas que se vaian introducindo tamén os textos pertinentes.
Resolución de problemas e/ou exercicios	Será necesario ás veces ler e comentar previa ou posteriormente para completar as explicacións da aula.

Traballos de aula	Na aula faremos lecturas e comentarios dos textos máis salientables, dedicándolle a última parte de cada unha das sesións, que o alumnado deberá completar con outras lecturas e comentarios suxeridos.

Atención personalizada

	Descrición
Sesión maxistral	O discente recibirá as explicacións e indicacións oportunas para un seguimento correcto da materia e para satisfacer todo tipo de inquiredanzas sobre o temario.
Traballos de aula	O discente recibirá as explicacións e indicacións oportunas para un seguimento correcto da materia e para satisfacer todo tipo de inquiredanzas sobre o temario.
Probas de resposta longa, de desenvolvemento	O discente recibirá as explicacións e indicacións oportunas para un seguimento correcto da materia e para satisfacer todo tipo de inquiredanzas sobre o temario.

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
Sesión maxistral	Os contidos desenvolvidos ó longo do cuadrimestre avaliaranse mediante cuestións propostas por escrito ó final de cada dous temas	20	CB1 CB2 CB3 CB4 CB5 CE2 CE4 CE6 CT3 CT5
Traballos de aula	As lecturas e comentarios realizados na aula, así como todas as lecturas que se vaian propondo, serán obxecto de avaliación.	20	CB1 CB2 CB3 CB4 CB5 CE2 CE4 CE6 CT3 CT5
Probas de resposta longa, de desenvolvemento	As competencias adquiridas na materia serán avaliadas no seu conxunto cunha proba escrita que inclúa o comentario de textos.	60	CB1 CB2 CB3 CB4 CB5 CE2 CE4 CE6 CT3 CT5

Outros comentarios e avaliación de Xullo

Os discentes teñen que elixir ó comezo do curso entre un sistema de avaliación continua ou de avaliación única.

A avaliación única para os discentes que así o elixan ou para os que incumpran as condicións esixidas para a avaliación continua consistirá nun exame (70%), que se realizará na última semana do curso, e nun traballo (30%).

Na avaliación de xullo tódolos discentes deberán facer o exame na data oficial proposta pola facultade e entregar o traballo.

Bibliografía. Fontes de información

Carballo Calero, Ricardo, Historia da Literatura Galega Contemporánea, Vigo, Galaxia, 1981

Figuroa, Antón, Nación, literatura, identidade , Vigo, Xerais, 2001

VV.AA., Historia da Literatura Galega, Vigo, A Nosa Terra, Vol 1, 1996

VV.AA. , Galicia. Literatura, Coruña, Hércules, Vol 31, 2001

Recomendacións

Outros comentarios

Para o seguimento da materia é necesaria a lectura dos textos que se vaian propondo.

DATOS IDENTIFICATIVOS**Seminario de literatura galega desde 1900 ata 1936**

Materia	Seminario de literatura galega desde 1900 ata 1936			
Código	V01G160V01508			
Titulación	Grao en Estudos de Galego e Español			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	3	1c
Idioma	Galego			
Departamento	Filoloxía galega e latina			
Coordinador/a	Fernández Álvarez, Manuel Santiago			
Profesorado	Fernández Álvarez, Manuel Santiago			
Correo-e	mffft@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	Curso sobre a literatura galega editada ou producida entre 1900 e 1936			

Competencias

Código		Tipoloxía
CE2	Identificar, comprender e apreciar as principais contribucións das literaturas do español (en España e en América) e do galego, con especial sensibilidade para as literaturas emparentadas, como son as que corresponden ás linguas neolatinas e en particular a portuguesa	- saber - saber facer - Saber estar / ser
CE4	Coñecer os métodos básicos do estudo e análise lingüística e literario	- saber - saber facer - Saber estar / ser
CE6	Argumentar os temas e os textos obxecto de estudo de acordo coas convencións académicas, achegando probas e servíndose dos recursos bibliográficos e electrónicos dispoñibles, especialmente dos orientados á investigación lingüística e literaria e á docencia das linguas impartidas no grao.	- saber - saber facer - Saber estar / ser
CE8	Formular razoamentos críticos nos ámbitos de estudo lingüístico e literario a fin de adquirir métodos sólidos de análise, que transcendan a simple aproximación intuitiva ás linguas e aos textos obxecto de estudo.	- saber - saber facer - Saber estar / ser
CE9	Planificar, estruturar e desenvolver ensaios escritos e presentacións orais en español e en galego, formulando hipóteses cunha metodoloxía apropiada para transmitir ideas eficaces, de acordo coas convencións académicas, e argumentando os razoamentos expostos.	- saber - saber facer - Saber estar / ser
CE12	Posuír unha conciencia crítica ante mecanismos de exclusión e discriminación das mulleres na linguaxe	- saber - saber facer - Saber estar / ser
CT2	Que o alumnado saiba aplicar os seus coñecementos ao seu traballo ou a súa vocación dunha forma profesional, e posúa as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.	- saber - saber facer - Saber estar / ser
CT3	Que o alumnado teña a capacidade de reunir e interpretar os datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre os temas destacados de índole social, científica ou ética.	- saber - saber facer - Saber estar / ser
CT4	Que as/os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solucións a un público tanto especializado como non especializado	- saber - saber facer - Saber estar / ser

Resultados de aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe	Competencias
Coñecer en profundidade a tradición literaria galega do séc. XX	CE2 CE4 CE6 CE8 CE9 CE12 CT2 CT3 CT4
Abarcar os fundamentos teóricos e aplicados que ofrecen os diferentes paradigmas da teoría literaria, así como sintetizar, relacionar e describir a tradición literaria galega nos seus distintos ámbitos culturais e sociais, períodos, xéneros e movementos.	CE2 CE4 CE6 CE8 CE9 CE12 CT2 CT3 CT4
Comprender a historia das ideas estéticas que subxace á evolución das tradicións literarias.	CE2 CE4 CE6 CE8 CE9 CE12 CT2 CT3 CT4
Valorar a construción do Sistema Literario Galego como un produto da nosa historia e da nosa singularidade en tanto que pobo peculiar.	CE2 CE4 CE6 CE8 CE9 CE12 CT2 CT3 CT4

Contidos

Tema

As Irmandades da Fala	1.1. Organización e definición ideolóxica. 1.2. Dúas figuras fundamentais: Antón e Ramón Vilar Ponte. 2. O proxecto cultural das Irmandades ou a configuración dun sistema literario. 2.1. Liñas de actuación. 2.2. Creación e/ou consolidación de infraestruturas culturais. 3. Renovación, difusión e popularización da prosa. 3.1. As coleccións de novela curta. 3.2. A renovación temática e estética: tendencias e autores: Leandro Carré. X. Magariños. X. Lesta Meis. Outros autores. 3.2.1. Análise literaria dalgunha destas obras. 4. O teatro: a vontade de creación dun teatro nacional. 4.1. Problemas da dramaturxia galega no tempo das Irmandades. 4.2. A praxe teatral das Irmandades. 4.2.1. A creación de infraestruturas teatrais. 4.3. A renovación temática e estética: Tendencias e autores: Ramón Cabanillas. Armando Cotarelo. Leandro Carré. Xaime Quintanilla. Antón Vilar Ponte. Outros autores. Outros autores. 5. A poesía no tempo das Irmandades. 5.1. Ramón Cabanillas. 5.1.1. Biografía e obra literaria. 5.1.2. Estética e evolución literaria. 5.1.3. Análise literaria de Da Terra Asoballada. 5.2. Antonio Noriega Varela e os problemas de periodización da súa obra. 5.3. Outros poetas epígonos do Rexurdimento: Gonzalo López Abente. Victoriano Taibo García. Xerardo Álvarez Limeses. Antonio Rey Soto.

O grupo Nós: enxebrismo e universalismo

6. Caracterización do grupo. Nós e a súa decisiva influencia no mundo cultural galego
- 6.1. O papel das elites intelectuais nos procesos de configuración do discurso nacionalista.
- 6.2. A configuración do discurso identitario na Galiza.
- 6.3. A capacidade de aglutinación de sectores e de grupos xeracionais arredor dun proxecto colectivo.
- 6.4. A conciencia da necesidade de proxección universal da cultura galega.
7. Actividades.
- 7.1. A revista Nós.
- 7.2. A consolidación da prosa: narrativa e ensaio.
- 7.3. O cultivo doutros xéneros: teatro e poesía.
- 7.4. A creación de estruturas e liñas de investigación para o coñecemento científico da Galiza: O Seminario de Estudos Galegos.
8. Integrantes: Vicente Risco, Ramón Otero Pedrayo, Alfonso D. R. Castelao, Florentino Cuevillas, Antón Lousada Diéguez. Outros autores.

Percurso vital e ideolóxico de Vicente Risco

9. A personalidade intelectual de Vicente Risco. Obra literaria.
- 9.1. Obra ensaística: teoría política, filosofía, crítica literaria e literatura de viaxes.
- 9.2. Obra narrativa.
- 9.2.1. Primeira produción: as pegadas do Modernismo.
- 9.2.2. A interpretación idílica da Terra.
- 9.2.3. Sátira e escepticismo.
- 9.2.4. A modernidade entre a decadencia e o nihilismo.
- 9.3. Obra dramática.
- 9.4. Obra lírica.

Percurso vital e ideolóxico de Otero Pedrayo

10. A personalidade intelectual de Otero Pedrayo.
- 10.1. Obra narrativa. Propostas de clasificación da narrativa.
- 10.2. O proceso de ficcionalización da historia na narrativa oteriana.
- 10.3. Ideoloxemas nacionalitarios na narrativa oteriana.
11. Obra ensaística.
- 11.1. Interrelación entre xéneros na obra de Otero Pedrayo.
12. Obra dramática e obra poética.
13. Recepción da obra oteriana no seu tempo e na literatura posterior.

Percurso vital e ideolóxico de Afonso Daniel Rodríguez Castelao

- 14.1. Castelao narrador
- 14.2. Castelao ensaísta
- 14.3. Castelao dramaturgo
- 14.4. Castelao debuxante e artista plástico
- 14.5. Outros Castelaos

As experiencias vangardistas na Europa de comezos de século

- 15.1. Caracterización xeral das vangardas galegas.
- 15.2. Medios de difusión.
- 15.3. Principais liñas da vangarda poética.
- 15.4. Entre a tradición e a renovación poética.
- 15.5. O Neopopulismo imaxinista / hilozoísta: Luís Amado Carballo.
- 15.6. O Neotrobadorismo: Fermín Bouza Brey e Álvaro Cunqueiro.
- 15.7. As experiencias vangardistas: Manuel Antonio e Álvaro Cunqueiro.
16. A narrativa da "Nova Xeración Galega"
- 16.1. Narradores nunha xeración de poetas
- 16.2. Rafael Dieste e Os arquivos do Trasno.
17. O teatro.
- 17.1. Rafael Dieste e A fiestra valdeira.
- 17.2. Outros autores.

Planificación docente

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Actividades introdutorias	2	1	3
Sesión maxistral	26	24	50
Obradoiros	18	0	18
Eventos docentes e/ou divulgativos	0	12	12
Traballos tutelados	0	20	20
Probas de resposta longa, de desenvolvemento	1	10	11
Probas de resposta curta	1	7	8

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Actividades introdutorias	Haberá unha sesión introdutoria ao conxunto da materia, de dúas horas de duración, con delimitación dos seus contidos, métodos, probas a realizar, textos que deben ler os alumnos , etc.
Sesión maxistral	A docencia centrarase na análise exhaustiva arredor de catro núcleos textuais e autoriais, dos que se irán derivando calas noutras obras e autores adxacentes: 1. Teoría do nacionalismo galego de Vicente Risco. 2. Arredor de si de Ramón Otero Pedrayo. 3. Poemas de si e non de Álvaro Cunqueiro. 4. A fiestra valdeira de Rafael Dieste fronte a Os vellos non deben de namorarse de Castelao.
Obradoiros	Realizaranse comentarios de texto de numerosos fragmentos textuais ou culturais vinculados coas obras obxecto deste programa.
Eventos docentes e/ou divulgativos	Eventualmente o alumnado poderá acudir a conferencias, recitais, mesa redondas, proxeccións de filmes, seminarios literarios, representacións teatrais, etc. e deberá realizar un breve resumo por escrito desta actividade.
Traballos tutelados	O alumnado deberá realizar ao longo do curso un conxunto de breves traballos que se irán sinalando segundo se vaia desenvolvendo a dinámica da docencia.

Atención personalizada

	Descrición
Actividades introdutorias	Os alumnos disporán de atención personalizada a través de titorías no despacho do profesor e de atención telemática por medio do correo electrónico e da plataforma faitic ou outras. Realizaranse catro probas escritas ao longo do cuadrimestre (unha por cada un dos temas) e unha proba final para os alumnos que deixen algunha sen facer. As probas irán distribuídas a razón de unha cada mes, coincidindo co remate da docencia de cada tema determinado (outubro para o 1º, novembro para o 2º, decembro para o 3º e xaneiro para o 4º). Ademais, e en función da evolución da materia impartida, os alumnos poderán ser invitados a desenvolver algunha exposición na aula sobre un tema moi concreto, ben de índole teórica, ben de comentario de textos.
Sesión maxistral	Os alumnos disporán de atención personalizada a través de titorías no despacho do profesor e de atención telemática por medio do correo electrónico e da plataforma faitic ou outras. Realizaranse catro probas escritas ao longo do cuadrimestre (unha por cada un dos temas) e unha proba final para os alumnos que deixen algunha sen facer. As probas irán distribuídas a razón de unha cada mes, coincidindo co remate da docencia de cada tema determinado (outubro para o 1º, novembro para o 2º, decembro para o 3º e xaneiro para o 4º). Ademais, e en función da evolución da materia impartida, os alumnos poderán ser invitados a desenvolver algunha exposición na aula sobre un tema moi concreto, ben de índole teórica, ben de comentario de textos.
Obradoiros	Os alumnos disporán de atención personalizada a través de titorías no despacho do profesor e de atención telemática por medio do correo electrónico e da plataforma faitic ou outras. Realizaranse catro probas escritas ao longo do cuadrimestre (unha por cada un dos temas) e unha proba final para os alumnos que deixen algunha sen facer. As probas irán distribuídas a razón de unha cada mes, coincidindo co remate da docencia de cada tema determinado (outubro para o 1º, novembro para o 2º, decembro para o 3º e xaneiro para o 4º). Ademais, e en función da evolución da materia impartida, os alumnos poderán ser invitados a desenvolver algunha exposición na aula sobre un tema moi concreto, ben de índole teórica, ben de comentario de textos.
Eventos docentes e/ou divulgativos	Os alumnos disporán de atención personalizada a través de titorías no despacho do profesor e de atención telemática por medio do correo electrónico e da plataforma faitic ou outras. Realizaranse catro probas escritas ao longo do cuadrimestre (unha por cada un dos temas) e unha proba final para os alumnos que deixen algunha sen facer. As probas irán distribuídas a razón de unha cada mes, coincidindo co remate da docencia de cada tema determinado (outubro para o 1º, novembro para o 2º, decembro para o 3º e xaneiro para o 4º). Ademais, e en función da evolución da materia impartida, os alumnos poderán ser invitados a desenvolver algunha exposición na aula sobre un tema moi concreto, ben de índole teórica, ben de comentario de textos.
Traballos tutelados	Os alumnos disporán de atención personalizada a través de titorías no despacho do profesor e de atención telemática por medio do correo electrónico e da plataforma faitic ou outras. Realizaranse catro probas escritas ao longo do cuadrimestre (unha por cada un dos temas) e unha proba final para os alumnos que deixen algunha sen facer. As probas irán distribuídas a razón de unha cada mes, coincidindo co remate da docencia de cada tema determinado (outubro para o 1º, novembro para o 2º, decembro para o 3º e xaneiro para o 4º). Ademais, e en función da evolución da materia impartida, os alumnos poderán ser invitados a desenvolver algunha exposición na aula sobre un tema moi concreto, ben de índole teórica, ben de comentario de textos.

Probas de resposta longa, de desenvolvemento	Os alumnos disporán de atención personalizada a través de titorías no despacho do profesor e de atención telemática por medio do correo electrónico e da plataforma faitic ou outras. Realizaranse catro probas escritas ao longo do cuadrimestre (unha por cada un dos temas) e unha proba final para os alumnos que deixen algunha sen facer. As probas irán distribuídas a razón de unha cada mes, coincidindo co remate da docencia de cada tema determinado (outubro para o 1º, novembro para o 2º, decembro para o 3º e xaneiro para o 4º). Ademais, e en función da evolución da materia impartida, os alumnos poderán ser invitados a desenvolver algunha exposición na aula sobre un tema moi concreto, ben de índole teórica, ben de comentario de textos.
Probas de resposta curta	Os alumnos disporán de atención personalizada a través de titorías no despacho do profesor e de atención telemática por medio do correo electrónico e da plataforma faitic ou outras. Realizaranse catro probas escritas ao longo do cuadrimestre (unha por cada un dos temas) e unha proba final para os alumnos que deixen algunha sen facer. As probas irán distribuídas a razón de unha cada mes, coincidindo co remate da docencia de cada tema determinado (outubro para o 1º, novembro para o 2º, decembro para o 3º e xaneiro para o 4º). Ademais, e en función da evolución da materia impartida, os alumnos poderán ser invitados a desenvolver algunha exposición na aula sobre un tema moi concreto, ben de índole teórica, ben de comentario de textos.

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
Actividades introdutorias	Descrición xeral da materia. 1. Competencias. 2. Contidos. 3. Planificación docente. 4. Metodoloxía docente. 5. Atención personalizada. 6. Recomendacións.	1	CE2 CE4 CE6 CE8 CE9 CE12 CT2 CT3 CT4
Sesión maxistral	Valorarase a asistencia a clase así como a participación en debates e comentarios de textos e ideas.	8	CE2 CE4 CE6 CE8 CE9 CE12 CT2 CT3 CT4
Obradoiros	Valorarase a asistencia ás sesións de comentario de textos así como a participación nos debates suscitados.	8	CE2 CE4 CE6 CE8 CE9 CE12 CT2 CT3 CT4

Eventos docentes e/ou divulgativos	Valorarase a asistencia a conferencias, recitais, representacións teatrais, proxeccións cinematográficas, seminarios, etc., recomendados polo profesor.	8	CE2 CE4 CE6 CE8 CE9 CE12 CT2 CT3 CT4
Traballos tutelados	A lectura de obras literarias e a reflexión sobre estas será obxecto de atención prioritaria. O alumno deberá realizar ao longo do curso breves comentarios escritos sobre textos concretos determinados polo profesor.	25	CE2 CE4 CE6 CE8 CE9 CE12 CT2 CT3 CT4
Probas de resposta longa de desenvolvemento	O alumnado realizará unha ou dúas probas de resposta longa durante o cuadrimestre consistente no desenvolvemento dun comentario ou temas con amplitude de detalles e profundidade expositiva. Tamén deberá preparar a exposición dun dos temas ou subtemas do programa para a súa exposición na aula.	25	CE2 CE4 CE6 CE8 CE9 CE12 CT2 CT3 CT4
Probas de resposta curta	Realizarase igualmente unha ou dúas probas de resposta curta para avaliar os coñecementos polo miúdo do alumnado.	25	CE2 CE4 CE6 CE8 CE9 CE12 CT2 CT3 CT4

Outros comentarios e avaliación de Xullo

A nota final establecerase en base á lectura e recoñecemento dos textos que forman parte do programa, así como do comentario e análise destes textos. As probas a realizar para tal fin poderán ser escritas e/ou oráis.

Será preciso obter unha puntuación suficiente en cada un dos apartados mencionados (recoñecemento de textos, análise e comentario de textos) para establecer a nota media final. O alumnado que non participe no desenvolvemento diario da materia poderá presentarse a un exame final, ao que deberá concorrer cos traballos de comprobación de lectura dos libros de lectura obrigatoria, e que estará dividido en tres partes: 1. Recoñecemento de textos. 20%. 2. Preguntas breves con resposta curta. 40%. 3. Grandes epígrafes para resposta longa e desenvolvemento. 40%. Será preciso obter unha nota de suficiente en todas e cada unha destas probas para establecer a nota media final. O alumnado que suspenda a avaliación continuada presentarse a un exame no mes de xullo, ao que deberá concorrer, igualmente, cos traballos de comprobación de lectura dos libros de lectura obrigatoria (ou aqueles que non entregasen previamente durante o desenvolvemento normal do curso), no que será avaliado en base a: 1. Recoñecemento de textos. 20%. 2. Preguntas breves con resposta curta. 40%. 3. Grandes epígrafes para resposta longa e desenvolvemento. 40%. Será preciso obter unha nota de suficiente en todas e cada unha destas probas para establecer a nota media final.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía xeral:

- Abuín González, A. / Ruibal, E. R. (2001): "O teatro galego entre 1900 e 1936", en Tarrío, A. (coord.): Galicia. Literatura. O século XX. A literatura anterior á Guerra Civil. Vol. XXXII: 278-325 (A Coruña: Hércules).
- Beramendi, J. G. / Núñez, X. M. (1995): O nacionalismo galego. (Vigo: A Nosa Terra).
- Beramendi, X. G. (1984): "Ideoloxía e política en Vicente Risco", Grial, 86: 428-440.
- Carballo Calero, R. (1932): "Balance e inventario da nosa literatura", Nós, 108: 222-223.
- Carballo Calero, R. (1982): "Álvaro Cunqueiro", en Libros e autores galegos. Séc. XX: 271-306 (A Coruña: Fundación "Pedro Barrié de la Maza conde de Fenosa").
- Carballo Calero, R. (1982): "Ramón Otero Pedrayo" en Libros e autores galegos, século XX. Vol. II: 117-164 (A Coruña: Fundación Barrié).
- Casares, C. (1981): Vicente Risco: 50-87 (Vigo: Galaxia).
- Casares, C. (1981): Ramón Otero Pedrayo: 83-126 (Vigo: Galaxia).
- Casas, A. (2000): "A poesía entre 1900 e 1936", en Tarrío, A. (coord.): Galicia.Literatura. O século XX. A literatura anterior á Guerra Civil. Vol. XXXII: 84-213 (A Coruña: Hércules).
- Fernández Pérez-Sanjulián, C. (2003): A construción nacional no discurso literario de Ramón Otero Pedrayo. (Vigo: A Nosa Terra).
- Fernández Pérez-Sanjulián, C., (2003): "Ideoloxemas nacionalitarios na narrativa de Ramón Otero Pedrayo", en A construción nacional no discurso literario de Ramón Otero Pedrayo: 125-255 (Vigo: A Nosa Terra).
- Freire Lestón, X. V. (1997): A actividade editorial en Galicia (1850-1936). Apuntamentos para unha historia do libro galego (Vigo: Ed. do Cumio).
- Hermida, M. (1987): As revistas literarias en Galicia na Segunda República (A Coruña: Ed. do Castro).
- López, T. (1996): "O neotrobadorismo. Fermín Bouza-Brei", en VV. AA.: Historia da literatura galega: 897-928 (Vigo: AS-PG / A Nosa Terra).
- Maceira Fernández, X. M. (1996): "Literatura do exilio (II). O activismo cultural na diáspora bonaerense", en VV. AA.: Historia da literatura galega: 993-1024 (Vigo: AS-PG / A Nosa Terra).
- Méndez Ferrín, X. L. (1984): De Pondal a Novoneira (Vigo: Xerais).
- Méndez Ferrín, X. L. (1984): "Álvaro Cunqueiro", en De Pondal a Novoneira: 151-171 (Vigo: Xerais).
- Millán Otero, X. M. (1996): "Grupo Nós: Vicente Risco", en VV. AA.: Historia da literatura galega: 738-768 (Vigo: AS-PG / A NOSA TERRA).
- Molina, C. A. (1989): Prensa literaria en Galicia (1920-1960) (Vigo: Xerais).
- Quintana, X. R. / Valcárcel, M. (1988): Ramón Otero Pedrayo. Vida, obra e pensamento: 13-109 (Vigo: Ir Indo).
- Sanmartín Rei, A. (1996): "O vangardismo: Manuel Antonio e Álvaro Cunqueiro", en VV. AA.: Historia da literatura galega: 833-864 (Vigo: AS-PG / A Nosa Terra).
- Tarrío, A. (coord.): Galicia. Literatura. O século XX. A literatura anterior á Guerra Civil. Vol. XXXII, (A Coruña: Hércules).
- Tato Fontaíña, L. (1995): Teatro e nacionalismo. Ferrol, 1915-1936 (Santiago: Laiovento).
- Tato Fontaíña, L. (1996): "O teatro actual", en VV.AA.: Historia da literatura galega: 1410-1440 (Vigo: AS-PG / A Nosa Terra).
- Valcárcel, M. (2000): "Prensa cultural e literaria no período 1916-1936", en Tarrío, A. (coord.): Galicia. Literatura. O século XX. A literatura anterior á Guerra Civil. Vol. XXXII: 382-447 (A Coruña: Hércules).
- VV. AA.: Historia da literatura galega (Vigo: AS-PG)

Recomendacións

Materias que continúan o temario

(*)/

As escritoras da historia literaria/V01G160V01917

Obradoiro de produción de textos literarios/V01G160V01910

Seminario de literatura galega desde 1975 ata a actualidade/V01G160V01706

Seminario de literaturas e culturas lusófonas/V01G160V01704

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

As escritoras da historia literaria/V01G160V01917

Seminario de literatura galega ata 1900/V01G160V01507

Textos canónicos da literatura galega/V01G160V01921

Materias que se recomenda ter cursado previamente

(*)/

Seminario de literatura galega ata 1900/V01G160V01507

DATOS IDENTIFICATIVOS**Sociolingüística e planificación lingüística do galego e do español**

Materia	Sociolingüística e planificación lingüística do galego e do español			
Código	V01G160V01601			
Titulación	Grao en Estudos de Galego e Español			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	3	2c
Idioma				
Departamento	Filoloxía galega e latina			
Coordinador/a	Bermúdez Montes, María Teresa			
Profesorado	Bermúdez Montes, María Teresa			
Correo-e	bermudezteresa@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	Esta materia ten como obxectivo preparar o alumnado no manexo dos principais conceptos teóricos e recursos metodolóxicos da sociolingüística e a planificación lingüística, co fin de aplicalos á análise crítica dos diversos contextos sociais das linguas galega e española.			

Competencias

Código		Tipoloxía
CB1	Que o estudantado demostre posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.	- saber
CB2	Que o estudantado saiba aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.	- saber - saber facer - Saber estar / ser
CB3	Que o estudantado teña a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.	- saber - saber facer - Saber estar / ser
CB4	Que o estudantado poida transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.	- saber - saber facer - Saber estar / ser
CB5	Que o estudantado desenvolva aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.	- saber facer
CE3	Abarcar os fundamentos teóricos e aplicados que ofrecen os diferentes paradigmas lingüísticos, así como sintetizar, relacionar e describir as literaturas española, galega e lusófona nos seus distintos ámbitos culturais e sociais, períodos, xéneros e movementos	- saber - saber facer - Saber estar / ser
CE4	Coñecer os métodos básicos do estudo e análise lingüística e literario	- saber facer
CE5	Dispoñer dos coñecementos necesarios para a comprensión, análise, desenvolvemento, avaliación e aproveitamento dos recursos lingüísticos e literarios para o futuro profesional	- saber - saber facer - Saber estar / ser
CE6	Argumentar os temas e os textos obxecto de estudo de acordo coas convencións académicas, achegando probas e servíndose dos recursos bibliográficos e electrónicos dispoñibles, especialmente dos orientados á investigación lingüística e literaria e á docencia das linguas impartidas no grao.	- saber - saber facer
CE7	Participar en debates e actividades de grupo, e organizalos desenvolvendo un pensamento autónomo e crítico con respecto ás posicións alleas e á tolerancia cara á diversidade social e cultural que se expresa nas linguas e literaturas en cuestión.	- saber facer - Saber estar / ser

CE8	Formular razoamentos críticos nos ámbitos de estudo lingüístico e literario a fin de adquirir métodos sólidos de análise, que transcendan a simple aproximación intuitiva ás linguas e aos textos obxecto de estudo.	- saber - saber facer - Saber estar / ser
CE9	Planificar, estruturar e desenvolver ensaios escritos e presentacións orais en español e en galego, formulando hipóteses cunha metodoloxía apropiada para transmitir ideas eficaces, de acordo coas convencións académicas, e argumentando os razoamentos expostos.	- saber facer
CE10	Ser capaces de apreciar outras culturas e expresións artísticas e competentes para sensibilizar o medio propio na apreciación da diversidade intercultural. Explorar ademais as repercusións sociais, profesionais, educativas e culturais dos usos lingüísticos e da aprendizaxe das linguas estudadas no grao.	- saber - saber facer - Saber estar / ser
CE13	Ser competente para utilizar as novas tecnoloxías como recurso metodolóxico, de investigación, didáctico e de comunicación	- saber - saber facer
CT1	Que o estudantado demostrase posuír e comprender coñecementos dunha área de estudo que parte da base da educación secundaria, que se adoita atopar nun nivel que, se ben se apoia en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.	- saber
CT2	Que o alumnado saiba aplicar os seus coñecementos ao seu traballo ou a súa vocación dunha forma profesional, e posúa as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.	- saber - saber facer - Saber estar / ser
CT3	Que o alumnado teña a capacidade de reunir e interpretar os datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre os temas destacados de índole social, científica ou ética.	- saber - saber facer - Saber estar / ser
CT4	Que as/os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solucións a un público tanto especializado como non especializado	- saber - saber facer - Saber estar / ser
CT5	Que o alumnado desenvolvese aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.	- saber facer

Resultados de aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe	Competencias
Adquirir os conceptos principais de sociolingüística que se aplican á política e planificación lingüística, así como recoñecer os recursos metodolóxicos básicos.	CB1 CB3 CB5 CE3 CE4 CE8 CE9 CT1 CT3 CT5
Analizar e valorar criticamente textos e materiais de análises sobre a planificación lingüística do galego e do español	CB2 CB3 CB5 CE5 CE6 CE8 CE10 CT2 CT3 CT5

Promover a autonomía do alumno/a para elaborar unha análise crítica das políticas lingüísticas nas comunidades hispanófonas.	CB2 CB3 CB4 CB5 CE3 CE4 CE6 CE8 CE9 CE10 CE13 CT2 CT3 CT4 CT5
Expoñer oralmente, de forma sintética, textos teóricos e análises aplicadas sobre a planificación lingüística do galego e o español.	CB3 CB4 CE6 CE7 CE9 CE13 CT3 CT4
Comentar por escrito textos relacionados coa sociolingüística e a planificación lingüística.	CB2 CB3 CB4 CE3 CE4 CE6 CE8 CE9 CT2 CT3 CT4
Fomentar e consolidar o interese polo estudo das problemáticas que xeran os procesos comunicativos nos contornos sociais contemporáneos, aproveitando os coñecementos e a sensibilidade adquirida polo alumnado en materias de cursos anteriores.	CB2 CB3 CB5 CE4 CE5 CE6 CE7 CE8 CE9 CT2 CT3 CT5

Contidos

Tema

1. Sociolingüística aplicada.	1.1. Principais conceptos teóricos da sociolingüística. 1.2. Recursos metodolóxicos fundamentais na sociolingüística: perspectiva cuantitativa e cualitativa. 1.3. A aplicación á política e planificación lingüística.
2. Caracterización sociolingüística da sociedade galega. Galego e español.	2.1. Aproximación á historia social da lingua galega. 2.2. Contacto de linguas, bilingüismo, diglosia e conflito lingüístico. 2.3. Diagnóstico da situación sociolingüística da lingua galega. A vitalidade etnolingüística. 2.4. Usos, competencias e actitudes lingüísticas. Análise de datos cuantitativos. Análise cualitativa das actitudes lingüísticas.
3. Ideoloxías lingüísticas.	3.1. Supremacismo lingüístico. 3.2. Ecoloxía lingüística.
4. Política e planificación lingüísticas: áreas de intervención e análise crítica.	4.1. Principais conceptos teóricos. 4.2. Metodoloxía e aplicacións. 4.3. Planificación do corpus. 4.4. Planificación do status.

5. Política lingüística e planificación do galego.	5.1. Marco lexislativo: CE, EA, LNL, PXNLG. A CELRM. 5.2. Ideoloxías e prácticas planificadoras en Galicia: ámbitos da administración, ensino, medios de comunicación, ámbitos económico e profesional. 5.3. A planificación do corpus: o proceso de estandarización da lingua galega.
6. Política lingüística e planificación do español.	6.1. A situación do español no mundo. 6.2. Ideas e ideoloxías do español como lingua internacional: panhispanismo e hispanofonía.

Planificación docente

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Actividades introdutorias	1	0	1
Sesión maxistral	30	44	74
Estudo de casos/análises de situacións	4	34	38
Traballos de aula	10	20	30
Presentacións/exposicións	1	4	5
Probas de resposta longa, de desenvolvemento	1	0	1
Probas de resposta curta	1	0	1

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Actividades introdutorias	Actividades encamiñadas a tomar contacto e reunir información sobre o alumnado, así como a presentar a materia.
Sesión maxistral	Exposición por parte da docente dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices dun traballo, exercicio ou proxecto que terán que desenvolver as/os estudantes.
Estudo de casos/análises de situacións	Análise dun feito, problema ou suceso real coa finalidade de coñecelo, interpretalo, resolvelo, xerar hipóteses, contrastar datos, reflexionar, completar coñecementos, diagnosticalo e adestrarse en procedementos alternativos de solución.
Traballos de aula	O/a estudante desenvolve exercicios ou proxectos na aula baixo as directrices e supervisión da docente.
Presentacións/exposicións	Exposición por parte do alumnado ante a docente e o grupo clase dun tema sobre contidos da materia ou dos resultados dun traballo, exercicio ou ben proxecto. Levarase a cabo preferentemente de maneira individual ou, en todo caso, por parellas.

Atención personalizada

	Descrición
Sesión maxistral	Sempre que sexa posible, xa na propia aula o profesor levará a cabo unha atención personalizada. Non obstante, o alumno/a debe acudir ás titorías para a resolución de dúbidas concretas, así como para a preparación de determinadas actividades (exposicións orais na clase, traballos escritos etc.).
Presentacións/exposicións	Sempre que sexa posible, xa na propia aula o profesor levará a cabo unha atención personalizada. Non obstante, o alumno/a debe acudir ás titorías para a resolución de dúbidas concretas, así como para a preparación de determinadas actividades (exposicións orais na clase, traballos escritos etc.).
Traballos de aula	Sempre que sexa posible, xa na propia aula o profesor levará a cabo unha atención personalizada. Non obstante, o alumno/a debe acudir ás titorías para a resolución de dúbidas concretas, así como para a preparación de determinadas actividades (exposicións orais na clase, traballos escritos etc.).
Estudo de casos/análises de situacións	Sempre que sexa posible, xa na propia aula o profesor levará a cabo unha atención personalizada. Non obstante, o alumno/a debe acudir ás titorías para a resolución de dúbidas concretas, así como para a preparación de determinadas actividades (exposicións orais na clase, traballos escritos etc.).
Probas de resposta longa, de desenvolvemento	Sempre que sexa posible, xa na propia aula o profesor levará a cabo unha atención personalizada. Non obstante, o alumno/a debe acudir ás titorías para a resolución de dúbidas concretas, así como para a preparación de determinadas actividades (exposicións orais na clase, traballos escritos etc.).
Probas de resposta curta	Sempre que sexa posible, xa na propia aula o profesor levará a cabo unha atención personalizada. Non obstante, o alumno/a debe acudir ás titorías para a resolución de dúbidas concretas, así como para a preparación de determinadas actividades (exposicións orais na clase, traballos escritos etc.).

Avaliación			
	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
Sesión maxistral	Asistencia, seguimento e participación activa nas clases teóricas.	10	
Presentacións/exposicións	Exposicións orais de lecturas ou temas previamente encargados polo/a docente.	10	
Traballos de aula	Realización de diversas actividades orais e/ou escritas ao longo do curso.	10	
Estudo de casos/análises de situacións	Análise e valoración escritas do caso estudado previamente na clase.	30	
Probas de resposta longa, de desenvolvemento	Realizarase ao final do curso unha proba para avaliación das competencias adquiridas que incluírá preguntas abertas sobre un tema. Os alumnos deben desenvolver, relacionar, organizar e presentar os coñecementos que teñen sobre a materia nunha resposta extensa.	20	
Probas de resposta curta	Realizarase, tamén ao final do curso, unha proba destinada á avaliación das competencias adquiridas, que constará de preguntas directas sobre aspectos concretos.	20	

Outros comentarios e avaliación de Xullo

1ª edición das actas

O alumnado poderá escoller entre dous sistemas de avaliación, continua e única. Deberá confirmar explicitamente por cal das dúas opta nas dúas semanas iniciais do cuadrimestre.

a) Avaliación continua: condicións

É condición indispensable para ter dereito a ser avaliada/o nesta modalidade asistir a un 80% das clases, como mínimo. Unha ausencia da aula durante 15 minutos ou máis equivale á 'non asistencia' a esa sesión. Estas condicións non serán modificadas baixo ningún concepto.

Para poder entrar nesta modalidade é condición *sine qua non* terse presentado ou ter entregado cando menos unha das actividades correspondentes ás diversas metodoloxías de avaliación. Isto é, non será avaliada/o quen non se someta á avaliación dalgunha das metodoloxías descritas nesta páxina.

O incumprimento das condicións da avaliación continua (asistencia etc.) implicará o paso automático á avaliación única.

O plaxio ou a copia suporá a non cualificación do exercicio, traballo, práctica etc.

Para superar a materia é indispensable aprobar o exame (isto é, obter un 5 sobre 10, como mínimo) e ter entregados nos prazos establecidos os traballos e prácticas dos restantes apartados da avaliación.

b) Avaliación única: condicións

O alumnado que opte pola avaliación única ou o alumnado que incumpra as condicións esixidas para a avaliación continua (p.ex. asistencia a menos do 80% das clases), deberá superar presentar un traballo escrito e realizar un exame final escrito. Para superar a materia deberase aprobar (isto é, obter unha nota igual ou superior a 5 sobre 10) as dúas probas. A cualificación na modalidade de avaliación única repartirase do xeito seguinte:

-Presentación dun traballo escrito previamente establecido, acordado coa docente: 25%

-Exame escrito (preguntas de resposta curta e de desenvolvemento): 75%

Convocatoria de xullo (2ª edición das actas)

No caso do alumnado en réxime de avaliación continua que non teña superado a materia na primeira convocatoria, na segunda convocatoria (xullo) manteranse todas as puntuacións iguais ou superiores a 5 obtidas ao longo do curso. Estas sumaranse ás puntuacións acadadas nas dúas probas finais (de resposta curta e de desenvolvemento), que se deberán realizar de novo en calquera caso. Ademais, o alumnado nesta situación deberá de repetir ou realizar as actividades individuais que lle quedasen pendentes na anterior convocatoria.

No caso de alumnado en réxime de avaliación única ou que se presente por primeira vez, a cualificación repartirase da seguinte maneira:

-Presentación dun traballo escrito previamente establecido, acordado coa docente: 25%

-Exame escrito (preguntas de resposta curta e de desenvolvemento): 75%

Para superar a materia deberase obter unha nota de aprobado (isto é, igual ou superior a 5 sobre 10) nas dúas probas.

Bibliografía. Fontes de información

Ao longo do curso irase proporcionando bibliografía específica para cada tema tratado, en papel e en rede. Por outra banda, na plataforma TEMA inclúese un repertorio de materiais en formato electrónico.

Blas Arroyo, José Luis (2008). "Variación lingüística e identidade en la España plurilingüe: Una aproximación multidisciplinar", en Maurice Westmoreland & Juan Antonio Thomas (eds.), *Selected Proceedings of the 4th Workshop on Spanish Sociolinguistics*. Somerville, Ma: Cascadilla Proceedings Project, 1-16. [Tamén en liña]

Castillo Lluch, Mónica & Johannes Kabatek (eds.) (2006). *Las lenguas de España. Política lingüística, sociología del lenguaje e ideología desde la Transición hasta la actualidad*. Madrid / Frankfurt: Iberoamericana / Vervuert.

Del Valle, José (ed.) (2007). *La lengua, ¿patria común? Ideas e ideoloxías del español*. Madrid / Frankfurt: Iberoamericana / Vervuert.

Fernández Paz, Agustín, Anxo Manuel Lorenzo Suárez & Fernando Ramallo (2008). *A planificación lingüística nos centros educativos*. Santiago de Compostela: Xunta de Galicia.

Formoso Gosende, Valentina (2013). *Do estigma á estima: propostas para un novo discurso lingüístico*. Vigo: Edicións Xerais de Galicia.

Lamuela, Xavier & Henrique Monteagudo (1996). "Planificación lingüística", en Milagros Fernández Pérez (ed.), *Avances en lingüística aplicada*. Santiago de Compostela: Universidade, 230-301.

Lorenzo Suárez, Anxo Manuel (2000). "Sociolingüística", en Fernando Ramallo, Gabriel Rei-Doval & Xoán Paulo Rodríguez Yáñez (eds.), *Manual de ciencias da linguaxe*. Vigo: Xerais, 343-408.

Monteagudo, Henrique & Xan Bouzada (coords.) (2002). *O proceso de normalización do idioma galego (1980-2000). Volume I. Política lingüística: Análise e perspectivas*. Santiago de Compostela: Consello da Cultura Galega.

Monteagudo, Henrique (2009). *As razóns do galego. Apelo á cidadanía*. Vigo: Galaxia.

Moreno Cabrera, Juan Carlos (2010). *O nacionalismo lingüístico*. Cangas do Morrazo: Morgante [Orixinal español: *El nacionalismo lingüístico: una ideología destructiva*. Barcelona: Península, 2008].

Moreira Barbeito, Carlos (2014). *Contra a morte das linguas. O caso do galego*. Vigo: Xerais.

Pérez Fernández, José Manuel (coord.) (2006). *Estudios sobre el estatuto jurídico de las lenguas en España*. Barcelona: Atelier.

Subiela Pérez, Xaime (2008). "As razóns da lingua galega". *Grial* 178, 32-45.

Xunta de Galicia (2005). "Notas para un diagnóstico da saúde da lingua galega", en *Plan Xeral de Normalización da Lingua Galega*. Santiago de Compostela: Xunta de Galicia. 3-22, 29-36.

Wardough, Roland (1992). "A planificación lingüística", en *Introducción á sociolingüística*. Santiago de Compostela: Universidade. 391-418 [Orixinal inglés: *An Introduction to Sociolinguistics*. Oxford: Basil Blackwell].

Recomendacións

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

Lingüística, comunicación e cognición/V01G160V01905

DATOS IDENTIFICATIVOS**Gramática galega I**

Materia	Gramática galega I			
Código	V01G160V01602			
Titulación	Grao en Estudos de Galego e Español			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	3	2c
Idioma	Galego			
Departamento	Filoloxía galega e latina			
Coordinador/a	Soto Andion, Xosé			
Profesorado	Soto Andion, Xosé			
Correo-e	xsotoandion@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	Nesta materia preséntase o concepto de morfoloxía así como a caracterización, as clases e o significado das unidades morfolóxicas, exercitando asemade a práctica da súa análise e segmentación.			

Competencias

Código		Tipoloxía
CE4	Coñecer os métodos básicos do estudo e análise lingüística e literario	- saber - saber facer
CE5	Dispoñer dos coñecementos necesarios para a comprensión, análise, desenvolvemento, avaliación e aproveitamento dos recursos lingüísticos e literarios para o futuro profesional	- saber
CE6	Argumentar os temas e os textos obxecto de estudo de acordo coas convencións académicas, achegando probas e servíndose dos recursos bibliográficos e electrónicos dispoñibles, especialmente dos orientados á investigación lingüística e literaria e á docencia das linguas impartidas no grao.	- saber - saber facer
CE7	Participar en debates e actividades de grupo, e organizalos desenvolvendo un pensamento autónomo e crítico con respecto ás posicións alleas e á tolerancia cara á diversidade social e cultural que se expresa nas linguas e literaturas en cuestión.	- saber facer - Saber estar / ser
CE8	Formular razoamentos críticos nos ámbitos de estudo lingüístico e literario a fin de adquirir métodos sólidos de análise, que transcendan a simple aproximación intuitiva ás linguas e aos textos obxecto de estudo.	- saber facer
CT2	Que o alumnado saiba aplicar os seus coñecementos ao seu traballo ou a súa vocación dunha forma profesional, e posúa as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.	- saber facer
CT5	Que o alumnado desenvolvese aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.	- saber

Resultados de aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe	Competencias
- Saber os conceptos básicos da análise morfolóxica do galego.	CE4
- Saber identificar e clasificar as clases de palabras do galego e os procesos de formación de unidades.	CE5
- Saber explicar as características morfolóxicas das clases de palabras.	CE6
- Saber explicar a flexión e a derivación de nomes e verbos galegos.	CE7
- Saber manter unha actitude aberta cara ás diferenzas culturais mostradas reflectidas nas distintas características e procedementos morfolóxicos das linguas.	CE8 CT2 CT5

Contidos

Tema	
1. A morfoloxía	1.1. Concepción (tradicional, funcional, xenerativa) e límites 1.2. Relación con outras disciplinas lingüísticas

2. As unidades morfolóxicas en galego: caracterización, paradigmas e uso, análise e segmentación

- 2.1. Morfema e clases de morfemas
- 2.2. Palabra e clases de palabras
 - 2.2.1 O verbo
 - Morfoloxía verbal: as conxugacións
 - Flexión verbal
 - i) Tema: raíz e vogal temática
 - ii) Desinencias: modo e valores modais, tempo e valores temporais, persoa, número.
 - Formas amodais e perífrases verbais
 - 2.2.2. O substantivo e o adxectivo: xénero e número
 - 2.2.3. Os pronomes persoais: paradigma e morfoloxía
 - 2.2.4. O artigo
 - 2.2.5. Cuantificadores e identificadores
 - 2.2.6. Posesivos, demostrativos e numerais
 - 2.2.7. O adverbio
 - 2.2.8. As Preposicións: caracterización, significado e clases

3. A formación de palabras en galego

- 3.1. A que chamamos "formación de palabras"
- 3.2. Derivación
 - Por prefixación
 - Sen afixos
 - Por sufixación: nominal, adxectivo, verbal e adverbial
- 3.3. Composición
- 3.4. Outros procedementos de formación de palabras: onomatopea, acronimia, abreviatura...

Planificación docente			
	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Presentacións/exposicións	4	8	12
Prácticas autónomas a través de TIC	1	6	7
Traballos de aula	2	4	6
Resolución de problemas e/ou exercicios	2	14	16
Sesión maxistral	33	33	66
Probas de resposta longa, de desenvolvemento	4	8	12
Traballos e proxectos	2	15	17
Resolución de problemas e/ou exercicios	0	14	14

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente	
	Descrición
Presentacións/exposicións	O docente guiará aos alumnos na presentación e exposición de traballos relacionados cos contidos do temario, resolverá as dúbidas que poidan xurdir e indicará as posibles melloras que a presentación do discente deba observar.
Prácticas autónomas a través de TIC	O docente servirase da plataforma TEMA para facilitarlles aos alumnos a realización de prácticas de segmentación e análise morfolóxica, lecturas, entrega de exercicios varios, comentarios e foros de opinión verbo dos contidos do curso.
Traballos de aula	O docente facilitará aos discentes exercicios relacionados coa análise morfolóxica e coa segmentación de unidades así coma a resolución de problemas sobre diversas cuestións do temario.
Resolución de problemas e/ou exercicios	O docente propoñerálles aos alumnos diversos tipos de problemas e exercicios cada quince días para revisar e resolver cuestións relacionadas cos contidos da materia.
Sesión maxistral	O docente expoñerá nas clases os contidos do programa valéndose de explicacións, apuntamentos, textos de apoio e diapositivas Powerpoint. Facilitará ao discente a recollida de material, o comentario e resolución de dúbidas así como a participación e debate dos discentes arredor de diferentes cuestións que lle afecten á materia de gramática galega no tocante á súa morfoloxía.

Atención personalizada	
	Descrición

Sesión maxistral	- O docente comentará cos alumnos, individualmente ou en pequenos grupos, cuestións relacionadas cos contidos expostos na sesión maxistral. - O docente falará cos discentes dos problemas relacionados coas presentacións e exposicións realizadas. - O docente comentará cos discentes, individualmente ou en pequenos grupos, cuestións que atinxen ás prácticas (análise e segmentación morfolóxica, foros de opinión, exercicios...) realizadas mediante a plataforma TEMA. - O docente comentará cos discentes, en grupos ou individualmente, problemas relacionados cos traballos de aula.
Presentacións/exposicións	- O docente comentará cos alumnos, individualmente ou en pequenos grupos, cuestións relacionadas cos contidos expostos na sesión maxistral. - O docente falará cos discentes dos problemas relacionados coas presentacións e exposicións realizadas. - O docente comentará cos discentes, individualmente ou en pequenos grupos, cuestións que atinxen ás prácticas (análise e segmentación morfolóxica, foros de opinión, exercicios...) realizadas mediante a plataforma TEMA. - O docente comentará cos discentes, en grupos ou individualmente, problemas relacionados cos traballos de aula.
Prácticas autónomas a través de TIC	- O docente comentará cos alumnos, individualmente ou en pequenos grupos, cuestións relacionadas cos contidos expostos na sesión maxistral. - O docente falará cos discentes dos problemas relacionados coas presentacións e exposicións realizadas. - O docente comentará cos discentes, individualmente ou en pequenos grupos, cuestións que atinxen ás prácticas (análise e segmentación morfolóxica, foros de opinión, exercicios...) realizadas mediante a plataforma TEMA. - O docente comentará cos discentes, en grupos ou individualmente, problemas relacionados cos traballos de aula.
Traballos de aula	- O docente comentará cos alumnos, individualmente ou en pequenos grupos, cuestións relacionadas cos contidos expostos na sesión maxistral. - O docente falará cos discentes dos problemas relacionados coas presentacións e exposicións realizadas. - O docente comentará cos discentes, individualmente ou en pequenos grupos, cuestións que atinxen ás prácticas (análise e segmentación morfolóxica, foros de opinión, exercicios...) realizadas mediante a plataforma TEMA. - O docente comentará cos discentes, en grupos ou individualmente, problemas relacionados cos traballos de aula.
Resolución de problemas e/ou exercicios	- O docente comentará cos alumnos, individualmente ou en pequenos grupos, cuestións relacionadas cos contidos expostos na sesión maxistral. - O docente falará cos discentes dos problemas relacionados coas presentacións e exposicións realizadas. - O docente comentará cos discentes, individualmente ou en pequenos grupos, cuestións que atinxen ás prácticas (análise e segmentación morfolóxica, foros de opinión, exercicios...) realizadas mediante a plataforma TEMA. - O docente comentará cos discentes, en grupos ou individualmente, problemas relacionados cos traballos de aula.

Avaliación			
	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
Presentacións/exposicións	Presentacións individuais sobre un tema proposto polo profesor.	10	CE4 CE5 CE6 CE7 CE8 CT2 CT5
Resolución de problemas e/ou exercicios	Práctica e resolución de exercicios relacionados cos contidos explicados na clase	20	CE4 CE5 CE6 CE7 CE8 CT2 CT5

Probas de resposta longa, de desenvolvemento	Exame ó final do cuadrimestre dos contidos da materia.	60	CE4 CE5 CE6 CE7 CE8 CT2 CT5
Traballos e proxectos	Traballo, que se entregará ó final do cuadrimestre, sobre algún aspecto do temario.	10	CE4 CE5 CE6 CE7 CE8 CT2 CT5

Outros comentarios e avaliación de Xullo

O alumno poderá escoller entre avaliación única ou continua. A avaliación única consistirá nun exame de toda a materia ao final do cuadrimestre, na semana seguinte á do remate do curso. A este exame poden presentarse tanto os que opten pola avaliación única coma os que incumpran as condicións esixidas para a avaliación continua.

A avaliación única e a continua son excluíntes. Calquera estudante que suspenda a avaliación continua non se pode presentar á avaliación única e viceversa.

As diferentes probas e traballos entregaranse a última semana de clase do cuadrimestre.

Na convocatoria de xullo haberá un exame final de toda a materia e, nesta convocatoria, os alumnos de avaliación continua que non superaron a primeira convocatoria realizarán un exame na data que determine a facultade.

Bibliografía. Fontes de información

Ackema, Peter / Ad Neeleman (2004): *Beyond Morphology. Interface Conditions on Words Formation*, Oxford / New York: Oxford University Press.

_____ (2008): "La sufijación verbal, la circunfijación verbal y la sufijación verbal homogénea en el habla gallega del ayuntamiento de Castrelo do Val (Ourense, España), *Quaderni di Semantica*, XXIX, 2, 343-392.

Álvarez, Rosario / Xosé Xove (2002): *Gramática da lingua galega*, Vigo: Galaxia, a partir da páxina 221.

Bosque, Ignacio / Violeta Demonte, eds., (1999), *Gramática descriptiva de la lengua española*, vol. 3, quinta parte, Madrid: Espasa-Calpe.

Fernández Pérez, Milagros (1993): *Las categorías gramaticales morfológicas en español*, Verba, anexo 35, Universidade de Santiago de Compostela.

González Pereira, Miguel / Francisco Albertuz Carneiro (2000): "Morfoloxía", en Ramallo, Fernando / Gabriel Rei-Doval / Xoán Paulo Rodríguez, *Manual de ciencias da linguaxe*, Vigo: Xerais, 585-627.

Matthews, P. H. (1980): *Morfología. Introducción a la teoría de la estructura de las palabras*, Madrid: Paraninfo.

Simone, Raffaele (1993): *Fundamentos de lingüística*, Barcelona: Ariel.

Varela, Soledad (1990): *Fundamentos de morfología*, Madrid: Síntesis.

Veiga, Alexandre (1983): "Cantei no sistema temporal do verbo galego", *Verba*, 10, 203-222.

Vilela, Mário (1994): "Português: formação de palavras", en Holtus, Gunter / Michel Metzeltin / Charles Schmitt (eds.): *Lexicon der Romanistischen Linguistik*, Max Niemeyer Verlag, VI/2 (Galegisch, Portugiesisch), 216-232.

Xove, Xosé (2005): "O verbo galego: usos e abusos, descrición e prescrición", en Álvarez, R. et al.: *Norma lingüística e variación*, Santiago de Compostela: Consello da Cultura Galega, 313-334.

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Gramática galega II/V01G160V01603

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

Gramática galega II/V01G160V01603

Outros comentarios

Recoméndase aos estudantes de intercambio posúíren un nivel B2 de galego para poder cursar esta materia.

DATOS IDENTIFICATIVOS**Gramática galega II**

Materia	Gramática galega II			
Código	V01G160V01603			
Titulación	Grao en Estudos de Galego e Español			
Descriptor	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	3	2c
Idioma				
Departamento	Filoloxía galega e latina			
Coordinador/a	Fernández Salgado, Xosé Antonio			
Profesorado	Fernández Salgado, Xosé Antonio			
Correo-e	xsalgado@uvigo.es			
Web	http://http://webh03.webs.uvigo.es/xose-antonio-fernandez-salgado/			
Descrición xeral	Esta materia de "Gramática galega II" céntrase no estudo específico das unidades sintácticas que coñecemos como "frase" e "cláusula". Afóndase na análise sintáctica, partindo do verbo como núcleo predicativo da cláusula e as relacións que establece cos outros constituíntes funcionais e mais as implicacións semánticas e pragmáticas que diso derivan. Estúdase tamén a estrutura interna dos constituíntes frácticos. Préstase especial atención á descrición de aspectos sintácticos diferenciais do galego con respecto ás linguas veciñas.			

Competencias

Código		Tipoloxía
CB3	Que o estudantado teña a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.	- saber
CB5	Que o estudantado desenvolva aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.	- saber facer
CE4	Coñecer os métodos básicos do estudo e análise lingüística e literario	- saber
CE5	Dispoñer dos coñecementos necesarios para a comprensión, análise, desenvolvemento, avaliación e aproveitamento dos recursos lingüísticos e literarios para o futuro profesional	- saber facer
CE6	Argumentar os temas e os textos obxecto de estudo de acordo coas convencións académicas, achegando probas e servíndose dos recursos bibliográficos e electrónicos dispoñibles, especialmente dos orientados á investigación lingüística e literaria e á docencia das linguas impartidas no grao.	- saber facer
CE7	Participar en debates e actividades de grupo, e organizalos desenvolvendo un pensamento autónomo e crítico con respecto ás posicións alleas e á tolerancia cara á diversidade social e cultural que se expresa nas linguas e literaturas en cuestión.	- saber facer
CE8	Formular razoamentos críticos nos ámbitos de estudo lingüístico e literario a fin de adquirir métodos sólidos de análise, que transcendan a simple aproximación intuitiva ás linguas e aos textos obxecto de estudo.	- saber facer
CE9	Planificar, estruturar e desenvolver ensaios escritos e presentacións orais en español e en galego, formulando hipóteses cunha metodoloxía apropiada para transmitir ideas eficaces, de acordo coas convencións académicas, e argumentando os razoamentos expostos.	- saber facer
CE13	Ser competente para utilizar as novas tecnoloxías como recurso metodolóxico, de investigación, didáctico e de comunicación	- saber
CT3	Que o alumnado teña a capacidade de reunir e interpretar os datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre os temas destacados de índole social, científica ou ética.	- saber
CT5	Que o alumnado desenvolva aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.	- saber facer

Resultados de aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe	Competencias
Recoñecer as unidades sintácticas e as relacións que se establecen entre elas	CB3 CE4 CE13 CT3

Facer representacións de análises sintácticas e ser capaces de propoñer análises alternativas argumentadas	CE6 CE9
Descubrir e razoar en termos sintácticos as ambigüidades dun texto	CB5 CE5 CE8 CT5
Recoñecer os factores que alteran a gramaticalidade dos textos	CE7

Contidos

Tema	
1. A sintaxe: definición e relación con outras disciplinas gramaticais.	Obxecto de estudo. Unidades e relacións sintácticas. Funcións sintácticas, semánticas e informativas. Bibliografía de sintaxe do galego.
2. A cláusula: caracterización e clasificación.	O concepto de "valencia". O verbo como núcleo-PREDICADO da cláusula. Niveis de complementación: argumentos, adxuntos e elementos periféricos. Estrutura funcional da cláusula: SUX, CD, CI, CPREP, CADV; CCIRC; PVO, ATRIB. O pronome persoal átono. Clasificación das cláusulas: atributivas e predicativas; activas, pasivas, impersonais e medias; simples e complexas; independentes, dependentes e coconstituíntes; flexionadas e non flexionadas. Construcións particulares de sintaxe galega na cláusula.
3. A frase: caracterización e clasificación.	A frase nominal: estrutura e funcións. O NUC substantivo: a frase substantiva. Os determinantes e os modificadores (argumentais / adxuntos; especificativos / explicativos; relacionais / cualificativos; a aposición). Posición e xerarquía dos determinantes e dos modificadores na frase en galego. Estrutura e funcións dos outros tipos de frase (adxectiva, adverbial e prepositiva). Contrucións frásticas particulares do galego.

Planificación docente

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Resolución de problemas e/ou exercicios	17	40	57
Presentacións/exposicións	7	10	17
Eventos docentes e/ou divulgativos	3	3	6
Sesión maxistral	17	49	66
Probas de resposta longa, de desenvolvemento	4	0	4

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Resolución de problemas e/ou exercicios	Refírese ás actividades en que se formulan problemas e /ou exercicios relacionados cos contidos da materia, que complementan as leccións maxistrais. Préstase especial atención á análise sintáctica de textos en árbore e ó comentario gramatical razoado e argumentado de contrucións sintácticas problemáticas en canto á súa interpretación. Naqueles casos en que o profesor entregue previamente os exercicios, recoméndase que o/a alumno/a os traia traballados.
Presentacións/exposicións	Refírense ás exposicións orais por parte do alumnado ante o docente e/ou o grupo de estudantes dun tema sobre os contidos da materia que deberán preparar e redactar por escrito, a partir da lectura da bibliografía que se indique.
Eventos docentes e/ou divulgativos	Refírese a conferencias, charlas, exposicións, mesas redondas, debates... realizados por poñentes de prestixio, que permiten afondar ou complementar os contidos da materia.
Sesión maxistral	Son ás horas que o docente dedicará a expoñer contidos da materia e as directrices e bases teóricas dos traballos, exercicios ou análises sintácticas que deberá facer o alumnado. Recoméndase que cando o profesor facilite por adiantado fotocopias ou outro material o alumnado leve previamente traballado ese material.

Atención personalizada

	Descrición
Resolución de problemas e/ou exercicios	O docente terá titorías individualizadas ou en pequeno grupo cando así o requira o alumnado en canto ás directrices que debe seguir nos traballos guiados, na preparación das exposicións orais en clase ou nos comentarios dos erros cometidos nas análises sintácticas que se manden entregar como parte da avaliación.

Presentacións/exposicións	O docente terá titorías individualizadas ou en pequeno grupo cando así o requira o alumnado en canto ás directrices que debe seguir nos traballos guiados, na preparación das exposicións orais en clase ou nos comentarios dos erros cometidos nas análises sintácticas que se manden entregar como parte da avaliación.

Avaliación			
	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
Sesión maxistral	Valorarase a asistencia ás clases maxistras, sempre e cando sexa máis do 80% delas así como a participación nelas.	5	CB3 CE7 CE8 CT3
Resolución de problemas e/ou exercicios	Durante o curso, o docente especificará que actividades prácticas das propostas son avaliadas. Especificamente, o estudante deberá entregar a análise sintáctica de 4 textos propostos polo profesorado e o resumo crítico de tres artigos que se destacan na "Bibliografía". Tamén se valorará a participación activa na resolución das outras actividades.	25	CB5 CE4 CE5 CE8 CE9 CE13 CT5
Presentacións/exposicións	Cada estudante preparará por escrito e expoñerá oralmente un ou varios temas relacionados con contidos da materia, que previamente concretará co docente.	10	CB5 CE6 CE7 CE9 CE13 CT5
Probas de resposta longa, de desenvolvemento	Realizarase unha única proba escrita sobre os contidos teórico-prácticos da materia na última semana do curso (provisionalmente o día 10 de maio de 2016)	60	CB3 CE4 CE5 CE6 CE8 CT3

Outros comentarios e avaliación de Xullo

Existen **dous sistemas** de avaliación da materia:

a) **Avaliación continua**, para o alumnado que asista regularmente ás clases presenciais, e realice e entregue as tarefas de avaliación indicadas polo profesor en tempo e forma. A puntuación final obterase da suma das porcentaxes das puntuacións expresadas arriba. De non superar algunha das actividades que se avalían, o profesor poderá mandar repetilas. En todo caso, **na convocatoria de maio**, o alumno polo menos deberá ter aprobado o apartado "Probas de resposta longa, de desenvolvemento", **exame** que se realizará na última semana de clase (**provisionalmente o 10 de maio de 2016**); de non superar esas probas escritas, o alumnado deberá examinarse dun exame escrito na **convocatoria oficial de xullo**. Se por causa xustificada algún alumno/a non pode cumprir a condición de asistencia ás clases e a entrega en tempo das tarefas, deberá comunicarllo ó docente, quen poderá habilitar outras actividades compensatorias. No caso de que o/a alumno/a renuncie á avaliación continua ou incumpra as condicións esixidas pasará a ser avaliado polo sistema b) de "Avaliación única".

b) **Avaliación única**. O alumnado que non opte polo sistema de "avaliación continua", para superar a materia na **convocatoria de maio** deberá examinarse sobre todos os contidos da materia nun **exame final único escrito** que se realizará na última semana de clase (**provisionalmente o 10 de maio de 2015**). En caso de non superar ese exame, o/a alumno/a deberá volver examinarse por medio doutro exame escrito **na convocatoria de xullo** na data que dispoña a Facultade. Os/as alumnos/as que opten por este sistema poderán asistir ás aulas e ser atendidos nas titorías cando o soliciten.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía básica

NOTA: O docente engadirá na aula outras referencias bibliográficas específicas para cada un dos temas.

Gramáticas galegas de referencia

Álvarez, R. e Xove, X. (2002): *Gramática da lingua galega*. Vigo: Galaxia.

Freixeiro Mato, X. R. (2000): *Gramática da lingua galega. II. Morfosintaxe*. Vigo: A Nosa Terra.

Fernández Salgado, Xosé A. (2015): *Apuntamentos da materia Gramatica galega II*. Ed. do autor.

Outras gramáticas

Bosque I. e Demonte, V. (dir.) (1999): *Gramática descriptiva de la lengua española*. 3 t. Madrid: Espasa Calpe.

Raposo, Eduardo et al. (1989): *Gramática do Português*. 2 vol. Lisboa: Fundação Calouste Gulbenkian.

Real Academia Española (2010): *Nueva gramática de la lengua española: manual*. Madrid: Espasa-Libros.

Solà, J. et al. (2002): *Gramática del català contemporani: Sintaxi. vol. 2*. Barcelona: Empuries.

Lecturas obligatorias

Cidrás Escáneo, F. (1991): “As construcións pronominais en galego. Proposta de clasificación e caracterización”, en M. Brea e F. Fernández Rei (coords.) *Homenaxe ó profesor Constantino García*, Santiago de Compostela, Universidade, 1991, vol, I, 101-25.

López Martínez, M.S. (1999): “O emprego de a + CD na lingua galega falada”, en Rosario Álvarez e Dolores Vilavedra (coords.): *Cinguidos por unha arela común: Homenaxe ó profesor Xesús Alonso Montero*, Santiago de Compostela, Universidade de Santiago, vol, I, 551-564.

Pena Romay, Xosé Antonio (2004): “Alternancia en galego dos pronomes átonos de acusativo e dativo en verbos que rexen ámbalas dúas posibilidades”, en Rosario Álvarez et al. (eds.): *A lingua galega: Historia e Actualidade*, Santiago de Compostela: Consello da Cultura / Galega Instituto da Lingua Galega, vol. IV, 129-137.

Rodríguez Guerra, A. (1997): “Aspectos da transitividade galega: os complementos en ‘en’”, en B. Fernández Salgado (ed.): *Actas do IV Congreso Internacional de Estudos Galegos*, Oxford, Centre for Galician Studies / Centro de Estudos Galegos, vol. I: 343-352.

Guía bibliográfica

Gondar, Francisco (dir.): BILEGA, *Bibliografía informatizada da lingua galega*. Centro de Investigacións Ramón Piñeiro (CILL-RP). Edición en liña: [www.cirp.es/bdo/bil/bilega.html?]

Recomendacións

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

Gramática galega I/V01G160V01602

Outros comentarios

Esta materia continúaase con Gramatica Galega III no 4º curso de EdeG-E.

DATOS IDENTIFICATIVOS**Fonética e fonoloxía do galego**

Materia	Fonética e fonoloxía do galego			
Código	V01G160V01604			
Titulación	Grao en Estudos de Galego e Español			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	3	2c
Idioma	Galego			
Departamento	Filoloxía galega e latina			
Coordinador/a	Fernández Salgado, Xosé Antonio			
Profesorado	Fernández Salgado, Xosé Antonio			
Correo-e	xsalgado@uvigo.es			
Web	http://webh03.webs.uvigo.es/xose-antonio-fernandez-salgado/			
Descrición xeral	A materia pretende que o alumnado reflexione sobre a compoñente fónica da lingua galega. Pártese da delimitación e caracterización das dúas disciplinas que a estudan, Fonética e Fonoloxía, e abórdase logo a descrición do sistema vocálico galego, tónico e átono, a sílaba e os ditongos, o sistema consonántico, para rematar no nivel suprasegmental con todo o referido á prosodia. Dedicase especial atención á mellora da fonética e da prosodia do alumnado, alí onde son máis apreciadas as interferencias do castelán, coa proposta de actividades de carácter oral.			

Competencias

Código		Tipoloxía
CB5	Que o estudantado desenvolva aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.	- saber facer
CE1	Dominar a comunicación cos e coas falantes das linguas de estudo no grao, en diferentes contextos sociais, profesionais e culturais, desenvolvendo a capacidade de comprensión e expresión oral e escrita, con tolerancia cara á diversidade social e cultural como resultado de defender os dereitos fundamentais de igualdade social, de xénero, de raza e de orientación sexual, e os valores propios da democracia e a cultura da paz.	- saber
CE3	Abarcar os fundamentos teóricos e aplicados que ofrecen os diferentes paradigmas lingüísticos, así como sintetizar, relacionar e describir as literaturas española, galega e lusófona nos seus distintos ámbitos culturais e sociais, períodos, xéneros e movementos	- saber - saber facer
CE7	Participar en debates e actividades de grupo, e organizalos desenvolvendo un pensamento autónomo e crítico con respecto ás posicións alleas e á tolerancia cara á diversidade social e cultural que se expresa nas linguas e literaturas en cuestión.	- Saber estar / ser
CE9	Planificar, estruturar e desenvolver ensaios escritos e presentacións orais en español e en galego, formulando hipóteses cunha metodoloxía apropiada para transmitir ideas eficaces, de acordo coas convencións académicas, e argumentando os razoamentos expostos.	- saber facer
CE13	Ser competente para utilizar as novas tecnoloxías como recurso metodolóxico, de investigación, didáctico e de comunicación	- saber facer
CT5	Que o alumnado desenvolva aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.	

Resultados de aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe	Competencias
Identificar, reproducir e describir os sons do galego.	CE1
Interpretar procesos de variación e cambio fonéticos e fonolóxicos en galego.	CE3
Transcribir fonolóxicos e foneticamente textos do galego de diferente tipo.	CE3
Coñecer e aplicar os conceptos, técnicas e métodos de análise da compoñente fónica da lingua galega, e presentar o seu resultado tanto oralmente como por escrito, seguindo as convencións académicas.	CB5 CE9 CE13 CT5
Ser capaces de sensibilizar na apreciación da diversidade lingüística e eliminar prexuízos lingüísticos, sobre todo no nivel fónico da lingua.	CE7

Contidos

Tema

I. A análise fonética e fonolóxica do galego	1. Fonética e Fonoloxía: definición e caracterización. Sons, fonemas e grafías. A transcripción dos sons: os alfabetos fonéticos (AFI e RFE).2. Fonética da lingua galega. Subdisciplinas: fonética acústica, fonética articulatória e fonética auditiva. Descrición articulatória dos sons lingüísticos do galego.3. Fonoloxía estrutural da lingua galega. Os fonemas. Delimitación e definición. Segmentación e conmutación. Oposición e trazos distintivos. Neutralización e arquifonemas.
II. O sistema vocálico	1. A posición tónica: fonemas e realización. Contextos en que aparece /E, e, O, o/. Fenómenos de variación e interferencia.2. A posición átona. As vogais pretónicas /E, O/. A realización das vogais postónicas. Fenómenos de variación: modificación, adición e supresión.
III. A sílaba. Ditongos, tritongos e hiatos	1. A sílaba: concepto, estrutura e tipos.2. Ditongos, tritongos e hiatos: definición e caracterización. Fenómenos de variación.
IV. O sistema consonántico	1. Estrutura do sistema do galego común e outros sistemas.2. Fenómenos de variación nas consoantes oclusivas (os grupos cultos, a gheada), nas sibilantes (o seseo, o rotacismo, a aspiración), nas nasais, nas líquidas (o ieísmo) e nas vibrantes (metátese).
V. A prosodia do galego	1. A fonética sintáctica: o sandhi externo. Resultados de encontros de vogal + vogal, consoante + vogal e consoante + consoante: fenómenos máis frecuentes.2. Acento e entoación.

Planificación docente

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Resolución de problemas e/ou exercicios	24	55	79
Actividades introdutorias	2	7	9
Eventos docentes e/ou divulgativos	0	1	1
Sesión maxistral	18	39	57
Probas de resposta curta	2	0	2
Probas de resposta longa, de desenvolvemento	1	0	1
Outras	1	0	1

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Resolución de problemas e/ou exercicios	O docente entregará actividades en que se formulan problemas e /ou exercicios relacionados con contidos da materia, que complementan as leccións maxistras. Préstase especial atención á transcripción e ó comentario fonéticos de textos de diferente tipo e rexistro. Naqueles casos en que o profesor entregue previamente os exercicios, recoméndase que o/a alumno/a os traia traballados.
Actividades introdutorias	Son actividades encamiñadas a expoñer os obxectivos, as principais tarefas do curso e a bibliografía da materia. Especificamente pídese ó alumnado a familiarización o antes posible cos símbolos fonéticos do AFI.
Eventos docentes e/ou divulgativos	Son horas dedicadas polo alumnado a acudir a conferencias, charlas, exposicións, mesas redondas, debates etc. realizados por relatores/as de prestixio, que permiten afondar ou complementar os contidos da materia.
Sesión maxistral	Son as horas que o docente dedica a expoñer contidos da materia e as directrices e bases teóricas dos traballos, exercicios, comentarios e transcripcións fonéticas que deberá facer o alumnado. Recoméndase que cando o profesor facilite por adiantado fotocopias ou outro material o alumnado traia previamente traballado ese material.

Atención personalizada

	Descrición
Sesión maxistral	O docente terá titorías individualizadas ou en pequeno grupo cando así o requira o alumnado en canto ás directrices que debe seguir nos traballos guiados ou nos comentarios dos erros cometidos nas transcripcións fonéticas que se manden entregar como parte da avaliación.

Resolución de problemas e/ou exercicios	O docente terá titorías individualizadas ou en pequeno grupo cando así o requira o alumnado en canto ás directrices que debe seguir nos traballos guiados ou nos comentarios dos erros cometidos nas transcripcións fonéticas que se manden entregar como parte da avaliación.

Avaliación			
	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
Sesión maxistral	Valorarase a asistencia ás clases sempre e cando sexa máis do 80% delas, así como a participación activa nelas.	5	CE3 CE7
Resolución de problemas e/ou exercicios	Durante o curso, o docente especificará que actividades prácticas das propostas son avaliadas. Especificamente, o estudante deberá entregar nas datas indicadas a transcripción fonética estreita de 4 textos propostos polo docente e o resumo crítico de tres artigos que se indican na "Bibliografía". Tamén se valorará a participación activa na resolución das outras actividades. O alumnado de avaliación única deberán realizar obrigatoriamente un "Traballo titorado", para o cal deberán pórse en contacto co profesor.	25	CB5 CE1 CE3 CE9 CE13 CT5
Probas de resposta curta	Realizarase unha proba escrita de resposta curta na última semana de clase (provisionalmente o 12 de maio de 2016) sobre os contidos teórico-prácticos da materia. Esta proba pode coincidir no mesmo día que as probas de resposta longa.	30	CB5 CE1 CE3 CT5
Probas de resposta longa, de desenvolvemento	Realizarase unha proba escrita con preguntas de resposta longa de tipo comentario e de desenvolvementos sobre os contidos teórico-prácticos da materia na semana última de clase (provisionalmente o 12 de maio de 2016). Esta proba pode coincidir no mesmo día que as probas de resposta curta.	30	CB5 CE1 CE3 CE9 CE13 CT5
Outras	Realizarase unha proba oral ó final do cuadrimestre na semana do 16 ó 20 de maio de 2016. Nela o estudante deberá demostrar que domina o estándar fónico galego, sobre todo os trazos fónicos individualizadores. Será necesario superar esta proba para aprobar a materia.	10	CE1

Outros comentarios e avaliación de Xullo

Existen **dous sistemas de avaliación** da materia:

a) **Avaliación continua**, para o alumnado que asista regularmente ás clases presenciais, e realice e entregue as tarefas de avaliación indicadas polo profesor en tempo e forma. A puntuación final obterase da suma das porcentaxes das puntuacións expresadas arriba. De non superar algunha das actividades que se avalían, o profesor poderá mandar repetilas para corrixilas. En todo caso, o/a alumno/a polo menos deberá ter aprobado os apartados de "Probas de resposta curta" e "Probas de resposta resposta longa"; estes exames escritos realizaranse na última semana de clase (provisionalmente o 12 de maio de 2016) (**convocatoria de maio**). De non superar a materia en maio, o alumnado deberá realizar un exame escrito na **convocatoria oficial de xullo**. A final do curso tamén se realizará un exame oral individual, que o alumnado deberá superar para aprobar a materia. Se por causa xustificada algún alumno/a non pode cumprir a condición de asistencia regular ás clases e a entrega das tarefas deberá comunicarllo ó docente, quen poderá habilitar outras actividades compensatorias. No caso de que o/a alumno/a renuncie á avaliación continua ou incumpra as condicións esixidas para a avaliación continua pasará a ser avaliado polo sistema b) de "Avaliación única".

b) **Avaliación única**. O alumnado que non opte polo sistema de "avaliación continua", para superar a materia na convocatoria de maio deberá entregar obrigatoriamente un "**Traballo tutelado**" (20% da nota final) o día do exame escrito e examinarse sobre todos os contidos da materia nun **exame escrito final único** que se celebrará na última semana de clase (provisionalmente o 12 de maio de 2016), ese mesmo día farase tamén un **exame oral** (10% da nota). De non superar a materia en maio, o alumnado deberá repetir as partes suspensas na **convocatoria de xullo**, na data que dispoña a Facultade. O alumno/a deberá superar obrigatoriamente o exame oral para aprobar a materia. O "Traballo titorado" consistirá na gravación, transcripción e comentario dun texto do galego oral. Deberán poñerse en contacto co profesor para máis detalles deste traballo. Os/as alumnos/as que opten por este sistema poderán asistir ás aulas e ser atendidos nas titorías cando o solicitaren.

Bibliografía. Fontes de información

Gramáticas galegas con parte de Fonética e Fonoloxía

Álvarez, R., X.L. Regueira & H. Monteagudo (1986): "Fonética e fonoloxía", en *Gramática galega*. Vigo: Galaxia, 11-46.

Álvarez, R. e Xove, X. (2002): "Fonética e fonoloxía", en *Gramática da lingua galega*. Vigo: Galaxia, 23-47

Freixeiro Mato, X. R. (1998): *Gramática da lingua galega. v. 1: Fonética e Fonoloxía*. Vigo: A Nosa Terra.

Bibliografía básica

NOTA: Nas aulas darase unha bibliografía máis específica sobre fenómenos fonéticos particulares do galego.

Recomendacións

Outros comentarios

Para poder seguir a materia cómpre ter un coñecemento activo elevado do galego oral.

DATOS IDENTIFICATIVOS**O teatro da literatura española dos séculos XVI e XVII**

Materia	O teatro da literatura española dos séculos XVI e XVII			
Código	V01G160V01605			
Titulación	Grao en Estudos de Galego e Español			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	3	2c
Idioma				
Departamento	Literatura española e teoría da literatura			
Coordinador/a	Montero Reguera, José Francisco			
Profesorado	Hernández Arias, Rocío Montero Reguera, José Francisco			
Correo-e	jmontero@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	Estudo e análise das principais obras dramáticas dos séculos *XVI e *XVII da literatura española.			

Competencias

Código		Tipoloxía
CB1	Que o estudantado demostre posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.	- saber facer
CB2	Que o estudantado saiba aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.	- saber facer
CB3	Que o estudantado teña a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.	- saber facer
CB4	Que o estudantado poida transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.	- saber facer
CB5	Que o estudantado desenvolva aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.	- saber facer
CE3	Abarcar os fundamentos teóricos e aplicados que ofrecen os diferentes paradigmas lingüísticos, así como sintetizar, relacionar e describir as literaturas española, galega e lusófona nos seus distintos ámbitos culturais e sociais, períodos, xéneros e movementos	- saber facer
CE6	Argumentar os temas e os textos obxecto de estudo de acordo coas convencións académicas, achegando probas e servíndose dos recursos bibliográficos e electrónicos dispoñibles, especialmente dos orientados á investigación lingüística e literaria e á docencia das linguas impartidas no grao.	- saber - saber facer
CE7	Participar en debates e actividades de grupo, e organizalos desenvolvendo un pensamento autónomo e crítico con respecto ás posicións alleas e á tolerancia cara á diversidade social e cultural que se expresa nas linguas e literaturas en cuestión.	- saber - saber facer
CE8	Formular razoamentos críticos nos ámbitos de estudo lingüístico e literario a fin de adquirir métodos sólidos de análise, que transcendan a simple aproximación intuitiva ás linguas e aos textos obxecto de estudo.	- saber - saber facer
CE9	Planificar, estruturar e desenvolver ensaios escritos e presentacións orais en español e en galego, formulando hipóteses cunha metodoloxía apropiada para transmitir ideas eficaces, de acordo coas convencións académicas, e argumentando os razoamentos expostos.	- saber - saber facer
CT1	Que o estudantado demostrase posuír e comprender coñecementos dunha área de estudo que parte da base da educación secundaria, que se adoita atopar nun nivel que, se ben se apoia en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.	- saber
CT2	Que o alumnado saiba aplicar os seus coñecementos ao seu traballo ou a súa vocación dunha forma profesional, e posúa as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.	- saber facer - Saber estar / ser

CT3	Que o alumnado teña a capacidade de reunir e interpretar os datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre os temas destacados de índole social, científica ou ética.	- saber facer
CT4	Que as/os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solucións a un público tanto especializado como non especializado	- saber - saber facer
CT5	Que o alumnado desenvolvese aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.	- Saber estar / ser

Resultados de aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe	Competencias
CE1. Identificar, comprender e apreciar as principais achegas das literaturas do español en España e en América.	CB1 CB2
CE2. Sintetizar, relacionar e describir a literatura en lingua española nos seus distintos ámbitos culturais e sociais, períodos, xéneros e movementos.	CB3 CB4
CE3. Posuír as ferramentas e técnicas metodolóxicas básicas para o estudo e a análise literaria.	CB5
CE4. Posuír os coñecementos necesarios para a comprensión, desenvolvemento, análise, avaliación e aproveitamento para o futuro profesional dos recursos literarios.	CE3 CE6
CE5. Argumentar con solidez sobre os temas e textos a estudar, cos recursos bibliográficos e electrónicos dispoñibles, especialmente cos orientados á investigación literaria.	CE7 CE8 CE9 CT1 CT2 CT3 CT4 CT5

Contidos

Tema	
1. O TEATRO ANTERIOR A LOPE DE VEGA	CONTEXTO XERAL A VELLA ARTE DE FACER COMEDIAS A FESTA TEATRAL TEATRO BREVE: LOPE DE RUEDA, CERVANTES, *QUIÑONES DE *BENAVENTE.
2. LOPE DE VEGA	UNHA NOVA ARTE DE FACER COMEDIAS O CABALLERO DE *OLMEDO *FUENTEOVEJUNA
3. NO RONSEL DE LOPE: TIRSO DE MOLINA.	O *BURLADOR DE SEVILLA
4.- PEDRO CALDERÓN DA BARCA	A VIDA É SOÑO
5. OUTROS DRAMATURGOS: Juan Ruiz de Alarcón, A AMIZADE CASTIGADA Agustín *Moreto, Francisco de Vermellas Zorrilla	

Planificación docente

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Resolución de problemas e/ou exercicios	12	0	12
Actividades introdutorias	2	0	2
Presentacións/exposicións	14	38	52
Sesión maxistral	16	0	16
Probas de resposta longa, de desenvolvemento	2	25	27
Resolución de problemas e/ou exercicios	1	10	11
Traballos e proxectos	1	25	26

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Resolución de problemas e/ou exercicios	Comentarios de texto e elaboración de resumos
Actividades introdutorias	Presentación do programa e introdución xeral.
Presentacións/exposicións	Exposición en clase das lecturas do programa de acordo coas indicacións do profesorado.
Sesión maxistral	Explicación dos temas do programa

Atención personalizada

	Descrición
Sesión maxistral	Os profesores atenderán ao alumnado que o necesite. Para iso establecerán unhas horas de *tutoría que serán comunicadas o primeiro día de clase e figurarán nos horarios correspondentes do centro así como na porta dos seus despachos.
Resolución de problemas e/ou exercicios	Os profesores atenderán ao alumnado que o necesite. Para iso establecerán unhas horas de *tutoría que serán comunicadas o primeiro día de clase e figurarán nos horarios correspondentes do centro así como na porta dos seus despachos.
Actividades introductorias	Os profesores atenderán ao alumnado que o necesite. Para iso establecerán unhas horas de *tutoría que serán comunicadas o primeiro día de clase e figurarán nos horarios correspondentes do centro así como na porta dos seus despachos.
Presentacións/exposicións	Os profesores atenderán ao alumnado que o necesite. Para iso establecerán unhas horas de *tutoría que serán comunicadas o primeiro día de clase e figurarán nos horarios correspondentes do centro así como na porta dos seus despachos.

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
Probas de resposta longa, de desenvolvemento	Unha proba, que se realizará ao final do curso e constará de dous partes: 1. Análise de textos das obras de lectura obrigatoria. 2. Preguntas teóricas que tenten mostrar a capacidade crítica do alumnado.	60	CB1 CB2 CB3 CB4 CB5 CE3 CE6 CE7 CE8 CE9 CT1 CT2 CT3 CT4 CT5
Resolución de problemas e/ou exercicios	Exposición na aula de diversas cuestións relativas ao temario da materia.	40	CB1 CB2 CB3 CE3 CE6 CE7 CE8 CE9

Outros comentarios e avaliación de Xullo

1. Avaliación continua: As probas de avaliación desenvolveranse na primeira semana de maio de 20162. Avaliación única: O exame final para as persoas que non sigan o sistema de avaliación continua será semellante ao que se establece como Proba de resposta longa, de desenvolvemento. A data deste exame indicárase ao comezo do curso. Para a edición de xullo, o exame será semellante ao que se establece para a avaliación única da convocatoria anterior.

Bibliografía. Fontes de información

1. Lecturas obrigatorias: as indicadas de cada autor/a na sección Contidos.
2. Manuais de consulta:

Amorós, Andrés y Díez Borque, José María, *Historia de los espectáculos en España*, Madrid, Castalia, 1999.

Candelas Colodrón, Manuel A., "O teatro español do século XVII", en *Literatura dramática: unha introducción histórica*, Vigo, Galaxia, 2007.

Domenech, Ricardo, *"El castigo sin venganza" y el teatro de Lope de Vega*, Madrid, Castalia, 1987.

Maravall, José Antonio, *Teatro y literatura en la sociedad barroca*, Madrid, Crítica, 1990.

Ruiz Ramón, F., *Historia del teatro español. Desde sus orígenes hasta 1900*, Madrid: Cátedra, 1992.

Recomendacións

DATOS IDENTIFICATIVOS**Poesía e prosa da literatura española dos séculos XVI e XVII**

Materia	Poesía e prosa da literatura española dos séculos XVI e XVII			
Código	V01G160V01606			
Titulación	Grao en Estudos de Galego e Español			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	3	2c
Idioma	Castelán			
Departamento	Literatura española e teoría da literatura			
Coordinador/a	Montero Reguera, José Francisco			
Profesorado	Montero Reguera, José Francisco			
Correo-e	jmontero@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	A materia quere ofrecer unha *panorámica xeral, desde a perspectiva histórica, literaria e *filolóxica, da poesía e prosa da literatura española dos séculos *XVI e *XVII.			

Competencias

Código		Tipoloxía
CB1	Que o estudantado demostre posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.	- saber facer
CB3	Que o estudantado teña a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.	- saber - saber facer
CB4	Que o estudantado poida transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.	- saber - saber facer - Saber estar / ser
CG1	(*)Construir una visión holística de los fenómenos de traducción, interpretación y paratraducción en relación con otras actividades y disciplinas científicas.	
CG2	(*)Dominio de las distintas herramientas TIC de ayuda a la traducción, gestión de memorias, procesamiento de textos, flujo de trabajo, programas específicos para distintas especialidades (subtitulación, localización, traducción técnica, edición, etc.)	
CG3	(*)Conocer a nivel avanzado los métodos de investigación empírica más importantes aplicables a entornos laborales en especialidades y disciplinas relacionadas con la traducción y la interpretación.	
CG4	(*)Aprender a diseñar, planificar y realizar un trabajo empírico de investigación, ya sea observacional, experimental o un trabajo de campo, entrevista o cuestionario para la investigación.	
CG5	(*)Asimilar las aportaciones teóricas de interés mutuo entre los estudios traductológicos y otras disciplinas relacionadas.	
CE1	Dominar a comunicación cos e coas falantes das linguas de estudo no grao, en diferentes contextos sociais, profesionais e culturais, desenvolvendo a capacidade de comprensión e expresión oral e escrita, con tolerancia cara á diversidade social e cultural como resultado de defender os dereitos fundamentais de igualdade social, de xénero, de raza e de orientación sexual, e os valores propios da democracia e a cultura da paz.	- saber - saber facer
CE3	Abarcar os fundamentos teóricos e aplicados que ofrecen os diferentes paradigmas lingüísticos, así como sintetizar, relacionar e describir as literaturas española, galega e lusófona nos seus distintos ámbitos culturais e sociais, períodos, xéneros e movementos	- saber - saber facer - Saber estar / ser
CE4	Coñecer os métodos básicos do estudo e análise lingüística e literario	- saber
CT5	Que o alumnado desenvolvese aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.	- saber - saber facer

Resultados de aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe	Competencias
Ser capaces de reflexionar sobre o feito literario.	CB3
Argumentar os temas e textos obxecto de estudo de acordo coas convencións académicas, achegando probas e servíndose dos recursos bibliográficos e electrónicos dispoñibles, especialmente os orientados á investigación lingüística e literaria e o ensino das linguas do grao.	CB3
Sintetizar, relacionar e describir a literatura en lingua española nos seus ámbitos culturais e sociais; períodos, xéneros e movementos.	CB3
Participar en debates e actividades de grupo e organizalos, desenvolvendo un pensamento autónomo e crítico con respecto a opinións diferentes.	CB1 CB3 CB4 CE1
Manexar con soltura as ferramentas técnicas metodolóxicas básicas para o estudo e a análise literaria.	CB1 CG4 CE3 CE4 CT5
Alcanzar os coñecementos necesarios para comprender, desenvolver, analizar, avaliar e aproveitar para o futuro profesional, os recursos literarios.	CG2
Saber comentar e relacionar os textos literarios co seu contexto.	CG2 CG3
Argumentar con solidez sobre temas e textos que hai que estudar, cos recursos bibliográficos e electrónicos dispoñibles, especialmente os orientados á investigación literaria.	CG5
Ser capaces de expor oralmente de forma sintética e con corrección lingüística os textos literarios e críticos.	CG2 CG4
Ser capaces de pór por escrito, con corrección, os traballos que se indiquen.	CB4 CG2
Sintetizar, relacionar e describir a literatura en lingua española nos seus distintos ámbitos culturais e sociais, períodos, xéneros e movementos.	CG3 CG4
Argumentar con solidez sobre os temas e textos a estudar, cos recursos bibliográficos e electrónicos dispoñibles, especialmente cos orientados á investigación literaria.	CG1 CG3 CG4 CG5

Contidos

Tema	
1.- A poesía española dos séculos *XVI e *XVII.	1.1.- A transición da Idade Media ao Renacemento: escolas e modalidades poéticas. 1.2.- A tradición *italianizante: de *Garcilaso de la Vega a frei Luís de León. 1.3.- A lírica ao divino. 1.4.- A *madeja do fin de século: evolución da poesía *petrarquista e *romancero novo. 1.5.- Os poetas nos seus versos: Lope, *Góngora e Quevedo.
2.- A prosa española dos séculos *XVI e *XVII.	2.1.- Entre Idade Media e Renacemento: a ficción sentimental. 2.2.- Os libros de cabalarías. 2.3.- Os libros de pastores. 2.4.- Os libros de aventuras peregrinas. 2.5.- Os libros *picarescos. 2.6.- A novela curta.

Planificación docente

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Traballos de aula	4	20	24
Actividades introdutorias	1	0	1
Resolución de problemas e/ou exercicios	6	15	21
Traballos tutelados	7	15	22
Sesión maxistral	30	52	82

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

Descrición

Traballos de aula	Traballos realizados na aula, en grupo ou individualmente, de acordo coas directrices que indique o profesor ao comezo do curso.
Actividades introdutorias	Presentación da materia e explicación dos contidos do temario, así como advertencia sobre os *prerrequisitos para poder cursala con éxito.
Resolución de problemas e/ou exercicios	Exercicios que exporá o profesor sobre materias explicadas en clase que o alumnado debe resolver.
Traballos tutelados	Traballos que o alumnado debe realizar, en grupo ou individualmente, de acordo coas directrices que indique o profesor ao comezo do curso.
Sesión maxistral	O profesor explicará tema por tema os contidos da materia. O alumnado debe prestar atención e tentar seguir a explicación.

Atención personalizada

	Descrición
Traballos de aula	O profesor orientará ao alumnado, ben de maneira individual, ben de maneira colectiva, en todos e cada un dos traballos, exposicións e probas que haxa de realizar ao longo do curso. Para ese efecto, o alumnado dispón dunhas horas de *tutoría nas que pode consultar ao profesor as dúbidas que lle puideron xurdir á hora de preparar os exercicios asignados. Tamén pode acudir á comunicación vía e-mail. Con antelación indicárase data e horas para *tutorías colectivas en horario lectivo. Fóra desas horas de *tutoría (individual, colectiva), pódese concertar cita co profesor por medio do correo electrónico.
Resolución de problemas e/ou exercicios	O profesor orientará ao alumnado, ben de maneira individual, ben de maneira colectiva, en todos e cada un dos traballos, exposicións e probas que haxa de realizar ao longo do curso. Para ese efecto, o alumnado dispón dunhas horas de *tutoría nas que pode consultar ao profesor as dúbidas que lle puideron xurdir á hora de preparar os exercicios asignados. Tamén pode acudir á comunicación vía e-mail. Con antelación indicárase data e horas para *tutorías colectivas en horario lectivo. Fóra desas horas de *tutoría (individual, colectiva), pódese concertar cita co profesor por medio do correo electrónico.
Traballos tutelados	O profesor orientará ao alumnado, ben de maneira individual, ben de maneira colectiva, en todos e cada un dos traballos, exposicións e probas que haxa de realizar ao longo do curso. Para ese efecto, o alumnado dispón dunhas horas de *tutoría nas que pode consultar ao profesor as dúbidas que lle puideron xurdir á hora de preparar os exercicios asignados. Tamén pode acudir á comunicación vía e-mail. Con antelación indicárase data e horas para *tutorías colectivas en horario lectivo. Fóra desas horas de *tutoría (individual, colectiva), pódese concertar cita co profesor por medio do correo electrónico.

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
Sesión maxistral	Valorarase a atención e a capacidade para intervir propondo ou rebatendo ideas, ou manifestando dúbidas ou dificultades de comprensión.	35	CB3 CE1 CE3 CE4 CT5
Traballos de aula	Valorarase a presentación, a comprensión e coñecemento da materia, e o uso correcto da linguaxe.	10	CB1 CB3 CE1 CE3 CE4 CT5
Resolución de problemas e/ou exercicios	Valorarase a presentación, a comprensión e coñecemento da materia, e o uso *impecablemente correcto da linguaxe.	20	CB1 CB3 CB4 CE1 CE3 CE4 CT5

Traballos tutelados	Valorarase a profundidade do tratamento do tema, a orixinalidade (estaré penalizada ao máximo a copia: o plaxio, tan estendido, é unha acción indigna nun/a universitario/a) e o uso dunha linguaxe correcta e precisa.	35	CB1 CB3 CB4 CE1 CE3 CE4 CT5

Outros comentarios e avaliación de Xullo

Os alumnos ou alumnas que prevexan que non van poder asistir a clase, deben advertilo por anticipado ao profesor. A proba única, válida tamén para quen non desexe seguir a avaliación continua, constará de preguntas e exercicios que correspondan aos contidos da materia e realizarase ao final do cuadrimestre. A mesma estrutura terá a proba de segunda convocatoria. En segunda convocatoria valorarase cun 50% os traballos superados na avaliación continua e o outro 50% por medio de exame.

Bibliografía. Fontes de información

Lecturas obrigatorias

Fray Luis de León, *Poesías originales* (ed. Cuevas, Castalia; Blecua, Gredos; Alcina, Cátedra; Ramajo, CECE -Galaxia Gutenberg y Círculo de Lectores).

Luis de Góngora, *Antología poética* (ed. Carreira, Crítica).

Miguel de Cervantes, *El ingenioso hidalgo don Quijote de la Mancha* (eds. Riquer, Planeta; Rico, Crítica - Círculo de Lectores; Murillo, Castalia; RAE; Alfaguara).

Poesía de la Edad de Oro (ed. Blecua, Castalia, 2 vols.)

Novelas ejemplares de Miguel de Cervantes (Ed. Juan Bautista Avalle-Arce, Castalia; ed., Jorge García López, Crítica)

En cada tema entregarase o material bibliográfico preciso; o alumnado pode utilizar cantos manuais e historias da literatura estean ao seu alcance, pero recoméndase o manexo de Francisco Rico, ed., *Historia y crítica de la literatura española*

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Literatura española dos séculos XVIII e XIX/V01G160V01804

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

O teatro da literatura española dos séculos XVI e XVII/V01G160V01605

DATOS IDENTIFICATIVOS**Literatura medieval española**

Materia	Literatura medieval española			
Código	V01G160V01607			
Titulación	Grao en Estudos de Galego e Español			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	3	2c
Idioma	Castelán			
Departamento	Literatura española e teoría da literatura			
Coordinador/a	Chas Aguión, Antonio			
Profesorado	Chas Aguión, Antonio			
Correo-e	achas@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	Estudo dos principais xéneros, obras e autores correspondentes á literatura española da época medieval.			

Competencias

Código		Tipoloxía
CB3	Que o estudantado teña a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.	- saber - saber facer
CB5	Que o estudantado desenvolva aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.	- Saber estar / ser
CE1	Dominar a comunicación cos e coas falantes das linguas de estudo no grao, en diferentes contextos sociais, profesionais e culturais, desenvolvendo a capacidade de comprensión e expresión oral e escrita, con tolerancia cara á diversidade social e cultural como resultado de defender os dereitos fundamentais de igualdade social, de xénero, de raza e de orientación sexual, e os valores propios da democracia e a cultura da paz.	- saber facer - Saber estar / ser
CE2	Identificar, comprender e apreciar as principais contribucións das literaturas do español (en España e en América) e do galego, con especial sensibilidade para as literaturas emparentadas, como son as que corresponden ás linguas neolatinas e en particular a portuguesa	- saber
CE3	Abarcar os fundamentos teóricos e aplicados que ofrecen os diferentes paradigmas lingüísticos, así como sintetizar, relacionar e describir as literaturas española, galega e lusófona nos seus distintos ámbitos culturais e sociais, períodos, xéneros e movementos	- saber - saber facer
CE4	Coñecer os métodos básicos do estudo e análise lingüística e literario	- saber - saber facer
CE5	Dispoñer dos coñecementos necesarios para a comprensión, análise, desenvolvemento, avaliación e aproveitamento dos recursos lingüísticos e literarios para o futuro profesional	- saber
CT1	Que o estudantado demostrase posuír e comprender coñecementos dunha área de estudo que parte da base da educación secundaria, que se adoita atopar nun nivel que, se ben se apoia en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.	- saber - saber facer
CT2	Que o alumnado saiba aplicar os seus coñecementos ao seu traballo ou a súa vocación dunha forma profesional, e posúa as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.	- saber facer
CT5	Que o alumnado desenvolva aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.	- saber facer

Resultados de aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe	Competencias

Posuír os coñecementos necesarios ao redor dos principais autores, xéneros, movementos e autores da literatura medieval española.	CB3 CB5 CE1 CE2 CE3 CE4 CE5 CT1 CT2 CT5
Formular razoamentos críticos a fin de adquirir métodos sólidos de análises e achegamento aos textos pertencentes ao corpus de literatura española medieval.	CB3 CB5 CE1 CE3 CE4 CE5 CT1 CT2 CT5
Adquirir as competencias e habilidades precisas para desenvolver traballos de investigación literaria centradas no período medieval da historia literaria española.	CB3 CB5 CE1 CE2 CE3 CE4 CE5 CT1 CT2 CT5

Contidos

Tema

1. Marco histórico e cultural.	1.1. Contexto. 1.2. Vías de transmisión da obra medieval. 1.3. Problemas, fontes e bibliografía xeral para o estudo da literatura española medieval.
2. A poesía na Idade Media.	2.1. Lírica tradicional. 2.2. Épica, haxiografía e debates. 2.3. Mester de clerecía. 2.4. A cuadernavía no século XIV. El Libro del Buen Amor. 2.5. Poesía de cancionero.
3. A prosa na Idade Media.	3.1. Orixes, século XIII (literatura gnómica, exemplarios e traducións. Alfonso X). 3.2. A prosa no século XIV (literatura exemplar, prosa didáctica). 3.3. A heteroxeneidade da prosa no século XV (didáctica, epistolar, histórica, libros de viaxes e prosa de ficción). 3.4. La Celestina.
4. Orixes do teatro.	4.1. Teatralidade e parateatralidade. 4.2. Teatro relixioso. 4.3. Espectáculos cortesáns e teatro.

Planificación docente

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Sesión maxistral	16	0	16

Eventos docentes e/ou divulgativos	2	2	4
Traballos de aula	12	0	12
Titoría en grupo	9	0	9
Actividades introdutorias	6	0	6
Probas de resposta longa, de desenvolvemento	2	32	34
Probas prácticas, de execución de tarefas reais e/ou simuladas.	1	32	33
Resolución de problemas e/ou exercicios	0	30	30

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Sesión maxistral	Nas clases teóricas presento ao alumnado cada un dos temas de maneira organizada, proporcionándolles unha selección bibliográfica, que comento ao comezo de cada un deles, e un guión cos principais aspectos, todo iso sen descoidar a importancia dos textos literarios. Aínda que se trata dun método de ensino fundamentalmente temático e que pretende transmitir o maior número de contidos ao maior número de alumnos no menor tempo posible, procuro, con todo, suscitar a participación do alumno, de modo que poida intervir, preguntar ou participar na exposición.
Eventos docentes e/ou divulgativos	Prevíñ a asistencia dun especialista na materia para que dite unha conferencia, cuxa data anticipo ao alumnado. Será no espazo reservado ás horas presenciais e sobre un dos contidos do programa.
Traballos de aula	Considero a práctica como parte complementaria da exposición teórica. Por iso, continuamente faremos aplicacións prácticas dos conceptos expostos nas clases teóricas. Organizo exercicios baseados en cuestións de carácter metodolóxico e instrumental, como procuras bibliográficas guiadas ou elaboración de pequenos repertorios bibliográficos. De maneira especial, concedo importancia ao comentario de textos, complemento indispensable ás explicacións teóricas, polo que procuro que a explicación sobre unha obra ou un xénero vaia inmediatamente acompañada polo comentario dun fragmento ou da totalidade desta, mostrando así a utilidade dos coñecementos teóricos para unha mellor lectura do texto. Así mesmo, nas clases prácticas tamén poden levar a cabo outras actividades, como a confección de fichas de lectura (dalgunha das obras de lectura obrigatoria), recensións e sínteses sobre a lectura dalgún traballo crítico.
Titoría en grupo	Horas distribuídas ao longo do curso, de carácter obrigatorio, fixadas no horario oficial e correspondentes á docencia presencial. Nelas ofrezco ao alumnado, entre outros aspectos, aclaración achega do manexo de fontes instrumentais (catálogos, bases de datos, etc.), explicacións de cuestións de carácter metodolóxico, resolución de dúbidas suscitadas a partir das explicacións, así como nas lecturas, ou ben atendo á revisión de conceptos.
Actividades introdutorias	Nas primeiras horas de docencia presencial prevexo organizar a marcha da materia e exporei a metodoloxía que guiará a mesma, procurando anticipar e aclarar aquelas cuestións que afecten o desenvolvemento do curso: tipo de sesións, criterios e aspectos que afecten á avaliación, etc.

Atención personalizada

	Descrición
Actividades introdutorias	Tanto nas horas dedicadas ás actividades introdutorias como nas que, ao longo do curso, asigno ás titorías en grupo, ambas en horario presencial, exporei ao alumnado aspectos relativos á metodoloxía da materia e ao seguimento da mesma. Así mesmo, procurarei levar un seguimento individualizado de cada estudante, expondo os principios metodolóxicos que ha de rexer a análise do texto literario, así como os fundamentos da avaliación. Para realizar este seguimento personalizado, cada estudante terá asignadas as horas de contacto co profesor, de carácter obrigatorio, ademais daquelas optativas que poida precisar.
Titoría en grupo	Tanto nas horas dedicadas ás actividades introdutorias como nas que, ao longo do curso, asigno ás titorías en grupo, ambas en horario presencial, exporei ao alumnado aspectos relativos á metodoloxía da materia e ao seguimento da mesma. Así mesmo, procurarei levar un seguimento individualizado de cada estudante, expondo os principios metodolóxicos que ha de rexer a análise do texto literario, así como os fundamentos da avaliación. Para realizar este seguimento personalizado, cada estudante terá asignadas as horas de contacto co profesor, de carácter obrigatorio, ademais daquelas optativas que poida precisar.

Avaliación

Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas

Tutoría en grupo	(*El seguimiento y la presentación de comentarios (parciales o totales) de textos literarios entregados en clase, así como la resolución de dudas prácticas sobre los contenidos de la materia, serán evaluados tras la realización de las tutorías. Todo el alumnado matriculado en la materia habrá de tener al menos una tutoría en fecha convenida con el profesor.	10	CB3 CB5 CE1 CE2 CE3 CE4 CE5 CT1 CT2 CT5
Probas de resposta longa, de desenvolvemento	En primeira convocatoria (maio 2015) o alumnado ha de seleccionar un dos dous exames que se proporán: un para quen optase pola avaliación única, que será máis completo e contará un 100% da cualificación final, e outro para quen se segue a avaliación continua. Neste último caso, as probas escritas, contarán un 70% da cualificación. En todo caso, haberá de contestar a dous tipos de preguntas: a) proba práctica: consistente na elaboración dun comentario literario completo dalgunha das obras analizadas nas sesións presenciais e/ou unha ou varias cuestións de carácter práctico acerca de aspectos que o alumnado ha de contemplar sobre un texto literario (análise métrica, retórica, etc.). b) desenvolvemento dun tema, de acordo cos contidos da guía docente expostos e elaborados nas sesións presenciais. Para aprobar a materia han de superarse ambas as probas (teórica e práctica) do exame.	70	CB3 CB5 CE1 CE2 CE3 CE4 CE5 CT1 CT2 CT5
Resolución de problemas e/ou exercicios	Nas clases prácticas o alumnado ha de realizar probas obrigatorias consistentes na aplicación de coñecementos sobre un texto literario, ben sexa de contido (para verificar a correcta comprensión das obras de lectura obrigatoria), como de diferentes aspectos expostos nas clases teóricas: métrica, retórica, etc.	20	CB3 CB5 CE1 CE2 CE3 CE4 CE5 CT1 CT2 CT5

Outros comentarios e avaliación de Xullo

En primeira convocatoria o alumnado ten dereito a elixir entre avaliación continua ou avaliación única, e a cualificación final, así como a tipoloxía das probas, resultará da aplicación do arriba exposto: así, na avaliación única, o exame equivalerá ao 100% da cualificación, en tanto que na avaliación continua, ao 70% resultante do exame haberá de sumarse o 10% de asistencia regular e participativa ás clases teórico-prácticas e outras actividades de docencia presencial, e un 20% a partir dos exercicios escritos realizados nas clases prácticas e recolleitos polo docente para a súa posterior avaliación. Pola contra, para a segunda edición das actas ou 2ª convocatoria (mes de xullo), así como para as posteriores convocatorias extraordinarias, tan só haberá a posibilidade de avaliación única, a través dun exame que combinará probas prácticas (especialmente comentarios literarios de textos extraídos das lecturas obrigatorias) e preguntas de carácter teórico.

Bibliografía. Fontes de información

- Baranda Leturio, N., *La prosa y el teatro medievales*, Madrid, UNED, 2001.
- Gómez Redondo, F., *Edad Media: Juglaría, Clerecía y Romancero*, Madrid, Visor, 2013.
- Gómez Redondo, F. *Historia de la prosa de los Reyes Católicos*, Madrid, Cátedra, 2012, 2 vols.
- López Estrada, F., *Introducción a la literatura medieval española*, Madrid, Gredos, 1983 (3ª ed.).

Lírica española de tipo popular

Proporciónase antoloxía na aula.

Milagros de Nuestra Señora

Crítica, Cátedra, Castalia

Libro de Buen Amor

Castalia, Crítica (Clásicos y Modernos), Cátedra

Antología de poesía cancioneril

Visor, Crítica (Páginas de Biblioteca Clásica), Cátedra, Akal

El Conde Lucanor

Crítica, Castalia, Cátedra

Cárcel de amor

Crítica, Castalia, Cátedra

La Celestina

Crítica, Castalia, Cátedra, Akal

Antología de teatro medieval

Crítica (Páginas de Biblioteca Clásica)

Recomendaciones

DATOS IDENTIFICATIVOS**Literatura hispanoamericana: Narrativa e ensaio**

Materia	Literatura hispanoamericana: Narrativa e ensaio			
Código	V01G160V01608			
Titulación	Grao en Estudos de Galego e Español			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	3	2c
Idioma				
Departamento	Literatura española e teoría da literatura			
Coordinador/a	Fariña Busto, Maria Jesús			
Profesorado	Fariña Busto, Maria Jesús			
Correo-e	mbusto@uvigo.es			
Web				
Descrición	Aproximación aos xéneros narrativo e ensaístico na historia literaria e cultural hispanoamericana. xeral			

Competencias

Código		Tipoloxía
CB1	Que o estudantado demostre posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.	- saber
CB2	Que o estudantado saiba aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.	- saber facer
CB3	Que o estudantado teña a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.	- saber - saber facer
CB4	Que o estudantado poida transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.	- saber facer
CB5	Que o estudantado desenvolva aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.	- saber facer - Saber estar / ser
CE2	Identificar, comprender e apreciar as principais contribucións das literaturas do español (en España e en América) e do galego, con especial sensibilidade para as literaturas emparentadas, como son as que corresponden ás linguas neolatinas e en particular a portuguesa	- saber
CE4	Coñecer os métodos básicos do estudo e análise lingüística e literario	- saber
CE7	Participar en debates e actividades de grupo, e organizalos desenvolvendo un pensamento autónomo e crítico con respecto ás posicións alleas e á tolerancia cara á diversidade social e cultural que se expresa nas linguas e literaturas en cuestión.	- saber - saber facer - Saber estar / ser
CE9	Planificar, estruturar e desenvolver ensaios escritos e presentacións orais en español e en galego, formulando hipóteses cunha metodoloxía apropiada para transmitir ideas eficaces, de acordo coas convencións académicas, e argumentando os razoamentos expostos.	- saber facer
CE11	Mostrar sensibilidade cara ás achegas feitas polas mulleres á literatura e á cultura española, galega e portuguesa nos seus diferentes ámbitos xeográficos e culturais. Entender as funcións do canon, a súa formación e os seus axentes, e valorar as exclusións que xera, por exemplo, a exclusión dos textos de escritoras, particularmente nos diferentes ámbitos xeográficos e culturais das linguas galega e española.	- saber
CE12	Posuír unha conciencia crítica ante mecanismos de exclusión e discriminación das mulleres na linguaxe	- saber - Saber estar / ser
CT1	Que o estudantado demostrase posuír e comprender coñecementos dunha área de estudo que parte da base da educación secundaria, que se adoita atopar nun nivel que, se ben se apoia en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.	- saber - saber facer

CT3	Que o alumnado teña a capacidade de reunir e interpretar os datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre os temas destacados de índole social, científica ou ética.	- saber facer - Saber estar / ser
CT5	Que o alumnado desenvolvese aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.	- saber - saber facer - Saber estar / ser

Resultados de aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe	Competencias
Identificar, comprender e profundar nas principais contribucións da literatura hispanoamericana aos xéneros en prosa.	CB1 CB3 CB4 CE2 CT1 CT3
Afondar nos métodos de estudo e análise dos textos literarios.	CB3 CE4 CT3 CT5
Planificar, organizar e desenvolver ensaios escritos e presentacións orais orientados á maduración do pensamento crítico e á posta en práctica das convencións académicas.	CB3 CB4 CB5 CE9 CT3
Entender as funcións do canon, a súa formación e os seus axentes, e valorar as exclusións que xera (por exemplo, a exclusión dos textos de escritoras) no ámbito da historia literaria hispanoamericana.	CB3 CB5 CE11 CE12 CT3
Contribuír ó desenvolvemento das habilidades de aprendizaxe necesarias para interpretar calquera tipo de discurso cultural, así como para pensar sobre o mundo e a realidade cunha perspectiva crítica.	CB2 CB3 CB4 CB5 CE7 CE12 CT3 CT5

Contidos

Tema	
1. A época colonial.	1.1. Unha brevísimas reflexión sobre os xéneros en prosa até o século XIX.
2. O século XIX. Da independencia ao Modernismo.	2.1. A novela romántica: liñas e temas. 2.2. Modernismo: conto e ensaio.
3. O século XX.	3.1. Liñas narrativas no primeiro tercio do século. 3.2. Cara a unha nova narrativa. 3.3. A segunda metade do século: boom e postboom.
4. Os anos 90 do século XX e a primeira década do século XXI.	4.1. Aspectos significativos.

Planificación docente

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Sesión maxistral	26	10	36
Eventos docentes e/ou divulgativos	2	0	2
Seminarios	4	4	8
Traballos de aula	14	6	20
Traballos tutelados	0	18	18
Titoría en grupo	2	2	4
Proxectos	0	22	22
Probas de resposta longa, de desenvolvemento	0	20	20
Probas prácticas, de execución de tarefas reais e/ou simuladas.	0	20	20

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente	
	Descrición
Sesión maxistral	Exposición por parte do profesorado dos contidos sobre a materia, bases teóricas e/ou directrices dun traballo, exercicio ou proxecto a desenvolver polo alumnado.
Eventos docentes e/ou divulgativos	Conferencias, charlas, exposicións, mesas redondas ou debates que permiten afondar ou complementar os contidos da materia.
Seminarios	Actividades enfocadas ao traballo sobre un tema específico, que permitan afondar ou complementar contidos da materia. Pódense empregar como complemento das clases teóricas.
Traballos de aula	O alumnado desenvolverá exercicios ou proxectos na aula baixo as directrices e supervisión do profesorado.
Traballos tutelados	De maneira individual ou en grupo, o alumnado elaborará un documento sobre temas da materia, ou ben preparará seminarios, memorias, ensaios, resumos de lecturas, conferencias, etc.
Titoría en grupo	Entrevistas que o alumnado mantén co profesorado para asesoramento e desenvolvemento de actividades da materia e do proceso de aprendizaxe, así como debates en grupo sobre problemas ou cuestións concretas da materia.
Proxectos	En liñas xerais, trátase dunha actividade autónoma do alumnado que inclúe a procura e recollida de información, lectura e manexo de bibliografía, organización de materiais, redacción...

Atención personalizada	
	Descrición
Traballos de aula	Nas horas de titoría alumnas e alumnos poderán consultar, de maneira personalizada, calquera dúbida que teñan, tanto sobre os contidos da asignatura como sobre as diferentes cuestións relativas ó desenvolvemento dos traballos. Os traballos realizados na aula contarán tamén, en todo momento, con esta atención personalizada.
Traballos tutelados	Nas horas de titoría alumnas e alumnos poderán consultar, de maneira personalizada, calquera dúbida que teñan, tanto sobre os contidos da asignatura como sobre as diferentes cuestións relativas ó desenvolvemento dos traballos. Os traballos realizados na aula contarán tamén, en todo momento, con esta atención personalizada.
Titoría en grupo	Nas horas de titoría alumnas e alumnos poderán consultar, de maneira personalizada, calquera dúbida que teñan, tanto sobre os contidos da asignatura como sobre as diferentes cuestións relativas ó desenvolvemento dos traballos. Os traballos realizados na aula contarán tamén, en todo momento, con esta atención personalizada.

Avaliación			
	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
Traballos de aula	O alumnado presenta o resultado obtido na elaboración de documentos sobre a temática da materia ou na preparación de seminarios, ensaios ou resumos de lecturas. Pódese levar a cabo de maneira individual ou en grupo, de forma oral ou escrita.	15	CB3 CB5 CE4 CE9 CT3 CT5
Proxectos	O alumnado presentará o resultado obtido nos traballos ou proxectos propostos (recollida de información, manexo de bibliografía, resumos críticos, etc.).	20	CB3 CB4 CE2 CE4 CT3 CT5

Probas de resposta longa, de desenvolvemento	Probas para avaliación das competencias adquiridas que inclúen preguntas abertas sobre un tema. O alumnado debe desenvolver, relacionar, organizar e presentar os coñecementos sobre a materia nunha resposta extensa.	35	CB3 CB5 CE2 CE4 CE9 CE11 CE12 CT3 CT5
Probas prácticas, de execución de tarefas reais e/ou simuladas.	Probas para a avaliación que inclúen actividades, problemas ou exercicios prácticos. O alumnado debe dar resposta á actividade formulada aplicando os coñecementos teóricos e amosando a súa capacidade crítica e analítica.	30	CB3 CE2 CE4 CE9 CE11 CT3 CT5

Outros comentarios e avaliación de Xullo

Avaliación da materia:

1. Avaliación continua (asistencia obrigatoria ás clases, 80%)

-A nota final da convocatoria de maio resultará da suma das cualificación dos traballos de aula, dos proxectos e dun exame que terá lugar na última semana das clases e que constará dunha proba práctica e probas de resposta longa. O valor, en porcentaxe, de traballos, proxectos e probas aparece na Guía ao lado da descripción das mesmas.

Tendo en conta que se trata dunha avaliación continua e que, polo tanto, ao final do cuadrimestre o alumnado terá que demostrar as competencias adquiridas, para facer media coa calificación de traballos e proxectos a nota do exame terá que alcanzar o aprobado.

Será requisito para aprobar cada unha destas actividades a correcta expresión oral e escrita, o que significa: uso pertinente dos signos de puntuación, corrección ortográfica, orde e claridade na exposición, rigor e redacción persoal (evitando, por suposto, nos traballos, a reprodución de palabras e ideas alleas sen indicar a súa procedencia).

-A nota da convocatoria de xullo resultará dun exame consistente en probas de resposta longa e probas prácticas. Os requisitos anteriores son igualmente procedentes nesta convocatoria.

2. Avaliación única

As alumnas e alumnos que non poidan asistir ás clases e, por isto, lles sexa imposible elixir o procedemento de avaliación continua, terán que realizar, ademais do exame, un traballo, os temas e prazos do cal a profesora lles indicará ao comezo do cuadrimestre. Por esta razón, é imprescindible que se pongan en contacto con ela nese momento.

Neste caso, o valor do traballo será do 30% e o do exame do 70%, sendo preciso aprobar este para sumar a nota do traballo. A data do exame será a mesma que a indicada para o alumnado de avaliación continua, é dicir, última semana das clases.

Proceden neste caso, igualmente, para aprobar, os requisitos indicados a propósito da avaliación continua.

Bibliografía. Fontes de información

1. Lecturas obrigatorias:

Recomendacións

Outros comentarios

ALUMNADO ERASMUS: terá que posuír unha competencia oral e escrita do castelá, lingua da asignatura, que lle permita a

lectura adecuada dos textos obrigatorios. Coas salvidades lóxicas , o nivel de esixencia será equivalente ao do alumnado propio.

TITORÍAS: o horario de titorías indicárase ao comezo do curso. Tanto as consultas no despacho como as realizadas por correo serán atendidas dentro dese horario.

DATOS IDENTIFICATIVOS**Gramática española III**

Materia	Gramática española III			
Código	V01G160V01701			
Titulación	Grao en Estudos de Galego e Español			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	4	1c
Idioma	Castelán Galego			
Departamento	Lingua española			
Coordinador/a	Sueiro Justel, Joaquín			
Profesorado	Sueiro Justel, Joaquín			
Correo-e	jsueiro@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	GRAMÁTICA III é unha materia destinada a profundizar nas características sintáctico-semánticas da oración composta en español. É recomendable para alumnado estranxeiro con nivel C1 o C2 en español.			

Competencias

Código		Tipoloxía
CB5	Que o estudiantado desenvolva aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.	- saber - saber facer
CE4	Coñecer os métodos básicos do estudo e análise lingüística e literario	- saber - saber facer
CT5	Que o alumnado desenvolvese aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.	- saber - saber facer

Resultados de aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe	Competencias
Comprender e manexar as técnicas de análise sintáctica das diferentes propostas lingüísticas	CB5 CE4 CT5
Dominar a análise das construcións sintácticas complexas da lingua española	CB5 CE4 CT5
Argumentar e xustificar as propostas de análise sintáctica presentadas en función da interpretación semántica	CE4
Ser capaz de construír secuencias en función de certas condicións gramaticais	CE4
Ser capaz de resolver problemas e cuestións sintácticas en relación a feitos de significado e de contexto	CB5 CE4
Saber construír un discurso non sexista e multirracial	CT5

Contidos

Tema	
1. Construcións sintácticas fundamentais: frase, cláusula e oración.	1.1. Frase, cláusula e oracións. 1.2. Tipoloxía das unidades sintácticas. 1.3. A modalidade. Os actos de fala. 1.4. Funcións sintácticas, semánticas e informativas nas diferentes unidades.
2. As construcións coordinadas	2.1. A coordinación. Concepto e tipoloxía. 2.2. A coordinación copulativa 2.3. A coordinación disxuntiva 2.4. A coordinación adversativa

3. Construcións comparativas e consecutivas	3.1. Características xerais das construcións comparativas 3.2. A comparación de desigualdade 3.3. A comparación de igualdade 3.4. Outras construcións comparativas e pseudocomparativas 3.5. As construcións superlativas 3.6. As construcións consecutivas
4. Construcións causais e finais	4.1. Causa e finalidade 4.2. Construcións causais internas e externas ao predicado. 4.3. Construcións finais internas e externas ao predicado 4.4. Suxeitos e verbos nas construcións finais e causais
5. Construcións condicionais e concesivas	5.1. Características xerais das construcións condicionais e concesivas 5.2. Condicionais do enunciado e da enunciación 5.3. Expresión da énfase no período condicional 5.4. Tempo e modo nas oracións condicionais 5.5. Marcadores das construcións condicionais 5.6. Construcións concesivas 5.7 Tempo e modo nas construcións concesivas 5.8. Marcadores das construcións concesivas
6. Unidades supraoracionais	6.1. Conceptos fundamentais 6.2. O enunciado 6.3 O texto 6.4 Funcións textuais 6.5 Marcadores textuais 6.6 Relacións intra-textuais

Planificación docente

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Actividades introdutorias	1	0	1
Sesión maxistral	20	40	60
Resolución de problemas e/ou exercicios	11	22	33
Traballos de aula	10	10	20
Probas de resposta longa, de desenvolvemento	6	30	36

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Actividades introdutorias	Explicación das competencias da materia, dos contidos, da metodoloxía, da atención personalizada, da avaliación, da bibliografía e fontes de información e das recomendacións.
Sesión maxistral	Exposición dentro da aula dos conceptos gramaticais e dos métodos de análise gramatical máis significativos.
Resolución de problemas e/ou exercicios	Propoñeráse ao alumnado problemas e exercicios gramaticais para resolver dentro ou fóra da aula.
Traballos de aula	Realización de problemas e exercicios gramaticais dentro da aula.

Atención personalizada

	Descrición
Resolución de problemas e/ou exercicios	O docente atenderá na aula ou nas titorías os problemas que os estudantes teñan en relación cos problemas e exercicios gramaticais propostos. Esta atención realizarase individualmente ou en pequenos grupos co fin de reforzar a aprendizaxe naquelas cuestións que resulten problemáticas.
Traballos de aula	O docente atenderá na aula ou nas titorías os problemas que os estudantes teñan en relación cos problemas e exercicios gramaticais propostos. Esta atención realizarase individualmente ou en pequenos grupos co fin de reforzar a aprendizaxe naquelas cuestións que resulten problemáticas.

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
Resolución de problemas e/ou exercicios	Consistirá na resolución na aula por parte do alumno ou alumna de problemas ou exercicios gramaticais.	10	CB5 CE4

Traballos de aula	Presentación oral dun traballo, que deberá entregarse tamén por escrito, sobre temas acordados previamente cos docentes.	30	CB5 CE4 CT5
Probas de resposta longa, de desenvolvemento	Exames teórico práctico resoltos sen axuda de material.	60	CB5 CE4 CT5

Outros comentarios e avaliación de Xullo

As presentacións de traballos orientados terán lugar na penúltima semana de aulas en decembro de 2015. O exame correspondente á 1ª edición das actas terá lugar na última semana de aulas de decembro de 2015 de acordo co alumnado. Oportunamente comunicárase a hora e a aula. O alumnado que non se acolla á avaliación continua poderá facer este mesmo día un exame final teórico-práctico de toda a materia.

A avaliación na 2ª edición das actas (xullo) realizarase a través dun examen no día e hora sinalado pola facultade.

Bibliografía. Fontes de información

Academia Española, Real, Nueva gramática de la lengua española, I e II, Madrid: Espasa, 2009

Bosque, I. y Demonte, V. , Gramática descriptiva de la lengua española I, II, III, Madrid: Espasa, 1999

Bosque, Ignacio y Gutiérrez-Rexach, Javier, Fundamentos de sintaxis formal, Madrid: Akal, 2009

López Meirama, Belén, La práctica de la gramática en los textos, Santiago de Compostela: Universidade de Santiago de Compostela , 2005

Rodríguez Espiñeira, María José y López Meirama, Belén, Ejercicios de análisis sintáctico, Santiago de Compostela: Universidade de Santiago de Compostela , 1998

Rodríguez Ramalle, Teresa María, Manual de Sintaxis del español, Madrid: Castalia, 2005

Recomendacións

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Gramática española II/V01G160V01503

DATOS IDENTIFICATIVOS**Historia da lingua española**

Materia	Historia da lingua española			
Código	V01G160V01702			
Titulación	Grao en Estudos de Galego e Español			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	4	1c
Idioma	Castelán			
Departamento	Lingua española			
Coordinador/a	Quilis Sanz, María José			
Profesorado	Quilis Sanz, María José			
Correo-e	mjquilis@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	HISTORIA DA LINGUA ESPAÑOLA é unha materia dedicada a realizar unha descrición exhaustiva da historia externa e interna da lingua española. Recomendable para alumnos ERASMUS con nivel *C1 ou *C2 en español.			

Competencias

Código		Tipoloxía
CB2	Que o estudantado saiba aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.	- saber
CB3	Que o estudantado teña a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.	- Saber estar / ser
CB4	Que o estudantado poida transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.	- saber facer
CE4	Coñecer os métodos básicos do estudo e análise lingüística e literario	- saber
CE6	Argumentar os temas e os textos obxecto de estudo de acordo coas convencións académicas, achegando probas e servíndose dos recursos bibliográficos e electrónicos dispoñibles, especialmente dos orientados á investigación lingüística e literaria e á docencia das linguas impartidas no grao.	- saber facer
CE8	Formular razoamentos críticos nos ámbitos de estudo lingüístico e literario a fin de adquirir métodos sólidos de análise, que transcendan a simple aproximación intuitiva ás linguas e aos textos obxecto de estudo.	- saber facer
CT2	Que o alumnado saiba aplicar os seus coñecementos ao seu traballo ou a súa vocación dunha forma profesional, e posúa as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.	- Saber estar / ser
CT3	Que o alumnado teña a capacidade de reunir e interpretar os datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre os temas destacados de índole social, científica ou ética.	- Saber estar / ser
CT4	Que as/os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solucións a un público tanto especializado como non especializado	- saber facer

Resultados de aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe	Competencias
que os estudantes demostrasen comprender os seus coñecementos, neste caso, a historia da lingua, ao seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias .que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.	CB2 CE4 CT4
Comprender e manexar as técnicas de análise lingüística e *discursiva para interpretar textos antigos do español, é dicir que os estudantes aprendan a desenvolver as súas habilidades de aprendizaxe para emprender estudos cun alto grao de autonomía	CE4 CE6 CT4
Teñen que aprender As estruturas de orixe, os factores de historia externa que inflúen na historia do idioma, o comportamento dos cambios lingüísticos e os factores de difusión implicados Isto leva a que teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes de índole social, científica e ética	CB3 CE6 CT2 CT3

Ser capaz de realizar comentarios de textos, de expor as razóns dun resultado lingüístico desde o latín ao CE6
 español ou de ilustrar de modo práctico certas tendencias de comportamento lingüístico concentradas en CE8
 épocas ou en autores,, é dicir, que poidan formular razoamentos críticos nos ámbitos de estudo CT2
 lingüístico e literario a fin de adquirir métodos sólidos de análises, que trascendan a mera aproximación CT3
 *intuitiva ás linguas e obxectos de estudo.

Ser capaz de resolver exercicios de historia do español. Coñecer os fundamentos básicos de *estudii e CB3
 análise lingüística e literaria. CB4
 CE4
 CE8
 CT2
 CT3

Contidos

Tema

0.- Introducción teórica para responder preguntas sobre o cambio e a evolución das linguas	0.1.- Por que cambian as linguas? 0.2.- Como cambian as linguas?
1. Historia do idioma español	1.1 *Hispania *prerromana 1.2. O latín na Península Ibérica. 1.3. Efectos das invasións *germánicas e árabes na historia lingüística peninsular. 1.4. Constitución dos romances peninsulares. 1.5. A lingua no século *XIII: *Berceo e Afonso *X. 1.6. Herdanza *alfonsí e castelán *bajomedieval. 1.7. O español nos séculos *XVI e *XVII 1.8. O español moderno e contemporáneo.
2. Evolución da lingua española	2.1. Variación e cambio lingüístico 2.2. Os cambios *fonéticos, *morfosintácticos e léxicos, . 2.3.- As variacións *diatópicas, *diastráticas e *diafásicas na *diacronía da lingua española.
3. Métodos prácticos de análises da historia do español	3.1. Exemplos históricos dun fenómeno lingüístico. 3.2. Evolución dunha palabra do latín ao español. 3.3. Comentario lingüístico dun texto antigo do español.

Planificación docente

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Sesión maxistral	20	0	20
Resolución de problemas e/ou exercicios	10	0	10
Estudo de casos/análises de situacións	10	10	20
Actividades introdutorias	6	0	6
Probas de resposta longa, de desenvolvemento	2	48	50
Observación sistemática	0	12	12
Estudo de casos/análise de situacións	0	32	32

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Sesión maxistral	Exposición na clase a través de textos, resumos dos principais procesos de evolución histórica externa e interna da lingua española. A exposición serán feitas unhas veces pola profesora e outras polos alumnos coa axuda da profesora. Procurarase sempre interacción nas aulas.
Resolución de problemas e/ou exercicios	Proposta de comentarios e exercicios prácticos sobre aspectos do contido do curso.
Estudo de casos/análises de situacións	Estudo de textos para realizar análises sobre aspectos concretos ou xerais, ben na aula ou ben en casa.
Actividades introdutorias	Explicación xeral dos contidos, da avaliación e das propostas de traballo.

Atención personalizada

	Descrición

Resolución de problemas e/ou exercicios	O docente atenderá na aula ou en *tutorías os problemas atopados sobre a resolución de problemas, exercicios, estudos de caso e situacións e sobre a proba de resposta longa. Atenderá tamén por correo electrónico.
Estudo de casos/análises de situacións	O docente atenderá na aula ou en *tutorías os problemas atopados sobre a resolución de problemas, exercicios, estudos de caso e situacións e sobre a proba de resposta longa. Atenderá tamén por correo electrónico.
Probas de resposta longa, de desenvolvemento	O docente atenderá na aula ou en *tutorías os problemas atopados sobre a resolución de problemas, exercicios, estudos de caso e situacións e sobre a proba de resposta longa. Atenderá tamén por correo electrónico.

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
Resolución de problemas e/ou exercicios	Resolución e defensa por parte do estudante de exercicios sobre varios aspectos dos contidos do programa. Con isto preténdese que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ao seu traballo e obter unha resolución de problemas dentro da súa área de estudo. Avaliarase co 10% da nota.	10	CB3 CE4 CT3
Estudo de casos/análises de situacións	Presentación na aula dun traballo proxecto dos temas que acordarán o alumnado e o profesor nas actividades *introdutorias. neste apartado o importante é que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solucións a un público tanto especializado como non especializado. Dita actividade cualificarase cun 40% da nota	40	CB3 CB4 CE8 CT2
Probas de resposta longa, de desenvolvemento	A proba de resposta longa consistirá na entrega dun traballo onde se reflectirán os coñecementos da Historia da lingua española adquiridos durante o cuadrimestre. Neste exame será moi importante para argumentar os temas e textos obxecto de estudo de acordo coas convencións académicas, servíndose dos recursos bibliográficos e electrónicos dispoñibles. Avaliarase con 50% da nota	50	CE4 CE6 CT4

Outros comentarios e avaliación de Xullo

O traballo entregarase o 11 de Xaneiro non se collerá o traballo fóra desta data.

Os traballos que exporán os alumnos realizaranse nas datas que os estudantes e o profesorado acordarán.

Para o alumnado estranxeiro (*Ersamus, Sócrates...) pasarán as mesmas probas que os alumnos propios. Esíxese para a materia un coñecemento alto do español pois estamos ante temas que tratarán de fonética, *morfosintaxis e léxico tratados desde un punto de vista *diacrónico.

Para os alumnos que non opten pola avaliación continua pódense acoller á avaliación na 2ª edición das actas (xullo) realizarse a través dun exame. da materia exposta no apartado tres dos contidos.

Bibliografía. Fontes de información

- Academia Española, Real, CORDE. Corpus Diacrónico del Español, www.rae.es ,
- Ariza, Manuel, Sobre fonética histórica del español, Madrid: Arco/Libros, 1994
- Cano Aguilar, Rafael, El español a través de los tiempos, Madrid: Arco/Libros, 1988
- Cano Aguilar, Rafael, Introducción al análisis filológico, Madrid: Castalia, 2000
- Davies, Mark, Corpus del español, www.corpusdelespanol-org,
- Kabatek, Johannes (ed.), Sintaxis histórica del español y cambio lingüístico. Nuevas perspectivas desde las Tradiciones Discursivas, Madrid: Iberoamericana, 2008
- Lapesa, Rafael, Historia de la lengua española , Madrid: Gredos, 1981/9ª edición
- Lapesa, Rafael , Estudios de morfosintaxis histórica del español , Madrid: Gredos, 2000
- Lloyd, Paul M. , Del latín al español. 2 vols. , Madrid: Gredos, 1993
- López García, Ángel, Cómo surgió el español. Introducción a la sintaxis histórica del español antiguo, Madrid: Gredos, 2000
- Menéndez Pidal, Ramón, Orígenes del español. Estado lingüístico de la Península Ibérica hasta el siglo XI, Madrid: Espasa-Calpe, 1926/1950, 10ª edición
- Menéndez Pidal, Ramón, Manual de gramática histórica española , Madrid: Espasa-Calpe, 1980/16ª edición
- Penny, Ralph, Gramática histórica del español, Barcelona: Ariel, 1993
- Pons Rodríguez, Lola, La lengua de ayer. Manual práctico de Historia del Español, Madrid: Arco/Libros, 2010
- Rivas, Elena y Rodríguez Espiñeira, María José, La cláusula en español medieval: constituyentes funcionales, Santiago de Compostela: Universidade de Santiago de Compostela, 1997

Las lecturas obligatorias serán asignadas a los alumnos en la primera semana de clase.

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Historia da lingua galega/V01G160V01802

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

Historia do libro/V01G160V01908

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Fonética e fonoloxía do español/V01G160V01504

Fonética e fonoloxía do galego/V01G160V01604

Gramática española III/V01G160V01701

Gramática galega III/V01G160V01801

DATOS IDENTIFICATIVOS**O español de América e o español no mundo**

Materia	O español de América e o español no mundo			
Código	V01G160V01703			
Titulación	Grao en Estudos de Galego e Español			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	4	1c
Idioma	Castelán			
Departamento	Lingua española			
Coordinador/a	Quilis Sanz, María José			
Profesorado	Quilis Sanz, María José			
Correo-e	mjquilis@uvigo.es			
Web	http://faitic.uvigo.es			
Descrición xeral	Realizárase o estudo do español fóra da Península Ibérica. Levado primeiro polos xudeus tras a súa expulsión, chegou a América despois a Filipinas e en África (Guinea).			

Competencias

Código		Tipoloxía
CB3	Que o estudantado teña a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.	- Saber estar / ser
CB5	Que o estudantado desenvolva aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.	- saber
CE5	Dispoñer dos coñecementos necesarios para a comprensión, análise, desenvolvemento, avaliación e aproveitamento dos recursos lingüísticos e literarios para o futuro profesional	- saber facer
CE7	Participar en debates e actividades de grupo, e organizalos desenvolvendo un pensamento autónomo e crítico con respecto ás posicións alleas e á tolerancia cara á diversidade social e cultural que se expresa nas linguas e literaturas en cuestión.	- Saber estar / ser
CT2	Que o alumnado saiba aplicar os seus coñecementos ao seu traballo ou a súa vocación dunha forma profesional, e posúa as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.	- saber
CT3	Que o alumnado teña a capacidade de reunir e interpretar os datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre os temas destacados de índole social, científica ou ética.	- saber facer
CT4	Que as/os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solucións a un público tanto especializado como non especializado	- saber facer

Resultados de aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe	Competencias
Os estudantes han de ter a capacidade suficiente para interpretar todos os datos que se porán á súa disposición nas caracterizacións do español de América, Filipinas e Guinea Ecuatorial. Isto dará lugar a que emitan xuízos sobre temas de índole científica e social.	CB3 CE7 CT4
Ao analizar as características lingüísticas de cada unha das variedades *diatópicas, que adquiriu o español noutras áreas xeográficas fose da Península, o estudante desenvolvería habilidades de capacidade de aprendizaxe aprendizaxe para un futuro proxecto de investigación no que terán alto grao de autonomía	CB5 CE5 CE7 CT3
Unha vez realizado o coñecemento lingüístico do español de América e no mundo, o alumno ha de ser capaz de argumentar os temas e os textos obxecto de estudo reunindo datos e probas cos recursos bibliográficos e electrónicos dispoñibles.	CE7 CT2

Contidos

Tema

1. A expansión da lingua española no mundo.	1.1. O problema da comunicación cos naturais. Os intérpretes. 1.2. A pluralidade lingüística de Filipinas. 1.3. A aprendizaxe das linguas indíxenas. 1.4. As linguas xerais de América. 1.5. A expansión cultural. 1.6. Antonio de *Nebrija en América. 1.7. a expansión e o retroceso da lingua española en Filipinas. 1.8. A lingua española en África. 1.8.1. A lingua española no Norte de África. 1.8.2. A lingua española en Guinea Ecuatorial.
2. Caracterización lingüística do español de América.	2.1. O *vocalismo. *Dialectalismos *vocálicos *hispanoamericanos. 2.2. O *consonantismo 2.3. A *Morfosintaxis 2.4. O léxico.
3. A Lingua española no Extremo Oriente	3.1. Introducción histórica. 3.2. As linguas autóctonas filipinas. 3.3. A influencia do español sobre as linguas indíxenas filipinas: 3.3.1. Nivel *fonolóxico e *fonético 3.3.2. Nivel *gramatical 3.3.3. Nivel léxico
4. A Lingua española en África.	4.1. A pronuncia do español falado en Guinea Ecuatorial. 4.2. Trazos *gramaticales do español de Guinea Ecuatorial. 4.3. O léxico en Guinea Ecuatorial

Planificación docente

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Traballos tutelados	4	18	22
Sesión maxistral	28	0	28
Estudos/actividades previos	0	8	8
Traballos de aula	12	0	12
Resolución de problemas e/ou exercicios	4	24	28
Probas prácticas, de execución de tarefas reais e/ou simuladas.	0	10	10
Observación sistemática	0	20	20
Probas de autoavaliación	0	22	22

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Traballos tutelados	Os alumnos terán que realizar un traballo tutelado polo profesor. Este realizarase ao longo do curso, para que o estudante vaia desenvolvendo os coñecementos adquiridos. O traballo tutelado consistirá na análise lingüística dun fragmento oral ou escrito en leste han de estudar os niveis *fonético, *morfosintático e léxico. Previamente ao traballo tutelado, o alumno realizará exercicios prácticos dos temas da materia.
Sesión maxistral	Exposición por parte do profesor dos contidos da materia obxecto de estudo.
Estudos/actividades previos	previamente ao traballo tutelado, o alumno ten que realizar anteriormente exercicios prácticos da materia impartida.
Traballos de aula	Desenvolveremos na aula como hai que abordar a análise práctica dos temas dados na teoría. O alumno despois realizará prácticas tanto na aula como con exercicios que ha de entregar ao profesor.

Atención personalizada

	Descrición
Traballos tutelados	A profesora fará un seguimento continuado, tanto nas *tutorías como na aula, para observar a evolución do alumnado e resolver as dúbidas que este teña nos problemas prácticos e e execución de tarefas reais.
Resolución de problemas e/ou exercicios	A profesora fará un seguimento continuado, tanto nas *tutorías como na aula, para observar a evolución do alumnado e resolver as dúbidas que este teña nos problemas prácticos e e execución de tarefas reais.
Probas prácticas, de execución de tarefas reais e/ou simuladas.	A profesora fará un seguimento continuado, tanto nas *tutorías como na aula, para observar a evolución do alumnado e resolver as dúbidas que este teña nos problemas prácticos e e execución de tarefas reais.

Avaliación			
	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
Traballos tutelados	Esta tarefa consistirá na análise lingüística dun fragmento oral ou transcrito onde se estudarán a fonética, a *morfosintaxis e o léxico de leste. Obterá o 60% da nota. Resultado se aprendizaxe: os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes. Aprender a desenvolver un traballo empírico de investigación. O traballo coa nota máis alta porque lles permite a resolución de problemas dentro da súa área de estudo	70	CB3 CE5 CT2
Resolución de problemas e/ou exercicios	Valorarase cun 10% a participación e implicación dos alumnos nos textos que se analizarán, resolvendo o problema lingüísticos que se expoñan. Estes exercicios a *l tratar do español no tres continentes propicia un desenvolvemento de actividades onde se desenvolve o pensamento autónomo crítico pero respectuoso coa diversidade social e cultural que se expresan nos fragmentos que se comentarán	30	CE5 CE7 CT3

Outros comentarios e avaliación de Xullo

Os alumnos que desexen acollerse á avaliación continua. Deberán realizar e entregar o traballo tutelado o 11 de Xaneiro de 2016. Non se admitirá ningún traballo despois da data establecida. Para a exposición dos estudos e actividades previos tomarase unha decisión entre o alumnado e o profesor, pois dependerá do ritmo que teña o grupo na comprensión da materia. Unha vez fixadas as datas de exposición non se admitirán cambios e o traballo terá que ser entregados na data establecida. Os alumnos estranxeiros de intercambio (Erasmus, *Sócrates...) seguirán os mesmos sistemas de avaliación que os alumnos propios.. Deberán ter un dominio alto de español con coñecementos de fonética *morfosintaxis e léxico do español. O alumnado que non cumpra os requisitos da avaliación continua, quen opte pola *evaluación única e na 2ª edición das actas, realizarán un único exame na data oficial establecida pola Facultade en xullo.. Este consistirá nun exame sobre a materia dada e presentada no programa da materia.

Bibliografía. Fontes de información

- Alvar, Manuel, Manuali de dialectología hispánica. Tomoll: El español de América, Ariel, Barcelona
- Canfield, D. L., El español de América, Crítica, Barcelona
- Fontanella de Weimberg, M.B., El español de América, MAPFRE, Madrid
- Kany, Ch, Sintaxis hispanoamericana, Gredos, Madrid
- Kany, Ch., Samántica hispanoamericana, Aguilar, Mdrid
- Lipski, J., El español de América, Cátedra, Madrid
- López Morales, H, La aventura del español en América, Espasa, Madrid
- Moreno de Alba, J., Intoducción al español americano, Arco/Libros, Mdrid
- Quilis, A., La lengua española en cuatro mundos, MAPFRE, Madrid
- Quilis, A. y Casado-Fresnillo. C., La lengua española en Filipinas, C.S.I.C, Madrid
- Quilis, A. y Casado-Fresnillo, C., La lengua española en Guinea Ecuatorial, U.N.E.D, Madrid
- Vaquero de Ramírez, M., El español de América. I Pronunciación. II Morfología y léxico., Arco/Libros, Madrid.

Recomendacións

Materias que continúan o temario

- Dialectoloxía do galego/V01G160V01914
- Lingüística, comunicación e cognición/V01G160V01905

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

- Gramática española III/V01G160V01701
- Gramática galega III/V01G160V01801

Materias que se recomenda ter cursado previamente

- Fonética e fonoloxía do español/V01G160V01504
- Fonética e fonoloxía do galego/V01G160V01604

DATOS IDENTIFICATIVOS**Seminario de literaturas e culturas lusófonas**

Materia	Seminario de literaturas e culturas lusófonas			
Código	V01G160V01704			
Titulación	Grao en Estudos de Galego e Español			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	4	1c
Idioma	Outros			
Departamento	Filoloxía galega e latina			
Coordinador/a	Baltrusch , Burghard			
Profesorado	Baltrusch , Burghard			
Correo-e	burg@uvigo.es			
Web	http://http://estudioslusofonos.blogspot.com/			
Descrición xeral	Nesta materia trátase de profundizar os coñecementos adquiridos na materia "Panorama de Literaturas Lusófonas" en relación a correntes e obras específicas e seleccionadas dos ámbitos brasileiro, portugués e/ou africano lusófono.			

Competencias

Código		Tipoloxía
CB1	Que o estudantado demostre posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.	- saber
CB2	Que o estudantado saiba aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.	- saber facer
CB3	Que o estudantado teña a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.	- saber - saber facer
CB4	Que o estudantado poida transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.	- saber facer - Saber estar / ser
CE4	Coñecer os métodos básicos do estudo e análise lingüística e literario	- saber
CE6	Argumentar os temas e os textos obxecto de estudo de acordo coas convencións académicas, achegando probas e servíndose dos recursos bibliográficos e electrónicos dispoñibles, especialmente dos orientados á investigación lingüística e literaria e á docencia das linguas impartidas no grao.	- saber facer - Saber estar / ser
CE7	Participar en debates e actividades de grupo, e organizalos desenvolvendo un pensamento autónomo e crítico con respecto ás posicións alleas e á tolerancia cara á diversidade social e cultural que se expresa nas linguas e literaturas en cuestión.	- saber facer - Saber estar / ser
CE8	Formular razoamentos críticos nos ámbitos de estudo lingüístico e literario a fin de adquirir métodos sólidos de análise, que transcendan a simple aproximación intuitiva ás linguas e aos textos obxecto de estudo.	- saber - saber facer
CE9	Planificar, estruturar e desenvolver ensaios escritos e presentacións orais en español e en galego, formulando hipóteses cunha metodoloxía apropiada para transmitir ideas eficaces, de acordo coas convencións académicas, e argumentando os razoamentos expostos.	- saber - saber facer
CE10	Ser capaces de apreciar outras culturas e expresións artísticas e competentes para sensibilizar o medio propio na apreciación da diversidade intercultural. Explorar ademais as repercusións sociais, profesionais, educativas e culturais dos usos lingüísticos e da aprendizaxe das linguas estudadas no grao.	- saber facer - Saber estar / ser
CE11	Mostrar sensibilidade cara ás achegas feitas polas mulleres á literatura e á cultura española, galega e portuguesa nos seus diferentes ámbitos xeográficos e culturais. Entender as funcións do canon, a súa formación e os seus axentes, e valorar as exclusións que xera, por exemplo, a exclusión dos textos de escritoras, particularmente nos diferentes ámbitos xeográficos e culturais das linguas galega e española.	- saber - saber facer - Saber estar / ser

CE12	Posuír unha conciencia crítica ante mecanismos de exclusión e discriminación das mulleres na linguaxe	- saber - Saber estar / ser
CE13	Ser competente para utilizar as novas tecnoloxías como recurso metodolóxico, de investigación, didáctico e de comunicación	- saber facer
CT2	Que o alumnado saiba aplicar os seus coñecementos ao seu traballo ou a súa vocación dunha forma profesional, e posúa as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.	- saber facer
CT3	Que o alumnado teña a capacidade de reunir e interpretar os datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre os temas destacados de índole social, científica ou ética.	- saber - saber facer
CT4	Que as/os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solucións a un público tanto especializado como non especializado	- saber facer - Saber estar / ser
CT5	Que o alumnado desenvolvese aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.	- saber facer

Resultados de aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe	Competencias
Profundar coñecementos sobre a historia das culturas e dos países lusófonos.	CB1 CB3 CT3
Adquirir e saber aplicar coñecementos básicos sobre a historia das literaturas lusófonas.	CB1 CB2 CB3 CE4 CE8 CE12 CE13 CT3
Comprender, saber analizar, comentar e discutir de forma crítica textos literarios e outras producións culturais provenientes de diferentes ámbitos lusófonos.	CB3 CB4 CE4 CE6 CE7 CE8 CE10 CE11 CT3 CT4
Saber redactar textos (en forma de posts, pequenos ensaios e/ou traballos de proxecto dirixidos), realizar exposicións orais e debater nun nivel académico e crítico sobre temas relacionados coa literatura e cultura lusófonas.	CB2 CB4 CE6 CE9 CE11 CT2 CT4 CT5
Saber elaborar textos e proxectos de divulgación e de didactización de contidos literarios e culturais lusófonos en diferentes soportes.	CE6 CE8 CE9 CE13 CT2 CT3 CT4

Contidos

Tema	
Elementos de estudos culturais portugueses e aspectos da historia da Lusofonía contemporánea.	Aspectos de: Historia de Portugal; Historia dos descubrimentos e da colonización; Historia do Brasil; Historia dos PALOP; Formación das culturas lusófonas; Aspectos antropolóxicos e artísticos seleccionados.

Aspectos seleccionados das literaturas portuguesa, brasileira e/ou africana lusófona actuais.	Exemplos de obras literarias ou ensaísticas que se lerán completas ou en excertos. A lista disponibilizarase na primeira aula.
Exemplos seleccionados de música e obras audiovisuais contemporáneas da lusofonía.	Exemplos procedentes dos ámbitos portugués, brasileiro e /ou dos PALOP.
Elementos seleccionados da actualidade cultural lusófona.	Política; blogs; outros aspectos actuais.

Planificación docente

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Actividades introdutorias	2	0	2
Sesión maxistral	12	10	22
Traballos tutelados	0	30	30
Eventos docentes e/ou divulgativos	4	4	8
Presentacións/exposicións	6	24	30
Resolución de problemas e/ou exercicios de forma autónoma	4	13	17
Estudo de casos/análises de situacións	20	21	41

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Actividades introdutorias	Organización interna da materia. Información bibliográfica. Introdución ás ferramentas dixitais. Temas e organización dos traballos tutelados e das exposicións orais.
Sesión maxistral	Os principais temas da materia serán introducidos a través dunha serie de exposicións maxistras por parte do profesor en lingua portuguesa.
Traballos tutelados	Cada estudante realiza ao longo do semestre un traballo de proxecto escrito (en lingua portuguesa ou galega), dirixido polo profesor, sobre un tema relacionado coa literatura lusófona.
Eventos docentes e/ou divulgativos	Asistencia a conferencias, filmes, seminarios, etc. relacionados cos contidos da materia.
Presentacións/exposicións	Cada estudante realizará unha exposición de aproximadamente 20 minutos, e acompañada de documentación bibliográfica, sobre un tema de literatura lusófona acordado co profesor.
Resolución de problemas e/ou exercicios de forma autónoma	Pequenos exercicios distribuídos a seren solucionados de forma autónoma.
Estudo de casos/análises de situacións	Realizarase unha serie de sesións dedicadas á análise pormenorizada de textos literarios e/ou outros aspectos culturais específicos da lusofonía.

Atención personalizada

	Descrición
Traballos tutelados	Tanto a preparación dos traballos tutelados, a revisión de exames e exercicios realizaranse a través de titorías individualizadas. En certos casos poderán realizarse titorías en grupo.

Avaliación

	Descrición	Cualificación Competencias Avaliadas

Traballos tutelados	Avaliarase un traballo escrito con introdución, parte principal, conclusión e bibliografía, seguindo as normas do TFG. Un primeiro borrador enviarase ao profesor en formato Open Office ou Word na primeira semana de decembro do 2015. A entrega definitiva do traballo é na segunda semana de xaneiro de 2016.	40	CB1 CB2 CB3 CB4 CE4 CE6 CE7 CE8 CE9 CE10 CE11 CE12 CE13 CT2 CT3 CT4 CT5
Presentacións/exposicións	Avaliarase a estrutura, organización e contido dunha exposición oral de aprox. 20 min., acompañada da documentación correspondente. As exposicións orais realizaranse ao longo do mes de decembro.	30	CB1 CB2 CB3 CB4 CE4 CE6 CE7 CE8 CE9 CE10 CE11 CE12 CE13 CT2 CT3 CT4 CT5
Resolución de problemas e/ou exercicios de forma autónoma	Avaliarase a calidade das intervencións en debate e as realizacións de exercicios concretos, como tamén a participación nas demais actividades da materia.	30	CB1 CB2 CB3 CB4 CE4 CE6 CE7 CE8 CE9 CE10 CE11 CE12 CE13 CT2 CT3 CT4 CT5

Outros comentarios e avaliación de Xullo

As/Os estudantes deberán escoller a principio de curso ou un sistema de avaliación continua (cf. supra) ou un sistema de avaliación única. Recoméndase optar polo primeiro.

No caso da avaliación única hai que aprobar todos os procedementos avaliadores para poder calcular a media final. A copia ou o plaxio penalizarase cun suspenso (nota numérica: 0) na proba correspondente.

É obrigatorio consultar regularmente os espazos virtuais da materia na plataforma TEMA e no BLOG asociado.

A condición para ser avaliada/o de forma continua será a asistencia regular ás aulas.

Quen opte de forma directa pola avaliación única será avaliada/o ao final do primeiro período das actas (convocatoria de xaneiro) da seguinte forma:

1. cun exame escrito que abranguerá todos os contidos fundamentais da materia;
2. cun exame oral individual, no cal as/os estudantes deberán debater co profesor temas previamente acordados.

Cada unha destas 2 partes da avaliación única contará un 50% da nota final e será necesario aprobar ambas para poder aprobar toda a materia. Será obriga da/do estudante de acordar unha data para a proba oral co profesor até 3 días antes da entrega das actas. A copia ou o plaxio penalizarase cun suspenso xeral (nota numérica: 0).

Os mesmos criterios de avaliación aplicaranse no segundo período das actas (xullo).

As datas dos diferentes exames acordaranse co profesor coa antelación necesaria.

En todo caso, recoméndase a asistencia ás aulas e ás titorías e consultar regularmente os espazos virtuais da materia na plataforma TEMA e no BLOG asociado, mesmo que non se siga o sistema de avaliación continua.

Bibliografía. Fontes de información

No inicio das aulas, distribuirase a lista da bibliografía activa das lecturas obrigatorias xunto con listas de referencias bibliográficas específicas e actualizadas para cada un dos temas.

Bibliografía pasiva (selección)

AAVV. *História da Literatura Portuguesa*, DVD-ROM, Porto Editora 2002.

Cristóvão, Fernando (dir. e coord.); Maria Adelina Amorim, Maria Lúcia Garcia Marques, Susana Brites Moita. *Dicionário temático da lusofonia*. Lisboa: Texto Editores 2010.

Enciclopédia Verbo das Literaturas de Língua Portuguesa, Lisboa: Verbo 1999.

Laranjeira, J. L. Pires. *Literaturas Africanas de Expressão Portuguesa*. Lisboa: Universidade Aberta 1995.

Lopes, Óscar / Saraiva, António José. *História da Literatura Portuguesa*. Porto: Porto Editora, 16.ª ed., 2010.

Moisés, Massaud (ed.). *História da Literatura Brasileira*. 5 volumes. São Paulo: Cultrix 1989.

Ribeiro, Maria Aparecida. *Literatura Brasileira*. Lisboa: Universidade Aberta 1994.

Picchio, Luciana Stegagno. *História da Literatura Brasileira*. Lacerda / Nova Aguilar 2004.

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Traballo de Fin de Grao/V01G160V01991

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Crítica literaria/V01G160V01922

Panorama das literaturas lusófonas/V01G160V01506

Outros comentarios

As clases desta materia impartiranse en lingua portuguesa, podendo as/os estudantes responder en lingua portuguesa, galega ou castelá, segundo as súas preferencias. Tamén poden realizar as exposicións orais nestas linguas. Os traballos

escritos poden ser redactados en lingua portuguesa, galega, castelá, inglesa ou alemá. Con todo, recoméndase con toda a insistencia que a/o estudante dispoña dun coñecemento pasivo de lingua portuguesa suficiente (B1 como mínimo) para poder seguir unha exposición académica e, tamén, para ler e comprender textos literarios e ensaísticos neste idioma.

Convén que o alumnado se habitúe ao longo do cuadrimestre a ler/oír/ver noticias en lingua portuguesa en medios de comunicación tanto portugueses, brasileiros como tamén africanos lusófonos.

Aviso importante para o alumnado de intercambio (Erasmus): O ensino de Literaturas e Culturas Lusófonas na UVigo diríxese a un alumnado que ten o galego e/ou castelán como lingua materna e que parte de coñecementos históricos e literarios destas culturas, de maneira que a progresión é rápida. Non se recomenda ao alumnado de intercambio que non teña como mínimo un nivel de B1 en lingua portuguesa e que non teña coñecementos mínimos de historia e literatura lusófonas matricularse nesta materia.

DATOS IDENTIFICATIVOS**Seminario de literatura galega desde 1936 a 1975**

Materia	Seminario de literatura galega desde 1936 a 1975			
Código	V01G160V01705			
Titulación	Grao en Estudos de Galego e Español			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	4	1c
Idioma	Galego			
Departamento	Filoloxía galega e latina			
Coordinador/a	Fernández Álvarez, Manuel Santiago			
Profesorado	Fernández Álvarez, Manuel Santiago			
Correo-e	mffft@uvigo.es			
Web				
Descrición	Cronografía da literatura galega baixo a ditadura franquista xeral			

Competencias

Código		Tipoloxía
CB1	Que o estudantado demostre posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.	- saber - saber facer - Saber estar / ser
CB2	Que o estudantado saiba aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.	- saber - saber facer - Saber estar / ser
CB3	Que o estudantado teña a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.	- saber - saber facer - Saber estar / ser
CB4	Que o estudantado poida transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.	- saber - saber facer - Saber estar / ser
CB5	Que o estudantado desenvolva aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.	- saber - saber facer - Saber estar / ser
CE3	Abarcar os fundamentos teóricos e aplicados que ofrecen os diferentes paradigmas lingüísticos, así como sintetizar, relacionar e describir as literaturas española, galega e lusófona nos seus distintos ámbitos culturais e sociais, períodos, xéneros e movementos	- saber - saber facer - Saber estar / ser
CE6	Argumentar os temas e os textos obxecto de estudo de acordo coas convencións académicas, achegando probas e servíndose dos recursos bibliográficos e electrónicos dispoñibles, especialmente dos orientados á investigación lingüística e literaria e á docencia das linguas impartidas no grao.	- saber - saber facer - Saber estar / ser
CE7	Participar en debates e actividades de grupo, e organizalos desenvolvendo un pensamento autónomo e crítico con respecto ás posicións alleas e á tolerancia cara á diversidade social e cultural que se expresa nas linguas e literaturas en cuestión.	- saber - saber facer - Saber estar / ser
CE8	Formular razoamentos críticos nos ámbitos de estudo lingüístico e literario a fin de adquirir métodos sólidos de análise, que transcendan a simple aproximación intuitiva ás linguas e aos textos obxecto de estudo.	- saber - saber facer - Saber estar / ser

CE9	Planificar, estruturar e desenvolver ensaios escritos e presentacións orais en español e en galego, formulando hipóteses cunha metodoloxía apropiada para transmitir ideas eficaces, de acordo coas convencións académicas, e argumentando os razoamentos expostos.	- saber - saber facer - Saber estar / ser
CE11	Mostrar sensibilidade cara ás achegas feitas polas mulleres á literatura e á cultura española, galega e portuguesa nos seus diferentes ámbitos xeográficos e culturais. Entender as funcións do canon, a súa formación e os seus axentes, e valorar as exclusións que xera, por exemplo, a exclusión dos textos de escritoras, particularmente nos diferentes ámbitos xeográficos e culturais das linguas galega e española.	- saber - saber facer - Saber estar / ser
CE12	Posuír unha conciencia crítica ante mecanismos de exclusión e discriminación das mulleres na linguaxe	- saber - saber facer - Saber estar / ser
CT2	Que o alumnado saiba aplicar os seus coñecementos ao seu traballo ou a súa vocación dunha forma profesional, e posúa as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.	- saber - saber facer - Saber estar / ser
CT4	Que as/os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solucións a un público tanto especializado como non especializado	- saber - saber facer - Saber estar / ser

Resultados de aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe	Competencias
Coñecer en profundidade a tradición literaria galega do séc. XX	CB1 CB2 CB3 CB4 CB5 CE3 CE6 CE7 CE8 CE9 CE11 CE12 CT2 CT4
Abarcar os fundamentos teóricos e aplicados que ofrecen os diferentes paradigmas da teoría literaria, así como sintetizar, relacionar e describir a tradición literaria galega nos seus distintos ámbitos culturais e sociais, períodos, xéneros e movementos.	CB1 CB2 CB3 CB4 CB5 CE3 CE6 CE7 CE9 CE11 CE12 CT2 CT4
Comprender a historia das ideas estéticas que subxace á evolución das tradicións literarias.	CB1 CB2 CB3 CB4 CB5 CE3 CE6 CE7 CE8 CE9 CE11 CE12 CT2 CT4

Valorar a construción do Sistema Literario Galego como un produto da nosa historia e da nosa singularidade en tanto que pobo peculiar.

CB1
CB2
CB3
CB4
CB5
CE3
CE6
CE7
CE8
CE9
CE11
CE12
CT2
CT4

Contidos	
Tema	
Introdución.	A tradición literaria galega entre 1936 e 1975. Periodos: 1936-1950 1950-1968 1968-1975 A evolución da narrativa. A evolución da poesía. A evolución do ensaio. A evolución do teatro. Escolas e tendencias. A tradición e a modernidade. O autóctono e o alleo.
A narrativa	Lectura e análise das seguintes obras: Blanco-Amor, Eduardo. A Esmorga. 4a ed. rev. Biblioteca Blanco Amor (Galaxia). Vigo: Galaxia, 2010. Cunqueiro, Álvaro. Merlín E Familia I Outras Historias. Biblioteca Álvaro Cunqueiro (Galaxia) 1. Vigo: Galaxia, 2004. Fole, Ánxel. Á Lús Do Candil: Contos a Carón Do Lume. 16a ed. Literaria (Galaxia) 1. Vigo: Galaxia, 2000. Gonsar, Camilo. Como Calquera Outro Día. 3a ed. Literaria (Galaxia) 224. Vigo: Galaxia, 2005. Méndez Ferrín, X. L. O Crepúsculo E as Formigas. 13a ed. Narrativa (Edicións Xerais De Galicia). Vigo: Edicións Xerais de Galicia, 2004. Queizán, María Xosé. A Orella No Buraco. 2a ed. Literaria (Galaxia) 49. Vigo: Galaxia, 1984.
A poesía	Lectura e análise das seguintes obras: Díaz Castro, Xosé María. Nimbos. Vigo: Galaxia, 2006. Ferreiro, Celso Emilio. Longa Noite De Pedra. Biblioteca Da Cultura Galega (Galaxia) 49. Vigo: Galaxia, 1995. Iglesia Alvariño, Aquilino. Poesía Galega Completa. Vigo: Edicións Xerais, 1986. Méndez Ferrín, X. L. Poesía Enteira De Heriberto Bens. Ventobranco (Edicións Xerais De Galicia). Vigo: Xerais, 1980.

Planificación docente			
	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Actividades introdutorias	2	3	5
Sesión maxistral	39	39	78
Traballos tutelados	2	36	38
Eventos docentes e/ou divulgativos	0	20	20
Outros	2	4	6
Probas de resposta curta	1	0	1
Probas de resposta longa, de desenvolvemento	2	0	2

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente	
	Descrición

Actividades introductorias	Haberá unha sesión introductoria ao conxunto da materia, de dúas horas de duración, con delimitación dos seus contidos, métodos, probas a realizar, textos que deben ler os alumnos, etc.
Sesión maxistral	A docencia centrarase na análise exhaustiva arredor de trece núcleos textuais e autorais, dos que se irán derivando calas noutras obras e autores adxacentes.
Traballos tutelados	Realizaranse comentarios de texto de numerosos fragmentos textuais ou culturais vinculados coas obras obxecto deste programa. Cada estudante realizará unha exposición na aula sobre un tema acordado co profesor.
Eventos docentes e/ou divulgativos	Eventualmente o alumnado poderá acudir a conferencias, recitais, mesa redondas, proxeccións de filmes, seminarios literarios, representacións teatrais, etc. e deberá realizar un breve resumo por escrito desta actividade.
Outros	Probas e exames, teóricos, prácticos, orais ou escritos.

Atención personalizada

	Descrición
Actividades introductorias	Os alumnos disporán de atención personalizada a través de titorías no despacho do profesor e de atención telemática por medio do correo electrónico e da plataforma faitic ou outras.
Sesión maxistral	Os alumnos disporán de atención personalizada a través de titorías no despacho do profesor e de atención telemática por medio do correo electrónico e da plataforma faitic ou outras.
Traballos tutelados	Os alumnos disporán de atención personalizada a través de titorías no despacho do profesor e de atención telemática por medio do correo electrónico e da plataforma faitic ou outras.
Outros	Os alumnos disporán de atención personalizada a través de titorías no despacho do profesor e de atención telemática por medio do correo electrónico e da plataforma faitic ou outras.
Eventos docentes e/ou divulgativos	Os alumnos disporán de atención personalizada a través de titorías no despacho do profesor e de atención telemática por medio do correo electrónico e da plataforma faitic ou outras.
Probas de resposta curta	Os alumnos disporán de atención personalizada a través de titorías no despacho do profesor e de atención telemática por medio do correo electrónico e da plataforma faitic ou outras.
Probas de resposta longa, de desenvolvemento	Os alumnos disporán de atención personalizada a través de titorías no despacho do profesor e de atención telemática por medio do correo electrónico e da plataforma faitic ou outras.

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
Actividades introductorias	Presentación da materia.	1	
Sesión maxistral	Leccións ao longo do primeiro cuadrimestre.	10	CB1 CB2 CB3 CB4 CB5 CE3 CE6 CE7 CE8 CE9 CE11 CE12 CT2 CT4

Traballos tutelados	Traballos de lectura e análise das obras obxecto do programa.	30	CB1 CB2 CB3 CB4 CB5 CE3 CE6 CE7 CE8 CE9 CE11 CE12 CT2 CT4
Outros	Asistencia a conferencias, exposicións, representacións, proxeccións, etc.	10	
Eventos docentes e/ou divulgativos	Asistencia, e participación, a seminarios desenvolvidos en paralelo ás clases e vinculados cos contidos da materia.	9	
Probas de resposta curta	Exame sobre contidos moi concretos cunha cantidade numerosa de preguntas que o alumnado ha responder no espazo dunha soa liña.	10	CB1 CB2 CB3 CB4 CB5 CE3 CE6 CE7 CE8 CE9 CE11 CE12 CT2 CT4
Probas de resposta longa, de desenvolvemento	Desenvolvemento de dous ou tres grandes asuntos, ben vinculados coa historiografía, ben coas obras lidas e comentadas.	30	CB1 CB2 CB3 CB4 CB5 CE3 CE6 CE7 CE8 CE9 CE11 CE12 CT2 CT4

Outros comentarios e avaliación de Xullo

O alumnado que non opte pola avaliación continua (tamén na convocatoria de xullo) será avaliado por medio dun exame final (100% da nota final) ou da entrega dun traballo de formación/investigación acordado previamente co profesor (100% da nota final).

Obras de lectura obrigatoria:

1. Beiras, Xosé Manuel. *O Atraso Económico De Galicia*. 2a ed. Alén Nós (Galaxia). Vigo: Galaxia, 1981.
2. Blanco-Amor, Eduardo. *A Esmorga*. 4a ed. rev. Biblioteca Blanco Amor (Galaxia). Vigo: Galaxia, 2010.
3. Cunqueiro, Álvaro. *Don Hamlet E Outras Pezas: Teatro Galego Completo (1932-1968)*. Biblioteca Álvaro Cunqueiro (Galaxia) 7. Vigo: Galaxia, 2007.
4. ———. *Merlín E Familia I Outras Historias*. Biblioteca Álvaro Cunqueiro (Galaxia) 1. Vigo: Galaxia, 2004.
5. Díaz Castro, Xosé María. *Nimbos*. Vigo: Galaxia, 2006.
6. Ferreiro, Celso Emilio. *Longa Noite De Pedra*. Biblioteca Da Cultura Galega (Galaxia) 49. Vigo: Galaxia, 1995.
7. Fole, Ánxel. *Á Lús Do Candil: Contos a Carón Do Lume*. 16a ed. Literaria (Galaxia) 1. Vigo: Galaxia, 2000.
8. Gonsar, Camilo. *Como Calquera Outro Día*. 3a ed. Literaria (Galaxia) 224. Vigo: Galaxia, 2005.
9. Iglesia Alvariño, Aquilino. *Poesía Galega Completa*. Vigo: Edicións Xerais, 1986.
10. Iglesia Alvariño, Aquilino, and Real Academia Galega. Aquilino Iglesia Alvariño: *Vida E Obra: Escolma De Textos*. Publicacións Da Real Academia Galega. A Coruña: Real Academia Gallega, 1986.
11. Méndez Ferrín, X. L. *Poesía Enteira De Heriberto Bens*. Ventobranco (Edicións Xerais De Galicia). Vigo: Xerais, 1980.
12. Queizán, María Xosé. *A Orella No Buraco*. 2a ed. Literaria (Galaxia) 49. Vigo: Galaxia, 1984.
13. *7 Ensayos Sobre Rosalía*. Vigo: Galaxia, 1952.

Bibliografía complementaria

- Alonso Girgado, Luis. *Ánxel Fole E "Á Lús Do Candil."* Nigra Ensaio 4. Vigo: Nigra, 1997.
- Alonso Montero, Xesús, and Lugo. *Ánxel Fole, García Lorca E Os "Seis Poemas Galegos"*. Lugo: Concello de Lugo, 2006.
- Alonso Montero, Xesús, Real Academia Galega, and Ourense (Provincia). "Manifestos" En Verso En Favor Da Poesía Civil Nos Primeiros Tempos Da Posguerra Na Galicia Da Terra E Na Galicia Emigrante (1939-1962): Discurso Lido O Día 30 De outubro De 1993, No Acto Da Súa Recepción. A Coruña?: Ourense: Real Academia Galega?; Deputación Provincial, 1993.
- Anxel Fole: *1903-1986, Unha Fotobiografía*. Edición especial para o Día das Letras Galegas 1997. Vigo: Edicións Xerais de Galicia, 1997.
- Arquivo do Reino de Galicia, and Galicia. *A Galicia De Anxel Fole: 4a Mostra Do Arquivo Do Reino De Galicia, 17 De Maio-17 De Xuño, 1997*. [Santiago de Compostela: Dirección Xeral de Patrimonio Cultural], 1997.
- Asociación Socio-Pedagóxica Galega. *Poesía De Posguerra: Antoloxía*. A Nosa Literatura (AS-PG) 34. Vigo: Asociación Socio-Pedagóxica Galega, 1997.
- Bermúdez Montes, María Teresa. *As Poutas Da Censura Sobre "A Orella No Buraco"*, 2011.
- Blanco, Carmen. *Literatura Galega Da Muller*. Xerais Universitaria. Vigo: Edicións Xerais de Galicia, 1991.
- Blanco, Luisa. *Mito O Realidad, Cunqueiro Astrólogo-Astrónomo*, 1999.
- Cabana, Darío Xohán, and Lugo. *Cunqueiro E Don Hamlet En Lugo: (San Froilán, 1959)*. San Froilán Dos Devanceiros (Lugo. Concellería De Cultura e Turismo) 4. Lugo: Concello de Lugo, Concellería de Cultura e Turismo, 2007.
- Casares, Carlos. *A Vida De Anxel Fole*. Árbore (Galaxia). Vigo: Galaxia, 1996.
- . *Conversas Con Ánxel Fole*. Conversas (Galaxia) 1. Vigo: Galaxia, 1984.
- . *Conversas Con Ánxel Fole*. Biblioteca Carlos Casares (Galaxia) 8. Vigo: Galaxia, 2005.
- Castelao, Manuel. *Álvaro Cunqueiro: "O Incerto Señor Don Hamlet."* Ensaio (Laivento) 281. Bertamiráns (A Coruña): Laivento, 2011.
- . Novoneyra-Celso Emilio: *Os Eidos-Longa Noite De Pedra*. Ensaio (Laivento) 256. Santiago de Compostela: Laivento, 2009.
- Castro Buerger, Iago. *Unha Visión Sistémica Das Traducións De Cunqueiro No Faro De Vigo*, 2005.
- Congreso Anxel Fole, and Galicia. *Ánxel Fole: Actas Do Congreso [celebrado En] Lugo, 22-24 de Maio De 1997*. Colección De Difusión Cultural (Galicia. Xunta) 6. Santiago de Compostela: Xunta de Galicia, 1997.
- Criado Martínez, Ninfa. *Álvaro Cunqueiro, El Juego De La Ficción Dramática*. Anejos De Revista De Literatura (Consejo Superior De Investigaciones Científicas (España)) 60. Madrid: Consejo Superior de Investigaciones Científicas, 2004.
- Cunqueiro, Álvaro. *Don Hamlet E Outras Pezas: Teatro Galego Completo (1932-1968)*. Biblioteca Álvaro Cunqueiro (Galaxia) 7. Vigo: Galaxia, 2007.
- . *Merlín E Familia I Outras Historias*. Biblioteca Álvaro Cunqueiro (Galaxia) 1. Vigo: Galaxia, 2004.
- Dasilva Fernández, Xosé Manuel. *Álvaro Cunqueiro Censurado Polo Franquismo*, 2011.
- . Traducir a Fole Como Desafío, 1997.
- Fernández del Riego, Francisco. *Álvaro Cunqueiro Mora: Escritor*. Galegos Na Historia (Ir Indo) 34. Vigo: Ir Indo, 2007.
- Fernández Velho, Rosário. *Literatura Galega Do Século XX. Cadernos De Literatura Galega (A Nosa Terra)*. Vigo: A Nosa Terra, 2006.
- Fole, Ánxel, and Arquivo Sonoro de Galicia. *Homenaxe a Ánxel Fole: Día Das Letras Galegas 1997: Escolma De Entrevistas Realizadas Por Margarita Ledo, Carlos Casares E Claudio Rodríguez Fer*. As Nosas Voces (Arquivo Sonoro De Galicia) 13. Santiago de Compostela: Arquivo Sonoro de Galicia, 1997.
- Forcadela, Manuel. *A Esmorga De Eduardo Blanco-Amor*. Guías De Lectura (Edicións Do Cumio). Vilaboa (Pontevedra): Edicións do Cumio, 1991.
- . *Á Lus Do Candil De Anxel Fole*. Guías De Lectura (Edicións Do Cumio). Vigo: Edicións do Cumio, 1997.
- . *Á Lus Do Candil De Anxel Fole*. Guías De Lectura (Edicións Do Cumio). Vigo: Edicións do Cumio, 1997.

———. Centro de Investigacións Lingüísticas e Literarias Ramón Piñeiro, and Galicia. Diálogos Na Néboa, Álvaro Cunqueiro E Ramón Piñeiro Na Xénese Da Literatura Galega De Posguerra. Cadernos Ramón Piñeiro (Centro De Investigacións Lingüísticas e Literarias Ramón Piñeiro) 8. Santiago de Compostela: Xunta de Galicia, Secretaría Xeral de Política Lingüística?: Centro Ramón Piñeiro paraa Investigación en Humanidades, 2005.

———. Manual E Escolma Da Nova Narrativa Galega. Literatura e Crítica (Sotelo Blanco) 4. Santiago de Compostela: Sotelo Blanco, 1993.

———. Notas a Unha Lectura d' "A Esmorga", 1993.

———. Unha Visión Psicoanalítica De "A Esmorga", 1997.

Fundación Pedro Barrié de la Maza, Conde de Fenosa. Diccionario De Fole. Colección Galicia Viva (Fundación Pedro Barrié De La Maza, Conde De Fenosa). Lugo: Fundación Pedro Barrié de la Maza, Conde de Fenosa: El Progreso, 1997.

Galicia. Longa Noite De Pedra Poetas Da Guerra E Da Postguerra. Vídeo. Ophiusa, 1989.

Gonsar, Camilo. Como Calquera Outro Día. 3a ed. Literaria (Galaxia) 224. Vigo: Galaxia, 2005.

González Alonso, Cristina, and Universidade de Vigo. As (Re)traducións De Álvaro Cunqueiro En "Faro De Vigo": Unha Achega. [Vigo: s.n.], 2007.

González, Manuel Gregorio, and Fundación José Manuel Lara. Don Álvaro Cunqueiro: Juglar Sombrío. Sevilla: Fundación José Manuel Lara, 2007.

González-Millán, Xoán, and Fundación Alfredo Brañas. Fantasía E Desintegración Na Narrativa De Alvaro Cunqueiro. Colección Autoidentificación (Fundación Alfredo Brañas) 14. Santiago de Compostela: Fundación Alfredo Brañas, 1996.

Iglesia Alvariño, Aquilino. Poesía Galega Completa. Vigo: Edicións Xerais, 1986.

Iglesia Alvariño, Aquilino, and Real Academia Galega. Aquilino Iglesia Alvariño: Vida E Obra: Escolma De Textos. Publicacións Da Real Academia Galega. A Coruña: Real Academia Gallega, 1986.

Iglesia Alvariño, Aquilino, Universidade de Santiago de Compostela, and Universidade de Santiago de Compostela. Antoloxía De Aquilino Iglesia Alvariño. Santiago de Compostela: Universidade, Servicio de Publicacións, 1986.

Landeira Yrago, José. Sobre Las Fugas De Cunqueiro: Otra Vida De Álvaro Entre El Periodismo Y La Literatura. Manancial (Auga Editora). Santiago de Compostela: Auga Editora, 2011.

Literatura Galega Do Século XX: Comentario De Textos Para COU. Ágora (Galaxia). Vigo: Galaxia, 1992.

Literatura Galega Século XX: Propostas De Lectura E Comentario. Vigo: Promocións Culturais Galegas, 2001.

Literatura Galega: Século XX. 1a ed. Historia De Galicia (A Nosa Terra). Vigo: A Nosa Terra, 2001.

Lourenzo, Manuel, and A Coruña (Provincia). Guía Das Obras Dramáticas De Álvaro Cunqueiro. Manuais Casahamlet (A Coruña (Provincia). Deputación Provincial) 6. A Coruña: Diputación Provincial de A Coruña, 2006.

Martínez López, Ramón, and Fundación Otero Pedrayo. A Literatura Galega No Exilio. Publicacións Da Fundación Otero Pedrayo. Trasalba (Orense): Fundación Otero Pedrayo, 1987.

Martínez Torrón, Diego, and Fundación Alfredo Brañas. O Outro Rosto De Alvaro Cunqueiro. Colección Autoidentificación (Fundación Alfredo Brañas) 13. Santiago de Compostela: Fundación Alfredo Brañas, 1996.

Millán González-Pardo, Isidoro, and Fundación Alfredo Brañas. Lembranza E Comento De Alvaro Cunqueiro. Colección Autoidentificación (Fundación Alfredo Brañas) 7. Santiago de Compostela: Fundación Alfredo Brañas, 1994.

Noia Campos, María Camino. A Nova Narrativa Galega. Agra Aberta (Galaxia) 9. Vigo: Galaxia, 1992.

———. Pra Unha Clasificación De Merlín E Familia, n.d.

Palacio, Xosé Antón. Anxel Fole, Traductor, 1997.

———. Cunqueiro Tradutor E Anosador, 2007.

———. Os Sobrenomes Como Materia Literaria En Cunqueiro, 2004.

Raña Lama, Román. A Noite Nas Palabras: Unha Aproximación Á Poesía Galega De Posguerra. Estudos e Investigacións (Sotelo Blanco). Santiago de Compostela: Sotelo Blanco, 1996.

Requeixo, Armando. Anxel Fole: Aproximación Temática Á Súa Obra Narrativa En Galego. Ensaio (Edicións Do Cumio) 5. Vigo: Edicións do Cumio, 1996.

Risco, Antón, and Fundación Alfredo Brañas. Cunqueiro E a Historia. Colección Autoidentificación (Fundación Alfredo Brañas) 12. Santiago de Compostela: Fundación Alfredo Brañas, 1996.

Rodríguez Ennes, Luis. As Institución Xurídicas Na Narrativa De Álvaro Cunqueiro, 2011.

Rodríguez Fer, Claudio. A Galicia Misteriosa De Anxel Fole. Serie Liminar (Edicións Do Castro). Sada (La Coruña): Ed. do Castro, 1981.———. Anxel Fole: Vida E Obra. Letras Galegas (Edicións Xerais De Galicia). Vigo: Edicións Xerais de Galicia, 1997.

Rodríguez, Francisco. Literatura Galega Contemporánea: (problemas De Método E Interpretación). Criterio (Edicións Do Cumio) 0. Vilaboa, Pontevedra: Edicións do Cumio, 1990.

Rodríguez Gómez, Luciano, and Lugo (Provincia). A Poesía De Aquilino Iglesia Alvariño. Lugo: Deputación Provincial, Servicio Publicacións, 1994.

Rodríguez Gómez, Luciano. O Pó Dos Días: Introducción Temática Á Poesía De Aquilino Iglesia Alvariño. 1a ed. Universitaria (Edicións Xerais De Galicia). Vigo: Edicións Xerais de Galicia, 2009.

Rodríguez López, Manuel. Viaxes Con Anxel Fole. Serie Testemuña (Edicións Do Castro). Sada: Edicións do Castro, 1988.

Rodríguez Vega, Rexina. Álvaro Cunqueiro, Unha Poética Da Recreación. Ensaio (Laivento) 85. Santiago de Compostela: Laivento, 1997.

Salvador Miguel, Nicasio, and Fundación Alfredo Brañas. A Tradición Medieval Na Novelística De Alvaro Cunqueiro. Colección Autoidentificación (Fundación Alfredo Brañas) 10. Santiago de Compostela: Fundación Alfredo Brañas, 1996.

Spitzmesser, Ana María. Álvaro Cunqueiro, La Fabulación Del Franquismo. Ensaio (Edicións Do Castro). Sada: Edicións do Castro,

1995.

Tarrío Varela, Anxo. Literatura Galega: Aportacións a Unha Historia Crítica. Xerais Universitaria. Vigo: Edicións Xerais de Galicia, 1994.

———. Literatura Galega: Aportacións a Unha Historia Crítica. 2a ed. Xerais Universitaria. Vigo: Edicións Xerais de Galicia, 1998.

Universidade de Santiago de Compostela, and Universidade de Santiago de Compostela. Anxel Fole: Día Das Letras Galegas 1997.

Santiago de Compostela: Universidade, Servicio de Publicacións e Intercambio Científico, 1997.

Varela Iglesias, José Luis, and Fundación Alfredo Brañas. Tradición E Innovación En Cunqueiro. Colección Autoidentificación (Fundación Alfredo Brañas) 15. Santiago de Compostela: Fundación Alfredo Brañas, 1996.

Vega, Ángel de la. Ánxel Fole: 101 Anécdotas. Crónica (Edicións Xerais De Galicia). Vigo: Xerais, 2003.

Vila Pernas, Miguel. A Cociña De Merlín: Que E Como Comen Os Personaxes De Merlín E Familia. Guías Galaxia. Vigo: Galaxia, 2005.

Villanueva, Darío, and Fundación Alfredo Brañas. O Realismo Marabilloso En Alvaro Cunqueiro. Colección Autoidentificación (Fundación Alfredo Brañas) 11. Santiago de Compostela: Fundación Alfredo Brañas, 1996.

Xosé Luís Méndez Ferrín, O Home, O Escritor. A Coruña: Universidade da Coruña, 2002.

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Seminario de literatura galega desde 1975 ata a actualidade/V01G160V01706

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

Seminario de literatura galega desde 1975 ata a actualidade/V01G160V01706

DATOS IDENTIFICATIVOS**Seminario de literatura galega desde 1975 ata a actualidade**

Materia	Seminario de literatura galega desde 1975 ata a actualidade			
Código	V01G160V01706			
Titulación	Grao en Estudos de Galego e Español			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	4	1c
Idioma	Galego			
Departamento	Filoloxía galega e latina			
Coordinador/a	Noya Campos, María del Camino Fernández Álvarez, Manuel Santiago			
Profesorado	Fernández Álvarez, Manuel Santiago Noya Campos, María del Camino			
Correo-e	mffft@uvigo.es cnoia@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	Estudo e análise da literatura galega deste período.			

Competencias

Código		Tipoloxía
CB2	Que o estudantado saiba aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.	- saber - saber facer - Saber estar / ser
CB3	Que o estudantado teña a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.	- saber - saber facer - Saber estar / ser
CB4	Que o estudantado poida transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.	- saber - saber facer - Saber estar / ser
CB5	Que o estudantado desenvolva aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.	- saber - saber facer - Saber estar / ser
CE3	Abarcar os fundamentos teóricos e aplicados que ofrecen os diferentes paradigmas lingüísticos, así como sintetizar, relacionar e describir as literaturas española, galega e lusófona nos seus distintos ámbitos culturais e sociais, períodos, xéneros e movementos	- saber facer - Saber estar / ser
CE6	Argumentar os temas e os textos obxecto de estudo de acordo coas convencións académicas, achegando probas e servíndose dos recursos bibliográficos e electrónicos dispoñibles, especialmente dos orientados á investigación lingüística e literaria e á docencia das linguas impartidas no grao.	- saber facer - Saber estar / ser
CE7	Participar en debates e actividades de grupo, e organizalos desenvolvendo un pensamento autónomo e crítico con respecto ás posicións alleas e á tolerancia cara á diversidade social e cultural que se expresa nas linguas e literaturas en cuestión.	
CE8	Formular razoamentos críticos nos ámbitos de estudo lingüístico e literario a fin de adquirir métodos sólidos de análise, que transcendan a simple aproximación intuitiva ás linguas e aos textos obxecto de estudo.	- saber facer - Saber estar / ser
CE9	Planificar, estruturar e desenvolver ensaios escritos e presentacións orais en español e en galego, formulando hipóteses cunha metodoloxía apropiada para transmitir ideas eficaces, de acordo coas convencións académicas, e argumentando os razoamentos expostos.	- saber facer - Saber estar / ser

CE11	Mostrar sensibilidade cara ás achegas feitas polas mulleres á literatura e á cultura española, galega e portuguesa nos seus diferentes ámbitos xeográficos e culturais. Entender as funcións do canon, a súa formación e os seus axentes, e valorar as exclusións que xera, por exemplo, a exclusión dos textos de escritoras, particularmente nos diferentes ámbitos xeográficos e culturais das linguas galega e española.	- saber facer - Saber estar / ser
CE12	Posuír unha conciencia crítica ante mecanismos de exclusión e discriminación das mulleres na linguaxe	- saber facer - Saber estar / ser
CT1	Que o estudiantado demostrase posuír e comprender coñecementos dunha área de estudo que parte da base da educación secundaria, que se adoita atopar nun nivel que, se ben se apoia en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.	- saber facer - Saber estar / ser
CT2	Que o alumnado saiba aplicar os seus coñecementos ao seu traballo ou a súa vocación dunha forma profesional, e posúa as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.	- saber facer - Saber estar / ser
CT3	Que o alumnado teña a capacidade de reunir e interpretar os datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre os temas destacados de índole social, científica ou ética.	- saber facer - Saber estar / ser
CT4	Que as/os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solucións a un público tanto especializado como non especializado	- saber facer - Saber estar / ser
CT5	Que o alumnado desenvolvese aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.	- saber facer - Saber estar / ser

Resultados de aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe	Competencias
Desenvolver unha visión interrelacionada do repertorio literario do período histórico.	CB2 CB3 CB4 CB5 CE3 CE7 CE8 CE9 CE11 CE12 CT2 CT3 CT5
Fomentar a capacidade crítica con todo tipo de textos e xéneros deste período, independentemente da súa natureza.	CB2 CB3 CB4 CB5 CE3 CE6 CE8 CE11 CT1 CT3 CT4
Capacitarse para a aplicación da análise histórica ás principais figuras literarias deste período.	CB2 CB3 CB4 CB5 CE3 CE6 CE8 CE11 CT2 CT3 CT4

Valorar as contribucións da literatura neste período ó proceso de autoconhecimento e dignificación de Galicia

CB2
CB3
CB4
CB5
CE3
CE6
CE7
CE8
CE9
CE11
CT1
CT2
CT3
CT4
CT5

Contidos

Tema	
1. Coordenadas socio-culturais e literarias desde 1970 a 1980.	1.1. A poética social de 1973. 1.2. A poética de Álvaro Cunqueiro. 1.3. As novas poéticas aparecidas en 1976. 1.4. Influencia na nova xeración de poetas de 1980.
2. A xeración poética dos 80.	2.1. Estudo dos/as principais poetas da xeración dos 80. 2.2. Grupos poéticos: Rompente, Cravo Fondo, Alén, Loia. 2.3. A nova sentimentalidade, o culturalismo, poesía amorosa, a visión da paisaxe, o compromiso, a herdanza das vangardas na poesía escrita na década dos anos 80
3. As poéticas dos e das poetas dos 90 en diante.	3.1. Diferenzas coa poética dos 80. 3.2. Discursos non líricos. 3.3. A poética da muller. 3.4. A nova oralidade.
4. Consolidación e mudanza no xénero narrativo.	4.1. Desenvolvemento da novela e do conto. 4.1.1. Subxéneros narrativos. 4.1.2. Autores/autoras.
5. Estudo específico dos distintos subxéneros narrativos.	5.1. A novela histórica. 5.2. A crónica social. 5.3. A narrativa policiaca. 5.4. A narrativa intimista. 5.5. A narrativa feminista. 5.6. A novela de aventuras. 5.7. A novela fantástica e vangardista.

Planificación docente

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Sesión maxistral	26	52	78
Traballos de aula	19	50	69
Probas de resposta longa, de desenvolvemento	3	0	3

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Sesión maxistral	O desenvolvemento da aula farase comezando pola explicación da profesora dos temas propostos no programa para seguir coa presentación dun texto (poético ou narrativo) previo á participación do alumnado.
Traballos de aula	Unha alumna comentará o texto obxecto de estudo e a continuación as compañeiras acheguerán as súas opinións sobre as lecturas feitas coa finalidade de manter un debate sobre o texto analizado.

Atención personalizada

	Descrición
Sesión maxistral	As alumnas matriculadas recibirán todas as explicacións e indicacións que soliciten para un seguimento correcto da materia e para satisfacer todo tipo de dúbidas sobre os contidos do temario.

Probas de resposta longa, de desenvolvemento As alumnas matriculadas recibirán todas as explicacións e indicacións que soliciten para un seguimento correcto da materia e para satisfacer todo tipo de dúbidas sobre os contidos do temario.

Avaliación			
	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
Sesión maxistral	Os contidos teóricos explicados nas sesións maxistras serán avaliados mediante dous tipos de probas: a entrega dun traballo sobre cada texto analizado e por probas de coñecemento. Faranse dúas probas dos contidos de poesía e dúas ou tres de narrativa.	50	CB2 CB3 CB4 CB5 CE3 CE6 CE7 CE8 CE9 CE11 CE12 CT1 CT2 CT3 CT4 CT5
Traballos de aula	O alumnado terá que presentar unha recensión documentada por cada obra de lectura obrigatoria.	35	CB2 CB3 CB4 CB5 CE3 CE6 CE7 CE8 CE9 CE11 CE12 CT1 CT2 CT3 CT4 CT5

Probas de resposta longa, de desenvolvemento	As alumnas que se presenten ás probas parciais do programa e as superen non terán que facer o exame final. As alumnas que non se presentaran ás probas ou que non as superarán terán un exame final en XANEIRO, o xoves 15 ás 11: 00.	15	CB2 CB3 CB4 CB5 CE3 CE6 CE7 CE8 CE9 CE11 CE12 CT1 CT2 CT3 CT4 CT5

Outros comentarios e avaliación de Xullo

Na primeira edición das actas o sistema de avaliación é o descrito arriba. O alumnado que non poida asistir ás aulas deberá falar nos primeiros días de clase coa profesora. En todo caso, deberá entregar os traballos de curso (35%) e un exame final (65%).

A porcentaxe de presencialidade obrigatoria na avaliación continua é do 80%.

Na avaliación de xullo, o alumnado deberá entregar os traballos de aula (35%) e facer un exame dos contidos da materia (65%).

Bibliografía. Fontes de información

Ameixeiras, Diego, *Asasinato no Consello Nacional*, Xerais, Vigo

Caamaño, Begoña, *Circe ou o pracer do azul*, Galaxia, Vigo

Cunqueiro, Álvaro, *Herba de aquí e acolá*, Galaxia, Vigo

de Toro, Xelis, *Riofero*, Xerais, Vigo

Fernández, Miguel Anxo, *Bícame Frank*, Galaxia, Vigo

Fernández Naval, Francisco, *A noite branca*, Xerais, Vigo

Méndez Ferrín, Xosé Luís, *Con pólvora e magnolias (1976)* de, Edicións Xerais, Vigo

Riveiro Coello, Antón, *Acordes naufragos*, Galaxia, Vigo

Sumai, Anxos, *Así nacen as baleas*, Galaxia, Vigo

Zúñiga, Iolanda, *Vidas post-it*, Xerais, Vigo

Bibliografía básica

Casas, Arturo. *Antoloxía consultada da poesía galega 1976-2000*. Lugo: Tris.Tram, 2003.

Forcadela, M. *Sete leccións de poesía*. A Coruña: Espiral Maior, 2009.

Rodríguez Baixeras, Xavier. *Bos tempos para a lírica*. A Coruña: Espiral Maior, 2009.

Rodríguez, Luciano. *Poetas galegos do século XX*. A Coruña: Espiral maior, 2004.

Tarrío, A. *Literatura Galega. Aportacións para unha historia crítica*. Vigo: Xerais, 1994. 2ª edición 1998.

Vilavedra, D. *Historia da Literatura Galega*. Vigo: Galaxia, 1999.

Vilavedra, D. (coord..) *Diccionario de literatura galega I e II*. Vigo: Galaxia, 1997-1998.

VV.AA. *Historia da Literatura Galega*. Vigo: A Nosa Terra-ASPG, 1996, volme 5.

VV. AA. *Galicia. Historia da Literatura Galega*. A Coruña: Hércules Edicións, Tomo 33 e 34.

Ó longo do cuadrimestre entregarase a bibliografía complementaria.

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Edición de textos literarios/V01G160V01906

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

As escritoras da historia literaria/V01G160V01917

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Crítica literaria/V01G160V01922

Outros comentarios

Para o seguimento da materia é necesaria a lectura dos textos seguintes:

1. (Re)lectura dos poemarios

Con pólvora e magnolias (1976) de Méndez Ferrín

Herba aquí e acolá (1980) de A. Cunqueiro.

Textos das antoloxías citadas na bibliografía.

2. Narrativa: novelas e contos

A noite branca de Francisco Fernández Naval. Vigo: Xerais, 2012.

Asasinato no Consello Nacional de Diego Ameixeiras. Vigo: Edicións Xerais, 2010.

Bícame Frank de Miguel Anxo Fernández, Vigo: Galaxia, 2013.

Así nacen as baleas de Anxos Sumai. Vigo: Galaxia, 2007.

Circe ou o pracer do azul de Begoña Caamaño. Vigo: Galaxia, 2009.

Riofero de Xelis de Toro. Vigo: Xerais, 2009.

Acordes náufragos de Antón Riveiro Coello. Vigo: Galaxia, 2013.

Vidas post-it de Iolanda Zúñiga. Vigo: Xerais, 2007.

DATOS IDENTIFICATIVOS**Gramática galega III**

Materia	Gramática galega III			
Código	V01G160V01801			
Titulación	Grao en Estudos de Galego e Español			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	4	2c
Idioma	Galego			
Departamento	Filoloxía galega e latina			
Coordinador/a	Rodríguez Guerra, Alexandre			
Profesorado	Rodríguez Guerra, Alexandre			
Correo-e	xandre@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	Aproximación ás relacións sintácticas interoracionais sen perder de vista os enunciados e os parágrafos que constitúen.			

Competencias

Código		Tipoloxía
CB2	Que o estudiantado saiba aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.	- saber facer
CB3	Que o estudiantado teña a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.	- saber - saber facer - Saber estar / ser
CB4	Que o estudiantado poida transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.	- saber facer
CB5	Que o estudiantado desenvolva aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.	- saber facer
CE4	Coñecer os métodos básicos do estudo e análise lingüística e literario	- saber
CE5	Dispoñer dos coñecementos necesarios para a comprensión, análise, desenvolvemento, avaliación e aproveitamento dos recursos lingüísticos e literarios para o futuro profesional	- saber
CE6	Argumentar os temas e os textos obxecto de estudo de acordo coas convencións académicas, achegando probas e servíndose dos recursos bibliográficos e electrónicos dispoñibles, especialmente dos orientados á investigación lingüística e literaria e á docencia das linguas impartidas no grao.	- saber facer
CE7	Participar en debates e actividades de grupo, e organizalos desenvolvendo un pensamento autónomo e crítico con respecto ás posicións alleas e á tolerancia cara á diversidade social e cultural que se expresa nas linguas e literaturas en cuestión.	- saber facer
CE9	Planificar, estruturar e desenvolver ensaios escritos e presentacións orais en español e en galego, formulando hipóteses cunha metodoloxía apropiada para transmitir ideas eficaces, de acordo coas convencións académicas, e argumentando os razoamentos expostos.	- saber facer
CE13	Ser competente para utilizar as novas tecnoloxías como recurso metodolóxico, de investigación, didáctico e de comunicación	- saber facer
CT2	Que o alumnado saiba aplicar os seus coñecementos ao seu traballo ou a súa vocación dunha forma profesional, e posúa as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.	- saber facer
CT3	Que o alumnado teña a capacidade de reunir e interpretar os datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre os temas destacados de índole social, científica ou ética.	- saber - saber facer - Saber estar / ser
CT4	Que as/os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solucións a un público tanto especializado como non especializado	- saber facer
CT5	Que o alumnado desenvolva aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.	- saber facer

Resultados de aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe	Competencias
Recoñecer nos textos galegos as relacións que se establecen entre as oracións, tendo moi presente os enunciados e os parágrafos que constitúen.	CB3 CE4 CT3
Coñecer, argumentar e xustificar nos textos galegos as especificidades oracionais en función do contido que se queira transmitir.	CB2 CB3 CE4 CE6 CE7 CE9 CE13 CT2 CT3
(Re)coñecer, comprender e ser capaz de explicar a (a)gramaticalidade oracional en textos galegos.	CB4 CB5 CE5 CE7 CT4 CT5

Contidos

Tema

1. Estructuras oracionais e conxuncións, locucións conxuntivas e marcadores discursivos en galego	1.1. As conxuncións e locucións conxuntivas en galego 1.2. Os marcadores discursivos en galego
2. As construcións coordinadas en galego	2.1. A conxunción copulativa 'e' en galego
3. As estruturas supraoracionais nos textos galegos	3.1. Tipos de relación e complexidade estrutural (a recursividade) 3.2. Esquemas máis produtivos

Planificación docente

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Eventos docentes e/ou divulgativos	2	0	2
Actividades introdutorias	2	0	2
Resolución de problemas e/ou exercicios	18	14	32
Traballos tutelados	6	51	57
Sesión maxistral	18	12	30
Probas de resposta longa, de desenvolvemento	2	25	27

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Eventos docentes e/ou divulgativos	Conferencias, charlas, exposicións, mesas redondas, debates etc. realizados por relatores/as de prestixio, que permitirán afondar ou complementar os contidos da materia.
Actividades introdutorias	Actividades encamiñadas a tomar contacto e reunir información sobre o alumnado, así como a presentar a materia.
Resolución de problemas e/ou exercicios	Actividade en que se formulan problemas e/ou exercicios relacionados coa materia. O alumnado debe desenvolver as solucións adecuadas ou correctas mediante a exercitación de rutinas, a aplicación de procedementos de transformación da información dispoñible e a interpretación dos resultados. Empregaranse como complemento da lección maxistral.
Traballos tutelados	Elaboración dun traballo proposto polo docente que permita avaliar a competencia do alumnado no relativo ao dominio da lingua, técnicas e mecanismos de redacción dun texto.
Sesión maxistral	Exposición por parte do docente dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices dun traballo, exercicio ou proxecto que desenvolverá o alumnado.

Atención personalizada

	Descrición
Traballos tutelados	O docente poderá ter algunha titoría individualizada ou en pequeno grupo co alumnado a propósito dos traballos e proxectos se non abonda coas explicacións, comentarios e indicacións que se dean na aula.

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas

Resolución de problemas e/ou exercicios	O docente recompilará as cualificacións de todas as actividades prácticas que se vaian identificando como avaliáveis.	25	CB2 CB3 CB4 CB5 CE4 CE5 CE6 CE7 CE9 CE13 CT2 CT3 CT4 CT5
Traballos tutelados	Cada discente elaborará individualmente un traballo escrito seguindo as indicacións do profesor. Deberase expoñer oralmente na aula o último día de aulas prácticas. A data límite para a súa entrega será o día en que se realice a proba escrita.	40	CB2 CB3 CB4 CB5 CE4 CE5 CE6 CE7 CE9 CE13 CT2 CT3 CT4 CT5
Probas de resposta longa, de desenvolvemento	Nunha proba escrita despois de acabaren as aulas (proponse como data o mércores 18 de maio), avaliaranse os coñecementos adquiridos ó longo do curso (inclúense os procedentes da bibliografía, das explicacións do docente nas aulas maxistras ou nas aulas prácticas, etc.). Ata un 4% do valor desta epígrafe pode alcanzarse grazas á asistencia participativa nas aulas.	35	CB2 CB3 CB4 CB5 CE4 CE5 CE6 CE9 CT2 CT3 CT4 CT5

Outros comentarios e avaliación de Xullo

O alumnado deberá decidir ó comezo do curso se opta por un sistema de avaliación continua ou por outro de avaliación única.

Asistencia para a avaliación continua: o alumnado deberá asistir a un mínimo do 80% das aulas (tanto das horas teóricas coma das prácticas). Para poder facer media, haberá que superar cada unha das tres tipoloxías de avaliación anteriores. Todas as prácticas, actividades e traballos solicitados polo docente teñen que se entregar, para poder ser avaliados, nos prazos marcados. Os discentes que non perdan o dereito á avaliación continua poderán recuperar na avaliación do mes de xullo, na data fixada pola Facultade, aquelas probas que non superasen na avaliación de maio.

O alumnado que opte pola avaliación única, ou que non cumpra cos requisitos para a avaliación continua, poderá superar a materia, tanto en maio (na mesma data sinalada na descrición das probas, cfr. supra) coma en xullo (na data oficial fixada

pola FFT), a través dun exame final escrito [50%] e mais dous traballos (seguindo as indicacións do docente) [50%]. Cómpre superar tanto o exame coma os traballos para poder aprobar a materia. Aínda que se opte por un sistema de avaliación única aconséllase a asistencia ás aulas.

O plaxio ou a copia serán penalizados cun 0 na proba en que se cometan.

Todas as consultas realizadas por correo electrónico atenderanse no horario de titorías.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía básica.

Álvarez, R.; H. Monteagudo e X. L. Regueira (1986): *Gramática galega*. Vigo: Galaxia.

Álvarez, R. e X. Xove (2002): *Gramática da lingua galega*. Vigo: Galaxia.

BILEGA, *Bibliografía informatizada da lingua galega*. Dir. Francisco García Gondar. Centro de Investigacións Ramón Piñeiro (CILL-RP). Disponible en rede

Recomendacións

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Gramática galega II/V01G160V01603

DATOS IDENTIFICATIVOS**Historia da lingua galega**

Materia	Historia da lingua galega			
Código	V01G160V01802			
Titulación	Grao en Estudos de Galego e Español			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	4	2c
Idioma	Galego			
Departamento	Filoloxía galega e latina			
Coordinador/a	Rodríguez Guerra, Alexandre			
Profesorado	Rodríguez Guerra, Alexandre			
Correo-e	xandre@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	Percorrido sistemático polos principais cambios lingüísticos que levaron do latín ó galego moderno.			

Competencias

Código		Tipoloxía
CB1	Que o estudantado demostre posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.	- saber facer
CB2	Que o estudantado saiba aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.	- saber facer
CB3	Que o estudantado teña a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.	- saber facer
CB4	Que o estudantado poida transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.	- saber facer
CB5	Que o estudantado desenvolva aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.	- saber facer
CE3	Abarcar os fundamentos teóricos e aplicados que ofrecen os diferentes paradigmas lingüísticos, así como sintetizar, relacionar e describir as literaturas española, galega e lusófona nos seus distintos ámbitos culturais e sociais, períodos, xéneros e movementos	- saber
CE4	Coñecer os métodos básicos do estudo e análise lingüística e literario	- saber - saber facer
CE6	Argumentar os temas e os textos obxecto de estudo de acordo coas convencións académicas, achegando probas e servíndose dos recursos bibliográficos e electrónicos dispoñibles, especialmente dos orientados á investigación lingüística e literaria e á docencia das linguas impartidas no grao.	- saber facer
CE7	Participar en debates e actividades de grupo, e organizalos desenvolvendo un pensamento autónomo e crítico con respecto ás posicións alleas e á tolerancia cara á diversidade social e cultural que se expresa nas linguas e literaturas en cuestión.	- saber facer
CE8	Formular razoamentos críticos nos ámbitos de estudo lingüístico e literario a fin de adquirir métodos sólidos de análise, que transcendan a simple aproximación intuitiva ás linguas e aos textos obxecto de estudo.	- saber facer
CE13	Ser competente para utilizar as novas tecnoloxías como recurso metodolóxico, de investigación, didáctico e de comunicación	- saber facer
CT1	Que o estudantado demostrase posuír e comprender coñecementos dunha área de estudo que parte da base da educación secundaria, que se adoita atopar nun nivel que, se ben se apoia en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.	- saber facer
CT2	Que o alumnado saiba aplicar os seus coñecementos ao seu traballo ou a súa vocación dunha forma profesional, e posúa as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.	- saber facer

CT3	Que o alumnado teña a capacidade de reunir e interpretar os datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre os temas destacados de índole social, científica ou ética.	- saber facer
CT4	Que as/os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solucións a un público tanto especializado como non especializado	- saber facer
CT5	Que o alumnado desenvolvese aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.	- saber facer

Resultados de aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe	Competencias
Coñecer e aplicar os conceptos, técnicas, recursos e métodos da lingüística histórica no caso concreto da lingua galega.	CB1 CE3 CE4 CT1
Identificar e interpretar procesos de variación e cambio na lingua galega nos niveis léxico-semántico, gramatical e fonético-fonolóxico.	CB1 CB5 CE4 CE8 CT1 CT5
(Re)coñecer, situar e interpretar adecuadamente os grandes cambios léxico-semánticos, morfolóxicos, sintácticos e fonético-fonolóxicos que se produciron no paso do latín ó galego.	CB2 CB3 CB4 CB5 CE4 CE6 CE7 CE8 CE13 CT2 CT3 CT4 CT5
Ser capaces de coñecer, situar e caracterizar lingüisticamente os textos galegos de épocas pretéritas.	CB3 CE4 CE6 CT3

Contidos

Tema	
1. Historia da lingua galega	1.1. Introducción
2. Estudo histórico do léxico galego	2.1. Léxico galego de orixe (pre/pos)latina
3. Principais cambios fonético-fonolóxicos no paso do latín ó galego	3.1. O sistema vocálico 3.2. O sistema consonántico
4. Principais cambios morfolóxicos no paso do latín ó galego	4.1. Formas léxicas (eido nominal e verbal) 4.2. Formas gramaticais
5. Principais cambios sintácticos no paso do latín ó galego	5.1. Niveis frástico e, sobre todo, oracional

Planificación docente

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Sesión maxistral	21	42	63
Eventos docentes e/ou divulgativos	2	0	2
Resolución de problemas e/ou exercicios	15	5	20
Actividades introdutorias	2	0	2
Probas de resposta longa, de desenvolvemento	4	40	44
Traballos e proxectos	4	15	19

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

Descrición

Sesión maxistral	Exposición por parte do docente dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices dun traballo, exercicio ou proxecto que desenvolverá o alumnado.
Eventos docentes e/ou divulgativos	Conferencias, charlas, exposicións, mesas redondas, debates etc. realizados por relatores/as de prestixio, que permitirán afondar ou complementar os contidos da materia.
Resolución de problemas e/ou exercicios	Actividade en que se formulan problemas e/ou exercicios relacionados coa materia. O alumnado debe desenvolver as solucións adecuadas ou correctas mediante a exercitación de rutinas, a aplicación de procedementos de transformación da información dispoñible e a interpretación dos resultados. Empregaranse como complemento da lección maxistral.
Actividades introdutorias	Actividades encamiñadas a tomar contacto e reunir información sobre o alumnado, así como a presentar a materia.

Atención personalizada

	Descrición
Traballos e proxectos	O docente poderá ter algunha titoría individualizada ou en pequeno grupo co alumnado a propósito dos traballos e proxectos se non abonda coas explicacións, comentarios e indicacións que se dean na aula.

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
Resolución de problemas e/ou exercicios	O docente recompilará as cualificacións de todas as actividades prácticas que se vaian identificando como avaliáveis.	20	CB1 CB2 CB3 CB4 CB5 CE3 CE4 CE6 CE7 CE8 CE13 CT1 CT2 CT3 CT4 CT5
Probas de resposta longa, de desenvolvemento	Nunha proba escrita despois de acabaren as aulas (proponse a data do mércores 25 de maio), avaliaranse os coñecementos adquiridos ó longo do curso (inclúense os procedentes da bibliografía, das explicacións do docente nas aulas maxistras ou nas aulas prácticas, etc.). Ata un 4% do valor desta epígrafe pódese alcanzar grazas á asistencia participativa nas aulas.	65	CB1 CB2 CB3 CB4 CB5 CE3 CE4 CE6 CE7 CE8 CT1 CT2 CT3 CT4 CT5

Traballos e proxectos	Cada discente elaborará individualmente un traballo escrito seguindo as indicacións do profesor. Terase que entregar, e expoñer oralmente na aula, na primeira semana de maio.	15	CB1 CB2 CB3 CB4 CB5 CE3 CE4 CE6 CE7 CE8 CE13 CT1 CT2 CT3 CT4 CT5

Outros comentarios e avaliación de Xullo

O alumnado deberá decidir ó comezo do curso se opta por un sistema de avaliación continua ou por outro de avaliación única.

Asistencia para a avaliación continua: o alumnado deberá asistir a un mínimo do 80% das aulas (tanto das horas teóricas coma das prácticas). Para poder facer media, haberá que superar cada unha das tres tipoloxías de avaliación anteriores. Todas as prácticas, actividades e traballos solicitados polo docente teñen que se entregar, para poder ser avaliados, nos prazos marcados. Os discentes que non perdan o dereito á avaliación continua poderán recuperar na avaliación do mes de xullo, na data fixada pola Facultade, aquelas probas que non superasen na avaliación de maio.

O alumnado que opte pola avaliación única, ou que non cumpra cos requisitos para a avaliación continua, poderá superar a materia, tanto en maio (na mesma data sinalada na descrición das probas, cfr. supra) coma en xullo (na data oficial fixada pola FFT), a través dun exame final escrito [65%] e mais dun traballo (seguindo as indicacións do docente) [35%]. Cómpre superar tanto o exame coma o traballo para poder aprobar a materia. Aínda que se opte por un sistema de avaliación única aconséllase a asistencia ás aulas.

O plaxio ou a copia serán penalizados cun 0 na proba en que se cometan.

Todas as consultas realizadas por correo electrónico atenderanse no horario de titorías.

Bibliografía. Fontes de información

Corominas, Joan e José Antonio Pascual (1980?1991): *Diccionario crítico etimológico castellano e hispánico*. 6 vols. Madrid: Gredos, 1980 (I?III); 1981 (IV); 1983 (V); 1991 (VI).

García de Diego, Vicente (1909): *Elementos de gramática histórica gallega (Fonética?Morfología)*. Santiago de Compostela: Universidade, 1984. Anexo 23 de *Verba* (reed. facs. de: Burgos, Hijos de S. Rodríguez).

González Seoane, Ernesto (dir.) et alii (2006): *Diccionario de diccionarios do galego medieval*. Anexo 57 de *Verba*. Santiago de Compostela: Universidade. [Contén CD-ROM].

Maia, Clarinda de Azevedo (1997): *História do Galego?Português. Estado lingüístico da Galiza e do Noroeste de Portugal desde o século XIII ao século XVI (Com referência à situação do galego moderno)*. Coimbra: INIC. 1ª ed. 1986.

Mariño Paz, Ramón (2008): *Historia de la lengua gallega*. Muenchen: Lincom.

Mattos e Silva, Rosa Virgínia (2006): *O português arcaico: fonologia, morfologia e sintaxe*. São Paulo: Contexto.

Nunes, José Joaquim (1975⁸): *Compêndio de Gramática Histórica Portuguesa*. Lisboa: Liv. Clássica Edit. [1919¹]

*Nas clases fornecerase referencias bibliográficas máis específicas.

Recomendacións

Materias que se recomienda ter cursado previamente

Dialectoloxía do galego/V01G160V01914

Edición de textos/V01G160V01904

DATOS IDENTIFICATIVOS**Terminoloxía e neoloxía do galego**

Materia	Terminoloxía e neoloxía do galego			
Código	V01G160V01803			
Titulación	Grao en Estudos de Galego e Español			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	4	2c
Idioma				
Departamento	Filoloxía galega e latina			
Coordinador/a	Gómez Clemente, Xosé María			
Profesorado	Gómez Clemente, Xosé María			
Correo-e	xgomez@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	Esta materia ten como obxecto o coñecemento das principais achegas teóricas sobre terminoloxía e neoloxía e as súas metodoloxías de traballo. Tamén se coñecerá a situación dos estudos sobre estes campos de estudo en Galicia.			

Competencias

Código		Tipoloxía
CB1	Que o estudantado demostre posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.	
CB2	Que o estudantado saiba aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.	
CB3	Que o estudantado teña a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.	- saber
CE3	Abarcar os fundamentos teóricos e aplicados que ofrecen os diferentes paradigmas lingüísticos, así como sintetizar, relacionar e describir as literaturas española, galega e lusófona nos seus distintos ámbitos culturais e sociais, períodos, xéneros e movementos	- saber
CE4	Coñecer os métodos básicos do estudo e análise lingüística e literario	- saber - saber facer
CE8	Formular razoamentos críticos nos ámbitos de estudo lingüístico e literario a fin de adquirir métodos sólidos de análise, que transcendan a simple aproximación intuitiva ás linguas e aos textos obxecto de estudo.	- saber - saber facer
CE9	Planificar, estruturar e desenvolver ensaios escritos e presentacións orais en español e en galego, formulando hipóteses cunha metodoloxía apropiada para transmitir ideas eficaces, de acordo coas convencións académicas, e argumentando os razoamentos expostos.	- saber - saber facer
CE13	Ser competente para utilizar as novas tecnoloxías como recurso metodolóxico, de investigación, didáctico e de comunicación	- saber facer
CT3	Que o alumnado teña a capacidade de reunir e interpretar os datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre os temas destacados de índole social, científica ou ética.	- saber - saber facer
CT4	Que as/os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solucións a un público tanto especializado como non especializado	- saber - saber facer

Resultados de aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe	Competencias

Fundamentar con coñecementos teóricos os principais conceptos da terminoloxía e a neoloxía.	CB1 CB2 CB3 CE3 CE8 CE13 CT3
Capacitar o alumnado para que saiba elaborar un traballo terminográfico.	CB2 CE4 CE13 CT3
Capacitar o alumnado para o emprego de material escrito e de ferramentas informáticas para a consulta lexicográfica e terminolóxica.	CB2 CE13 CT3
Fomentar e capacitar o alumnado para a análise crítica de obras terminográficas.	CE8 CE9 CE13 CT4
Capacitar o alumnado para a identificación, análise e valoración crítica de neoloxismos.	CB1 CB3 CE3 CE4 CE8 CT4
Fomentar o coñecemento das principais obras terminográficas do galego.	CB1 CE8 CE13 CT3

Contidos

Tema	
1. Recursos informáticos para a obtención de datos terminolóxicos e neolóxicos e a súa análise.	1.1. Corpus xerais e especializados. 1.2. Dicionarios xerais e especializados. 1.2.1. O traballo terminográfico en Galicia. 1.3. Recursos para a elaboración de obras terminolóxicas especializadas.
2. Teorías da terminoloxía	2.1. A delimitación do campo de estudo. 2.2. Teorías 2.2.1. A teoría xeral da terminoloxía e as súas modificacións. 2.2.2. Socioterminoloxía. 2.2.3 Teoría comunicativa.
3. Textos de especialidade e termos.	3.1. Os textos de especialidade. 3.1.1. Características. 3.1.2. A noción de especialidade. 3.2. Os termos. 3.2.1. A denominación. 3.2.1.1. Procedementos para a creación de termos. 3.2.2. O concepto. 3.2.2.1. A definición en terminoloxía. 3.2.2.2. Relacións conceptuais. 3.2.2.3.. Particularidades denominativas e conceptuais da terminoloxía galega.
4. Metodoloxías	4.1. Metodoloxía do traballo sistemático para a elaboración de obras terminográficas. 4.2. Metodoloxía do traballo específico.
5. Neoloxía.	5.1. Concepto de neoloxismo. 5.2. Tipoloxías. 5.3. Os traballos sobre neoloxía en Galicia.

Planificación docente

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Traballos de aula	13	0	13
Traballos tutelados	13	60	73
Sesión maxistral	22	12	34

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Traballos de aula	O/a estudante desenvolve exercicios ou proxectos na aula baixo as directrices e supervisión do profesor. O seu desenvolvemento pode estar vinculado con actividades autónomas do estudante.
Traballos tutelados	O/a estudante, de maneira individual ou en grupo, elabora un documento sobre algún tema da materia ou prepara seminarios, investigacións, memorias, ensaios, resumos de lecturas, conferencias, etc.
Sesión maxistral	Exposición por parte do profesor dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices dun traballo, exercicio ou proxecto desenvolvido polo/a estudante.

Atención personalizada

	Descrición
Sesión maxistral	O alumnado ten o dereito a asistir ás titorías marcadas oficialmente. Tamén poderá facer as consultas que desexe a través da plataforma de teledocencia.

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
Traballos de aula	A entrega de dous traballos de aula valorarase cun 10% da nota.	10	CB2 CE8 CE9 CE13 CT3 CT4
Traballos tutelados	Cada alumno ou alumna terá que entregar dous traballos: 1. Un glosario especializado elaborado a partir dun corpus. 30%. 2. Un traballo sobre neoloxía, referido a problemas denominativos e conceptuais. 30%.	60	CB1 CB2 CB3 CE3 CE4 CE8 CE9 CE13 CT3 CT4
Probas de resposta longa, de desenvolvemento	Exame, ó final do cuadrimestre, sobre o temario non avaliado nos traballos.	30	CB1 CB2 CB3 CE3 CE8 CE13 CT3

Outros comentarios e avaliación de Xullo

1ª edición das actasO alumnado, ó comezo do cuadrimestre, poderá escoller entre un sistema de avaliación continua ou avaliación única.

a) Avaliación continua.As probas avaliadas son as que figuran arriba. Para aprobar hai que obter un mínimo dun 5 entre os dous traballos (farase media a partir dun 4 en cada un deles) e un 5 no exame do final dos cuadrimestre (nota mínima para facer media cos traballos 4 puntos).Non se poderá renunciar á avaliación continua, unha vez escollida, e pasar voluntariamente ó sistema de avaliación única agás por causas xustificadas.Para poder seguir a avaliación continua hai que asistir a un mínimo do 60% das clases e entregar os traballos tutelados e de aula nas datas fixadas. Quen non poida cumprir coa condición da asistencia ás

aulas deberá comunicarllo ó profesor. Se non se cumpren as condicións de avaliación continua (entrega de traballos, asistencia ás aulas) pasarase automaticamente ó sistema de avaliación única.

b) Avaliación única. Consistirá nun exame sobre todo o temario cun valor do 70% da nota e un traballo sobre un glosario especializado cun valor do 30%. Para facer media entre exame e traballo hai que obter un mínimo de 4 puntos en cada unha das dúas probas.

O exame da materia, tanto o que corresponda á avaliación única coma á avaliación continua, farase no período de traballo autónomo de maio de 2016, nunha data que se decidirá co alumnado.

2ª edición das actas Consistirá nun exame sobre todo o temario cun valor do 70% da nota e un traballo sobre un glosario cun valor do 30%. Para facer media entre exame e traballo hai que obter un mínimo de 4 puntos en cada unha das dúas probas.

Bibliografía. Fontes de información

BIBLIOGRAFÍA BÁSICA Complementarase na aula.

ARNTZ, R. e PICHT, H. 1995 *Introducción a la terminología*. Madrid: Fundación Sánchez Ruipérez. Capítulo II.

CABRÉ, María Teresa. 1993. *La Terminología. Teoría, metodología, aplicaciones*. Barcelona: Editorial Antártida.

CARBALLERÍA ANLLO, Xosé María et alii. (2009). *Gran diccionario Xerais da lingua*. Vigo: Edicións Xerais de Galicia.

CIAPUSCIO, Guiomar. 1993. "Reformulation textual: El caso de las noticias de divulgación científica. *Revista Argentina de Lingüística* 9 / 1-2. pp. 69-117.

CIAPUSCIO, Guiomar. .2000. "La terminología en la descripción y tipificación del discurso especializado" VII Simposio de Riterm. (2000) <http://www.riterm.net/actes/7simposio/ciapuscio.htm>

DAVIÑA FACAL, Luís. 1996. *Léxico científico*. Santiago: Xunta de Galicia.

GARRIDO, Carlos e Carlos RIERA. 2011. *Manual de galego científico*. 2a ed. Através editora.

GÓMEZ CLEMENTE, Xosé María. e RODRÍGUEZ GUERRA, Alexandre. 2003. "Neoloxismos na prensa galega" en *Neoloxía e lingua galega: teoría e práctica*. Vigo: Servicio de Publicacións da Universidade.

GUTIÉRREZ RODILLA, Bertha. 2005. *El lenguaje de las ciencias*, Madrid: Gredos (Capítulos 3 e 4).

KUGUEL, Inés. 2000. "La caracterización de los textos de especialidad y el trabajo terminológico". VII Simposio de Riterm (2000). <http://www.riterm.net/actes/7simposio/kuguel.htm>

LERAT, Pierre. 1997. *Las lenguas especializadas*. Barcelona: Ariel Lingüística.

RODRÍGUEZ RIO, X. 2004. *Metodoloxía do traballo terminolóxico puntual en lingua galega*. Santiago: Consello da Cultura Galega.

REAL ACADEMIA GALEGA. 2012. *Diccionario da Real Academia Galega*. En liña. www.realacademiagalega.org

SERVIZO DE NORMALIZACIÓN LINGÜÍSTICA DA UNIVERSIDADE DE SANTIAGO. *Un idioma preciso*. <http://www.usc.es/gl/servizos/snl/terminoloxia/uip/index.html>

SERVIZO DE NORMALIZACIÓN LINGÜÍSTICA DA UNIVERSIDADE DE SANTIAGO. Buscatermos. Base de datos terminolóxica.

Recomendacións

Outros comentarios

Nesta materia non se explican contidos instrumentais da lingua por seren suficientemente coñecidos. Calquera erro lingüístico será penalizado, ata 0.4 puntos, especialmente nos traballos que se elaboran individualmente.

DATOS IDENTIFICATIVOS**Literatura española dos séculos XVIII e XIX**

Materia	Literatura española dos séculos XVIII e XIX			
Código	V01G160V01804			
Titulación	Grao en Estudos de Galego e Español			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	4	2c
Idioma	Castelán			
Departamento	Literatura española e teoría da literatura			
Coordinador/a	Ribao Pereira, Montserrat			
Profesorado	Ribao Pereira, Montserrat			
Correo-e	ribao@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	Estudo dos principais autores/autoras e obras da literatura española dos séculos XVIII e XIX, con especial atención á análise dos textos.			

Competencias

Código		Tipoloxía
CB3	Que o estudantado teña a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.	- saber
CB5	Que o estudantado desenvolva aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.	- saber
CE1	Dominar a comunicación cos e coas falantes das linguas de estudo no grao, en diferentes contextos sociais, profesionais e culturais, desenvolvendo a capacidade de comprensión e expresión oral e escrita, con tolerancia cara á diversidade social e cultural como resultado de defender os dereitos fundamentais de igualdade social, de xénero, de raza e de orientación sexual, e os valores propios da democracia e a cultura da paz.	- saber facer
CE2	Identificar, comprender e apreciar as principais contribucións das literaturas do español (en España e en América) e do galego, con especial sensibilidade para as literaturas emparentadas, como son as que corresponden ás linguas neolatinas e en particular a portuguesa	- saber facer
CE3	Abarcar os fundamentos teóricos e aplicados que ofrecen os diferentes paradigmas lingüísticos, así como sintetizar, relacionar e describir as literaturas española, galega e lusófona nos seus distintos ámbitos culturais e sociais, períodos, xéneros e movementos	- saber facer
CE4	Coñecer os métodos básicos do estudo e análise lingüística e literario	- saber facer
CE5	Dispoñer dos coñecementos necesarios para a comprensión, análise, desenvolvemento, avaliación e aproveitamento dos recursos lingüísticos e literarios para o futuro profesional	- saber facer
CT2	Que o alumnado saiba aplicar os seus coñecementos ao seu traballo ou a súa vocación dunha forma profesional, e posúa as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.	
CT3	Que o alumnado teña a capacidade de reunir e interpretar os datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre os temas destacados de índole social, científica ou ética.	- Saber estar / ser
CT5	Que o alumnado desenvolva aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.	- Saber estar / ser

Resultados de aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe	Competencias

Argumentar os temas e os textos obxecto de estudo de acordo coas convencións académicas, achegando probas e servíndose dos recursos bibliográficos e electrónicos dispoñibles, especialmente dos orientados á investigación literaria e á docencia en literatura española.	CB3 CB5 CE1 CE2 CE3 CE4 CE5 CT2 CT3 CT5
Formular razoamentos críticos no ámbito de estudo literario a fin de adquirir métodos sólidos de análise, que transcendan a simple aproximación intuitiva aos textos obxecto de estudo.	CB3 CB5 CE1 CE2 CE3 CE4 CE5 CT2 CT3 CT5
Planificar, estruturar e desenvolver ensaios escritos e presentacións orais en español e en galego, formulando hipóteses cunha metodoloxía apropiada para transmitir ideas eficaces, de acordo coas convencións académicas, e argumentando os razoamentos expostos.	CB3 CB5 CE1 CE2 CE3 CE4 CE5 CT2 CT3 CT5
Mostrar sensibilidade cara ás achegas feitas polas mulleres á literatura e á cultura española, galega e portuguesa nos seus diferentes ámbitos xeográficos e culturais. Entender as funcións do canon, a súa formación e os seus axentes, e valorar as exclusións que xera, por exemplo, a exclusión dos textos de escritoras, particularmente nos diferentes ámbitos xeográficos e culturais das linguas galega e española.	CB3 CB5 CE1 CE2 CE3 CE4 CE5 CT2 CT3 CT5
Que o alumnado saiba aplicar os seus coñecementos ao seu traballo ou a súa vocación dunha forma profesional, e posúa as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.	CB3 CB5 CE1 CE2 CE3 CE4 CE5 CT2 CT3 CT5
Que o alumnado teña a capacidade de reunir e interpretar os datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre os temas destacados de índole social, científica ou ética.	CB3 CB5 CE1 CE2 CE3 CE4 CE5 CT2 CT3 CT5

Que as/os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solucións a un público tanto especializado como non especializado	CB3 CB5 CE1 CE2 CE3 CE4 CE5 CT2 CT3 CT5
Que o alumnado desenvolvese aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.	CB3 CB5 CE1 CE2 CE3 CE4 CE5 CT2 CT3 CT5
Identificar, comprender e apreciar as principais contribucións da literatura española dos séculos XVIII e XIX	CB3 CB5 CE1 CE2 CE3 CE4 CE5 CT2 CT3 CT5

Contidos

Tema	
1.Século XVIII	1.1.Poesía. Prosa. Jovellanos. Cadalso 1.2.Teatro. García de la Huerta. Ramón de la Cruz.
2.Século XIX	2.1.Poesía. Espronceda. Bécquer. Rosalía 2.2.Prosa costumbrista. Periodismo. Alarcón. Pardo Bazán. Clarín 2.3.Teatro romántico. Duque de Rivas. La alta comedia. Teatro realista

Planificación docente

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Traballos de aula	7	0	7
Resolución de problemas e/ou exercicios	8	27	35
Sesión maxistral	30	30	60
Probas de resposta longa, de desenvolvemento	3	45	48

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Traballos de aula	O alumnado desenvolve exercicios na aula baixo as directrices e supervisión da profesora. O seu desenvolvemento pode estar vinculado con actividades autónomas do alumnado, como as lecturas.
Resolución de problemas e/ou exercicios	Actividade na que se formulan exercicios relacionados co comentario de textos e análise das obras de lectura obrigatoria. O alumnado debe desenvolver a reflexión literaria de forma autónoma.
Sesión maxistral	Exposición por parte da profesora dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices dun traballo, exercicio ou proxecto a desenvolver polo estudante

Atención personalizada

Descrición

Sesión maxistral	Nas horas de titoría alumnas e alumnos poderán consultar, de maneira personalizada, calquera dúbida que teñan, tanto sobre os contidos da asignatura como sobre as diferentes cuestións relativas ó desenvolvemento dos traballos. Os traballos realizados na aula e os exercicios resoltos na mesma contarán tamén, en todo momento, con esta atención personalizada. A atención por correo electrónico levarase a cabo NAS MESMAS HORAS das titorías presenciais.
Traballos de aula	Nas horas de titoría alumnas e alumnos poderán consultar, de maneira personalizada, calquera dúbida que teñan, tanto sobre os contidos da asignatura como sobre as diferentes cuestións relativas ó desenvolvemento dos traballos. Os traballos realizados na aula e os exercicios resoltos na mesma contarán tamén, en todo momento, con esta atención personalizada. A atención por correo electrónico levarase a cabo NAS MESMAS HORAS das titorías presenciais.
Resolución de problemas e/ou exercicios	Nas horas de titoría alumnas e alumnos poderán consultar, de maneira personalizada, calquera dúbida que teñan, tanto sobre os contidos da asignatura como sobre as diferentes cuestións relativas ó desenvolvemento dos traballos. Os traballos realizados na aula e os exercicios resoltos na mesma contarán tamén, en todo momento, con esta atención personalizada. A atención por correo electrónico levarase a cabo NAS MESMAS HORAS das titorías presenciais.

Avaliación			
	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
Traballos de aula	Reflexión sobre as lecturas. Comentarios de texto. Controis de lectura.	30	CB3 CB5 CE1 CE2 CE3 CE4 CE5 CT2 CT3 CT5
Probas de resposta longa, de desenvolvemento	Unha ou varias preguntas teóricas ou a partires de textos que demostren a asimilación específica de contidos, a capacidade de síntese e a comprensión global dos movementos estéticos que se abordan na materia.	70	CB3 CB5 CE1 CE2 CE3 CE4 CE5 CT2 CT3 CT5

Outros comentarios e avaliación de Xullo

Levar a cabo todos os controis de lectura, os comentarios de texto e as reflexións sobre os títulos obrigatorios será requisito imprescindible para ter dereito á avaliación continuada. Quere isto dicir que o alumnado que non acuda a clase os días marcados para estas actividades presenciais deberá presentarse a unha proba global sobre a materia na data fixada pola profesora que a imparte.

As datas para os controis de lectura facilitaranse ao alumnado ao comenzo das clases.

A data do exame de maio (70% da calificación para os que opten pola avaliación continuada e 100% para os que non) será o martes 10 de maio.

A data do exame de xullo será a que fixe a Facultade.

En calquera caso, para superar a materia é imprescindible demostrar corrección lingüística e ortográfica. Non aprobará quen escriba con faltas de ortografía e/ou acentuación. Tampouco aprobará quen incurra en plaxio.

Bibliografía. Fontes de información

Lecturas:

Antología de prosa del siglo XVIII (se facilitará en clase o a través de la plataforma TEMA).

2. García de la Huerta, V., *Raquel*, ed. de R. Andioc, Madrid, Castalia.

3. Cruz, Ramón de la, *Sainetes* (antología que se facilitará en clase o a través de la plataforma TEMA).

4. Saavedra, A. de, *Don Álvaro o la fuerza del sino*, ed. de M. Á. Lama, Barcelona, Crítica.

5. Antología de narrativa (en prosa y verso) romántica (se facilitará en clase o a través de la plataforma TEMA).

Alas, L., *Clarín, La Regenta*, ed. de G. Sobejano, Madrid, Castalia.

Historias da Literatura Española:

Alonso, C., *Historia de la Literatura Española. Vol 5. Hacia una literatura nacional. 1800-1900*, Barcelona, Crítica, 2010.

Albiac, D., *Historia de la Literatura Española. Vol 4. Siglo XVIII*, Barcelona, Crítica, 2011.

Farré, J. et al., eds., *El teatro en la España del siglo XVIII*, Lleida, Universidad de Lleida, 2012.

Ferreras, J. I., *La novela en España. Historia, estudios y ensayos. Tomo III, Siglo XIX. Primera Parte (1800-1868). Tomo IV, Siglo XIX. Segunda Parte (1868-1900)*, Madrid, La Biblioteca del Laberinto, 2010.

García de la Concha, V., dir., *Historia de la Literatura Española. Siglo XVIII (I y II)*, coord. G. Carnero (Madrid, Espasa-Calpe, 1995). *Siglo XIX (I)*, coord. G. Carnero (Madrid, Espasa-Calpe, 1997). *Siglo XIX (II)*, coord. L. Romero Tobar (Madrid, Espasa-Calpe, 1998).

Mainer, J. C., *Historia de la Literatura Española, vol. 6, Modernidad y Nacionalismo (1900-1939)*, Barcelona, Crítica, 2010.

Rico, F., dir., *Historia y Crítica de la Literatura Española, vol. 8, Época contemporánea (1939-1980)*, coord. D. Ynduráin (Barcelona, Crítica, 1980) y suplemento, vol. 8/1, coord. S. Sanz Villanueva y M. Amores (Barcelona, Crítica, 1999); vol. 9, *Los nuevos nombres (1975-1990)*, coord. D. Villanueva (Barcelona, Crítica, 1992) y suplemento, vol. 9/1, coord. J. Gracia (Barcelona, Crítica, 2000).

Recomendacións

Outros comentarios

A introdución xeral aos séculos XVIII e XIX é parte do contido da materia "Panorama de la Literatura en lengua española II" e, polo tanto, constitúe o punto de partida obrigatorio para o desenvolvemento da nova materia. É imprescindible, pois, que o alumnado de Literatura española dos séculos XVIII e XIX coñeza os textos de bibliografía primaria facilitados en Panorama II.

DATOS IDENTIFICATIVOS**Literatura española dos séculos XX e XXI**

Materia	Literatura española dos séculos XX e XXI			
Código	V01G160V01805			
Titulación	Grao en Estudos de Galego e Español			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	4	2c
Idioma	Castelán			
Departamento	Literatura española e teoría da literatura			
Coordinador/a	Fariña Busto, María Jesús Luna Selles, Carmen			
Profesorado	Fariña Busto, María Jesús Luna Selles, Carmen			
Correo-e	mbusto@uvigo.es virginials@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	Estudo e análise das principais obras da Literatura española dos séculos XX e XXI con 3 finalidades: 1) Ser quen de situar una obra literaria da época dentro das tendencias que se suceden. 2) Comprender a relación entre as características formais das obras do programa e as súas respectivas interpretacións temáticas. 3) Captar a evolución dos diversos xéneros, a través do período estudado.			

Competencias

Código		Tipoloxía
CB1	Que o estudantado demostre posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.	- saber
CB2	Que o estudantado saiba aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.	- saber facer
CB3	Que o estudantado teña a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.	- saber - saber facer
CB4	Que o estudantado poida transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.	- saber - saber facer - Saber estar / ser
CB5	Que o estudantado desenvolva aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.	- saber - saber facer - Saber estar / ser
CE4	Coñecer os métodos básicos do estudo e análise lingüística e literario	- saber
CE6	Argumentar os temas e os textos obxecto de estudo de acordo coas convencións académicas, achegando probas e servíndose dos recursos bibliográficos e electrónicos dispoñibles, especialmente dos orientados á investigación lingüística e literaria e á docencia das linguas impartidas no grao.	- saber facer
CE7	Participar en debates e actividades de grupo, e organizalos desenvolvendo un pensamento autónomo e crítico con respecto ás posicións alleas e á tolerancia cara á diversidade social e cultural que se expresa nas linguas e literaturas en cuestión.	- saber facer
CE9	Planificar, estruturar e desenvolver ensaios escritos e presentacións orais en español e en galego, formulando hipóteses cunha metodoloxía apropiada para transmitir ideas eficaces, de acordo coas convencións académicas, e argumentando os razoamentos expostos.	- saber - saber facer - Saber estar / ser
CE10	Ser capaces de apreciar outras culturas e expresións artísticas e competentes para sensibilizar o medio propio na apreciación da diversidade intercultural. Explorar ademais as repercusións sociais, profesionais, educativas e culturais dos usos lingüísticos e da aprendizaxe das linguas estudadas no grao.	- saber - Saber estar / ser

CE11	Mostrar sensibilidade cara ás achegas feitas polas mulleres á literatura e á cultura española, galega e portuguesa nos seus diferentes ámbitos xeográficos e culturais. Entender as funcións do canon, a súa formación e os seus axentes, e valorar as exclusións que xera, por exemplo, a exclusión dos textos de escritoras, particularmente nos diferentes ámbitos xeográficos e culturais das linguas galega e española.	- saber - Saber estar / ser
CE12	Posuír unha conciencia crítica ante mecanismos de exclusión e discriminación das mulleres na linguaxe	- saber - Saber estar / ser
CT2	Que o alumnado saiba aplicar os seus coñecementos ao seu traballo ou a súa vocación dunha forma profesional, e posúa as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.	- saber facer - Saber estar / ser
CT3	Que o alumnado teña a capacidade de reunir e interpretar os datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre os temas destacados de índole social, científica ou ética.	- saber - saber facer - Saber estar / ser

Resultados de aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe	Competencias
Que o alumnado teña a capacidade de reunir e interpretar os datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre os temas destacados de índole social, científica ou ética.	CB1 CB3 CB4 CB5 CE4 CE6 CE10 CE11 CT2 CT3
Planificar, estruturar e desenvolver ensaios escritos e presentacións orais en español e en galego, formulando hipóteses cunha metodoloxía apropiada para transmitir ideas eficaces, de acordo coas convencións académicas, e argumentando os razoamentos expostos.	CB2 CB4 CE6 CE7 CE9 CE12 CT2 CT3

Contidos

Tema	
1. Do fin de século aos anos 40	1.1. Poesía 1.1.1. O modernismo: Rubén Darío e outros nomes (selección de textos) 1.1.2. Vanguardia e Xeración do 27 (selección de textos) 1.2. Narrativa 1.2.1. A renovación novelística: Miguel de Unamuno, Niebla (1914) 1.3. Teatro 1.3.1. Valle-Inclán, Divinas palabras (1919) 1.3.2. Federico García Lorca, Bodas de sangre (1931)
2. Entre a postguerra e a transición	2.1. Poesía: entre o social e a experimentación 2.1.1. Un poemario singular: Hijos de la ira (1944), de Dámaso Alonso. 2.1.2. Grupo dos 50, poesía social, novísimos (selección de textos) 2.2. Narrativa: da testemuña á experimentación 2.2.1. Carmen Laforet, Nada (1944) 2.2.2. Elena Fortún, Celia en la revolución (1949) 2.3. Teatro social 2.3.1. Laura Olmo, La camisa (1962)
3. As tres últimas décadas	3.1. Poesía da experiencia e outras perspectivas (selección de textos) 3.2. Narrativa: a postmodernidade 3.2.1. Javier Cercas, Soldados de Salamina (2002) 3.3. Teatro: a espectacularidade 3.3.1. Francisco Nieva, El baile de los ardientes (1990)

Planificación docente

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Sesión maxistral	20	4	24

Presentacións/exposicións	2	20	22
Debates	20	48	68
Traballos tutelados	0	30	30
Actividades introdutorias	2	0	2
Probas de resposta longa, de desenvolvemento	4	0	4

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Sesión maxistral	Características xerais de cada periodo estudado e presentación de autores e autoras.
Presentacións/exposicións	Exposición dalgún tema significativo en relación cos contidos da asignatura.
Debates	Reflexión crítica na aula sobre as diferentes lecturas del programa.
Traballos tutelados	Realización dun traballo oral ou escrito previamente acordado coas profesoras.
Actividades introdutorias	Presentación de contidos e bibliografía e explicación da programación xeral da materia.

Atención personalizada

	Descrición
Presentacións/exposicións	Asesoramento sobre o proceso de realización dos traballos
Traballos tutelados	Asesoramento sobre o proceso de realización dos traballos

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
Presentacións/exposicións	Valoración da argumentación realizada sobre o tema proposto.	10	CB1 CB2 CB3 CB4 CB5 CT2 CT3
Traballos tutelados	Valorase o resultado do traballo oral e/ou escrito considerando a corrección no uso da lingua, la claridade expositiva, o rigor científico, así como a capacidade crítica e o uso axeitado das fontes secundarias.	30	CB1 CB2 CB3 CB4 CB5 CE9 CE12 CT2 CT3
Probas de resposta longa, de desenvolvemento	Examen escrito consistente no desenvolvemento de diversas cuestións relativas ás obras de lectura obligatoria e/ou a conceptos e características xerais da época literaria estudada.	60	CB1 CB2 CB3 CB4 CB5 CE4 CE6 CE7 CE9 CE10 CE11 CE12 CT2 CT3

Outros comentarios e avaliación de Xullo

Comentarios:

A asistencia (80%) e as recesións non computan na cualificación: son requisitos para a avaliación continua. Só en caso de traballo, debidamente xustificado e advertido nas primeiras semanas do curso, poderá eximirse do 80% da asistencia.

1ª convocatoria (para quen non seguira a avaliación continua, ao final do cuadrimestre) e 2ª convocatoria (efectuarase na data sinalada pola FFT):

Unha pregunta sobre temas 1, 2, o 3 (50%).

Unha pregunta sobre un texto dos que figuran en subtemas (50%).

Bibliografía. Fontes de información

1. As lecturas obrigatorias da asignatura aparecen indicadas na sección Contidos.

2. Manuais de consulta:

A. P. Debicki, Historia de la poesía española del siglo XX. Desde la modernidad hasta el presente, Madrid, Gredos, 1997.

J. Huerta Calvo, Historia del teatro español, T.II, Gredos, 2003.

J.C. Mainer, Historia de la literatura española 6. Modernidad y nacionalismo, Barcelona, Crítica, 2010.

J.M. Pozuelo Yvancos, Ventanas de la ficción: narrativa hispánica siglos XX y XXI, Barcelona, Península, 2004.

F. Rico ed., Historia crítica de la literatura española. Época contemporánea, Tomos 7, 7/1, 8, 8/1, 9, 9/1, Barcelona, Crítica, 1978-2000.

3. A bibliografía específica sobre cada tema entregarase na aula ou a través da plataforma Faitic

Recomendacións

Outros comentarios

Os requisitos para o alumnado Erasmus serán os mesmos que para o alumnado propio.

DATOS IDENTIFICATIVOS**Literatura hispanoamericana: Poesía e teatro**

Materia	Literatura hispanoamericana: Poesía e teatro			
Código	V01G160V01806			
Titulación	Grao en Estudos de Galego e Español			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	4	2c
Idioma	Castelán Galego			
Departamento	Literatura española e teoría da literatura			
Coordinador/a	Luna Selles, Carmen			
Profesorado	Luna Selles, Carmen			
Correo-e	virginials@uvigo.es			
Web	http://http://litespfft.wordpress.com/			
Descrición xeral	O obxectivo fundamental desta asignatura é proporcionar ao alumnado, a través dunha proposta histórico-xenérico e da lectura dunha serie de obras literarias, unha visión panorámica da poesía e do teatro en Hispanoamérica dende a etapa precolonial até a actualidade, e o seu desenrolo como xéneros ao longo da súa historia.			

Competencias

Código		Tipoloxía
CB2	Que o estudantado saiba aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.	- saber
CB3	Que o estudantado teña a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.	- Saber estar / ser
CB4	Que o estudantado poida transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.	- saber facer - Saber estar / ser
CE2	Identificar, comprender e apreciar as principais contribucións das literaturas do español (en España e en América) e do galego, con especial sensibilidade para as literaturas emparentadas, como son as que corresponden ás linguas neolatinas e en particular a portuguesa	- saber - saber facer
CE4	Coñecer os métodos básicos do estudo e análise lingüística e literario	- saber - saber facer
CE5	Dispoñer dos coñecementos necesarios para a comprensión, análise, desenvolvemento, avaliación e aproveitamento dos recursos lingüísticos e literarios para o futuro profesional	- saber - saber facer
CE6	Argumentar os temas e os textos obxecto de estudo de acordo coas convencións académicas, achegando probas e servíndose dos recursos bibliográficos e electrónicos dispoñibles, especialmente dos orientados á investigación lingüística e literaria e á docencia das linguas impartidas no grao.	- saber
CE7	Participar en debates e actividades de grupo, e organizalos desenvolvendo un pensamento autónomo e crítico con respecto ás posicións alleas e á tolerancia cara á diversidade social e cultural que se expresa nas linguas e literaturas en cuestión.	- Saber estar / ser
CE8	Formular razoamentos críticos nos ámbitos de estudo lingüístico e literario a fin de adquirir métodos sólidos de análise, que transcendan a simple aproximación intuitiva ás linguas e aos textos obxecto de estudo.	- saber facer
CE10	Ser capaces de apreciar outras culturas e expresións artísticas e competentes para sensibilizar o medio propio na apreciación da diversidade intercultural. Explorar ademais as repercusións sociais, profesionais, educativas e culturais dos usos lingüísticos e da aprendizaxe das linguas estudadas no grao.	- saber - saber facer - Saber estar / ser
CE13	Ser competente para utilizar as novas tecnoloxías como recurso metodolóxico, de investigación, didáctico e de comunicación	- saber - saber facer - Saber estar / ser
CT3	Que o alumnado teña a capacidade de reunir e interpretar os datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre os temas destacados de índole social, científica ou ética.	- saber - saber facer

CT4	Que as/os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solucións a un público tanto especializado como non especializado	- saber facer - Saber estar / ser
CT5	Que o alumnado desenvolvese aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.	- Saber estar / ser

Resultados de aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe	Competencias
Argumentar os temas e os textos obxecto de estudo de acordo coas convencións académicas, achegando probas e servíndose dos recursos bibliográficos e electrónicos dispoñibles, especialmente dos orientados á investigación literaria e cultural.	CB2 CB3 CB4 CE2 CE4 CE5 CE7 CE8 CE10 CE13 CT3 CT4 CT5
Que as/os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.	CB3 CB4 CE7 CE8 CE10 CT3 CT4
Abarcar os fundamentos teóricos e aplicados que ofrecen os diferentes paradigmas lingüísticos, así como sintetizar, relacionar e describir as literaturas española, galega e lusófona nos seus distintos ámbitos culturais e sociais, períodos, xéneros e movementos.	CB3 CE10 CT3
Formular razoamentos críticos nos ámbitos de estudo lingüístico e literario a fin de adquirir métodos sólidos de análise, que transcendan a mera aproximación intuitiva ás linguas e textos.	CB4 CE6 CE8 CT3

Contidos

Tema	
TEMA 1: A POESÍA NEOCLÁSICA E DO PERÍODO DA EMANCIPACIÓN. AS GRANDES FIGURAS: OLMEDO, BELLO, HEREDIA.	-Contexto histórico literario. -Poesía de la independencia, ed. Emilio Carilla, Caracas, Biblioteca Ayacucho. Selección: -Olmedo: "Canto al general Flores", "La victoria de Junín (Canto a Bolívar)". -Bello: "Alocución a la poesía", "La agricultura de la zona tórrida", "La pelea de gallos", "Miserere". -Heredia: "A Emilia", "Al Océano", "En el teocalli de Cholula", "Himno del desterrado", "Niágara", "Vuelta al sur".
TEMA 2: A POESÍA ROMÁNTICA HISPANOAMERICANA E A POESÍA GAUCHESCA.	-Echeverría: La cautiva en La cautiva. El matadero, ed. Leonor Fleming, Madrid, Cátedra. -Mármol: "A Buenos Aires", "A la luna", "Cantos del peregrino (Canto III)", "Crepúsculo", "La noche oscura", "Las nubes". -Caro: "Despedida de la Patria", "El ciprés", "El hacha del proscrito", "En alta mar", "En boca del último inca", "La libertad y el socialismo". -Milanes: "De codos en el puente", "El nido vacío", "La guajira de Yumurí". -Gómez de Avellaneda: "A él", "A la muerte del célebre poeta don José María de Heredia", "A la Poesía", "Al partir", "La cruz", "La venganza (invocación a los espíritus de la noche)", "Cuartetos escritos en un cementerio". -El gaucho Martín Fierro y La vuelta de Martín Fierro. Selección: Ida: I, II, XIII. Vuelta: I, XXXIII.
TEMA 3: O TEATRO HISPANOAMERICANO DO SÉCULO XIX.	-Manuel Eduardo Gorostiza, Contigo, pan y cebolla y Manuel Ascencio Segura, El sargento Canuto (fragmentos) -Florencio Sánchez, Barranca abajo, Madrid, Cátedra.

TEMA 4: CARACTERÍSTICAS XERAIS DO MODERNISMO. XÉNESIS. RENOVACIÓN POÉTICA DE RUBÉN DARÍO. NÚCLEO RIOPLATENSE.

-Rubén Darío: "De Catulle Mendès. Parnasianos y Decadentes", "El Modernismo".
-Amado Nervo: "Nuestra literatura" y "Refinamientos. Paraísos artificiales".
-Juan Ramón Jiménez, El Modernismo. Notas de un curso.
-José Martí: I "Yo soy un hombre sincero", V. "Si ves un monte de espumas", XXVI. "Yo que vivo, aunque me he muerto", XXXIV "Penas! ¿Quién osa decir", XXXV "Qué importa que tu puñal", XXXVIII "Del tirano? Del tirano", XXXIX "Cultivo una rosa blanca", XLVI "Vierte, corazón, tu pena" de Versos sencillos; "A los espacios", "Amor de ciudad grande", "La poesía es sagrada" de Versos libres.

Audición: Versos José Martí. Cantados por Pablo Milanés:
http://www.todomusica.org/pablo_milanes/disco_versos_de_jose_marti.shtml#
-Manuel Gutiérrez Nájera: "De blanco", "Para entonces", "El hada verde" de Poesías.
-Julián del Casal: "Neurosis", "Tengo el impuro amor" de Bustos y rimas; "Salomé" de Mi museo ideal.
-Leopoldo Lugones: "Oceánica" de Los crepúsculos del jardín; "A la luna de verano", "Luna ciudadana" de Lunario sentimental.
-Julio Herrera y Reissig: "Fiesta popular de ultratumba" de Las pascuas del tiempo "El domingo" de Los éxtasis de la montaña, "La sombra dolorosa" de Los parques abandonados.
-Rubén Darío, Prosas profanas, en Obras completas I. Poesía. Edición de Julio Ortega coa colaboración de Nicanor Vélez, Barcelona, Galaxia Gutemberg, 2007.

TEMA 5: O VANGARDISMO. VICENTE HUIDOBRO. TENDENCIAS VANGARDISTAS. A POESÍA NEGRISTA CARIBEÑA.

-Borges: "La fundación mítica de Buenos Aires", "Los espejos".
-Girondo: "Derrumbe", "Ejecutoria del miasma"; Manuel Maples Arce: "Y nada de hojas secas..."
-Xavier Villarrutia: "Ellos y yo", "Yo no quiero", "Nocturno solo", "Nuestro amor".
-Oquendo de Amat: "Madre", "Poema".
-Palés Mato: "Bombo", "Danza negra", "Náñigo al cielo", "Pueblo negro", "Ron".
-Guillén: "Canción del Bongó", "Llegada" de Sóngoro cosongo; "Balada de los dos abuelos" de West Indies Ltd; "Un son para niños antillanos" de El son entero; "Tengo" de Tengo y "Problemas del subdesarrollo" de La rueda dentada.
-Vicente Huidobro, Altazor en Altazor. Temblor del cielo, ed. de René de Costa, Madrid, Cátedra.

TEMA 6: CÉSAR VALLEJO E PABLO NERUDA. DOS REXISTROS VANGARDISTAS AO COMPROMISO SOCIAL E A "POESÍA SIN PUREZA". POESÍA, COMPROMISO E GUERRA CIVIL ESPAÑOLA.

-Pablo Neruda, Antología poética, prólogo, selección y notas de Hernán Loyola, Madrid, Alianza.
-César Vallejo: "Los heraldos negros", "El poeta a su amada"; "Los dados negros", "A mi hermano Miguel" de Los heraldos negros; poemas XXIII, XLV y LXIX de Trilce; "Piedra negra sobre piedra blanca"; "Un hombre con un pan al hombro", "Alfonso: estás mirándome, lo veo...", "Intensidad y altura" de Poemas humanos; "Solía escribir con su dedo grande..." de España, aparta de mí este cáliz.

TEMA 7: POETAS DA SEGUNDA VANGARDIA E DIRECCIONES POÉTICAS DAS ÚLTIMAS DÉCADAS DO SÉCULO XX.

-Nicanor Parra, "Hay un día feliz", "Las tablas" de Antipoemas, "Y ahora con ustedes" de Nuevos sermones y prédicas del Cristo de Elqui.
-Lezama Lima: "Noche insular: jardines invisibles" de Enemigo Rumor; "El retrato ovalado" de Aventuras sigilosas; "La rueda" de Dador; "La madre" y "Las siete alegorías" de Fragmentos a su imán y "Entre dos puertas" de Obras completas.
-Octavio Paz: "El prisionero" de A la orilla del mundo; "Hacia el poema", "Espejo" de Libertad bajo palabra; "Fragmentos" de Piedra de sol; "Tumba del poeta", "Concorde" de Ladera Este y "Nocturno de San Idelfonso" de Vuelta.

TEMA 8: DIRECCIONES POÉTICAS DAS ÚLTIMAS DÉCADAS DO SÉCULO XX.

-Olga Orozco, "A solas con la tierra", "Cabalgata del tiempo", "Después de los días", "Habitación cerrada", "Lejos desde mi colina", "Un rostro en el otoño"; Idea Vilariño, "Yo", "Ya no", "Nadie", "Y qué", "Qué lastima", "No te amaba", "Un retrato de Charles Baudelaire".
-Blanca Varela, "Del orden de las cosas", "Bodas", "Alba", "A rose is a rose", "A la realidad", "Canto villano".
-Castellanos, "A los danzantes de las ferias", "Distancia del amigo", "Dos meditaciones", "Lamentación de Dido", "Silencio acerca de una piedra antigua", "Una palabra para el heredero", "Una palmera".
-Mario Benedetti: "Ausencia de Dios", "El nuevo", "Un padrenuestro latinoamericano", "Arte poética", "Hagamos un trato", "Nicolorín ni colorado".

TEMA 9: O TEATRO NO SÉCULO XX. GROTESCO -La Nona de Roberto Cossa.
 CRIOLLO. "NUEVO TEATRO" LATINOAMERICANO: -Orinoco Emilio Carballido
 EXPERIMENTACIÓN E COMPROMISO. TEATRO -Pericones de Maurio Kartún.
 COMUNITARIO. -Obra de LTL.

Planificación docente

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Estudos/actividades previos	0	1	1
Traballos de aula	17	34	51
Titoría en grupo	4	4	8
Prácticas autónomas a través de TIC	1	9	10
Sesión maxistral	24	24	48
Probas de resposta longa, de desenvolvemento	2	30	32

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Estudos/actividades previos	Solicitarase con antelación a lectura previa e meditada dos textos tratados nas sesións da aula.
Traballos de aula	Realización en grupo de comentarios críticos de poemas e escenas dramáticas.
Titoría en grupo	Atenderase a todo tipo de dúbidas e bibliografía crítica sobre os aspectos tratados nas sesións maxistras ou nos comentarios de texto realizados en clase.
Prácticas autónomas a través de TIC	Utilización da plataforma FAITIC (lecturas, ligazóns, envorcado de conclusións dos comentarios realizados en clase).
Sesión maxistral	Exposición dos aspectos máis relevantes do temario proposto.

Atención personalizada

	Descrición
Titoría en grupo	Atenderase a todo tipo de dúbidas sobre o temario exposto.

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
Sesión maxistral	Valorarase a participación en clase.	10	CE7
Estudos/actividades previos	Valorarase a lectura crítica previa dos textos tratados. Realización de fichas de lectura.	10	CE7 CE8
Traballos de aula	Valorarase a realización en grupo de comentarios de textos traballados na aula.	10	CE7 CE8 CT4
Prácticas autónomas a través de TIC	Valorarase a consulta e volcado do realizado na aula na plataforma FAITIC.	10	CB2 CT4
Probas de resposta longa, de desenvolvemento	Realización dunha proba conformada por unha pregunta teórica do temario e un comentario de texto dun fragmento das lecturas obrigatorias.	60	CB2 CB3 CE10

Outros comentarios e avaliación de Xullo

En caso de avaliación negativa, o alumnado deberá presentarse na convocatoria de xullo a un exame sobre a totalidade do temario consistente nunha pregunta teórica e a realización de dous comentarios: un poético e outro dramático.

O mesmo modelo de exame aplicarase na 1ª edición das Actas (na última semana do curso) a quen opte por un sistema de avaliación única.

Bibliografía. Fontes de información

Arrom. José Juan, *Historia del teatro hispanoamericano (época colonial)*, México, De Andrea, 1967.

Bellini, Giuseppe, *Nueva historia de la literatura hispanoamericana*, Madrid, Castalia, 3ª ed. corr. y aum., 1998.

Esteban, Ángel, *Literatura hispanoamericana*, Granada, Comares, 1999.

Fernández, Teodosio et al., *Historia de la literatura hispanoamericana*, Madrid, Universitas, 1995.

Franco, Jean, *Historia de la literatura hispanoamericana a partir de la Independencia*, Barcelona, Ariel, 1975; 13ª ed., 1999.

Goic, Cedomil(comp.), *Hitoria y crítica de la literatura hispanoamericana*, Vol. 1: Época colonial. Vol. 2: Del romanticismo al modernismo. Vol. 3 Época contemporánea, Barcelona, Crítica, 1988-1990.

Gullón, Ricardo (coord.), *Diccionario de la literatura española e hispanoamericana*, 2 vols., Madrid, Alianza, 1993

Oviedo, José Miguel, *Historia de la literatura hispanoamericana*, Vol. 1 De los orígenes a la emancipación, Vol. 2 Del Romanticismo al Modernismo, Vol. 3 Postmodernismo, Vanguardia, Regionalismo, Vol. 4 De Borges al presente, Madrid, Alianza Editorial, 1995-2001.

___ y Milagros Rodríguez, *Historia esencial de la literatura española e hispanoamericana*, Madrid, EDAF, 2008.

Siebenmann, Gustav, *Poesía y poéticas del siglo XX en la América Hispana y Brasil: historia-movimientos-poetas*, Madrid, Gredos, 1997.

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Seminario de literatura hispánica/V01G160V01920

Materias que se recomienda ter cursado previamente

(*)/

Literatura hispanoamericana: Narrativa e ensaio/V01G160V01608

DATOS IDENTIFICATIVOS**Comunicación científica-técnica en galego e español**

Materia	Comunicación científica-técnica en galego e español			
Código	V01G160V01901			
Titulación	Grao en Estudos de Galego e Español			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OP	3	1c
Idioma	Galego			
Departamento	Filoloxía galega e latina			
Coordinador/a	Fernández Salgado, Benigno			
Profesorado	Fernández Salgado, Benigno			
Correo-e	bfsalgado@gmail.com			
Web				
Descrición xeral	Esta materia posúe un eminente carácter práctico e promoverá o desenvolvemento práctico das habilidades discursivas fundamentalmente no ámbito escrito. Inicialmente, constitúe un reforzo dos aspectos de corrección lingüística do galego e do español, da coherencia e cohesión textual. Procura achegar o alumnado ao coñecemento das linguas de especialidade no ámbito da comunicación científica e técnica, tanto en galego como en español. Reforzaranse os coñecementos relativos á tipoloxía textual académica e científica (artigo de divulgación e de investigación) e tocaranse aspectos puntuais de disciplinas como a semántica ou a lexicografía.			

Competencias

Código		Tipoloxía
CB1	Que o estudantado demostre posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.	- saber - saber facer
CB2	Que o estudantado saiba aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.	- saber - saber facer
CB3	Que o estudantado teña a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.	- saber - saber facer
CB4	Que o estudantado poida transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.	- saber
CB5	Que o estudantado desenvolva aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.	- saber
CG4	(*)Aprender a diseñar, planificar e realizar un traballo empírico de investigación, ya sea observacional, experimental ou un traballo de campo, entrevista ou cuestionario para la investigación.	- saber - saber facer
CG6	(*)Planificación y desarrollo de ensayos escritos y presentaciones que contengan formulaciones originales, utilicen una metodología rigurosa, y establezcan los parámetros de interpretación crítica adecuada sobre la relación entre traducción/intepretación y otras disciplinas.	- saber - saber facer
CE1	Dominar a comunicación cos e coas falantes das linguas de estudo no grao, en diferentes contextos sociais, profesionais e culturais, desenvolvendo a capacidade de comprensión e expresión oral e escrita, con tolerancia cara á diversidade social e cultural como resultado de defender os dereitos fundamentais de igualdade social, de xénero, de raza e de orientación sexual, e os valores propios da democracia e a cultura da paz.	- saber - Saber estar / ser
CE4	Coñecer os métodos básicos do estudo e análise lingüística e literario	- saber - saber facer
CE5	Dispoñer dos coñecementos necesarios para a comprensión, análise, desenvolvemento, avaliación e aproveitamento dos recursos lingüísticos e literarios para o futuro profesional	- saber facer
CE6	Argumentar os temas e os textos obxecto de estudo de acordo coas convencións académicas, achegando probas e servíndose dos recursos bibliográficos e electrónicos dispoñibles, especialmente dos orientados á investigación lingüística e literaria e á docencia das linguas impartidas no grao.	- saber

CE7	Participar en debates e actividades de grupo, e organizalos desenvolvendo un pensamento autónomo e crítico con respecto ás posicións alleas e á tolerancia cara á diversidade social e cultural que se expresa nas linguas e literaturas en cuestión.	- Saber estar / ser
CE9	Planificar, estruturar e desenvolver ensaios escritos e presentacións orais en español e en galego, formulando hipóteses cunha metodoloxía apropiada para transmitir ideas eficaces, de acordo coas convencións académicas, e argumentando os razoamentos expostos.	- saber facer
CE12	Posuír unha conciencia crítica ante mecanismos de exclusión e discriminación das mulleres na linguaxe	- saber - saber facer
CE13	Ser competente para utilizar as novas tecnoloxías como recurso metodolóxico, de investigación, didáctico e de comunicación	- saber facer
CT2	Que o alumnado saiba aplicar os seus coñecementos ao seu traballo ou a súa vocación dunha forma profesional, e posúa as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.	- saber facer
CT4	Que as/os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solucións a un público tanto especializado como non especializado	- saber facer

Resultados de aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe	Competencias
Dominar a comunicación coas e cos falantes de galego e español no ámbito científico-técnico, desenvolvendo a capacidade de comprensión e expresión oral e escrita, no marco da tolerancia cara á diversidade social e cultural e da defensa dos valores propios da democracia e a cultura da paz.	CB1 CB3 CG4 CE1 CE4 CE5 CE6 CE9 CE12 CT2 CT4
Ser competente no manexo das ferramentas bibliográficas e informáticas de calidade, para empregalas como recurso metodolóxico ao servizo dun óptimo desenvolvemento da comunicación científico-técnica en galego e en español, tanto con orientación divulgativa ou didáctica como de investigación.	CB2 CB5 CE5 CE6 CE12 CE13 CT2 CT4
Ser competente para identificar, analizar, corrixir e producir textos escritos no ámbito científico-técnico en galego e en español, respectando as convencións académicas e empregando léxico de especialidade.	CB4 CG6 CE1 CE4 CE6 CE9 CE12 CE13 CT2 CT4
Ampliar o repertorio léxico e textual nas linguas obxecto de estudo (galego e español), no relativo ao ámbito de especialidade científico-técnico.	CG6 CE1 CE5 CE12 CT2 CT4
Ser competente para levar a cabo exposicións orais e debates adecuados a cada rexistro, dominando as normas de corrección e servíndose axeitadamente do léxico de especialidade e da terminoloxía científico-técnica.	CB5 CG4 CE1 CE5 CE6 CE7 CE9 CE12 CT2 CT4

Contidos

Tema	
Tema 1. Cuestións textuais.	1.1. Estrutura e características do texto científico e técnico: o artigo divulgativo. 1.2. Estrutura e características do texto científico e técnico: o artigo de investigación. 1.3. Recursos para a coherencia textual.
Tema 2. Recursos e ferramentas para a comunicación científico-técnica.	2.1. Dicionarios especializados e dicionarios xerais de lingua. 2.2. Corpus monolingües e multilingües. 2.3. Outras ferramentas: Refworks.
Tema 3. Redacción, revisión e corrección de textos científico-técnicos.	3.1. Estrutura do texto. 3.2. Corrección gramatical. 3.3. Corrección léxica e estilística.

Planificación docente

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Sesión maxistral	16	0	16
Traballos tutelados	6	30	36
Resolución de problemas e/ou exercicios	15	30	45
Presentacións/exposicións	6	30	36
Actividades introdutorias	3	0	3
Probas de resposta longa, de desenvolvemento	2	12	14

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Sesión maxistral	Actividade teórica. Consiste na exposición dos contidos da materia co obxectivo de comunicar coñecementos. As explicacións estarán ordenadas e ben estruturadas e contarán con exemplos que aseguren unha axeitada comprensión dos contidos.
Traballos tutelados	O alumnado presentará individualmente e/ou en grupo os traballos propostos polo docente. A través destes traballos tratarase de poñer a proba a competencia en lingua escrita do alumnado e a súa capacidade para identificar e analizar tanto as características como os recursos de modalización dos textos científico-técnicos (divulgativos ou de investigación). Avaliaranse os resultados (estrutura, adecuación, coherencia, cohesión) e a calidade lingüística da redacción.
Resolución de problemas e/ou exercicios	Ao longo do cuadrimestre formularanse unha serie de problemas e exercicios relacionados coa materia traballada, ben na aula ben a través da plataforma TEMA. Esta actividade práctica levarase a cabo co obxectivo de consolidar coñecementos, de reflexionar sobre as particularidades e esixencias da comunicación científico-técnica e de poñer en relación teoría e práctica.
Presentacións/exposicións	Actividade práctica. O alumnado, individualmente ou por parellas, deberá levar a cabo na aula unha exposición oral dun tema do ámbito científico-técnico. Paralelamente á exposición, deberá presentar o guión desa presentación e someterse ás posibles preguntas posteriores (do resto do alumnado e do docente). A elección do tema será acordada co docente, nas primeiras semanas do cuadrimestre. O docente será o responsable último do establecemento do tema.
Actividades introdutorias	Sesión inicial na que se presenta a materia (contidos, obxectivos, metodoloxía) ao alumnado.

Atención personalizada

	Descrición
Traballos tutelados	Tempo reservado polo profesor para atender, guiar e orientar o alumnado na elaboración do(s) traballo(s) escrito(s) proposto(s).

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas

Traballos tutelados	O alumnado presentará individualmente e/ou en grupo os traballos propostos pola docente. A través destes traballos tratarase de poñer a proba a competencia en lingua escrita do alumnado e a súa capacidade para identificar e analizar as características e os recursos de modalización dos textos científico-técnicos (divulgativos ou de investigación). Avaliaranse os resultados (estrutura, adecuación, coherencia, cohesión) e a calidade lingüística da redacción.	30	CB1 CB2 CB3 CG4 CE1 CE4 CE5 CE6 CE9 CE13 CT2
Resolución de problemas e/ou exercicios	Avaliarase a resolución dos problemas e exercicios propostos pola docente e relacionados coa materia traballada, sempre e cando a entrega de cada práctica se produza dentro dos prazos e termos establecidos pola docente. Só dese xeito se poderá levar a cabo a avaliación. A entrega dos traballos baseados nestas actividades desenvolveráse ben no marco das actividades da aula, ben mediante a plataforma TEMA, segundo será indicado en cada caso polo docente.	30	CB3 CB5 CG6 CE4 CE6 CE9 CE12 CE13 CT2 CT4
Presentacións/exposicións	Consistirá na elaboración e presentación (en tempo e forma) dun guión escrito, na exposición oral do tema estudado e na resposta, se for o caso, das cuestións que poidan ser formuladas oralmente.	15	CB4 CE1 CE7 CE13 CT4
Probas de resposta longa, de desenvolvemento	Levarase a cabo unha proba escrita na que se avaliarán os contidos e competencias traballadas na materia.	25	CB1 CB2 CB3 CB4 CB5 CG6 CE1 CE4 CE5 CE6 CE7 CE9 CE12 CE13 CT2 CT4

Outros comentarios e avaliación de Xullo

1ª edición das actas

O alumnado poderá escoller entre dous sistemas de avaliación, continua e única. Deberá confirmar explicitamente por cal das dúas opta nas dúas semanas iniciais do cuadrimestre.

a) Avaliación continua: condicións

É condición indispensable para ter dereito a ser avaliada/o nesta modalidade asistir a un 80% das clases, como mínimo. Unha ausencia da aula durante 15 minutos ou máis equivale á 'non asistencia' a esa sesión. Estas condicións non serán modificadas baixo ningún concepto.

Para poder entrar nesta modalidade é condición *sine qua non* terse presentado ou ter entregado polo menos unha das actividades correspondentes ás catro metodoloxías de avaliación: traballo(s) tutelado(s), resolución de problemas, exposición oral e proba de desenvolvemento. Isto é, non será avaliada/o quen non se someta á avaliación dalgunha das catro metodoloxías descritas nesta páxina.

Non se poderá renunciar á avaliación continua, unha vez escollida, agás por causas excepcionais e xustificadas.

O incumprimento das condicións da avaliación continua (asistencia etc.) implicará o paso automático á avaliación única.

Os aspectos avaliados son os que aparecen nesta páxina por un valor do 100% da nota.

Tanto nas probas como no resto dos exercicios propostos ao longo do curso penalizaranse os erros ortográficos, na expresión, as incoherencias sintácticas, etc. con 0,20 puntos por cada falta. Isto é válido tanto para o galego como para o español.

O plaxio ou a copia suporá a non cualificación do exercicio, traballo, práctica etc.

b) Avaliación única: condicións

A cualificación na modalidade de avaliación única repartirase do xeito seguinte:

-Presentación do(s) traballo(s) tutelado(s) que sexa(n) establecido(s) durante o curso, sobre cuestións establecidas pola docente no marco do traballado na materia: 40%

-Exposición oral: 20%

-Proba escrita de resposta longa, de desenvolvemento (exame): 40%

Convocatoria de xullo

-Presentación do(s) traballo(s) tutelado(s) que fose(n) establecido(s) durante o curso, sobre cuestións establecidas pola docente no marco do traballado na materia: 40%

-Exposición oral: 20%

-Proba escrita de resposta longa, de desenvolvemento: 40%

Bibliografía. Fontes de información

Baiget, T & Torres Salinas, D., Informe APEI sobre Publicación en Revistas Científicas, Asociación Profesional de Especialistas en Información (APEI), 2013

Bitchner, John, Writing an Applied Linguistics Thesis or Dissertation. A Guide to Presenting Empirical Research, Palgrave Macmillan, 2010

Fernández Salgado, B. (Ed.), Diccionario de Usos e Dificultades da Lingua Galega, Galaxia, 2004

Garrido, C. & Riera, C., Manual de Galego Científico, Através - AGL, 2011

López Alonso, C., Análisis del discurso, Síntesis, 2014

Narvaja de Arnoux, E; di Stefano, C. & Pereira, C, La Lectura y la Escritura en la Universidad, Eudeba, 2013

Rodríguez Río, X., Un Idioma Preciso, 2.0 Editora, 2010

Regueiro Rodríguez, M.L. & Sáez Rivera, D.M., El Español Académico. Guía Práctica para la Elaboración de Textos Académicos, Arco, 2013

Proporcionaranse outras referencias ao longo do curso. Ademais destas fontes de información -que teñen o valor de seren obras de referencia e material complementario- serán utilizados dicionarios en liña, vocabularios e outras ferramentas electrónicas específicas para a comunicación científico-técnica.

Alcaraz Varó, Enrique, José Mateo Martínez & Francisco Yus Ramos (eds.) (2007). *Las lenguas profesionales y académicas*. Barcelona: Ariel.

Ciapuscio, Guiomar (1993). "Reformulación textual: El caso de las noticias de divulgación científica". *Revista Argentina de Lingüística* 9 / 1-2, 69-117.

Fernández Salgado, Benigno (2002). "Tradución científica e normalización lingüística", *Viceversa. Revista Galega de Tradución*, nº 7-8, 187-204.

Gómez de Enterría Sánchez, Josefa (2009). *El español lengua de especialidad: enseñanza y aprendizaje*. Madrid: Arco/Libros.

Lerat, Pierre (1997). *Las lenguas especializadas*. Barcelona: Ariel Lingüística.

Real Academia Española (2001). *Diccionario de la lengua*. En línea:
<http://www.rae.es/obras-academicas/diccionarios/diccionario-de-la-lengua-espanola>

Servizo de Normalización Lingüística da Universidade de Santiago. *Un idioma preciso*.
<http://www.usc.es/gl/servizos/snl/terminoloxia/uiip/index.html>

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Terminoloxía e neoloxía do galego/V01G160V01803

DATOS IDENTIFICATIVOS**Comunicación nos medios (en español e galego)**

Materia	Comunicación nos medios (en español e galego)			
Código	V01G160V01902			
Titulación	Grao en Estudos de Galego e Español			
Descriptor	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OP	3	1c
Idioma	Castelán Galego			
Departamento	Lingua española			
Coordinador/a	Anaya Revuelta, Inmaculada			
Profesorado	Anaya Revuelta, Inmaculada			
Correo-e	ianaya@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	A materia Comunicación nos medios (en español e galego) busca dar a coñecer aos discentes a repercusión que os medios de comunicación audiovisuais e escritos teñen en diferentes ámbitos sociais e lingüísticos como a construción da identidade social, a creatividade e difusión lingüística ou no relativo á súa capacidade para prestixiar variedades e usos lingüísticos determinados. Nesta materia tamén se ofrecerán as bases metodolóxicas fundamentais para que os alumnos e alumnas realicen análises sistemáticas e críticas do discurso en galego e español presente na actualidade nos medios de comunicación.			

Competencias

Código		Tipoloxía
CB1	Que o estudantado demostre posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.	- saber
CB2	Que o estudantado saiba aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.	- saber facer
CB3	Que o estudantado teña a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.	- saber facer - Saber estar / ser
CB5	Que o estudantado desenvolva aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.	- saber facer
CE1	Dominar a comunicación cos e coas falantes das linguas de estudo no grao, en diferentes contextos sociais, profesionais e culturais, desenvolvendo a capacidade de comprensión e expresión oral e escrita, con tolerancia cara á diversidade social e cultural como resultado de defender os dereitos fundamentais de igualdade social, de xénero, de raza e de orientación sexual, e os valores propios da democracia e a cultura da paz.	- saber - saber facer
CE7	Participar en debates e actividades de grupo, e organizalos desenvolvendo un pensamento autónomo e crítico con respecto ás posicións alleas e á tolerancia cara á diversidade social e cultural que se expresa nas linguas e literaturas en cuestión.	- saber facer
CE8	Formular razoamentos críticos nos ámbitos de estudo lingüístico e literario a fin de adquirir métodos sólidos de análise, que transcendan a simple aproximación intuitiva ás linguas e aos textos obxecto de estudo.	- saber facer - Saber estar / ser
CE13	Ser competente para utilizar as novas tecnoloxías como recurso metodolóxico, de investigación, didáctico e de comunicación	- saber facer
CT3	Que o alumnado teña a capacidade de reunir e interpretar os datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre os temas destacados de índole social, científica ou ética.	- saber facer - Saber estar / ser

Resultados de aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe	Competencias

Capacitar aos discentes para que poidan analizar lingüisticamente o discurso (en español e galego) presente nos medios de comunicación audiovisuais, escritos e dixitais.	CB1 CB2 CE13 CT3
Proporcionar as bases teóricas e metodolóxicas precisas para realizar análises sistemáticas e rigorosas das diferentes manifestacións discursivas presentes nos medios de comunicación desde unha perspectiva crítica.	CB3 CE1 CE7 CE8 CT3
Capacitar aos alumnos e alumnas para que identifiquen os mecanismos lingüísticos que materializan a construción dos procesos de exclusión social a través dos medios de comunicación.	CB3 CE8
Dar a coñecer os distintos xéneros xornalísticos e as súas características lingüísticas.	CB1 CE13
Dar a coñecer as características e ferramentas narrativas da linguaxe audiovisual.	CB1 CE8
Proporcionar conciencia crítica en canto á repercusión dos medios de comunicación na construción da identidade social e no seu papel como ferramentas para prestixiar determinadas variedades e usos lingüísticos.	CB3 CB5 CE1 CE7 CT3

Contidos

Tema	
BLOQUE 1. OS MEDIOS DE COMUNICACIÓN E AS LINGUAS NA SOCIEDADE ACTUAL	1. Percorrido histórico 2. A relevancia dos medios de comunicación na sociedade da información
BLOQUE 2. COMUNICACIÓN E MEDIOS ESCRITOS	1. A prensa 1.1. Características lingüísticas da linguaxe xornalística: a redacción nos xornais 1.2. Os xéneros xornalísticos: -Editorial -Cartas ao director -Noticias -Reportaxe -Crónica -Columna de opinión -Entrevista
BLOQUE 3. COMUNICACIÓN E MEDIOS AUDIOVISUAIS	1. A radio. 2. A televisión.
BLOQUE 4. COMUNICACIÓN E MEDIOS DIXITAIS (INTERNET)	1. Internet na sociedade da información: influencia, dispositivos e accesibilidade. 2. Lingua e comunicación dixital 2.1. Características da "ciberlinguaxe" 2.2. Aspectos sociolingüísticos 3. Comunicación e redes sociais
BLOQUE 5. MEDIOS DE COMUNICACIÓN E EXCLUSIÓN SOCIAL	1. Concepto de exclusión social 2. Responsabilidade socializadora dos medios de comunicación 3. Mecanismos lingüísticos de exclusión social a través dos medios

Planificación docente

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Actividades introdutorias	2	3.6	5.6
Sesión maxistral	16	30.4	46.4
Resolución de problemas e/ou exercicios	16	40	56
Traballos tutelados	8	20	28
Debates	4	6	10
Probas de resposta longa, de desenvolvemento	2	2	4

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Actividades introdutorias	O obxectivo fundamental das actividades introdutorias é recoller información sobre os coñecementos de partida, os intereses e as motivacións dos discentes.

Sesión maxistral	Actividade teórica. Consiste na exposición dos contidos da materia co obxectivo de comunicar coñecementos e fontes de información. As explicacións estarán ordenadas e ben estruturadas e contarán con exemplos ilustrativos que aseguren a adecuada comprensión.
Resolución de problemas e/ou exercicios	Actividade práctica. Formularanse na aula ou a través da plataforma TEMA unha serie de problemas e exercicios relacionados coa materia traballada. O obxectivo é reflexionar e relacionar teoría e práctica. Tamén constitúe unha actividade básica para consolidar coñecementos teóricos.
Traballos tutelados	Actividade práctica. Os traballos tutelados estarán dirixidos a través das titorías concertadas cos discentes. Nestes traballos trátase de poñer a proba a competencia en lingua escrita do alumnado e a súa capacidade para xestionar grandes traballos e proxectos (por exemplo, analizar os recursos lingüísticos dun corpus extraído da prensa, etc.). Nas clases presenciais se ofrecerá a metodoloxía de análise así como as recomendacións formais para a presentación de traballos académicos.
Debates	Actividade práctica. A finalidade dos debates será activar a reflexión crítica por parte dos alumnos e alumnas. Tamén será importante para mellorar as estratexias comunicativas orais, sobre todo no relativo á construción de argumentacións sólidas.

Atención personalizada

	Descrición
Resolución de problemas e/ou exercicios	No relativo á realización dos traballos tutelados e á resolución de exercicios, a docente reservará un tempo de atención personalizada co fin de atender e resolver as dúbidas do alumnado. Este tempo distribuirase en relación coas necesidades puntuais dos discentes, que poderán asistir ás titorías habituais ou concertar outras específicas (individuais ou en grupos reducidos).
Traballos tutelados	No relativo á realización dos traballos tutelados e á resolución de exercicios, a docente reservará un tempo de atención personalizada co fin de atender e resolver as dúbidas do alumnado. Este tempo distribuirase en relación coas necesidades puntuais dos discentes, que poderán asistir ás titorías habituais ou concertar outras específicas (individuais ou en grupos reducidos).

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
Traballos tutelados	Nestes traballos trátase de poñer a proba a competencia en lingua escrita do alumnado e a súa capacidade para xestionar grandes traballos e proxectos. Os traballos tutelados estarán dirixidos a través das titorías e horas adicionais de atención personalizada concertadas cos discentes. O obxectivo será avaliar os recursos para a redacción formal, a capacidade analítica e a xestión do traballo. A temática e as características formais dos traballos constarán nun documento de indicacións que será entregado nas dúas primeiras semanas do curso.	50	CB1 CB2
Debates	A finalidade dos debates será activar a reflexión crítica por parte dos alumnos e alumnas. Tamén será importante para mellorar as estratexias comunicativas orais, sobre todo no relativo á construción de argumentacións sólidas. Serán propostos catro debates cunha duración prevista dunha hora cada un. Os temas se plantearán nas sesións maxistras con antelación suficiente para que os discentes poidan prepararlos adecuadamente.	20	CE7
Probas de resposta longa, de desenvolvemento	Consistirá nun exame no que terán cabida preguntas de carácter teórico e de tipo práctico. Esta proba terá en conta todos os temas recollidos no temario e impartidos durante o curso.	30	CB1 CB2

Outros comentarios e avaliación de Xullo

1. PRIMEIRA EDICIÓN DE ACTAS (Maio-xuño)

Avaliación continua

A condición para ser avaliado nesta modalidade será a asistencia regular ás clases. É obrigatorio realizar e entregar no prazo establecido o traballo escrito e participar nos debates propostos. Os traballos non entregados ou entregados fóra de prazo non se avaliarán.

A cualificación na primeira edición de actas dos alumnos e alumnas que opten pola avaliación continua corresponderá ao cómputo das notas obtidas nas probas realizadas durante o curso.

Avaliación única

Se algunha alumna ou alumno non se pode acoller á avaliación continua por motivos xustificadas, deberá comunicalo ao comezo do cuadrimestre. Nese caso, a avaliación poderá realizarse mediante un exame único, baseado nos contidos da

materia, no que a nota constituirá o 100% da cualificación final.

Este exame terá lugar ao final do cuadrimestre, nunha data que será acordada entre profesor e alumnado con antelación suficiente. A data desta proba coincidirá na primeira edición das actas coa data na que se realizará o exame para os discentes que opten pola avaliación continua.

A escolla desta opción en ningún caso supón a perda do dereito á asistencia. Recoméndase ao alumnado que escolla esta modalidade de avaliación que consulte regularmente os documentos que se irán colgando en Faitic.

2. SEGUNDA EDICIÓN DE ACTAS (xullo)

Na segunda edición de actas a avaliación levarase a cabo exclusivamente mediante un exame único, baseado nos contidos da materia. Este exame terá lugar na data oficial de xullo aprobada pola Xunta de Facultade.

Os alumnos e alumnas que non acadasen o aprobado na modalidade de avaliación continua e que se presenten nesta oportunidade de xullo deben ter en conta que non se gardarán en ningún caso as notas do traballo escrito e dos debates.

3. OUTRAS OBSERVACIÓNS

Nos alumnos e alumnas de avaliación continua, no caso de que tras a avaliación conxunta sexan necesarios ata 0,25 puntos para superar a materia, terase en conta a asistencia e participación regular e activa na clase.

Os estudantes Erasmus poderán realizar as probas coa axuda dun dicionario.

Tanto no exame coma no traballo escrito e no resto dos exercicios propostos ao longo do curso penalizaranse os erros ortográficos, os erros na expresión, as incoherencias sintácticas, etc. con ata 0,25 puntos por cada falta.

Bibliografía. Fontes de información

Arroyo Almaraz, Antonio (coord.), La lengua española en los medios de comunicación y en las nuevas tecnologías , Madrid: Laberinto, 2008

Ballester, Fernando, La brecha digital: el riesgo de exclusión en la sociedad de la información, Madrid: Fundación Retevisión, 2002

Briz Gómez, Antonio, ¿Cómo se comenta un texto coloquial?, Barcelona: Ariel, 2000

Cantavella, Juan y José Francisco Serrano, Redacción para periodistas: opinar y argumentar , Madrid: Universitas, 2007

Lorenzo Suárez, Anxo; Fernando Ramallo y Håkan Casares Berg, Lingua, sociedade e medios de comunicación en Galicia , Santiago de Compostela: Consello da Cultura Galega, 2008

Parker, Philip (trad. Jorge Conde), Arte y ciencia del guión , Barcelona: Ma Non Troppo, 2003

Rojo, Guillermo et alii, As Linguaxes dos medios de comunicación escritos en Galicia , Santiago de Compostela: Lea, 1992

Rojo, Guillermo y Mercedes Sánchez, El español en la red, Barcelona: Ariel, 2010

Tubau, Daniel, El Guión del siglo XXI: el futuro de la narrativa en el mundo digital , Barcelona: Alba, 2011

van Dijk, Teun, Racismo y análisis crítico de los medios, Barcelona: Paidós, 1997

Vilches, Lorenzo, Taller de escritura para televisión, Barcelona: Gedisa, 1999

VV. AA. (Agencia EFE), Manual del español urgente, Madrid: Cátedra, 2008 (18ª ed.)

VV. AA., A imaxe das mulleres nos medios de comunicación, Santiago de Compostela: Servizo Galego de Igualdade, 2002

Ao longo do cuadrimestre indicaranse outras lecturas específicas para cada tema.

Recomendacións

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

Comunicación nas empresas e nas institucións en galego e español/V01G160V01501

DATOS IDENTIFICATIVOS**O español coloquial e as súas variedades**

Materia	O español coloquial e as súas variedades			
Código	V01G160V01903			
Titulación	Grao en Estudos de Galego e Español			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OP	3	1c
Idioma	Castelán			
Departamento	Lingua española			
Coordinador/a	Quilis Sanz, María José			
Profesorado	Quilis Sanz, María José			
Correo-e	mjquilis@uvigo.es			
Web	http://faitic.uvigo.es			
Descrición xeral	A lingua española é un suprasistema abarcador de todas as realizacións da nosa lingua. Dentro desta multiplicidade, pódense distinguir o rexistro formal e o informal-coloquial. Ambos forman un continuum que trataremos de explicar e analizar nesta asignatura.			

Competencias

Código		Tipoloxía
CB2	Que o estudantado saiba aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.	- saber facer
CB3	Que o estudantado teña a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole / ser social, científica ou ética.	- Saber estar
CB5	Que o estudantado desenvolva aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.	- saber
CE8	Formular razoamentos críticos nos ámbitos de estudo lingüístico e literario a fin de adquirir métodos sólidos de análise, que transcendan a simple aproximación intuitiva ás linguas e aos textos obxecto de estudo.	- saber
CE10	Ser capaces de apreciar outras culturas e expresións artísticas e competentes para sensibilizar o medio propio na apreciación da diversidade intercultural. Explorar ademais as repercusións sociais, profesionais, educativas e culturais dos usos lingüísticos e da aprendizaxe das linguas estudadas no grao.	- Saber estar / ser
CT2	Que o alumnado saiba aplicar os seus coñecementos ao seu traballo ou a súa vocación dunha forma profesional, e posúa as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.	- saber
CT3	Que o alumnado teña a capacidade de reunir e interpretar os datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre os temas destacados de índole social, científica ou ética.	- saber facer
CT4	Que as/os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solucións a un público tanto especializado como non especializado	- saber facer
CT5	Que o alumnado desenvolva aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.	- saber

Resultados de aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe	Competencias
Aprenderase a sistematizar o uso coloquial do español.	CB3 CE8 CE10 CT2 CT4 CT5

Tratarase de promover a iniciativa do alumnado, para que ubique o uso coloquial do español coloquial e as súas variedades na gramática da enunciación.	CB2 CB3 CE10 CT2 CT4
O estudiantado deberá saber desenvolverse no ámbito da lingüística da fala.	CB5 CE8 CT2 CT3 CT4

Contidos

Tema	
1. Concepto de lingua coloquial e rasgos caracterizadores.	1.1. O oral e o escrito. O fónico e o gráfico. 1.2. As manifestacións dos rexistros coloquiais no oral e no escrito.
2. O rexistro coloquial.	2.1. Rexistro formal, rexistro informal-coloquial e rexistro no escrito. 2.2. Rexistro e tipo de discurso.
3. A conversa coloquial.	3.1. A conversa como tipo de discurso. 3.2. Principios e máximas reguladores da conversa.
4. Descrición da linguaxe coloquial por niveis.	4.1. Nivel fónico. 4.2. Nivel morfosintáctico. 4.2.1. A fraseoloxía do español coloquial. 4.3. Nivel léxico-semántico.

Planificación docente

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Estudo de casos/análises de situacións	8	16	24
Resolución de problemas e/ou exercicios	15	10	25
Sesión maxistral	25	0	25
Traballos e proxectos	0	40	40
Observación sistemática	0	36	36

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Estudo de casos/análises de situacións	Realizaranse análises de textos orais e escritos, que reflectan o uso do español coloquial, para que o alumnado saiba resolvelos, reflexionar sobre a materia e completar os seus coñecementos.
Resolución de problemas e/ou exercicios	O alumnado terá que resolver os problemas que se plantean nesta materia.
Sesión maxistral	A sesión maxistral consistirá na exposición, que fará a profesora, sobre os contidos da materia. Ademais explicará o traballo que terá que realizar o alumnado para completar a nota.

Atención personalizada

	Descrición
Sesión maxistral	É importante este punto, pois coa realización destes aprenderase a facer o traballo final da materia. Polo tanto, as dúbidas do alumnado serán contestadas tanto na aula como nas horas de titoría da profesora.
Estudo de casos/análises de situacións	É importante este punto, pois coa realización destes aprenderase a facer o traballo final da materia. Polo tanto, as dúbidas do alumnado serán contestadas tanto na aula como nas horas de titoría da profesora.

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
Resolución de problemas e/ou exercicios	A preparación dos exercicios, así como a asistencia, as intervencións na aula, para participar na discusión, e a resolución destes serán valoradas.	30	CB2 CB5 CT3

Traballos e proxectos	O alumnado terá que realizar un traballo no que se poñan en práctica os coñecementos teóricos adquiridos.	75	CB2 CB5 CE8 CE10

Outros comentarios e avaliación de Xullo

O alumnado que desexe acollerse á avaliación continua ECTS deberá asistir polo menos ao 80% das clases presenciais -teóricas e prácticas-. Para superar a materia, deberá realizar todos os traballos estipulados pola profesora. As prácticas, exercicios propostos e o traballo terán que ser entregados na data establecida. Fóra dese prazo non serán admitidos.

No caso de que non poidan asistir por causas xustificadas deberán falar coa profesora durante os 15 primeiros días do curso.

O alumnado estranxeiro de intercambio (Erasmus, Sócrates...) seguirá os mesmos sistemas de avaliación que o alumnado propio.

Tanto nos traballos e actividades que realicen como no exame penalizaranse as faltas de ortografía.

O alumnado terá que facer un exame dos primeiros capítulos do libro de Antonio Briz *El español coloquial en la conversación* (referencia completa en la bibliografía).

O alumnado que non cumpra os requisitos da avaliación continua, que opte pola avaliación única e na 2ª edición das actas, realizará un único exame nas datas oficiais establecidas pola Facultade (xullo). Este consistirá nun exame sobre a materia dada e presentada no programa da asignatura.

Bibliografía. Fontes de información

Beinhauer, W, *El español Coloquial*, Madrid, Gredos

Briz Gómez, A., *El español coloquial en la conversación*, Barcelona, Ariel

Briz Gómez, A., *El español coloquial: situación y uso*, Madrid, Arco/libro

Cortés, I., *Sintaxis del coloquio. Aproximación sociolingüística*, Salamanca, Universidad de Salamanca

Cortés, L, *Sobre conectores, expletivos y muletillas en el español hablado*, Málaga, Ágora

Gallardo, Pauls, B., *Análisis conversacional y pragmática del receptor*, Valencia, Ediciones Epiistemo

Gumperz. J.J., *Discourse Strategies*, Cambridge, Cambridge University Press

Hidalgo, A., *La entonación coloquial. Función demarcativa y unidades de habla*, Valencia, Universidad de Valencia

León, V., *Diccionario del argot y el lenguaje popular*, Madrid, Alianza

López García, A., *Comprensión oral del español*, Madrid, Arco/Libros

Sánchez, A., Sarmiento, R., Campos, P y J. Simón, *CUMBRE, corpus lingüístico del español*, Madrid, SGEL

Vigara, A.M., *Morfosintaxis del español coloquial*, Madrid, Gredos

Recomendacións

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Comunicación nos medios (en español e galego)/V01G160V01902

DATOS IDENTIFICATIVOS**Edición de textos**

Materia	Edición de textos			
Código	V01G160V01904			
Titulación	Grao en Estudos de Galego e Español			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OP	3	1c
Idioma	Galego			
Departamento	Filoloxía galega e latina			
Coordinador/a	Arias Freijedo, José Benito			
Profesorado	Arias Freijedo, José Benito			
Correo-e	freixedo@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	Nesta materia practícarase a edición de textos antigos e contemporáneos en galego e en español. Analizaranse, sobre textos relevantes da tradición galega e española, os moi diversos problemas que implica a edición de textos. Exercitarase a lectura de manuscritos antigos. Farase un percorrido de carácter eminentemente práctico pola historia da edición de textos. Finalmente, tratarase das mudanzas provocadas polo uso das novas tecnoloxías na edición de textos, así como dos novos soportes (e xéneros?) para os textos literarios.			

Competencias

Código		Tipoloxía
CB3	Que o estudantado teña a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.	- saber facer
CB5	Que o estudantado desenvolva aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.	- saber facer
CE4	Coñecer os métodos básicos do estudo e análise lingüística e literario	- saber
CE5	Dispoñer dos coñecementos necesarios para a comprensión, análise, desenvolvemento, avaliación e aproveitamento dos recursos lingüísticos e literarios para o futuro profesional	- saber
CE6	Argumentar os temas e os textos obxecto de estudo de acordo coas convencións académicas, achegando probas e servíndose dos recursos bibliográficos e electrónicos dispoñibles, especialmente dos orientados á investigación lingüística e literaria e á docencia das linguas impartidas no grao.	- saber facer
CE7	Participar en debates e actividades de grupo, e organizalos desenvolvendo un pensamento autónomo e crítico con respecto ás posicións alleas e á tolerancia cara á diversidade social e cultural que se expresa nas linguas e literaturas en cuestión.	- saber facer - Saber estar / ser
CE8	Formular razoamentos críticos nos ámbitos de estudo lingüístico e literario a fin de adquirir métodos sólidos de análise, que transcendan a simple aproximación intuitiva ás linguas e aos textos obxecto de estudo.	- saber facer
CE9	Planificar, estruturar e desenvolver ensaios escritos e presentacións orais en español e en galego, formulando hipóteses cunha metodoloxía apropiada para transmitir ideas eficaces, de acordo coas convencións académicas, e argumentando os razoamentos expostos.	- saber facer - Saber estar / ser
CE13	Ser competente para utilizar as novas tecnoloxías como recurso metodolóxico, de investigación, didáctico e de comunicación	- saber facer
CT2	Que o alumnado saiba aplicar os seus coñecementos ao seu traballo ou a súa vocación dunha forma profesional, e posúa as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.	- saber facer
CT3	Que o alumnado teña a capacidade de reunir e interpretar os datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre os temas destacados de índole social, científica ou ética.	- saber facer
CT4	Que as/os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solucións a un público tanto especializado como non especializado	- saber facer
CT5	Que o alumnado desenvolva aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.	- saber facer

Resultados de aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe	Competencias

Identificar e interpretar as escrituras manuscritas anteriores ao século XVIII máis utilizadas nos textos literarios, así como coñecer as particularidades gráficas e ortográficas dos textos manuscritos, en especial a interpretación das abreviaturas e dos seus valores.	CB3 CB5 CE4 CE5 CE8 CE13 CT2 CT3 CT4 CT5
Coñecer os procesos, métodos e finalidades da edición de textos nas súas distintas variantes, así como coñecer os fitos máis importantes da historia da edición de textos.	CE4 CE5 CE7 CE8 CE13 CT2 CT3 CT4 CT5
Comprender o método neolachmanniano da edición de textos nas súas distintas fases (desde a selección de fontes até a disposición do texto editado con aparato crítico) por medio da súa aplicación práctica.	CE4 CE5 CE6 CE7 CE8 CE9 CE13 CT2 CT3 CT4 CT5
Analizar e valorar criticamente as variantes de autor dunha obra literaria con vistas á súa edición.	CE4 CE5 CE6 CE8 CE9 CT2 CT3 CT4 CT5
Analizar criticamente a produción cultural editada nos novos soportes electrónicos.	CE4 CE5 CE6 CE7 CE8 CE9 CE13 CT5
Coñecer e saber utilizar os conceptos clave e a terminoloxía específica deste ámbito.	CE4 CE5 CE6 CE8 CE9 CT4 CT5

Contidos

Tema

1. Introducción á lectura de manuscritos. -Particularidades da escrita medieval fronte á actual.
-Nocións de paleografía. Usos e valores das abreviaturas.
-Tipos de letra máis comúns na Idade Media.
2. Breve historia da Edición de Textos. -Os primeiros textos impresos.
-A literatura medieval e o prexuízo do escriptocentrismo moderno.
-Karl Lachmann: un antes e un despois na historia da edición de textos. Críticos e continuadores de K. Lachmann. O(s) método(s) neolachmannianos e a súa aplicación práctica.
-Tipos de edición e criterios de edición. A transcripción paleográfica e a súa utilidade. A edición crítica.
-Evolución dos criterios e modelos editoriais. As convencións editoriais. A anotación do texto e o aparato crítico.
3. A edición de textos antigos no século XXI. -As edicións virtuais: cara a unha nova concepción do libro.
-A axuda das ferramentas electrónicas na elaboración de concordancias, glosarios, rimarios, etc.
-Soportes informáticos para a edición.
4. A edición de textos modernos. -O 'mito' da primeira edición.
-A crítica xenética. A obra en evolución.
- Xénese das variantes de autor.
-Análise dos textos previos.
-Novos soportes textuais. Novos xéneros literarios?

Planificación docente

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Traballos tutelados	8	35	43
Actividades introdutorias	4	12	16
Estudo de casos/análises de situacións	12	10	22
Prácticas autónomas a través de TIC	0	20	20
Titoría en grupo	6	5	11
Sesión maxistral	6	10	16
Traballos de aula	12	10	22

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Traballos tutelados	Os alumnos realizarán un traballo de edición crítica dun texto.
Actividades introdutorias	Actividades de procura bibliográfica; de procura de información, etc.
Estudo de casos/análises de situacións	Proporase a análise e estudo de casos diversos relacionados coa parte da materia correspondente.
Prácticas autónomas a través de TIC	Prácticas de lectura de manuscritos
Titoría en grupo	Nalgunhas fases do cuadrimestre realizaranse titorías en grupo fundamentalmente de orientación xeral sobre o traballo tutelado e sobre outras cuestións relativas ao desenvolvemento da docencia.
Sesión maxistral	O profesor explicará na aula aspectos históricos, teóricos e metodolóxicos.
Traballos de aula	Proporase a realización de pequenos traballos na aula sobre cuestións moi específicas.

Atención personalizada

	Descrición

Traballos tutelados	En horario de titorías o profesor supervisará os traballos tutelados nas súas diversas fases. En horario de titorías o alumnado poderá consultar calquera dúbida relacionada coa materia.
Traballos de aula	En horario de titorías o profesor supervisará os traballos tutelados nas súas diversas fases. En horario de titorías o alumnado poderá consultar calquera dúbida relacionada coa materia.
Estudo de casos/análises de situacións	En horario de titorías o profesor supervisará os traballos tutelados nas súas diversas fases. En horario de titorías o alumnado poderá consultar calquera dúbida relacionada coa materia.

Avaliación			
	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
Traballos tutelados	O traballo consistirá na edición crítica dun pequeno texto medieval.	60	CB3 CB5 CE4 CE5 CE9 CE13
Traballos de aula	Prácticas sobre aspectos concretos relacionados coa materia que se estea dando.	20	CB3 CB5 CE4 CE5 CE6 CE7 CE8 CT2 CT3 CT4
Estudo de casos/análises de situacións	Valorarase a argumentación razoada nas análises e estudos de casos concretos que se propoñan sobre distintos aspectos da materia.	20	CB3 CE6 CE7 CE8 CT2 CT3 CT4 CT5

Outros comentarios e avaliación de Xullo

Na **primeira edición das actas** haberá dous procedementos de avaliación.

1. Avaliación continua. Só para os alumnos que asistan regularmente ás aulas e participen das actividades propostas.

Por tratarse dunha materia de eminente carácter práctico, valorarase a intervención atinada do alumnado, tanto nos debates coma nos estudos de caso e outros traballos que se propoñan.

2. Avaliación única. Para os alumnos que non asistan regularmente ás aulas ou que aínda asistindo escollan esta modalidade, haberá dúas probas de avaliación:

a. Un traballo de edición crítica dun texto, que se asignará ao comezar o cuadrimestre e deberá ser entregado na segunda semana de xaneiro (50% da nota). É responsabilidade co alumnado contactar co profesor para marcar o tema do traballo.

b. Un exame teórico e práctico de lectura de manuscritos e de edición de textos que se realizará na segunda semana de

xaneiro (50% da nota).

Na **segunda edición das actas (xullo)** haberá dúas probas de avaliación:

- a. Un traballo de edición crítica dun texto, que deberá ser solicitado ao profesor con antelación suficiente (un mes como mínimo) (50% da nota). É responsabilidade co alumnado contactar co profesor para marcar o tema do traballo.
- b. Un exame teórico e práctico de lectura de manuscritos e de edición de textos (50% da nota).

OBS: Tanto na avaliación única coma na convocatoria de xullo deberán ser superadas ambas as probas, traballo e exame, para poder aprobar a materia.

Bibliografía. Fontes de información

- Angueira, A. "Un poema de Rosalía de Castro", in *A Trabe de Ouro*, T. I, 2002, pp. 13-38.
- Azevedo Filho, Leodegário A. de. *Iniciação em crítica textual*, Rio de Janeiro: Presença, 1987.
- Blecuca, A. *Manual de crítica textual*, Madrid: Ed. Castalia, 1983
- Castro, I. e Ramos, M. A. "Estratégia e tática da transcrição", in *Critique textuelle portugaise. Actes du Colloque*, F.C.G.-C.C.P., 1996, pp. 99-122.
- Cerquiglioni, B. *Éloge de la variante: Histoire critique de la Philologie*, Paris: Seuil, 1989.
- Contini, G. *Breviario di ecdotica*, Milano-Napoli: Ricciardi, 1986.
- Emiliano, Antônio: "Problemas de transliteração na edição de textos medievais", in *Revista Galega de Filoloxía*, nº 3, 2002, pp. 29-64.
- Ferreiro, M. *Gramática Histórica galega*, Noia: Laiovento, 1995.
- I NUOVI ORIZZONTI DELLA FILOLOGIA: *Ecdotica, Critica testuale, Editoria scientifica e Mezzi informatici elettronici*, Convegno Internazionale in collaborazione con l'Associazione Internazionali per gli Studi di Lingua e Letteratura Italiana, Accademia Nazionale dei Lincei, Roma, 1999.
- Millares, A. *Tratado de Paleografía española*, 3 vols. Madrid: Espasa Calpe, 1983
- Orduna, G. *Ecdótica. Problemática de la edición de textos*, Kassel:Reichenberger, 2000.
- Pérez Priego, M. A. *La edición de textos*, Madrid: Síntesis, 1997
- Picchio, Luciana Stegagno. "O método filológico (comportamentos críticos e atitude filológica na interpretación de textos literários)", In. Id. *A Lição do texto: filologia e literatura, I. Idade Média*. Lisboa: Signos, 1979, pp.210-235.
- Pondal, E. *Os Eoas* (Edición crítica e estudo de M. Ferreiro), Santiago: Sotelo Blanco, 2005.
- Romero, M / Rodriguez, L e Sánchez, A. *Arte de leer escrituras antiguas. Paleografía de lectura.*, Huelva: Universidade de Huelva.
- Sánchez-Prieto, P. *Cómo editar los textos medievales. Criterios para su presentación gráfica*. Arco/Libros, 1998.
- Tavani, G. "Edição crítica", in DLMGP (Lanciani, G e Tavani, G. Ed. e Coord.) Ed. Caminho, 1993.

Recomendacións

DATOS IDENTIFICATIVOS**Lingüística, comunicación e cognición**

Materia	Lingüística, comunicación e cognición			
Código	V01G160V01905			
Titulación	Grao en Estudos de Galego e Español			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OP	3	1c
Idioma	Castelán			
Departamento	Tradución e lingüística			
Coordinador/a	Cabeza Pereiro, María del Carmen			
Profesorado	Cabeza Pereiro, María del Carmen			
Correo-e	cabeza@uvigo.es			
Web	http://faitic.uvigo.es			
Descrición xeral	A materia aborda aspectos relacionados coa comunicación e as linguas desde unha perspectiva socio-cognitiva e cultural. O presuposto de partida establece que a comunicación se proxecta nunha diversidade lingüística dobremente moldeada. Dun lado, polo cultural; doutro, polo mental ou cognitivo. Ambas, cultura e mente están en si mesmas retroalimentadas. Esta materia busca abrir nos estudantes unha nova forma de pensar a linguaxe e a comunicación.			

Competencias

Código		Tipoloxía
CE6	Argumentar os temas e os textos obxecto de estudo de acordo coas convencións académicas, achegando probas e servíndose dos recursos bibliográficos e electrónicos dispoñibles, especialmente dos orientados á investigación lingüística e literaria e á docencia das linguas impartidas no grao.	- saber facer
CE7	Participar en debates e actividades de grupo, e organizalos desenvolvendo un pensamento autónomo e crítico con respecto ás posicións alleas e á tolerancia cara á diversidade social e cultural que se expresa nas linguas e literaturas en cuestión.	- saber facer
CE13	Ser competente para utilizar as novas tecnoloxías como recurso metodolóxico, de investigación, didáctico e de comunicación	- saber facer
CT2	Que o alumnado saiba aplicar os seus coñecementos ao seu traballo ou a súa vocación dunha forma profesional, e posúa as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.	- saber facer
CT3	Que o alumnado teña a capacidade de reunir e interpretar os datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre os temas destacados de índole social, científica ou ética.	- saber facer
CT4	Que as/os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solucións a un público tanto especializado como non especializado	- saber facer
CT5	Que o alumnado desenvolvese aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.	- saber facer

Resultados de aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe	Competencias
Capacitar ao alumnado para comprender lecturas especializadas de dificultade baixa ou media-baixa.	CE6 CE7 CE13 CT2 CT3 CT4 CT5
Capacitar ao alumnado para distinguir os contidos esenciais dos contidos accesorios.	CE6 CE7 CE13 CT2 CT3

Espertar no alumnado a capacidade de observación e reflexión sobre a incidencia do cognitivo no seu contorno comunicativo. CE6
CE7
CT3

Fomentar e consolidar o interese polo estudo das problemáticas que xeran os procesos comunicativos nos contornos sociais contemporáneos, aproveitando os coñecementos e a sensibilidade adquirida polo alumnado en materias de cursos anteriores (lingüística e análise do discurso, etc.). CE6
CE7
CT2
CT3

Contidos

Tema	
Linguaxe, cognición e comunicación	Introdución. Panorama xeral e conceptos básicos
Linguas, cultura e cognición	A antropoloxía lingüística. Relatividade lingüística: Boas, Sapir, Whorf e a etnolingüística contemporánea. Linguas e visión do mundo. Linguaxe e poder. Oralidade e escritura
Universais e diversidade lingüística	En qué se parecen e en qué se diferencian as linguas? Implicacións da diversidade lingüística e dos universais para a cognición.
Linguaxe e conceptualización	Operacións cognitivas básicas e o seu reflexo no léxico e na gramática das linguas. A linguaxe figurada: Metáforas e metonimias conceptuais.
Os medios da linguaxe	Xestualidade e cognición. As linguas de sinais.
Cognición e adquisición da linguaxe	Desenvolvemento das destrezas lingüísticas e cognitivas. Caracterización xeral da linguaxe infantil

Planificación docente

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Actividades introdutorias	1	0	1
Sesión maxistral	24	0	24
Traballos tutelados	0	60	60
Debates	3	4	7
Resolución de problemas e/ou exercicios	18	2	20
Probas de resposta curta	2	36	38

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Actividades introdutorias	Sesión encamiñada a tomar contacto e a reunir información sobre o alumnado, avaliar o punto de partida e presentar a materia.
Sesión maxistral	Sesións destinadas a explicar os contidos teóricos e os fundamentos metodolóxicos esenciais de cada un dos temas, aclarando os conceptos-clave da materia.
Traballos tutelados	Realización dos traballos individuais que se propoñan durante o curso seguindo as indicacións da profesora
Debates	Sesións prácticas destinadas a promover un foro de discusión para contrastar argumentos sobre unha temática previamente sinalada nas sesións teóricas. Cada sesión terá como base unha lectura básica, común para todo o alumnado
Resolución de problemas e/ou exercicios	Actividade práctica na que se formulan problemas e/ou exercicios relacionados coa materia.

Atención personalizada

	Descrición
Traballos tutelados	Cada alumno/a deberá asistir ás sesións de atención personalizada programadas durante o curso co obxecto de resolver dúbidas (teóricas ou prácticas), e máis para orientar a realización dos traballos, preparar debates, etc.
Debates	Cada alumno/a deberá asistir ás sesións de atención personalizada programadas durante o curso co obxecto de resolver dúbidas (teóricas ou prácticas), e máis para orientar a realización dos traballos, preparar debates, etc.

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas

Resolución de problemas e/ou exercicios	Participación nas clases dedicadas a resolver os exercicios e os problemas propostos.	10	CE6 CT3
Traballos tutelados	Avaliase a calidade dos traballos de curso propostos, tendo en conta a competencia do alumnado no relativo á reflexión sobre conceptos teóricos e ao dominio das técnicas e mecanismos formais de redacción e exposición oral.	50	CE6 CE13 CT2 CT3 CT4 CT5
Debates	Preparación e participación activa nas sesións de debate que se propoñan ó longo do curso.	20	CE6 CE7 CT2 CT4
Probas de resposta curta	Realización de probas escritas específicas nas que se demostre coñecementos conceptuais.	20	CT2 CT3 CT5

Outros comentarios e avaliación de Xullo

Prevense dúas posibilidades de avaliación: continua e única. A primeira, recomendada para todo o alumnado, prevé as actividades que se describen na táboa anterior.

A consecución das diferentes metodoloxías da avaliación continua prevese de xeito preferente de acordo co seguinte cronograma:

- Resolución de problemas e / ou exercicios: entre as semanas 2ª e 13ª do cuadrimestre, de acordo co desenvolvemento dos contidos.
- Traballos tutelados: a súa escollo farase antes do 2 de novembro. As exposicións orais poderán realizarse entre as semanas 9ª e 13ª. As datas concretas acordaranse en clase.
- Debates: realízanse nalgunha das sesións das semanas 4ª e 8ª
- Proba de resposta curta: na semana 14ª.

O alumnado que decida non acollerse a este tipo de avaliación fará un exame global de toda a materia, que coincidirá preferentemente cunha hora de clase da derradeira semana lectiva do cuadrimestre. Ao principio de curso debe escollerse o sistema a seguir.

Todo o alumnado que non supere a materia satisfactoriamente ao final do cuadrimestre terá unha segunda oportunidade na convocatoria final do mes de xullo. Tanto para o alumnado de avaliación continua como para o de avaliación única esta constará dunha proba escrita sobre os contidos da materia, cunha parte conceptual e outra de razoamento e argumentación.

Agárdase de todo o alumnado o máximo rigor no respecto ás normas éticas do traballo. No caso de detectárense prácticas de copia e/ou plaxio, a penalización poderá supoñer o suspenso da materia.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía introductoria

Altmann, Gerry T.M. (1999). *La ascensión de Babel. Una incursión en el lenguaje, la mente y el entendimiento*. Barcelona: Ariel.

Cuenca, Maria Josep & Joseph Hilferty (1999): *Introducción a la lingüística cognitiva*. Barcelona: Ariel.

Duranti, Alessandro (2000). *Antropología lingüística*. Madrid: Cambridge.

Inchaurrealde, Carlos & Ignacio Vázquez (eds.) (2000). *Una introducción cognitiva al lenguaje y la lingüística*. Zaragoza: Mira.

McNeill, David (1992). *Hand and Mind. What gestures reveal about thought*. Chicago: The University of Chicago Press.

Palmer, Gary (2000). *Lingüística cultural*. Barcelona: Ariel.

Recomendacións

Outros comentarios

O nivel de lingua española recomendado para o alumnado de intercambio é, como mínimo, o B1

DATOS IDENTIFICATIVOS**Edición de textos literarios**

Materia	Edición de textos literarios			
Código	V01G160V01906			
Titulación	Grao en Estudos de Galego e Español			
Descriptor	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OP	3	1c
Idioma				
Departamento	Literatura española e teoría da literatura			
Coordinador/a	Candelas Colodrón, Manuel Ángel			
Profesorado	Candelas Colodrón, Manuel Ángel			
Correo-e	mcande@uvigo.es			
Web	http://http://litespfft.wordpress.com/profesorado/			
Descrición xeral	Edición de textos literarios en lingua española, con especial incidencia na obra de autores como Quevedo, en obras como o *Lazarilo ou en textos poéticos e dramáticos actuais.			

Competencias

Código		Tipoloxía
CB3	Que o estudiantado teña a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.	- saber facer
CE4	Coñecer os métodos básicos do estudo e análise lingüística e literario	- Saber estar / ser
CE5	Dispoñer dos coñecementos necesarios para a comprensión, análise, desenvolvemento, avaliación e aproveitamento dos recursos lingüísticos e literarios para o futuro profesional	
CE6	Argumentar os temas e os textos obxecto de estudo de acordo coas convencións académicas, achegando probas e servíndose dos recursos bibliográficos e electrónicos dispoñibles, especialmente dos orientados á investigación lingüística e literaria e á docencia das linguas impartidas no grao.	- saber - saber facer
CE8	Formular razoamentos críticos nos ámbitos de estudo lingüístico e literario a fin de adquirir métodos sólidos de análise, que transcendan a simple aproximación intuitiva ás linguas e aos textos obxecto de estudo.	- saber
CT2	Que o alumnado saiba aplicar os seus coñecementos ao seu traballo ou a súa vocación dunha forma profesional, e posúa as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.	- saber - saber facer
CT3	Que o alumnado teña a capacidade de reunir e interpretar os datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre os temas destacados de índole social, científica ou ética.	- saber - saber facer
CT5	Que o alumnado desenvolvese aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.	- saber - saber facer

Resultados de aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe	Competencias
A7 Participar en debates e actividades de grupo e organizalos, desenvolvendo un pensamento autónomo e crítico, con respecto ás posicións alleas e tolerancia cara á diversidade social e cultural que se expresa nas linguas e literaturas en cuestión	CB3
A8 Formular razoamentos críticos nos ámbitos de estudo lingüístico e literario a fin de adquirir métodos sólidos de análises, que transcendan a mera aproximación *intuitiva ás linguas e textos obxecto de estudo	
CE2. Desenvolver a capacidade de documentarse a partir de medios especializados sobre temas literarios.	

Contidos

Tema

1. Introducción á edición de textos literarios.	1. A edición de textos. Modelos teóricos. 2. *Ecdótica. Filoloxía. 3. Anotación de textos.
2. Edición de textos literarios: séculos *XVI e *XVII.	2.1. As edicións do *Lazarillo. 2.2. A edición en Quevedo. Unha paradigma da filoloxía hispánica. 2.2.1. A edición dos Soños. A vontade do autor. A censura. 2.2.2. A edición da súa obra poética. A tradición manuscrita. A edición impresa. O *Parnaso Español e Las tres musas castellanas.. 2.2.3. Outros textos *quevedianos de especial dificultade *ecdótica. 2.2.4. Quevedo e o Dicionario de Autoridades. Problemas de anotación.
3. Edición de textos literarios: séculos *XX e *XXI.	3.1. A edición das obras de Lorca. Poeta en Nova York. 3.2. A edición de textos narrativos da *postguerra. Os problemas da censura. 3.3. Edición contemporánea. Problemas de anotación. 3.3. A edición dixital. Humanidades dixitais.

Planificación docente

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Actividades introdutorias	2	2	4
Resolución de problemas e/ou exercicios	30	78	108
Sesión maxistral	8	16	24
Resolución de problemas e/ou exercicios	6	6	12

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Actividades introdutorias	Introdución aos estudos en edición de textos. Clases maxistras con achega de materiais e documentación básicos.
Resolución de problemas e/ou exercicios	O núcleo da docencia consistirá en resolución de problemas esenciais da edición e da anotación de textos. Proporcionarase ao alumnado todos os días do curso textos sobre os que traballar os conceptos elementais da *ecdótica.
Sesión maxistral	Con obxecto de *contextualizar algúns dos textos, o profesor/a dedicará tempo a clases de orde maxistral. Non constituirán sesións completas porque se alternarán constantemente coa análise minuciosa dos textos obxecto da materia.

Atención personalizada

	Descrición
Sesión maxistral	A principios de curso facilitarase ao alumnado as horas de *tutoría personalizada. O profesor/a ademais estará sempre pendente dos correos do seu alumnado. Procurará contestar de inmediato.

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
Resolución de problemas e/ou exercicios	Edición crítica dun breve texto. A edición presentarase por escrito e defenderase de forma oral ante o profesor/a. Na última semana do curso ou nas semanas inmediatamente posteriores ao final das clases presenciais. Aistencia e activa participación nas clases.	80	
		20	

Outros comentarios e avaliación de Xullo

Para a edición de xullo esíxese unha edición crítica dun texto breve, presentada por escrito e defendida de forma oral ante o profesor.

Bibliografía. Fontes de información

Blecua, A. *Manual de crítica textual*, Ed. Castalia, 1983

Blecua, José Manuel, ed. Francisco de Quevedo, *Poesía orixinal completa*, Castalia, Madrid, 1967.

Orduna, G. *Ecdótica. Problemática da edición de textos*, Kassel: Reichenberger, 2000.

Pérez Priego, M. A. *A edición de textos*, Sínteses, 1997.

Francisco de Quevedo, *Obra completa en prosa*, Castalia-Nova Biblioteca de Erudición e Crítica.

Lazarillo de Tormes, Biblioteca Clásica RAE, ed. F. Rico, 2011.

Federico García Lorca, *Poeta en Nova York*, Galaxia Gutenberg, 2015.

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Edición de textos/V01G160V01904

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

Edición de textos/V01G160V01904

Materias que se recomenda ter cursado previamente

O teatro da literatura española dos séculos XVI e XVII/V01G160V01605

Literatura medieval galega-portuguesa/V01G160V01505

Poesía e prosa da literatura española dos séculos XVI e XVII/V01G160V01606

Seminario de literatura galega desde 1900 ata 1936/V01G160V01508

Seminario de literatura galega ata 1900/V01G160V01507

Literatura española dos séculos XVIII e XIX/V01G160V01804

Literatura española dos séculos XX e XXI/V01G160V01805

Seminario de literatura galega desde 1936 a 1975/V01G160V01705

Seminario de literatura galega desde 1975 ata a actualidade/V01G160V01706

DATOS IDENTIFICATIVOS**Literatura e cine**

Materia	Literatura e cine			
Código	V01G160V01907			
Titulación	Grao en Estudos de Galego e Español			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OP	3	1c
Idioma	Castelán			
Departamento	Literatura española e teoría da literatura			
Coordinador/a	Becerra Suárez, María del Carmen			
Profesorado	Becerra Suárez, María del Carmen González Reyes, Amaya Pérez Álvarez, David			
Correo-e	cbecerra@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	No marco da literatura comparada e, máis concretamente, no ámbito das relacións entre a literatura e o cine, a materia consiste na análise de textos fílmicos aplicando a teoría e os métodos da narratoloxía fílmica.			

Competencias

Código		Tipoloxía
CB1	Que o estudantado demostre posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.	- saber - saber facer
CB2	Que o estudantado saiba aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.	- saber - saber facer
CB3	Que o estudantado teña a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.	- saber - saber facer
CB5	Que o estudantado desenvolva aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.	- saber - saber facer
CE7	Participar en debates e actividades de grupo, e organizalos desenvolvendo un pensamento autónomo e crítico con respecto ás posicións alleas e á tolerancia cara á diversidade social e cultural que se expresa nas linguas e literaturas en cuestión.	
CE8	Formular razoamentos críticos nos ámbitos de estudo lingüístico e literario a fin de adquirir métodos sólidos de análise, que transcendan a simple aproximación intuitiva ás linguas e aos textos obxecto de estudo.	
CE9	Planificar, estruturar e desenvolver ensaios escritos e presentacións orais en español e en galego, formulando hipóteses cunha metodoloxía apropiada para transmitir ideas eficaces, de acordo coas convencións académicas, e argumentando os razoamentos expostos.	
CT1	Que o estudantado demostrase posuír e comprender coñecementos dunha área de estudo que parte da base da educación secundaria, que se adoita atopar nun nivel que, se ben se apoia en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.	- saber - saber facer
CT2	Que o alumnado saiba aplicar os seus coñecementos ao seu traballo ou a súa vocación dunha forma profesional, e posúa as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.	- saber - saber facer - Saber estar / ser
CT5	Que o alumnado desenvolvese aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.	- saber - saber facer

Resultados de aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe	Competencias

1. Introducir ao alumno/a na linguaxe cinematográfica e na análise da narración.	CB1 CB2 CB3 CB5 CE7 CE8 CE9 CT1 CT2 CT5
2. Proporcionar os coñecementos necesarios para saber ler imaxes.	CB1 CB2 CB3 CB5 CE7 CE8 CE9 CT1 CT2 CT5
3. A metodoloxía empregada persegue ademais comprobar os límites da narratoloxía fílmica como instrumento útil para o estudo do relato cinematográfico.	CB1 CB2 CB3 CB5 CE7 CE8 CE9 CT1 CT2 CT5
4. Promover a autonomía do alumnado para producir e analizar diversos tipos de discursos escritos e icónicos, utilizando adecuadamente as metalinguaxes específicas.	CB1 CB2 CB3 CB5 CE7 CE9 CT1 CT2 CT5

Contidos	
Tema	
1.- Literatura e Cine: historia dunha relación.	-
2.- O problema das adaptacións.	-
3.- A linguaxe cinematográfica.	-
4.- Narratoloxía fílmica:	-Enunciación e narración. -Focalización: O tempo no relato cinematográfico. O espazo no cinema. A descrición no cinema. O personaxe no cinema: formas da intimidade psíquica.

Planificación docente			
	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Sesión maxistral	25	0	25
Traballos de aula	10	20	30
Presentacións/exposicións	9	18	27
Traballos e proxectos	4	64	68

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente	
Descrición	

Sesión maxistral	Nestas clases presentaranse os aspectos teóricos da materia (case sempre sobre o visionado de secuencias fílmicas), facendo especial énfase naqueles aspectos que resulten máis complexos ou de maior dificultade de comprensión. Recoméndase ao alumno a lectura previa da bibliografía recomendada para cada un dos temas teóricos. A asistencia a clase é obrigatoria. A ausencia na aula deberá ser convenientemente xustificada
Traballos de aula	Unha vez proporcionada a información teórica, dedicaranse un número de horas semellante á aplicación práctica sobre textos fílmicos dos coñecementos adquiridos. A aplicación farase sempre despois do visionado dunha secuencia, escena ou filme. Estes traballos realizaranse en grupo, coa axuda do profesor (o tamaño do grupo dependerá dos alumnos matriculados na materia).
Presentacións/exposicións	Como mínimo dúas veces no trimestre cada grupo terá que expoñer o resultado do seu traballo na aula. A calidade (tanto do contido como da forma) da exposición será tida en conta na avaliación final

Atención personalizada

	Descrición
Traballos de aula	En todos os casos, a atención personalizada persegue mellorar o coñecemento dos alumnos e orientalos para que obteñan un óptimo resultado. Durante os traballos realizados en grupo polos alumnos en clase, o profesor orientará a cada grupo e resolverá os problemas que se lle presenten. Tras a exposición en clase polos membros do grupo, o profesor faralles saber os erros cometidos (expresión e contido) durante a exposición. A elaboración escrita dun traballo individual polo alumno en clase contará coa axuda do profesor que atenderá as súas consultas e as súas dúbidas. Para a elaboración da exposición de traballos finais cada grupo contará coa axuda do profesor en titorías.
Traballos e proxectos	En todos os casos, a atención personalizada persegue mellorar o coñecemento dos alumnos e orientalos para que obteñan un óptimo resultado. Durante os traballos realizados en grupo polos alumnos en clase, o profesor orientará a cada grupo e resolverá os problemas que se lle presenten. Tras a exposición en clase polos membros do grupo, o profesor faralles saber os erros cometidos (expresión e contido) durante a exposición. A elaboración escrita dun traballo individual polo alumno en clase contará coa axuda do profesor que atenderá as súas consultas e as súas dúbidas. Para a elaboración da exposición de traballos finais cada grupo contará coa axuda do profesor en titorías.

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
Sesión maxistral	Os contidos teóricos desenvolveranse ao longo do cuadrimestre, sempre apoiados no visionado de planos, escenas ou secuencias de películas. Terase en conta a asistencia e sobre todo a participación.	15	CB1 CB2 CB3 CB5 CE7 CE8 CE9 CT1 CT2 CT5
Traballos de aula	Traballo en grupo. Valorarase a participación activa dos alumnos na resolución dos temas propostos en clase.	45	CB1 CB2 CB3 CB5 CE8 CE9 CT1 CT2 CT5

Traballos e proxectos	Finalizadas as clases, é obrigatorio que cada grupo presente unha exposición oral sobre un tema do programa, aplicado a unha secuencia cinematográfica ou a un filme, no período marcado a principio de curso polo profesor (o tempo e extensión deste período dependerá das aulas dispoñibles e do número de alumnos matriculados na materia). Nesta exposición os alumnos deberán demostrar as competencias adquiridas sobre a materia. A cualificación obtida será a mesma para todo o grupo.	40	CB1 CB2 CB3 CB5 CE8 CE9 CT1 CT2 CT5

Outros comentarios e avaliación de Xullo

Aqueles estudantes que, tras a debida xustificación, non puidesen asistir a clase poderán superar a materia na primeira edición de actas presentando dous traballos escritos: o primeiro, de extensión breve, antes do mes de decembro; o segundo, de maior extensión, durante o período fixado para as exposicións orais. O tema desenvolvido en cada un deses traballos será acordado polo profesor/a e o alumno/a en *tutorías, antes de finalizar o mes de setembro.

Na convocatoria de Xullo, os estudantes serán avaliados por medio dun exame escrito; esta proba terá dous partes: unha parte teórica, que avaliará o coñecemento da linguaxe cinematográfica e as técnicas fílmicas; e unha práctica, que consistirá na análise dunha secuencia fílmica, tras o visionado da mesma na aula.

Bibliografía. Fontes de información

- Becerra, Carmen (ed.), Cine y teatro, Vigo, Academia Editorial del Hispanismo, 2009
- Gaudreault, André y Jost, François, El relato cinematográfico, Barcelona, Paidós, 1995
- Peña Ardid, Carmen, Literatura y cine, Madrid, Cátedra, 1992
- Pérez Bowie, José Antonio, Leer el cine. La teoría literaria en la teoría cinematográfica, Salamanca, Ediciones Universidad, 2009
- Pérez Bowie, José Antonio, Reescrituras fílmicas. Nuevos territorios de la adaptación, Salamanca, Ediciones Universidad, 2010
- Romero Gualda, María Victoria, Vocabulario de cine y televisión, Pamplona, EUNSA, 1979
- Sánchez Noriega, José Luis, De la literatura al cine, Barcelona, Paidós, 2000

Recomendacións

Materias que continúan o temario

(*)/

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

Crítica literaria/V01G160V01922

Materias que se recomenda ter cursado previamente

(*)/

DATOS IDENTIFICATIVOS**Historia do libro**

Materia	Historia do libro			
Código	V01G160V01908			
Titulación	Grao en Estudos de Galego e Español			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OP	3	1c
Idioma				
Departamento				
Coordinador/a				
Profesorado				
Correo-e				

----- GUÍA DOCENTE NON PUBLICADA -----

DATOS IDENTIFICATIVOS**Traducción literaria**

Materia	Traducción literaria			
Código	V01G160V01909			
Titulación	Grao en Estudos de Galego e Español			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OP	3	1c
Idioma				
Departamento				
Coordinador/a				
Profesorado				
Correo-e				

----- GUÍA DOCENTE NON PUBLICADA -----

DATOS IDENTIFICATIVOS**Obradoiro de produción de textos literarios**

Materia	Obradoiro de produción de textos literarios			
Código	V01G160V01910			
Titulación	Grao en Estudos de Galego e Español			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OP	3	1c
Idioma				
Departamento	Filoloxía galega e latina			
Coordinador/a	Navaza Blanco, Gonzalo			
Profesorado	Navaza Blanco, Gonzalo			
Correo-e	gnavaza@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	Prácticas de construción e revisión de textos literarios			

Competencias

Código		Tipoloxía
CB1	Que o estudantado demostre posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.	- saber - saber facer
CB2	Que o estudantado saiba aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.	- saber - saber facer
CB5	Que o estudantado desenvolva aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.	- saber - saber facer
CE1	Dominar a comunicación cos e coas falantes das linguas de estudo no grao, en diferentes contextos sociais, profesionais e culturais, desenvolvendo a capacidade de comprensión e expresión oral e escrita, con tolerancia cara á diversidade social e cultural como resultado de defender os dereitos fundamentais de igualdade social, de xénero, de raza e de orientación sexual, e os valores propios da democracia e a cultura da paz.	
CE5	Dispoñer dos coñecementos necesarios para a comprensión, análise, desenvolvemento, avaliación e aproveitamento dos recursos lingüísticos e literarios para o futuro profesional	
CE9	Planificar, estruturar e desenvolver ensaios escritos e presentacións orais en español e en galego, formulando hipóteses cunha metodoloxía apropiada para transmitir ideas eficaces, de acordo coas convencións académicas, e argumentando os razoamentos expostos.	
CT2	Que o alumnado saiba aplicar os seus coñecementos ao seu traballo ou a súa vocación dunha forma profesional, e posúa as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.	
CT4	Que as/os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solucións a un público tanto especializado como non especializado	

Resultados de aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe	Competencias
Recoñecer diferentes tipos de textos literarios, xéneros, modos de expresión, formas e fórmulas textuais, tópicos e tradicións literarias.	CB1 CB2
Recoñecer a literaturidade dun texto e adquirir hábitos de reflexión sobre os recursos expresivos da linguaxe.	CB5 CE1
Adquirir destreza na confección de textos literarios a partir da imitación de modelos propostos.	CE5
Familiarizarse con algúns procedementos de creación de textos literarios.	CE9 CT2 CT4

Contidos

Tema

1. A literatura.	A función poética da linguaxe. A forma literaria. Denotación e connotación. Mímese e creación. Xéneros e modelos literarios.
2. Poesía.	
3. Narrativa.	

Planificación docente

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Actividades introdutorias	2	10	12
Obradoiros	12	24	36
Presentacións/exposicións	8	16	24
Resolución de problemas e/ou exercicios	6	12	18
Proxectos	10	20	30
Traballos tutelados	10	20	30

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Actividades introdutorias	Actividades encamiñadas a tomar contacto e reunir información sobre o alumnado, así como a presentar a materia. Exposición dos obxectivos da materia e do desenvolvemento do curso. Introdución á literatura. A confección de textos literarios.
Obradoiros	Confección de diferentes tipos de textos literarios a partir de modelos propostos.
Presentacións/exposicións	Lectura dos textos confeccionados, acompañada de análise e discusión.
Resolución de problemas e/ou exercicios	Prácticas de redacción. Corrección e modificación de textos. Cambios de rexistros. Procedementos de creación de textos.
Proxectos	No remate do curso cada estudante deberá presentar un Proxecto que será obxecto de avaliación. Consta de dúas partes. A primeira é un traballo tutelado (v.) e a segunda os diferentes textos que confeccionou no obradoiro ao longo do curso.
Traballos tutelados	Un texto literario de doce mil caracteres.

Atención personalizada

	Descrición
Traballos tutelados	Un texto literario de doce mil caracteres. Cada asistente debe presentar a súa proposta antes de mediado o segundo mes do obradoiro; para realizala terá de prazo ata o final do cuadrimestre. As revisións personalizadas realízanse ben na titoría ou ben vía e-mail.

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
Obradoiros	Prácticas realizadas na aula	35	
Presentacións/exposicións	Exposicións na aula, participación nos debates, discusións e análises que se realizan na aula.	25	
Traballos tutelados	Creación de textos literarios segundo modelos formais previamente establecidos	40	

Outros comentarios e avaliación de Xullo

O alumnado que opte por unha avaliación única deberá presentar un traballo de 24000 caracteres (70%) e elaborar diversos textos conforme a modelos previamente establecidos (30%).

A menos que se fixe outra data durante o curso, o prazo para a presentación dos traballos será a semana en que rematan as clases.

Na segunda edición das actas deberá presentarse un novo proxecto (traballo e textos confeccionados) ou ben o da primeira edición coas correccións pertinentes.

Os traballos presentados han de ser orixinais. Penalizarase o plaxio.

Bibliografía. Fontes de información

VV.AA. Obradoiro de lingua Gianni Rodari (2004): *Gramática insubordinada*. Vigo: Edicións Xerais de Galicia.

VV.AA. Oulipo (2011): *Atlas de littérature potentielle*. Paris: Folio.

Recomendacións

Outros comentarios

Dado que un dos obxectivos primordiais do curso é a exploración dos recursos expresivos da lingua galega, esta será a lingua dos traballos realizados, tanto os das prácticas da aula coma os dos proxectos tutelados sometidos a avaliación.

DATOS IDENTIFICATIVOS**O español e o galego como segundas linguas**

Materia	O español e o galego como segundas linguas			
Código	V01G160V01911			
Titulación	Grao en Estudos de Galego e Español			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OP	3	2c
Idioma	Castelán Galego			
Departamento	Lingua española			
Coordinador/a	Baez Montero, Inmaculada Concepción			
Profesorado	Baez Montero, Inmaculada Concepción			
Correo-e	cbaez@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	Introdución xeral ao ensino do español e do galego como segundas linguas e linguas extranxieras.			

Competencias

Código		Tipoloxía
CB1	Que o estudantado demostre posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.	- saber
CB2	Que o estudantado saiba aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.	- saber facer
CB3	Que o estudantado teña a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.	- saber facer
CB4	Que o estudantado poida transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.	- saber
CB5	Que o estudantado desenvolva aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.	- Saber estar / ser
CE5	Dispoñer dos coñecementos necesarios para a comprensión, análise, desenvolvemento, avaliación e aproveitamento dos recursos lingüísticos e literarios para o futuro profesional	- saber
CE6	Argumentar os temas e os textos obxecto de estudo de acordo coas convencións académicas, achegando probas e servíndose dos recursos bibliográficos e electrónicos dispoñibles, especialmente dos orientados á investigación lingüística e literaria e á docencia das linguas impartidas no grao.	- saber facer
CE8	Formular razoamentos críticos nos ámbitos de estudo lingüístico e literario a fin de adquirir métodos sólidos de análise, que transcendan a simple aproximación intuitiva ás linguas e aos textos obxecto de estudo.	- saber facer
CE13	Ser competente para utilizar as novas tecnoloxías como recurso metodolóxico, de investigación, didáctico e de comunicación	- saber facer
CT2	Que o alumnado saiba aplicar os seus coñecementos ao seu traballo ou a súa vocación dunha forma profesional, e posúa as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.	- saber facer
CT3	Que o alumnado teña a capacidade de reunir e interpretar os datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre os temas destacados de índole social, científica ou ética.	- saber facer
CT5	Que o alumnado desenvolva aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.	- saber facer

Resultados de aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe	Competencias

Resultados da aprendizaxe:	CB1
Desenvolver as capacidades que permitan ao alumnado aproveitar ao máximo os seus recursos como docente de galego ou español como segunda lingua en diferentes grupos de alumnos e distintos niveis de coñecemento.	CB2 CB3 CB4
Os /as alumnos/as serán capaces de organizar e preparar os materiais dun curso de galego e español como L2, axeitado para distintos grupos de receptores específicos e de acordo cos niveis do MCERL.	CB5 CE5 CE6 CE8 CE13 CT2 CT3 CT5

Contidos

Tema	
1.- Métodos de ensino de segundas linguas: Historia do ensino da lingua española e a lingua galega como lingua estranxeira ou segunda lingua.	1.1.- Método gramática tradución. 1.2.- Propostas novidosas do século XX 1.3.- Métodos estruturais 1.4.- Métodos comunicativos 1.5.-Outros
2.- Documentos orientativos para o ensino/aprendizaxe de segundas linguas e linguas estranxeiras.	2.1.- Marco Común Europeo de Referencia para las Linguas 2.2.- O novo marco das linguas 2.3.- O Plan Curricular do Instituto Cervantes 2.4.- Outros.
3.- A quen ensinar e en que contextos se desenvolve a docencia de español e galego?	3.1.- Receptores: inmigrantes, nenos, adultos, nativos, etc. 3.2.- Contextos de aprendizaxe: inmersión, ocasional, etc. 3.3.- Motivación
4.- Como ensinar e como correxir os erros? Creación, adecuación de materiais e novas tecnoloxías no ensino do galego e o español para estranxeiros.	4.1.- Ensinar gramática, pronunciación, etc. 4.2.- Lingua oral/ lingua escrita. 4.3.- Expresión/ comprensión. 4.4.- A corrección de erros. 4.5.- Recursos específicos en papel e en soporte informático.
5.- A avaliación e acreditación das competencias.	5.1.- CELGA 5.2.- DELE 5.3.- Portfolio Europeo de las Linguas.
6.- O traballo do profesor de ELE e de Galego lingua estranxeira.	6.1.- Que os alumnos coa ayuda da profesora preparen e impartan un curso de español o gallego como L2 6.2.- Características profesionais. 6.3.-Saídas profesionais.

Planificación docente

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Sesión maxistral	1	0	1
Prácticum	14	28	42
Debates	3	6	9
Cartafol/dossier	0	6	6
Informes/memorias de prácticas	30	60	90

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Sesión maxistral	Exposición por parte da profesora dos contidos básicos sobre o tema de cada sesión e as lecturas dos debates. En ocasións os materiais poden ser de carácter escrito ou audiovisual e tanto poden ser presentados na clase como grabados previamente.
Prácticum	Co fin de por en practica os coñecementos adquiridos crearanse na aula dous ou mais grupos- Unha parte do alumnado serán profesores e outros alumnos. Os alumnos serán preferentemente os colegas estranxeiros.
Debates	Os temas dos debates serán extraídos das lecturas programadas para cada sesión. Para participar nos debates o alumno deberá enviar mostras de ter efectuado as lecturas.

Atención personalizada

Descrición

Cartafol/dossier	As sesións de titorías servirán para continuar, coordinar e revisar o traballo dos alumnos. Tamén a plataforma de teledocencia, o correo electrónico, etc. servirán para manter o contacto en caso de que a comunicación directa non sexa posible.
Informes/memorias de prácticas	As sesións de titorías servirán para continuar, coordinar e revisar o traballo dos alumnos. Tamén a plataforma de teledocencia, o correo electrónico, etc. servirán para manter o contacto en caso de que a comunicación directa non sexa posible.

Avaliación			
	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
Debates	Os temas dos debates serán extraídos das lecturas ou vídeos programados para cada sesión.	15	CB1 CB2 CB3 CB4 CB5 CE5 CE6 CE8 CE13 CT2 CT3 CT5
Sesión maxistral	Trala presentación dos contidos básicos sobre o tema, plantearanse traballos e proxectos realizados de forma autónoma que se centrarán en actividades relacionadas directa ou indirectamente con cada un dos temas do temario.	10	CB1 CB2 CB3 CB4 CB5 CE5 CE6 CE8 CE13 CT2 CT3 CT5
Prácticum	Simulacro de curso intensivo breve de español ou galego como segunda lingua ou lingua estranxeira cos colegas erasmus, ISEP, etc.	50	
Cartafol/dossier	Cada alumno deberá presentar un portafolio da materia onde recollerá non só as mostras dos seus proxectos, tarefas e traballos realizados durante o proceso de formación xunto coas súas reflexións sobre o proceso de aprendizaxe e a súa autoevaluación.	20	CB1 CB2 CB3 CB4 CB5 CE5 CE6 CE8 CE13 CT2 CT3 CT5
Informes/memorias de prácticas	Deberán presentar por escrito un breve informe no que conste a planificación semanal do practicum.	5	CB1 CB2 CB3

Outros comentarios e avaliación de Xullo

Aqueles alumnos que non superen a proba no primeiro intento ou non poidan seguir as clases de forma continuada para superar a materia poderán optar por un exame.

Bibliografía. Fontes de información

BORDÓN, Teresa (2007): *Enfoques metodológicos en la enseñanza - aprendizaje de segundas lenguas*, Madrid: UNED.

EWALD, Jennifer D.; EDSTROM, Anne, (2008): *El español a través de la lingüística: preguntas y respuestas*, Somerville, MA: Cascadilla Press.

FERNÁNDEZ, Sonsoles (2003): *Propuesta curricular y Marco Común Europeo de Referencia, Desarrollo por tareas*, Madrid: Edinumen.

GARCÍA SANTA CECILIA, Álvaro (2000): *Cómo se diseña un curso de lengua extranjera*, Madrid: Arco/libros.

JOHNSON, Keith (2008): *Aprender y enseñar lenguas extranjeras: una introducción*, México: FCE.

LITTLEWOOD, William (1996): *La enseñanza comunicativa de idiomas*, Madrid: Cambridge University Press.

PASTOR CESTEROS, Susana (2004): *Aprendizaje de segundas lenguas. Lingüística aplicada a la enseñanza de idiomas*, Alicante: Publicaciones de la Universidad de Alicante.

RICHARDS, Jacks y T. RODGERS (1986): *Enfoques y métodos en la enseñanza de idiomas*, Cambridge: Cambridge University Press, 1993.

SÁNCHEZ LOBATO, Jesús y SANTOS GARGALLO, Isabel (dir.) (2004): *Vademécum para la formación de profesores. Enseñar español como segunda lengua (L2)/lengua extranjera (LE)*, Madrid: SGEL.

SÁNCHEZ PÉREZ, Aquilino (1997): *Los métodos en la enseñanza de idiomas. Evolución histórica y análisis didáctico*, Madrid: SGEL.

VEZ Jeremías, José Manuel (2000): *Fundamentos lingüísticos en la enseñanza de lenguas extranjeras*, Madrid: Ariel.

Recomendacións

Outros comentarios

Habrán dos tipos de seguimiento de la docencia (presencial: 85 % de asistencia, y no presencial) y dos tipos de evaluación (continua y única).

Todos los alumnos que no opten por la docencia presencial y evaluación continua podrán demostrar su preparación por medio de un examen escrito de toda la asignatura en las fechas fijadas para exámenes por la facultad. Podrán ser entrevistados para comentar ciertas partes del examen escrito.

DATOS IDENTIFICATIVOS**Prácticas de gramática contrastiva**

Materia	Prácticas de gramática contrastiva			
Código	V01G160V01912			
Titulación	Grao en Estudos de Galego e Español			
Descriptor	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OP	3	2c
Idioma	Castelán Galego			
Departamento	Filoloxía galega e latina			
Coordinador/a	Palacio Sánchez, José Antonio			
Profesorado	Palacio Sánchez, José Antonio			
Correo-e	xpalacio@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	Na materia que presentamos explicaremos e traballaremos as diferenzas entre as dúas linguas, galego e castelán, no nivel sintáctico e na morfoloxía mais insistiremos esencialmente no léxico e na fraseoloxía. Trataremos de evitar as interferencias producidas entre ambas as linguas semellantes e insistiremos nas diferenzas fundamentais.			

Competencias

Código		Tipoloxía
CB2	Que o estudantado saiba aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.	- saber facer
CB3	Que o estudantado teña a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.	- saber facer
CB4	Que o estudantado poida transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.	- saber facer
CB5	Que o estudantado desenvolva aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.	- saber facer
CE4	Coñecer os métodos básicos do estudo e análise lingüística e literario	- saber
CE5	Dispoñer dos coñecementos necesarios para a comprensión, análise, desenvolvemento, avaliación e aproveitamento dos recursos lingüísticos e literarios para o futuro profesional	- saber facer
CE7	Participar en debates e actividades de grupo, e organizalos desenvolvendo un pensamento autónomo e crítico con respecto ás posicións alleas e á tolerancia cara á diversidade social e cultural que se expresa nas linguas e literaturas en cuestión.	- saber facer
CE8	Formular razoamentos críticos nos ámbitos de estudo lingüístico e literario a fin de adquirir métodos sólidos de análise, que transcendan a simple aproximación intuitiva ás linguas e aos textos obxecto de estudo.	- saber facer
CE9	Planificar, estruturar e desenvolver ensaios escritos e presentacións orais en español e en galego, formulando hipóteses cunha metodoloxía apropiada para transmitir ideas eficaces, de acordo coas convencións académicas, e argumentando os razoamentos expostos.	- saber facer
CE13	Ser competente para utilizar as novas tecnoloxías como recurso metodolóxico, de investigación, didáctico e de comunicación	- saber facer
CT2	Que o alumnado saiba aplicar os seus coñecementos ao seu traballo ou a súa vocación dunha forma profesional, e posúa as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.	- saber facer
CT5	Que o alumnado desenvolva aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.	- saber facer

Resultados de aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe	Competencias

Practica-los fundamentos teóricos gramaticais propios de cada lingua en diferentes exercicios e fixalos mediante a aplicación na expresión escrita e oral, en diferentes rexistros e ámbitos de uso: coloquial, administrativo, literario, publicitario ou científico.	CB2 CE7 CE8 CE13 CT2 CT5

Contidos

Tema

1. As interferencias fonéticas	a) Na entoación, especialmente nas interrogacións. b) As vogais (e, o) abertas e cerradas. c) Uso da nasal velar galega en contextos de fonética sintáctica/castelán: nasal velar d) Seseo e gheada. Hipercorreccións. f) Cambios acentuais: heroe/héroe; *alguién”, mísil/misil...
2. Interferencias na ortografía.	Castelán H/galego %: hermano/irmán, hombro/ombro, húmero/úmero.. Castelán %/galego H: armonía/harmonía, filarmónica, filarmónica Os grupos consonánticos -ct- e -cc- en castelán e en galego (dictado, conducta/ditado, conduta; diccionario, obstrucción/diccionario, obstrucción). Grupos consonánticos do galego que non se conservan no castelán (pneumonía, psicanálise, pronóstico, obxecto...) Acento: palabras con distinta sílaba tónica nas dúas linguas (atmosfera/atmósfera...); as alternancias acentuais admitidas pola RAE e non pola RAG (aerostato e aeróstato, gladiolo e gladiolo...), etc.
3. Interferencias na morfoloxía	O substantivo e o adxectivo, o artigo, os demostrativos, os pronomes persoais -dativo de solidariedade, dativo ético, pronome de interese-, posesivos, cuantificadores e identificadores, relativos, numerais, o verbo -atención especial ás perífrases-, o adverbio, os elementos de relación: preposicións e conxuncións.
4. Interferencias na sintaxe.	*ahí lo está, *aló lo va/*vamos ver;* venimos pedirle... /*creo de que vendrá/ *tú y más yo/*estás todo el día a dormir, *anda a pedir/ *no quiero más nada/ *media hora o así una cosa/ *y luego?, etc.
5. Interferencias no léxico.	Antropónimos en galego e en castelán. Topónimos e xentilicios. Falsos amigos. Léxico galego e castelán non admitido polo estándar. Léxico galego enxebre usado incorrectamente.
6. Fraseoloxía contrastiva	Refráns e ditos

Planificación docente

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Traballos de aula	34	0	34
Outros	0	23	23
Traballos tutelados	0	18	18
Sesión maxistral	12	18	30
Probas de resposta curta	2	23	25

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Traballos de aula	As clases serán eminentemente prácticas, coa análise e construción de textos e con exercicios sobre os aspectos problemáticos en ámbalas dúas linguas.

Outros	Durante o período de traballo autónomo sen docencia, os alumnos deberán ler e resumir 10 artigos dos contidos nos libros de Lázaro Carreter <i>El dardo en la palabra</i> , Ed. Galaxia Gutenberg. España 1997 ou de <i>El nuevo dardo en la palabra</i> , Ed. Alianza, 2005. Outros 10 do libro de Xusto Rodríguez. Río (2008) <i>Un idioma preciso. Extractos de lingua en movemento</i> . Santiago, 2.0 Editora. Entregarán os resumos ó profesor, que os devolverá corrixidos.
Traballos tutelados	Antes do día 1 de maio do ano 2016, cada alumno deberá entregar, preparados como para editar, dous textos breves galegos traducidos ó castelán e mais outros dous casteláns traducidos ó galego (coma tal, artigos de xornal ou revista). Coas traducións entregará o orixinal ou unha fotocopia dos textos traducidos. O profesor suxerirá cales serán eses textos ou dará a aprobación previa ós que o alumno propoña.
Sesión maxistral	Unha hora semanal estará dedicada á exposición teórica dos aspectos máis problemáticos da materia.

Atención personalizada

	Descrición
Traballos de aula	Para consultar algunha dúbida, o alumno pode facelo na clase, nas horas de titoría ou por correo electrónico.

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
Traballos de aula	A avaliación realizarase de xeito continuado ao longo do curso. Teranse en conta a iniciativa e o grao de participación dos alumnos na clase, así como a realización das prácticas propostas, que deberán entregarlle ao profesor cando as solicite. Realizaranse dúas probas durante o curso para avaliar o traballo e a competencia de cada alumno.	40	CB2 CB3 CB4 CB5
Traballos tutelados	Tradución dos catro textos citados no apartado 5. Ademais da adecuación das traducións, é indispensable a corrección formal dos textos: redacción, puntuación, ortografía, léxico, tipografía. Póñase especial atención en evita-los falsos amigos e os erros morfolóxicos e sintácticos.	30	CE13 CT2 CT5
Probas de resposta curta	Cada mes avaliaranse os contidos teórico-prácticos explicados na aula.	30	CB2 CB4 CE7 CT2

Outros comentarios e avaliación de Xullo

Os alumnos deberán escoller a principio de curso ou un sistema de avaliación continua ou un sistema de avaliación única. A avaliación única consistirá nun exame de tódolos contidos da materia (100%) que se realizará na última semana de clases (as clases acaban o 8 de maio de 2015). A avaliación continua precisa dun 80% de asistencia obrigatoria ás clases. Na convocatoria de xullo os alumnos deberán presentarse a un único exame.

Bibliografía. Fontes de información

Acín Villa, E. (1996): , «Galleguismos en la prensa gallega escrita en castellano», en *Scripta Philologica in memoriam Manuel Taboada Cid*, 267-276., A Coruña, Universidade da Coruña

Bröking, Adrian (Universidad de Bremen), «El contacto lingüístico entre castellano y gallego: juicios metalingüísticos de un hablante bilingüe», *Actas do I Simposio Internacional sobre o bilingüismo.*, Vigo, Universidade de Vigo

Cotarelo Valledor, A (1927), «El castellano en Galicia (notas y observaciones)», *BRAE XIV/66*, 82-136,

Fernández Rei, Francisco (1998), «A situación actual da lingua galega», *Revista de linguas y literaturas catalana, gallega y vasca V*, UNED, 205-221

Fernández Salgado, B. (coord.) (1991), *Diccionario de dúbidas da lingua galega.* , Galaxia, Vigo

García, C e Blanco, L. (1998), *El castellano de Galicia. Interferencias lingüísticas entre gallego y castellano*, Anaya, Madrid

García, C. (1976), «Interferencias lingüísticas entre gallego y castellano». , *Revista de la Sociedad Española de Lingüística* 6/2, 327-343,

Graña Núñez, X. (1993), *Vacilacións, interferencias e outros "pecados" da lingua galega*, Ir Indo, Vigo

Herrero Figueroa, M.C.& J.R.Lago Saavedra (1991), «Aspectos más sobresalientes del contacto gallego-castellano en las aulas», En *Actas do I Simposio Internacional da Didáctica da Lingua e a Literatura* (Santiago de Compostela, , Santiago de Compostela, Universidade de Santiago d

Mariño Paz, R. (1998):, *Historia da lingua galega*, Sotelo Blanco, Santiago de Compostela

- Mas Álvarez, I. (1999), «El intercambio de los verbos “sacar” y “quitar” en el castellano de Galicia», n R. ÁLVAREZ & D.VILAVEDRA (coord.): Cinguidos por unha arela común: homenaxe ó profesor Xesús A, Santiago de Compostela, tomo I, páx. 655-65
- Monteagudo, H. & A.Santamarina (1993), «Galician and Castilian in contact: historical, social, and linguistic aspects», En R. POSNER & J.N. GREEN (eds.): Trends in Romance Linguistics and Philology, Berlin: Mouton de Gruyter, vol. 5, 113-173.
- Parga Valiña, E. (1999), «A interferencia lingüística no galego oral», en Cinguidos por unha arela común. Homenaxe aó profesor Xesús Alonso Montero, Universidade de Santiago de Compostela 1999, tomo
- Paula Pombar, M. N. (1996), «Castellano y gallego en Mazurca para dos muertos», en Scripta Philologica in memoriam Manuel Taboada Cid, A Coruña, Universidade da Coruña, 569-578
- Penas Varela, E., Sobre los galleguismos en Los pazos de Ulloa, de Emilia Pardo Bazán», , Alicante : Biblioteca Virtual Miguel de Cervantes, 2005, publicación orixinal: Santiago de Compostela, Univ
- Porto Dapena, A. (2001), «El español en contacto con el gallego», II Congreso Internacional de la Lengua Española. Valladolid, <http://cvc.cervantes.es/obref/congresos/valladolid/>
- Rabanal, M. (1967), «Gramática breve del castellano hablado en Galicia y otros temas», En M. RABANAL (ed.): Hablas hispánicas. Temas gallegos y leoneses, Madrid: Alcalá, 11-69.
- RAE e Asociación de Academias de la Lengua Española (2005), Diccionario panhispánico de dudas, Santillana, Madrid
- Ramallo, F. (2007), «Sociolinguistics of Spanish in Galicia» , International Journal of the Sociology of Language 184, 21-36,
- Recalde, M. (2012), «Aproximación a las representaciones sociales sobre el español de Galicia», en Cum corde et in nova grammatica, Estudios ofrecidos a Guillermo Rojo, Santiago de Compostela, Universidade de Santiago d
- Regueira, X. L. (1994), «Modelos fonéticos e autenticidade lingüística», , Cadernos de Lingua, 10, 37-60.,
- Rodríguez López-Vázquez, A (eds.), Actas do I Simpósio Internacional de Didáctica da Língua e a Literatura, Santiago de Compostela: Universidade de Santiago de Compostela, 195-201,
- Rojo, G. (1974), Perífrasis verbales del gallego actual, Santiago de Compostela: Universidade de Santiago de Compostela. ,
- Rojo, G (1981), «Conductas y actitudes lingüísticas en Galicia», Revista Española de Lingüística 11/2, 269-310,
- Rojo, G (2004), «El español de Galicia», En R.CANO (coord.): Historia de la lengua española, Barcelona: Ariel, 1087-1101.
- Salvador, G. (1987), Estudios dialectológicos, Paraninfo, Madrid
- Seco, M. (2011), Nuevo diccionario de dudas y dificultades de la lengua española, Espasa Calpe, Madrid
- Silva Domínguez, C. (1999), A estrutura do complemento directo na prosa do castelán de Álvaro Cunqueiro como galeguismo sintáctico», en Cinguidos por unha arela común. Homenaxe aó profesor Xesús Alonso Montero, Universidade de Santiago de Compostela, tomo I, pá
- Silva Domínguez, C (2003), «Un novo intento de clasificación das interferencias do castelán sobre o galego, coa perspectiva do ensino primario e secundario ó fondo», Actas do I Simposio Internacional sobre o Bilingüismo, Vigo, Universidade de Vigo.
- Silva Valdivia, B. (1999), «¿Qué sucede cuándo mezclamos los idiomas? ¿Qué puede hacer el profesor de lengua?», en Actas del VII Simposio de profesores de español, Lugo: Servizo de Publicacións da Deputación de Lu
- Valinha Reguera, José Luis, O contacto entre Línguas O crioulo e o "castrapo": Especial Referêncía ao caso da Galiza, Páxina web da Associação Galega da Língua,
- Vázquez Veiga, N.& C. Fernández (1996), «Un caso de interferencia lingüística: la forma y luego en el castellano de Galicia», En CASADO VELARDE et al. Scripta philologica in memoriam Manuel Taboada Cid, A Coruña: Universidade da Coruña, vol. 2, páx. 715
- Woolard, K. (2007), «La autoridad lingüística del español y las ideologías de la autenticidad y el anonimato», en J. DEL VALLE(ed.): La lengua, ¿patria común? Ideas e ideologías del español, Madrid / Frankfurt am Main: Iberoamericana / Vervu
- Zamora Vicente, A. (1985), Dialectología española., Gredos, Madrid

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Edición de textos/V01G160V01904

Outros comentarios

Para cursa-la materia, os alumnos de Erasmus deberán posuir un nivel avanzado de coñecemento (C2) de, polo menos, unha das linguas de traballo: galego e castelán.

Recoméndase a asistencia ás clases e o traballo diario e continuado.

Aconséllase a consulta periódica de <http://ocartafol.usc.es> ou de

<http://www.usc.es/gl/servizos/snl/terminoloxia/uiip/index.html> e a subscripción ó “Boletín de recomendacións” da Fundación del Español Urgente (www.fundeu.es).

DATOS IDENTIFICATIVOS**Lingua de signos española**

Materia	Lingua de signos española			
Código	V01G160V01913			
Titulación	Grao en Estudos de Galego e Español			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OP	3	2c
Idioma	Castelán			
Departamento	Lingua española			
Coordinador/a	Baez Montero, Inmaculada Concepción			
Profesorado	Baez Montero, Inmaculada Concepción Fernández Soneira, Ana María			
Correo-e	cbaez@uvigo.es			
Web	http://faitic.uvigo.es			
Descrición xeral	Introducción á lingua de sinais española: aspectos gramaticais, socioculturais e históricos			

Competencias

Código		Tipoloxía
CB2	Que o estudantado saiba aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.	- saber facer
CB3	Que o estudantado teña a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.	- saber facer
CB4	Que o estudantado poida transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.	- saber facer
CB5	Que o estudantado desenvolva aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.	- saber facer
CE1	Dominar a comunicación cos e coas falantes das linguas de estudo no grao, en diferentes contextos sociais, profesionais e culturais, desenvolvendo a capacidade de comprensión e expresión oral e escrita, con tolerancia cara á diversidade social e cultural como resultado de defender os dereitos fundamentais de igualdade social, de xénero, de raza e de orientación sexual, e os valores propios da democracia e a cultura da paz.	- saber
CE3	Abarcar os fundamentos teóricos e aplicados que ofrecen os diferentes paradigmas lingüísticos, así como sintetizar, relacionar e describir as literaturas española, galega e lusófona nos seus distintos ámbitos culturais e sociais, períodos, xéneros e movementos	- saber
CE4	Coñecer os métodos básicos do estudo e análise lingüística e literario	- saber - saber facer
CE5	Dispoñer dos coñecementos necesarios para a comprensión, análise, desenvolvemento, avaliación e aproveitamento dos recursos lingüísticos e literarios para o futuro profesional	- saber
CE6	Argumentar os temas e os textos obxecto de estudo de acordo coas convencións académicas, achegando probas e servíndose dos recursos bibliográficos e electrónicos dispoñibles, especialmente dos orientados á investigación lingüística e literaria e á docencia das linguas impartidas no grao.	- saber facer
CE8	Formular razoamentos críticos nos ámbitos de estudo lingüístico e literario a fin de adquirir métodos sólidos de análise, que transcendan a simple aproximación intuitiva ás linguas e aos textos obxecto de estudo.	- saber facer
CE9	Planificar, estruturar e desenvolver ensaios escritos e presentacións orais en español e en galego, formulando hipóteses cunha metodoloxía apropiada para transmitir ideas eficaces, de acordo coas convencións académicas, e argumentando os razoamentos expostos.	- saber facer
CE10	Ser capaces de apreciar outras culturas e expresións artísticas e competentes para sensibilizar o medio propio na apreciación da diversidade intercultural. Explorar ademais as repercusións sociais, profesionais, educativas e culturais dos usos lingüísticos e da aprendizaxe das linguas estudadas no grao.	- saber

CE11	Mostrar sensibilidade cara ás achegas feitas polas mulleres á literatura e á cultura española, galega e portuguesa nos seus diferentes ámbitos xeográficos e culturais. Entender as funcións do canon, a súa formación e os seus axentes, e valorar as exclusións que xera, por exemplo, a exclusión dos textos de escritoras, particularmente nos diferentes ámbitos xeográficos e culturais das linguas galega e española.	- saber
CE12	Posuír unha conciencia crítica ante mecanismos de exclusión e discriminación das mulleres na linguaxe	- saber
CE13	Ser competente para utilizar as novas tecnoloxías como recurso metodolóxico, de investigación, didáctico e de comunicación	- saber
CT1	Que o estudiantado demostrase posuír e comprender coñecementos dunha área de estudo que parte da base da educación secundaria, que se adoita atopar nun nivel que, se ben se apoia en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.	- saber facer
CT2	Que o alumnado saiba aplicar os seus coñecementos ao seu traballo ou a súa vocación dunha forma profesional, e posúa as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.	- saber facer
CT3	Que o alumnado teña a capacidade de reunir e interpretar os datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre os temas destacados de índole social, científica ou ética.	- saber facer
CT4	Que as/os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solucións a un público tanto especializado como non especializado	- saber facer
CT5	Que o alumnado desenvolvese aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.	- saber facer

Resultados de aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe	Competencias
Integrar aspectos vencellados á lingua, à comunidade e á cultura xordas na súa maneira de ver o mundo.	CB2 CB3 CB4 CE1 CE3 CE6 CE8 CE10 CE11 CE12 CT1 CT2 CT3 CT4 CT5
Coñecer a historia da comunidade xorda no estado español	CB3 CB4 CE1 CE8 CE10 CE11 CE12 CT2 CT3
Analizar e valorar as etapas históricas e as metodoloxías empregadas da educación dos xordos	CB2 CB3 CB4 CE1 CE3 CE5 CE8 CE10 CE13 CT2 CT4

Analizar os principios de construción dunha lingua viso-xestual e as principais características gramaticais da LSE.	CB2 CB4 CB5 CE3 CE4 CE5 CE6 CE8 CE9 CT2 CT3 CT4

Aplicar as vantaxes da LSE na comunicación	CB2 CB5 CE1 CE5 CE6 CE8 CT2 CT4 CT5

Contidos

Tema	
1. Introducción	1.1. Comunidade xorda 1.2. A lingua de signos española como lingua natural
2. Lingua de signos e educación	2.1. Historia da educación 2.2. Educación bilingüe
3. Gramática da lingua de signos española	3.1. Significante e significado dos signos 3.2. Estructura interna dos signos 3.3. Combinación de signos 3.4. Significado e pragmática
4. Aspectos sociais e culturais da lingua de signos española	4.1. Persoaxes históricas 4.2. Institucións, grupos de investigación, etc. 4.3. Manifestacións culturais da lingua de signos española: 4.3.1. Videoblog, signoblog 4.3.2. Poesía, teatro, contacontos en lingua de signos.

Planificación docente

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Actividades introductorias	2	0	2
Titoría en grupo	2	4	6
Debates	6	24	30
Estudo de casos/análises de situacións	6	6	12
Sesión maxistral	12	0	12
Presentacións/exposicións	8	32	40
Traballos de aula	4	4	8
Resolución de problemas e/ou exercicios de forma autónoma	8	32	40

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Actividades introductorias	Nestas horas farase unha explicación do programa, das metodoloxías docentes e da avaliación que fará ao longo do curso.
Titoría en grupo	Estas horas empregaranse para preparar cos alumnos os debates, as presentacións que teñen que facer na aula e resolver as dúbidas que poidan xurdir no desenvolvemento da materia.
Debates	A partires de lecturas que farán os alumnos sobre os contidos da materia, faranse nas clases debates semidirixidos.
Estudo de casos/análises de situacións	Reflexión e argumentacións sobre unha situación plantexada pola profesora en relación cos contidos da materia.
Sesión maxistral	Explicación dos contidos teóricos da materia.

Presentacións/exposicións	Os alumnos terán que facer presentacións orais sobre os diferentes contidos da materia.
Traballos de aula	Participación nas tarefas de aula propostas polas profesoras sobre as linguas e a lingua de signos española.
Resolución de problemas e/ou exercicios de forma autónoma	Os alumnos terán que facer un portafolio coas súas mellores tarefas e unha descripción do proceso de aprendizaxe.

Atención personalizada

	Descrición
Titoría en grupo	Estas horas adicaranse a resolver as dúbidas dos alumnos sobre os contidos da materia, sobre os traballos que teñen que presentar na aula e dos traballos que teñen que facer de forma autónoma.
Presentacións/exposicións	Estas horas adicaranse a resolver as dúbidas dos alumnos sobre os contidos da materia, sobre os traballos que teñen que presentar na aula e dos traballos que teñen que facer de forma autónoma.
Resolución de problemas e/ou exercicios de forma autónoma	Estas horas adicaranse a resolver as dúbidas dos alumnos sobre os contidos da materia, sobre os traballos que teñen que presentar na aula e dos traballos que teñen que facer de forma autónoma.

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
Debates	Participación nos debates propostos polas docentes ou polos compañeiros da clase. Avaliarase a presentación didáctica, a participación activa e a argumentación axeitada non so do alumno director do debate senón tamén as contribucións ao debate dos compañeiros presentes. Farase un debate no inicio dos principais temas.	20	CB2 CB3 CB4 CE1 CE6 CE8 CE9 CE12 CT2 CT3 CT4
Presentacións/exposicións	Os alumnos terán que facer presentacións vencelladas aos debates e presentacións con análise dos contidos de lecturas feitas polos alumnos. Deberán: 1. Mostrar a súa aprendizaxe individual por medio de textos escritos e de presentacións orais breves e semidirixidas. 2. Expor de forma didáctica polo menos dous subtemas do temario. 3. Responder ás preguntas dos compañeiros e das profesoras.	50	CB2 CB3 CB4 CE1 CE3
Resolución de problemas e/ou exercicios de forma autónoma	Co gallo de mostrar os seus avances en aprendizaxe significativa e reflexiva, os alumnos deberán presentar un portafolio final coas súas mellores tarefas e a descripción do proceso de aprendizaxe fóra da aula (diario de aprendizaxe). Valorarase que teñan todas as actividades feitas (80%), a redacción (10%) e a reflexión sobre a aprendizaxe (10%)	20	CB2 CB3 CE1 CE3
Traballos de aula	Avaliarase a asistencia as aulas e a participación activa nas tarefas propostas.	10	CB2 CB3 CB4 CE1 CE3

Outros comentarios e avaliación de Xullo

A avaliación será continua. Os alumnos teñen que asistir, alomenos, ao 80% das aulas para a modalidade presencial.

A non entrega de todas as actividades propostas polas profesoras impedirá que os alumnos poidan acollerse á avaliación continua.

2ª edición das actas

os alumnos que non se acollan á avaliación continua terán dereito a unha proba final na data oficial establecida polo centro.

Bibliografía. Fontes de información

BÁSICA

CNSE (2010): *Diccionario normativo de la lengua de signos española*, Madrid, Fundación CNSE.

CNSE (2012): *Estudios sobre la lengua de signos española. III CONGRESO NACIONAL DE LENGUA DE SIGNOS ESPAÑOLA:*

Hacia la normalización de un derecho lingüístico y cultural, Madrid, UNED.FESORD (2000): *SignoLingüística. Introducción a la*

lingüística de la L.S.E., Comunidad Valenciana, Fundación Fesord.Herrero, Ángel (2009): *Gramática didáctica de la lengua de*

signos española (LSE). SM / Fundación CNSE.Martínez Sánchez, Francisco et al. (2000): *Apuntes de Lingüística en Lengua de*

Signos Española, Madrid, CNSE.Rodríguez González, Mª Ángeles (1992): *Lenguaje de signos*. Madrid, CNSE / Fundación ONCE.

COMPLEMENTARIA

Brentari, Diane (ed.) (2010): *Sign Languages*, Cambridge University Press.

Domínguez, Ana Belén y Pilar Alonso (2004): *La educación de los alumnos sordos hoy. Perspectivas y respuestas educativas*.

Málaga, Aljibe.

Escandell Vidal, Victoria (coord.) (2009): *El lenguaje humano*, Madrid, Editorial Universitaria Ramón Areces.

Jarque, Maria Josep (coord.) (2012): "Las lenguas de signos: su estudio científico y reconocimiento legal", en *Anuari de Filologia. Estudis de Lingüística* 2/2012, Universitat de Barcelona, pp. 33-48. Número monográfico "Lenguas de signos".

Morales López, Esperanza (2000): "Lingüística de las lenguas de signos: perspectiva histórica", en Hernández Sacristán, C. &

M. Veyrat: *Lenguaje, cuerpo y cultura*, Valencia, Universidad de Valencia, pp. 125-142.

Moreno Cabrera, Juan C. (2013): *Cuestiones clave de la lingüística*, Madrid, Síntesis.

Recomendacións

DATOS IDENTIFICATIVOS**Dialectoloxía do galego**

Materia	Dialectoloxía do galego			
Código	V01G160V01914			
Titulación	Grao en Estudos de Galego e Español			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OP	3	2c
Idioma				
Departamento	Filoloxía galega e latina			
Coordinador/a	Costas González, Xosé Henrique			
Profesorado	Costas González, Xosé Henrique			
Correo-e	xcostas@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	Análise dos estudos de dialectoloxía galega dentro o ámbito iberorrománico. Principais bloques e áreas dialectais do galego. Principais fenómenos dialectais. Dialectalismo e estándar.			

Competencias

Código		Tipoloxía
CB2	Que o estudiantado saiba aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.	
CB3	Que o estudiantado teña a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.	
CE5	Dispoñer dos coñecementos necesarios para a comprensión, análise, desenvolvemento, avaliación e aproveitamento dos recursos lingüísticos e literarios para o futuro profesional	- saber - saber facer
CE6	Argumentar os temas e os textos obxecto de estudo de acordo coas convencións académicas, achegando probas e servíndose dos recursos bibliográficos e electrónicos dispoñibles, especialmente dos orientados á investigación lingüística e literaria e á docencia das linguas impartidas no grao.	- saber - saber facer
CE7	Participar en debates e actividades de grupo, e organizalos desenvolvendo un pensamento autónomo e crítico con respecto ás posicións alleas e á tolerancia cara á diversidade social e cultural que se expresa nas linguas e literaturas en cuestión.	- saber - saber facer - Saber estar / ser
CE10	Ser capaces de apreciar outras culturas e expresións artísticas e competentes para sensibilizar o medio propio na apreciación da diversidade intercultural. Explorar ademais as repercusións sociais, profesionais, educativas e culturais dos usos lingüísticos e da aprendizaxe das linguas estudadas no grao.	- saber - saber facer - Saber estar / ser
CE13	Ser competente para utilizar as novas tecnoloxías como recurso metodolóxico, de investigación, didáctico e de comunicación	- saber - saber facer
CT1	Que o estudiantado demostrase posuír e comprender coñecementos dunha área de estudo que parte da base da educación secundaria, que se adoita atopar nun nivel que, se ben se apoia en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.	- saber - saber facer - Saber estar / ser
CT2	Que o alumnado saiba aplicar os seus coñecementos ao seu traballo ou a súa vocación dunha forma profesional, e posúa as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.	- saber - saber facer
CT3	Que o alumnado teña a capacidade de reunir e interpretar os datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre os temas destacados de índole social, científica ou ética.	- saber - saber facer
CT4	Que as/os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solucións a un público tanto especializado como non especializado	- saber - saber facer - Saber estar / ser
CT5	Que o alumnado desenvolvese aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.	- saber - saber facer

Resultados de aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe	Competencias
Coñecer os trazos lingüísticos principais e xebradores das diferentes variedades diatópicas orais do galego.	CB2 CB3 CE5 CE6 CE7 CE10 CE13 CT2 CT3 CT4 CT5
Situar xeolingüísticamente as variedades diatópicas en cadanseus territorios e nas súas relacións coas variedades circundantes.	CB2 CB3 CE5 CE6 CE7 CE10 CE13 CT1 CT2 CT3 CT4 CT5
Diferenciar dialectalismo e estándar nos planos fonético-fonolóxico, morfolóxico e léxico.	CB2 CB3 CE5 CE6 CE7 CE10 CE13 CT1 CT2 CT3 CT4 CT5
Coñecer e aproveitar os recursos lexicais dialectais para a precisión terminolóxica e lexicolóxica.	CB2 CB3 CE5 CE6 CE7 CE10 CE13 CT1 CT2 CT3 CT4 CT5

Contidos

Tema	
A Dialectoloxía Galega na nosa historia	Dialectoloxía medieval Sarmiento e o XVIII Gramáticos e lexicógrafos do XIX O XX ata 1970: García de Diego, Zamora Vicente e Carballo Calero.
Os atlas lingüísticos	O ALPI O Atlas Lingüístico Galego Atlás lingüísticos sonoros
Principais fenómenos dialectais galegos	Metafonías e trabazóns por nasalidade Alteracións do vocalismo átono Gheada Sibilantes
Bloques e áreas lingüísticos do galego: características e extensión.	Bloque Occidental Bloque Central Bloque Oriental: eonaviego, ancarés, berciano e portelao. Bloque Meridional: calaborés e valego do Ellas.

Planificación docente

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Sesión maxistral	14	0	14
Resolución de problemas e/ou exercicios	18	8	26
Titoría en grupo	3	0	3
Foros de discusión	6	6	12
Obradoiros	3	0	3
Saídas de estudo/prácticas de campo	0	10	10
Probos de resposta longa, de desenvolvemento	4	25	29
Traballos e proxectos	0	35	35

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Sesión maxistral	Exposición das liñas de traballo, comentarios sobre a bibliografía recomendable (xeral e específica), desenvolvemento teórico dos temas.
Resolución de problemas e/ou exercicios	Comentarios de textos e gravacións dialectais.
Titoría en grupo	Sobre a planificación e orientación do traballo.
Foros de discusión	Sobre permisividade e consideración social de determinados trazos dialectais e sobre dialectoloxía léxica.
Obradoiros	Elaboración e análise de material cartográfico a partir dos datos recollidos no traballo de campo.
Saídas de estudo/prácticas de campo	Saídas de campo para realizar gravacións e facer prácticas de campo.

Atención personalizada

	Descrición
Sesión maxistral	A atención personalizada realizarase ben por atendimento nas titorías, ben -de maneira continua- por correo electrónico e foro de discusión dos matriculados na materia. Cando os alumnos realicen saídas de estudo e prácticas de campo, irán en todo momento acompañados e orientados cientificamente polo profesor.
Resolución de problemas e/ou exercicios	A atención personalizada realizarase ben por atendimento nas titorías, ben -de maneira continua- por correo electrónico e foro de discusión dos matriculados na materia. Cando os alumnos realicen saídas de estudo e prácticas de campo, irán en todo momento acompañados e orientados cientificamente polo profesor.
Saídas de estudo/prácticas de campo	A atención personalizada realizarase ben por atendimento nas titorías, ben -de maneira continua- por correo electrónico e foro de discusión dos matriculados na materia. Cando os alumnos realicen saídas de estudo e prácticas de campo, irán en todo momento acompañados e orientados cientificamente polo profesor.
Probos de resposta longa, de desenvolvemento	A atención personalizada realizarase ben por atendimento nas titorías, ben -de maneira continua- por correo electrónico e foro de discusión dos matriculados na materia. Cando os alumnos realicen saídas de estudo e prácticas de campo, irán en todo momento acompañados e orientados cientificamente polo profesor.
Traballos e proxectos	A atención personalizada realizarase ben por atendimento nas titorías, ben -de maneira continua- por correo electrónico e foro de discusión dos matriculados na materia. Cando os alumnos realicen saídas de estudo e prácticas de campo, irán en todo momento acompañados e orientados cientificamente polo profesor.

Avaliación

Descrición	Cualificación Competencias Avaliadas

Probas de resposta longa, de desenvolvemento	Exame que consistirá en dúas preguntas teóricas e tres supostos prácticos (comentarios dialectais). Nestas probas esixirase o visto e explicado nas sesións maxistras	40	CB2 CB3 CE5 CE6 CE7 CE10 CE13 CT1 CT2 CT3 CT4 CT5
Traballos e proxectos	Un traballo práctico final sobre unha gravación propia.	60	CB2 CB3 CE5 CE6 CE7 CE10 CE13 CT1 CT2 CT3 CT4 CT5

Outros comentarios e avaliación de Xullo

O alumnado que opte pola avaliación única deberá realizar un exame (50%) e presentar un traballo final na derradeira semana do curso. Este traballo valerá o 50% da nota final. Para aprobar a materia, cada parte deberá ser aprobada por separado.

O mesmo sistema de avaliación será aplicado para os alumnos que se presenten á segunda edición das actas (xullo).

Bibliografía. Fontes de información

- Asociación Abertal del Eo-Navia, Informe lingüístico sobre a nosa terra Eo-Navia (Asturias), 2007, Saegao
- Babarro González, Xoán, Galego de Asturias. Delimitación, caracterización e situación sociolingüística., 2003, Fundación Barrié
- Costas González, X.Henrique (ed.), A xente que soña desperta: recolla de achegas á lingua e á literatura galegas de Asturias, 2010, Universidade de Vigo
- Costas González, X.Henrique, A lingua galega no Eo-Navia, Bierzo Occidental, As Portelas e Calabor e o Val do Ellas: historia, breve descrición e situación sociolingüística actual, 2011, Real Academia Galega
- Fernández Rei, Francisco, Dialectoloxía da Lingua Galega, 1990, Xerais
- Sánchez Rei, Xosé Manuel, Lingua galega e variación dialectal, 2011, Laiovento
- Seco Orosa, Ana, A fronteira lingüística do galego en León e Zamora, 1997, USC

Recomendacións

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Fonética e fonoloxía do galego/V01G160V01604

DATOS IDENTIFICATIVOS**Lexicografía do español e do galego**

Materia	Lexicografía do español e do galego			
Código	V01G160V01915			
Titulación	Grao en Estudos de Galego e Español			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OP	3	2c
Idioma	Castelán Galego			
Departamento	Lingua española			
Coordinador/a	Anaya Revuelta, Inmaculada			
Profesorado	Anaya Revuelta, Inmaculada			
Correo-e	ianaya@uvigo.es			
Web	http://Faitic			
Descrición xeral	Ensinanza dos principios teóricos fundamentais da Lexicografía teórica e uso dos principais dicionarios do galego e do español actual.			

Competencias

Código		Tipoloxía
CB1	Que o estudantado demostre posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.	- saber
CB2	Que o estudantado saiba aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.	- saber facer
CB3	Que o estudantado teña a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.	- saber facer - Saber estar / ser
CE8	Formular razoamentos críticos nos ámbitos de estudo lingüístico e literario a fin de adquirir métodos sólidos de análise, que transcendan a simple aproximación intuitiva ás linguas e aos textos obxecto de estudo.	- saber facer - Saber estar / ser
CE9	Planificar, estruturar e desenvolver ensaios escritos e presentacións orais en español e en galego, formulando hipóteses cunha metodoloxía apropiada para transmitir ideas eficaces, de acordo coas convencións académicas, e argumentando os razoamentos expostos.	- saber facer - Saber estar / ser
CT3	Que o alumnado teña a capacidade de reunir e interpretar os datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre os temas destacados de índole social, científica ou ética.	- saber facer - Saber estar / ser
CT4	Que as/os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solucións a un público tanto especializado como non especializado	- saber facer

Resultados de aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe	Competencias
Obter un coñecemento teórico e práctico sobre algúns aspectos fundamentais da técnica lexicográfica.	CB1 CE8 CT3 CT4
Potenciar o uso dos dicionarios e ensinar a utilizalos adecuadamente e a coñecer as funcións que presentan os máis importantes do panorama actual.	CB2 CT3
Desenvolver a capacidade crítica coa lectura de textos lexicográficos e os prólogos de dicionarios.	CB3 CE9

Contidos

Tema	
Tema 1	O concepto de dicionario: tipoloxía

Tema 2	Os dicionarios do español actual
Tema 3	Os dicionarios do galego actual
Tema 4	Estrutura dos dicionarios: a macroestrutura e a microestrutura
Tema 5	Concepto y tipos de definición. Criterios de elaboración. El contorno y otros problemas que plantea la definición
Tema 6	Os conceptos de acepción e subacepción. Criterios de separación
Tema 7	A nova forma de facer lexicografía

Planificación docente

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Sesión maxistral	23	46	69
Traballos tutelados	5	5	10
Resolución de problemas e/ou exercicios	6	30	36
Presentacións/exposicións	10	14	24
Actividades introdutorias	2	1	3
Probas de resposta longa, de desenvolvemento	2	6	8

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Sesión maxistral	Explicación sobre os temas e algúns dicionarios do curso.
Traballos tutelados	O alumnado realizará traballos dirixidos pola profesora e recibirá asesoramento.
Resolución de problemas e/ou exercicios	Realizaranse diversos exercicios co fin de relacionar teoría e práctica.
Presentacións/exposicións	O alumnado exporá de xeito oral os traballos solicitados ao longo do curso.
Actividades introdutorias	Explicación dos obxectivos e as tarefas previstas para o curso.

Atención personalizada

	Descrición
Traballos tutelados	Prestarase atención personalizada ao alumnado no desenvolvemento dos traballos tutelados.
Resolución de problemas e/ou exercicios	Prestarase atención personalizada ao alumnado no desenvolvemento dos traballos tutelados.

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
Resolución de problemas e/ou exercicios	Exercicios prácticos e presentacións.	25	CB2
Presentacións/exposicións	Defensa oral de traballos preparados de forma individual ou en grupo.	25	CB3 CT3
Probas de resposta longa, de desenvolvemento	Proba escrita.	50	CB1

Outros comentarios e avaliación de Xullo

Ao comezo do curso o alumnado deberá indicar a forma de avaliación pola que opta: continua ou única.

Os estudantes Erasmus poderán realizar as probas con axuda dun dicionario. É imprescindible posuír un nivel de español equivalente a un B2.

Para poder ser avaliado dentro da opción de avaliación continua será necesario asistir regularmente ás clases e entregar os traballos e as prácticas ao longo do cuadrimestre.

O alumnado que opte pola avaliación única será avaliado a través dun exame, ben na primeira edición de actas (final cuadrimestre) ben na data oficial da convocatoria de xullo.

O plaxio total ou parcial será considerado como un suspenso.

Bibliografía. Fontes de información

Anglada Arboix, E., Lexicografía española, Universitat de Barcelona, 2003

Porto Dapena, J.A., Manual de técnica lexicográfica, Arco Libros, 2002

Santamarina, A., Diccionario de diccionarios, Pedro Barrié de la Maza, 2001

Seco, M., Estudios de Lexicografía española, Gredos, 2003

Ao longo do curso indicarase bibliografía específica.

Recomendacións

DATOS IDENTIFICATIVOS**Linguas da Península Ibérica**

Materia	Linguas da Península Ibérica			
Código	V01G160V01916			
Titulación	Grao en Estudos de Galego e Español			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OP	3	2c
Idioma	Galego			
Departamento	Filoloxía galega e latina			
Coordinador/a	Angueira Viturro, Anxo			
Profesorado	Angueira Viturro, Anxo Navaza Blanco, Gonzalo			
Correo-e	angueria@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	Unha ollada desde os estudos culturais e literarios á realidade lingüística peninsular.			

Competencias

Código		Tipoloxía
CB1	Que o estudantado demostre posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.	- saber
CB2	Que o estudantado saiba aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.	
CB3	Que o estudantado teña a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, facer científica ou ética.	- saber
CB4	Que o estudantado poida transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.	
CB5	Que o estudantado desenvolva aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.	- saber - facer
CE1	Dominar a comunicación cos e coas falantes das linguas de estudo no grao, en diferentes contextos sociais, profesionais e culturais, desenvolvendo a capacidade de comprensión e expresión oral e escrita, con tolerancia cara á diversidade social e cultural como resultado de defender os dereitos fundamentais de igualdade social, de xénero, de raza e de orientación sexual, e os valores propios da democracia e a cultura da paz.	
CE2	Identificar, comprender e apreciar as principais contribucións das literaturas do español (en España e en América) e do galego, con especial sensibilidade para as literaturas emparentadas, como son as que corresponden ás linguas neolatinas e en particular a portuguesa	
CE3	Abarcar os fundamentos teóricos e aplicados que ofrecen os diferentes paradigmas lingüísticos, así como sintetizar, relacionar e describir as literaturas española, galega e lusófona nos seus distintos ámbitos culturais e sociais, períodos, xéneros e movementos	
CE4	Coñecer os métodos básicos do estudo e análise lingüística e literario	
CE5	Dispoñer dos coñecementos necesarios para a comprensión, análise, desenvolvemento, avaliación e aproveitamento dos recursos lingüísticos e literarios para o futuro profesional	- saber
CE6	Argumentar os temas e os textos obxecto de estudo de acordo coas convencións académicas, achegando probas e servíndose dos recursos bibliográficos e electrónicos dispoñibles, especialmente dos orientados á investigación lingüística e literaria e á docencia das linguas impartidas no grao.	
CE7	Participar en debates e actividades de grupo, e organizalos desenvolvendo un pensamento autónomo e crítico con respecto ás posicións alleas e á tolerancia cara á diversidade social e cultural que se expresa nas linguas e literaturas en cuestión.	
CE8	Formular razoamentos críticos nos ámbitos de estudo lingüístico e literario a fin de adquirir métodos sólidos de análise, que transcendan a simple aproximación intuitiva ás linguas e aos textos obxecto de estudo.	- saber - facer

CE9	Planificar, estruturar e desenvolver ensaios escritos e presentacións orais en español e en galego, formulando hipóteses cunha metodoloxía apropiada para transmitir ideas eficaces, de acordo coas convencións académicas, e argumentando os razoamentos expostos.	
CE10	Ser capaces de apreciar outras culturas e expresións artísticas e competentes para sensibilizar o medio propio na apreciación da diversidade intercultural. Explorar ademais as repercusións sociais, profesionais, educativas e culturais dos usos lingüísticos e da aprendizaxe das linguas estudadas no grao.	- saber
CE11	Mostrar sensibilidade cara ás achegas feitas polas mulleres á literatura e á cultura española, galega e portuguesa nos seus diferentes ámbitos xeográficos e culturais. Entender as funcións do canon, a súa formación e os seus axentes, e valorar as exclusións que xera, por exemplo, a exclusión dos textos de escritoras, particularmente nos diferentes ámbitos xeográficos e culturais das linguas galega e española.	
CE12	Posuír unha conciencia crítica ante mecanismos de exclusión e discriminación das mulleres na linguaxe	
CE13	Ser competente para utilizar as novas tecnoloxías como recurso metodolóxico, de investigación, didáctico e de comunicación	
CT1	Que o estudantado demostrase posuír e comprender coñecementos dunha área de estudo que parte da base da educación secundaria, que se adoita atopar nun nivel que, se ben se apoia en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.	
CT2	Que o alumnado saiba aplicar os seus coñecementos ao seu traballo ou a súa vocación dunha forma profesional, e posúa as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.	- saber
CT3	Que o alumnado teña a capacidade de reunir e interpretar os datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre os temas destacados de índole social, científica ou ética.	- saber facer
CT4	Que as/os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solucións a un público tanto especializado como non especializado	
CT5	Que o alumnado desenvolvese aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.	

Resultados de aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe	Competencias
Desenvolver unha visión interrelacionada do repertorio llingüístico e cultural ibérico.	CB1 CB2 CB3 CB4 CB5 CE1 CE2 CE3 CE4 CE5 CE6 CE7 CE8 CE9 CE10 CE11 CE12 CE13 CT1 CT2 CT3 CT4 CT5

Ampliar a relación entre o lingüístico, o literario e o cultural no conxunto ibérico.

CB1
CB2
CB3
CB4
CB5
CE1
CE2
CE3
CE4
CE5
CE6
CE7
CE8
CE9
CE10
CE11
CE12
CE13
CT1
CT2
CT3
CT4
CT5

Capacitar o alumnado para unha análise sociolingüística xeral da península ibérica.

CB1
CB2
CB3
CB4
CB5
CE1
CE2
CE3
CE4
CE5
CE6
CE7
CE8
CE9
CE10
CE11
CE12
CE13
CT1
CT2
CT3
CT4
CT5

Valorar as manifestacións lingüísticas, culturais e literarias de territorios e ámbitos minorizados e arraianos.

CB1
CB2
CB3
CB4
CB5
CE1
CE2
CE3
CE4
CE5
CE6
CE7
CE8
CE9
CE10
CE11
CE12
CE13
CT1
CT2
CT3
CT4
CT5

Contidos	
Tema	
1. Historia e linguas peninsulares.	Análise histórica da variedade lingüística peninsular.
2. O galego e o portugués.	A vella Gallecia: o común e o diferente Historia e proxección actual das dúas linguas. O galego estremeiro: cultura e literatura.
3. O asturiano.	Historia e extensión do astur-leonés. Perspectivas actuais e resistencia literaria.
4. O castelán.	O castelán en contacto coas outras linguas. Historia, variedades e proxección.
5. O aragonés.	Historia e extensión do navarro-aragonés. Perspectivas actuais.
6. O catalán.	Historia e extensión do catalán. Literatura e cultura nas diferentes xeografías do catalán.
7. O éuscaro.	Historia e extensión do éuscaro. Perspectivas dunha lingua e dunha cultura singulares.

Planificación docente			
	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Sesión maxistral	30	0	30
Traballos de aula	13	72	85
Resolución de problemas e/ou exercicios	3	26	29
Probas de resposta longa, de desenvolvemento	2	0	2

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente	
	Descrición
Sesión maxistral	O desenvolvemento da aula farase a partir de explicacións sobre cada tema nas que se vaian introducindo tamén os textos pertinentes.
Traballos de aula	Será necesario ás veces ler e comentar previa ou posteriormente para completar as explicacións da aula.
Resolución de problemas e/ou exercicios	Na aula faremos lecturas e comentarios dos textos máis salientables, dedicándolle a última parte de cada unha das sesións, que o alumnado deberá completar con outras lecturas e comentarios suxeridos.

Atención personalizada	
	Descrición

Sesión maxistral	O discente recibirá as explicacións e indicacións oportunas para un seguimento correcto da materia e para satisfacer todo tipo de inquiredanzas sobre o temario.
Resolución de problemas e/ou exercicios	O discente recibirá as explicacións e indicacións oportunas para un seguimento correcto da materia e para satisfacer todo tipo de inquiredanzas sobre o temario.
Traballos de aula	O discente recibirá as explicacións e indicacións oportunas para un seguimento correcto da materia e para satisfacer todo tipo de inquiredanzas sobre o temario.
Probas de resposta longa, de desenvolvemento	O discente recibirá as explicacións e indicacións oportunas para un seguimento correcto da materia e para satisfacer todo tipo de inquiredanzas sobre o temario.

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
Sesión maxistral	Os contidos desenvolvidos ó longo do cuadrimestre avaliaranse mediante cuestións propostas por escrito ó final de cada dous temas	20	CB1 CB2 CB3 CB4 CB5 CE1 CE2 CE3 CE4 CE5 CE6 CE7 CE8 CE9 CE10 CE11 CE12 CE13 CT1 CT2 CT3 CT4 CT5

Resolución de problemas e/ou exercicios	As lecturas e comentarios realizados, así como todas as lecturas que se vaian propondo, serán obxecto de avaliación.	10	CB1 CB2 CB3 CB4 CB5 CE1 CE2 CE3 CE4 CE5 CE6 CE7 CE8 CE9 CE10 CE11 CE12 CE13 CT1 CT2 CT3 CT4 CT5
Traballos de aula	A participación e comentarios realizados nas sesións pertinentes serán obxecto de avaliación	10	CB1 CB2 CB3 CB4 CB5 CE1 CE2 CE3 CE4 CE5 CE6 CE7 CE8 CE9 CE10 CE11 CE12 CE13 CT1 CT2 CT3 CT4 CT5

Probas de resposta longa, de desenvolvemento	As competencias adquiridas na materia serán avaliadas no seu conxunto cunha proba escrita que inclúa o comentario de textos.	60	CB1 CB2 CB3 CB4 CB5 CE1 CE2 CE3 CE4 CE5 CE6 CE7 CE8 CE9 CE10 CE11 CE12 CE13 CT1 CT2 CT3 CT4 CT5

Outros comentarios e avaliación de Xullo

Os discentes teñen que elixir ó comezo do curso entre un sistema de avaliación continua ou de avaliación única.

A avaliación única para os discentes que así o elixan ou para os que incumplan as condicións esixidas para a avaliación continua consistirá nun exame (70%), que se realizará na última semana do curso, e nun traballo (30%).

Na avaliación de xullo tódolos discentes deberán facer o exame na data oficial proposta pola facultade e entregar o traballo.

Bibliografía. Fontes de información

Costa, Joaquín (2010): *Textos sobre las lenguas de Aragón I. Artículos y otros escritos*. Huesca: Aladrada Ediciones.

Costas González, X. H. (2011): *A lingua galega no Eo-Navia, Bierzo occidental, As Portelas, Calabor e o Val do Ellas : historia, breve caracterización e situación sociolingüística actual*. A Coruña : Real Academia Galega.

Ferrando, A.; Nicolàs, M. (2005): (2005): *Història de la llengua catalana*. Barcelona: Edicions de la UOC/ Pòrtic.

Intxausti, J. (1992): *Euskal Herria, el país de la lengua vasca*. Secretaría General de Política Lingüística del Gobierno Vasco.

Lleal, C. (1990): *La formación de las lenguas romances peninsulares*. Barcelona: Barcanova.

Llera Ramo, F. (1994): *Los Asturianos y la lengua Asturiana: Estudio Sociolingüístico para Asturias - 1991*. Oviedo: Consejería de

Educación y Cultura del Principado de Asturias

Mariño, R. (1998): *Historia da lingua galega*, Santiago de Compostela: Sotelo Blanco

VV.AA. (1982): *El aragonés: identidad y problemática de una lengua*. Zaragoza

VV. AA. (2002): *Historia de la literatura asturiana*. Oviedo: Academia de la Lengua Asturiana.

Recomendacións

DATOS IDENTIFICATIVOS**As escritoras da historia literaria**

Materia	As escritoras da historia literaria			
Código	V01G160V01917			
Titulación	Grao en Estudos de Galego e Español			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OP	3	2c
Idioma				
Departamento	Literatura española e teoría da literatura			
Coordinador/a	Fariña Busto, María Jesús			
Profesorado	Fariña Busto, María Jesús			
Correo-e	mbusto@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	Aportacións das escritoras españolas e hispanoamericanas á historia literaria, particularizando o estudo na lectura dalgúns textos de diferentes xéneros.			

Competencias

Código		Tipoloxía
CB2	Que o estudiantado saiba aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.	- saber facer
CB3	Que o estudiantado teña a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.	- saber facer - Saber estar / ser
CB5	Que o estudiantado desenvolva aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.	- saber - saber facer - Saber estar / ser
CE2	Identificar, comprender e apreciar as principais contribucións das literaturas do español (en España e en América) e do galego, con especial sensibilidade para as literaturas emparentadas, como son as que corresponden ás linguas neolatinas e en particular a portuguesa	- saber
CE4	Coñecer os métodos básicos do estudo e análise lingüística e literario	- saber
CE7	Participar en debates e actividades de grupo, e organizalos desenvolvendo un pensamento autónomo e crítico con respecto ás posicións alleas e á tolerancia cara á diversidade social e cultural que se expresa nas linguas e literaturas en cuestión.	- saber facer - Saber estar / ser
CE9	Planificar, estruturar e desenvolver ensaios escritos e presentacións orais en español e en galego, formulando hipóteses cunha metodoloxía apropiada para transmitir ideas eficaces, de acordo coas convencións académicas, e argumentando os razoamentos expostos.	- saber facer
CE11	Mostrar sensibilidade cara ás achegas feitas polas mulleres á literatura e á cultura española, galega e portuguesa nos seus diferentes ámbitos xeográficos e culturais. Entender as funcións do canon, a súa formación e os seus axentes, e valorar as exclusións que xera, por exemplo, a exclusión dos textos de escritoras, particularmente nos diferentes ámbitos xeográficos e culturais das linguas galega e española.	- saber
CE12	Posuír unha conciencia crítica ante mecanismos de exclusión e discriminación das mulleres na linguaxe	- saber - Saber estar / ser
CT2	Que o alumnado saiba aplicar os seus coñecementos ao seu traballo ou a súa vocación dunha forma profesional, e posúa as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.	- saber facer
CT3	Que o alumnado teña a capacidade de reunir e interpretar os datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre os temas destacados de índole social, científica ou ética.	- saber facer - Saber estar / ser
CT5	Que o alumnado desenvolva aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.	- saber - saber facer - Saber estar / ser

Resultados de aprendizaxe	
Resultados de aprendizaxe	Competencias
I. Comprender e profundar nas principais aportacións das escritoras á historia literaria española e hispanoamericana.	CB3 CE2 CE11 CE12 CT3
II. Afondar nos métodos de estudo e de análise dos textos literarios incorporando novas categorías críticas.	CB3 CE4 CT3 CT5
III. Planificar, organizar e desenvolver ensaios escritos e presentacións orais orientados á maduración do pensamento crítico e á posta en práctica das convencións académicas.	CB2 CB3 CB5 CE9 CE12 CT2 CT3 CT5
IV. Entender as funcións do canon, a súa formación e axentes, e valorar as exclusións que xera no ámbito da historia literaria.	CB3 CE4 CE11 CE12 CT3 CT5
V. Contribuír ó desenvolvemento das habilidades de aprendizaxe necesarias para interpretar calquera tipo de discurso cultural, así como para pensar sobre o mundo e a realidade cunha perspectiva crítica.	CB3 CB5 CE4 CE7 CE11 CE12 CT3 CT5

Contidos

Tema	
I. Algúns conceptos previos	I. 1. O xénero como categoría de análise I. 2. O canon: axentes, formación e funcións
II. As escritoras na historia literaria. Unha aproximación cronolóxica	II. 1. Espazos, contextos, épocas, autoras
III. As escritoras na historia literaria. Algunhas constantes temáticas e a súa formalización en diferentes xéneros literarios.	III. 1. Educación III. 2. Violencia III. 3. Corpo, desexo, sexualidade III. 4. Estereotipos e roles sociais e culturais III. 5. Poesía e/na rede

Planificación docente

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Eventos docentes e/ou divulgativos	2	0	2
Seminarios	4	4	8
Traballos de aula	14	12	26
Traballos tutelados	0	18	18
Titoría en grupo	2	2	4
Proxectos	0	12	12
Sesión maxistral	26	14	40
Probas de resposta longa, de desenvolvemento	0	20	20
Probas prácticas, de execución de tarefas reais e/ou simuladas.	0	20	20

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Eventos docentes e/ou divulgativos	Conferencias, charlas, exposicións, mesas redondas ou debates que permiten afondar ou complementar os contidos da materia.
Seminarios	Actividades enfocadas ao traballo sobre un tema específico, que permitan afondar ou complementar contidos da materia. Pódense empregar como complemento das clases teóricas.
Traballos de aula	O alumnado desenvolverá exercicios ou proxectos na aula baixo as directrices e supervisión do profesorado.
Traballos tutelados	De maneira individual ou en grupo, o alumnado elaborará un documento sobre temas da materia, ou ben preparará seminarios, memorias, ensaios, lecturas, etc.
Titoría en grupo	Entrevistas que o alumnado mantén co profesorado para asesoramento e desenvolvemento de actividades da materia e do proceso de aprendizaxe, así como debates en grupo sobre problemas ou cuestións concretas da materia.
Proxectos	En liñas xerais, trátase dunha actividade autónoma do alumnado que inclúe a procura e recollida de información, lectura e manexo de bibliografía, organización de materiais, redacción, etc.
Sesión maxistral	Exposición por parte do profesorado dos contidos da materia, bases teóricas e/ou directrices dun traballo, exercicio ou proxecto a desenvolver polo alumnado.

Atención personalizada

	Descrición
Traballos de aula	Nas horas de titoría alumnas e alumnos poderán consultar, de maneira personalizada, calquera dúbida que teñan, tanto sobre os contidos da asignatura como sobre as diferentes cuestións relativas ó desenvolvemento do seu traballo. As exposicións realizadas na aula contarán tamén, en todo momento, con esta atención personalizada.
Traballos tutelados	Nas horas de titoría alumnas e alumnos poderán consultar, de maneira personalizada, calquera dúbida que teñan, tanto sobre os contidos da asignatura como sobre as diferentes cuestións relativas ó desenvolvemento do seu traballo. As exposicións realizadas na aula contarán tamén, en todo momento, con esta atención personalizada.
Titoría en grupo	Nas horas de titoría alumnas e alumnos poderán consultar, de maneira personalizada, calquera dúbida que teñan, tanto sobre os contidos da asignatura como sobre as diferentes cuestións relativas ó desenvolvemento do seu traballo. As exposicións realizadas na aula contarán tamén, en todo momento, con esta atención personalizada.

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
Traballos de aula	O alumnado presenta o resultado obtido na elaboración de documentos sobre a temática da materia ou desenvolve actividades prácticas sobre as lecturas da mesma. Pódese levar a cabo de maneira individual ou en grupo, de forma oral ou escrita.	20	CB3 CE4 CE9 CE11 CE12 CT3
Traballos tutelados	O alumnado presentará o resultado obtido nos traballos ou proxectos propostos (recollida de información, manexo de bibliografía, resumos críticos, etc.).	20	CB3 CB5 CE2 CE9 CE11 CE12 CT3 CT5
Probas de resposta longa de desenvolvemento	Probas para avaliación das competencias adquiridas que inclúen preguntas abertas sobre un tema. O alumnado debe desenvolver, relacionar, organizar e presentar os coñecementos sobre a materia nunha resposta extensa.	30	CB3 CE2 CE4 CE9 CE11 CE12 CT5

Probas prácticas, de execución de tarefas reais e/ou simuladas.	Probas para a avaliación que inclúen actividades, problemas ou exercicios prácticos. O alumnado debe dar resposta á actividade formulada aplicando os coñecementos teóricos e amosando a súa capacidade crítica e analítica	30	CB3 CE2 CE4 CE9 CE11 CE12 CT3 CT5

Outros comentarios e avaliación de Xullo

Avaliación da materia:

1. Avaliación continua (asistencia ás clases do 80%):

-A nota final da convocatoria de maio resultará da suma das cualificacións das exposicións na aula, o traballo tutelado e un exame, na última semana das clases, que constará dunha proba práctica e probas de resposta longa. O valor, en porcentaxe, de traballos e probas aparece na Guía ao lado da descrición destas.

Tendo en conta que se trata dunha avaliación continua e que, polo tanto, ao final do cuadrimestre o alumnado terá que demostrar as competencias adquiridas, para facer media coa cualificación de traballos e proxectos a nota do exame terá que alcanzar o aprobado.

Será requisito para aprobar cada unha destas actividades a correcta expresión oral e escrita, o que significa: uso pertinente dos signos de puntuación, corrección ortográfica, orde e claridade na exposición, rigor e redacción persoal. Evitarase, por suposto, no caso dos traballos, a reprodución de palabras e ideas alleas sen indicar a súa procedencia; de se producir este feito, o traballo será invalidado.

-A nota da convocatoria de xullo resultará dun exame (na data fixada pola Facultade) consistente en probas de resposta longa e probas prácticas. Os requisitos anteriores son igualmente procedentes nesta convocatoria.

2. Avaliación única:

-As alumnas e alumnos que non poidan asistir ás clases e, en consecuencia, non poidan elixir o procedemento de avaliación continua, terán que realizar, ademais do exame (coincidente en data co da avaliación continua), un traballo cuxo tema e prazos a profesora lles indicará ao longo do cuadrimestre. Por esta razón, é imprescindible que se poñan en contacto con ela. Neste tipo de avaliación, o valor do traballo será do 30% e o valor do exame do 70%, tendo que aprobarse este para sumar a nota do traballo.

Proceden igualmente, para aprobar, os requisitos indicados no apartado anterior.

-A nota da convocatoria de xullo resultará dun exame (na data fixada pola Facultade) consistente en probas de resposta longa e probas prácticas.

Bibliografía. Fontes de información

1. LECTURAS OBRIGATORIAS (indícase o tema ao que corresponden e o xénero literario de cada texto):

I. Lola Luna, "Leyendo como una mujer la imagen de la Mujer" (1996) -Ensaio- Iris M. Zavala, "Las formas y funciones de una teoría crítica feminista" (1993) -Ensaio- Rosalía de Castro, "Carta a Eduarda" (1865) -Relato- Alfonsina Storni, "Un libro quemado" (1919) -Artigo periodístico-

III. III. 1. Emilia Pardo Bazán (A Coruña, 1851-1921), "La educación del hombre y de la mujer" (1892) -Discurso- Mercedes Cabello (Perú, 1845-1909), "Mujer escritora" (1877) -Poema-

III. 2. Griselda Gambaro (Argentina, 1928), *La malasangre* (1982) -Teatro- Renée Ferrer (Paraguay, 1944), "Helena" y "La exposición" (*La seca*, 1986) -Contos-

III. 3. Textos poéticos de escritoras españolas e hispanoamericanas do século XX (selección que entregará a profesora) Cristina Peri Rossi (Uruguay, 1941), "Desastres íntimos" e "Una consulta delicada" (*Desastres íntimos*, 1997) -Contos-

III. 4. Rosario Castellanos (México, 1925-1974), "Lección de cocina" (*Álbum de familia*, 1971) -Conto- Luisa Valenzuela (Argentina, 1938), "La llave" (Simetrías, 1993) -Conto- Iris M. Zavala (Puerto Rico, 1939), *Nocturna mas no funesta* (1987) -Novela-

2. A bibliografía específica sobre cada tema e sobre cada unha das obras estudadas facilitarase a través da plataforma TEMA.

Recomendacións

Outros comentarios

ALUMNADO ERASMUS: terá que posuír una competencia oral e escrita do castelá, lingua da asignatura, acorde co curso ao que esta pertence. En todo (asistencia, traballos, exame) o nivel de esixencia será o mesmo que o requerido ao alumnado propio.

TITORÍAS: o horario de titorías indicárase ao comezo do curso. Tanto as consultas persoais no despacho como aquelas que se fagan a través do correo electrónico serán atendidas dentro dese horario.

DATOS IDENTIFICATIVOS**Literatura latina**

Materia	Literatura latina			
Código	V01G160V01918			
Titulación	Grao en Estudos de Galego e Español			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OP	3	2c
Idioma				
Departamento				
Coordinador/a				
Profesorado				
Correo-e				
Web				
Descrición xeral				

Competencias

Código	Tipoloxía

Resultados de aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe	Competencias

Contidos

Tema

Planificación docente

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

Descrición

Atención personalizada

Descrición

Avaliación

Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas

Outros comentarios e avaliación de Xullo**Bibliografía. Fontes de información****Recomendacións**

DATOS IDENTIFICATIVOS**Estética e teoría da arte**

Materia	Estética e teoría da arte			
Código	V01G160V01919			
Titulación	Grao en Estudos de Galego e Español			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OP	3	2c
Idioma				
Departamento				
Coordinador/a				
Profesorado				
Correo-e				

----- GUÍA DOCENTE NON PUBLICADA -----

DATOS IDENTIFICATIVOS**Seminario de literatura hispánica**

Materia	Seminario de literatura hispánica			
Código	V01G160V01920			
Titulación	Grao en Estudos de Galego e Español			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OP	3	2c
Idioma				
Departamento	Literatura española e teoría da literatura			
Coordinador/a	Ribao Pereira, Montserrat			
Profesorado	Ribao Pereira, Montserrat			
Correo-e	ribao@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	Estudo e análise da relevancia literaria das ilustracións no ámbito hispánico decimonónico.			

Competencias

Código		Tipoloxía
CB3	Que o estudiantado teña a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.	- saber
CB5	Que o estudiantado desenvolva aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.	- saber
CE1	Dominar a comunicación cos e coas falantes das linguas de estudo no grao, en diferentes contextos sociais, profesionais e culturais, desenvolvendo a capacidade de comprensión e expresión oral e escrita, con tolerancia cara á diversidade social e cultural como resultado de defender os dereitos fundamentais de igualdade social, de xénero, de raza e de orientación sexual, e os valores propios da democracia e a cultura da paz.	- saber facer
CE2	Identificar, comprender e apreciar as principais contribucións das literaturas do español (en España e en América) e do galego, con especial sensibilidade para as literaturas emparentadas, como son as que corresponden ás linguas neolatinas e en particular a portuguesa	- saber facer
CE3	Abarcar os fundamentos teóricos e aplicados que ofrecen os diferentes paradigmas lingüísticos, así como sintetizar, relacionar e describir as literaturas española, galega e lusófona nos seus distintos ámbitos culturais e sociais, períodos, xéneros e movementos	- saber facer
CE4	Coñecer os métodos básicos do estudo e análise lingüística e literario	- saber facer
CE5	Dispoñer dos coñecementos necesarios para a comprensión, análise, desenvolvemento, avaliación e aproveitamento dos recursos lingüísticos e literarios para o futuro profesional	- saber facer
CT5	Que o alumnado desenvolva aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.	- Saber estar / ser

Resultados de aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe	Competencias
Posuír as ferramentas e tácticas metodolóxicas básicas para o estudo e a análise literaria.	CB3 CB5 CE1 CE2 CE3 CE4 CE5 CT5

Desenrolar habilidades para emprender estudos posteriores de xeito autónomo.

CB3
CB5
CE1
CE2
CE3
CE4
CE5
CT5

Contidos

Tema

1.La historia en la literatura española del siglo XIX	2.1.Romances históricos
2.Romanticismo e historia	2.2.El señor de Bembibre
3.Realismo e historia	2.3.El drama romántico histórico
	3.1.Galdós: Episodios nacionales

Planificación docente

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Presentacións/exposicións	24	35	59
Actividades introdutorias	2	0	2
Sesión maxistral	22	35	57
Traballos e proxectos	0	32	32

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Presentacións/exposicións	Exposición en clase dalgún aspecto concreto do programa. Debate crítico posterior.
Actividades introdutorias	Presentación detallada do apartado "Contidos".
Sesión maxistral	Introdución á literatura histórica no século XIX

Atención personalizada

	Descrición
Sesión maxistral	Nas horas de titoría alumnas e alumnos poderán consultar, de maneira personalizada, calquera dúbida que teñan, tanto sobre os contidos da asignatura como sobre as diferentes cuestións relativas ó desenvolvemento dos traballos. Os traballos realizados na aula e o estudo os exercicios resoltos na mesma contarán tamén, en todo momento, con esta atención personalizada. A atención por correo electrónico levarase a cabo NAS MESMAS HORAS das titorías presenciais.
Presentacións/exposicións	Nas horas de titoría alumnas e alumnos poderán consultar, de maneira personalizada, calquera dúbida que teñan, tanto sobre os contidos da asignatura como sobre as diferentes cuestións relativas ó desenvolvemento dos traballos. Os traballos realizados na aula e o estudo os exercicios resoltos na mesma contarán tamén, en todo momento, con esta atención personalizada. A atención por correo electrónico levarase a cabo NAS MESMAS HORAS das titorías presenciais.
Actividades introdutorias	Nas horas de titoría alumnas e alumnos poderán consultar, de maneira personalizada, calquera dúbida que teñan, tanto sobre os contidos da asignatura como sobre as diferentes cuestións relativas ó desenvolvemento dos traballos. Os traballos realizados na aula e o estudo os exercicios resoltos na mesma contarán tamén, en todo momento, con esta atención personalizada. A atención por correo electrónico levarase a cabo NAS MESMAS HORAS das titorías presenciais.
Traballos e proxectos	Nas horas de titoría alumnas e alumnos poderán consultar, de maneira personalizada, calquera dúbida que teñan, tanto sobre os contidos da asignatura como sobre as diferentes cuestións relativas ó desenvolvemento dos traballos. Os traballos realizados na aula e o estudo os exercicios resoltos na mesma contarán tamén, en todo momento, con esta atención personalizada. A atención por correo electrónico levarase a cabo NAS MESMAS HORAS das titorías presenciais.

Avaliación

Descrición	Cualificación Competencias Avaliadas

Presentacións/exposicións	Exposición individual en clase dun aspecto do programa	75	CB3 CB5 CE1 CE2 CE3 CE4 CE5 CT5
Traballos e proxectos	Entrega dunha síntese individual das distintas exposicións.	25	CB3 CB5 CE1 CE2 CE3 CE4 CE5 CT5

Outros comentarios e avaliación de Xullo

A asignación de traballos e as datas das exposicións individuais faranse públicas en FAITIC ao comenzo do curso en xaneiro.

Ao tratarse dunha materia práctica, a asistencia ás diferentes sesións é imprescindible para ter dereito á avaliación continuada. Terá dereito á avaliación continuada quen asista a tódalas exposicións individuais e faga a súa propia na data estipulada.

A síntese individual escrita entregarase o martes 10 de maio. Este mesmo día farase o exame para quen non opte pola avaliación continuada. A avaliación global, tanto en maio como en xuño (na data que determine a FFT), consistirá nun exame teórico no que se deberá poststar a varias cuestións relacionadas co temario.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía

Cuenca, J. M., *Historia y literatura*, Madrid, 2004.

Durán, T., *La historia de España en Galdós*, Vigo, Universidade, 2012.

Gil y Carrasco, E., *El señor de Bembibre*, Madrid, Cátedra, 1989.

Gil y Zárate, A., *Carlos II el hechizado*, Florida, StockCero, 2013.

Saavedra, A. de, *Romances históricos*, Madrid, Cátedra, 1987.

Pérez Galdós, B., *La corte de Carlos IV*, Barcelona, Crítica, 1995.

Recomendacións

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Literatura española dos séculos XVIII e XIX/V01G160V01804

DATOS IDENTIFICATIVOS**Textos canónicos da literatura galega**

Materia	Textos canónicos da literatura galega			
Código	V01G160V01921			
Titulación	Grao en Estudos de Galego e Español			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OP	3	2c
Idioma				
Departamento	Filoloxía galega e latina			
Coordinador/a	Angueira Viturro, Anxo			
Profesorado	Angueira Viturro, Anxo			
Correo-e	angueira@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	Análise dos autores e das obras da literatura galega consideradas dentro do canon. Explicación e debate sobre as razóns de penenza ó canon.			

Competencias

Código		Tipoloxía
CB1	Que o estudantado demostre posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.	- saber
CB2	Que o estudantado saiba aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.	- saber - facer
CB3	Que o estudantado teña a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.	- saber - facer
CB4	Que o estudantado poida transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.	
CB5	Que o estudantado desenvolva aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.	
CE1	Dominar a comunicación cos e coas falantes das linguas de estudo no grao, en diferentes contextos sociais, profesionais e culturais, desenvolvendo a capacidade de comprensión e expresión oral e escrita, con tolerancia cara á diversidade social e cultural como resultado de defender os dereitos fundamentais de igualdade social, de xénero, de raza e de orientación sexual, e os valores propios da democracia e a cultura da paz.	
CE2	Identificar, comprender e apreciar as principais contribucións das literaturas do español (en España e en América) e do galego, con especial sensibilidade para as literaturas emparentadas, como son as que corresponden ás linguas neolatinas e en particular a portuguesa	- saber
CE3	Abarcar os fundamentos teóricos e aplicados que ofrecen os diferentes paradigmas lingüísticos, así como sintetizar, relacionar e describir as literaturas española, galega e lusófona nos seus distintos ámbitos culturais e sociais, períodos, xéneros e movementos	
CE4	Coñecer os métodos básicos do estudo e análise lingüística e literario	- saber
CE5	Dispoñer dos coñecementos necesarios para a comprensión, análise, desenvolvemento, avaliación e aproveitamento dos recursos lingüísticos e literarios para o futuro profesional	
CE6	Argumentar os temas e os textos obxecto de estudo de acordo coas convencións académicas, achegando probas e servíndose dos recursos bibliográficos e electrónicos dispoñibles, especialmente dos orientados á investigación lingüística e literaria e á docencia das linguas impartidas no grao.	- saber - facer
CE7	Participar en debates e actividades de grupo, e organizalos desenvolvendo un pensamento autónomo e crítico con respecto ás posicións alleas e á tolerancia cara á diversidade social e cultural que se expresa nas linguas e literaturas en cuestión.	
CE8	Formular razoamentos críticos nos ámbitos de estudo lingüístico e literario a fin de adquirir métodos sólidos de análise, que transcendan a simple aproximación intuitiva ás linguas e aos textos obxecto de estudo.	- saber - facer

CE9	Planificar, estruturar e desenvolver ensaios escritos e presentacións orais en español e en galego, formulando hipóteses cunha metodoloxía apropiada para transmitir ideas eficaces, de acordo coas convencións académicas, e argumentando os razoamentos expostos.	
CE10	Ser capaces de apreciar outras culturas e expresións artísticas e competentes para sensibilizar o medio propio na apreciación da diversidade intercultural. Explorar ademais as repercusións sociais, profesionais, educativas e culturais dos usos lingüísticos e da aprendizaxe das linguas estudadas no grao.	
CE11	Mostrar sensibilidade cara ás achegas feitas polas mulleres á literatura e á cultura española, galega e portuguesa nos seus diferentes ámbitos xeográficos e culturais. Entender as funcións do canon, a súa formación e os seus axentes, e valorar as exclusións que xera, por exemplo, a exclusión dos textos de escritoras, particularmente nos diferentes ámbitos xeográficos e culturais das linguas galega e española.	
CE12	Posuír unha conciencia crítica ante mecanismos de exclusión e discriminación das mulleres na linguaxe	
CE13	Ser competente para utilizar as novas tecnoloxías como recurso metodolóxico, de investigación, didáctico e de comunicación	
CT1	Que o estudantado demostrase posuír e comprender coñecementos dunha área de estudo que parte da base da educación secundaria, que se adoita atopar nun nivel que, se ben se apoia en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.	- saber
CT2	Que o alumnado saiba aplicar os seus coñecementos ao seu traballo ou a súa vocación dunha forma profesional, e posúa as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.	
CT3	Que o alumnado teña a capacidade de reunir e interpretar os datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre os temas destacados de índole social, científica ou ética.	- saber facer
CT4	Que as/os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solucións a un público tanto especializado como non especializado	
CT5	Que o alumnado desenvolvese aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.	

Resultados de aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe	Competencias
1. Desenvolver as capacidades de analizar que é o canon literario e os factores que inflúen na canonización.	CB1 CB2
2. Fomentar a capacidade crítica con todo tipo de textos e xéneros analizando a influencia social e política na difusión e coñecemento da literatura galega.	CB3 CB4
3. Capacitar o alumnado para a aplicación da análise dos textos escritos en galego e das figuras literarias ó longo da historia.	CB5 CE1
4. Valorar as contribucións literarias producidas dentro do sistema cultural de Galicia e, cos parámetros estudados, decidir que textos poden ser considerados canónicos.	CE2 CE3 CE4 CE5 CE6 CE7 CE8 CE9 CE10 CE11 CE12 CE13 CT1 CT2 CT3 CT4 CT5

Contidos

Tema	
1. Concepto do canon literario e dos textos canónicos.	1. Qué se entende e quen fixa o canon literario. 2. Presenza e ausencia do canon. 3. Literatura, canon e campo literario.
2. Rosalía e Follas novas	4. Estudo da autora e da obra no contexto do Rexurdimento.
3. Cabanillas e Na noite estrelecida	5. Estudo do autor e da obra no contexto da Época Nós.
4. Manoel Antonio e De catro a catro	6. Estudo do autor e da obra no contexto das vangardas en Galicia.
5. Merlín e familia de Cunqueiro e A esmorga de Blanco Amor.	7. Estudo dos autores e das obras no contexto da narrativa de posguerra

6. Longa noite de pedra de Celso Emilio Ferreiro. 6. Estudo do autor e da obra no contexto da poesía de posguerra.

7. Con pólvora e magnolias de Méndez Ferrín. 9. Estudo do autor e da obra no contexto da renovación estética do último terzo do século XX

Planificación docente

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Traballos de aula	22	8	30
Traballos tutelados	0	12	12
Sesión maxistral	20	0	20
Probas de resposta curta	2	10	12
Probas de resposta longa, de desenvolvemento	2	20	22
Traballos e proxectos	2	30	32

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Traballos de aula	Na aula faremos lecturas e comentarios dos textos máis salientables, dedicándolle a última parte de cada unha das sesións, que o alumnado deberá completar con outras lecturas e comentarios suxeridos.
Traballos tutelados	O alumnado deberá realizar ao longo do curso un conxunto de breves traballos que se irán sinalando segundo se vaia desenvolvendo a dinámica da docencia.
Sesión maxistral	O desenvolvemento da aula farase a partir de explicacións sobre cada tema nas que se vaian introducindo tamén os textos pertinentes.

Atención personalizada

	Descrición
Sesión maxistral	Para poder assimilar os contidos da sesión maxistral, o alumnado deberá prestar atención, preguntar o que non comprenda e tomar nota. Con iso e a bibliografía asignada debe facer os traballos para expoñer na aula.
Traballos de aula	Para poder assimilar os contidos da sesión maxistral, o alumnado deberá prestar atención, preguntar o que non comprenda e tomar nota. Con iso e a bibliografía asignada debe facer os traballos para expoñer na aula.
Traballos tutelados	Para poder assimilar os contidos da sesión maxistral, o alumnado deberá prestar atención, preguntar o que non comprenda e tomar nota. Con iso e a bibliografía asignada debe facer os traballos para expoñer na aula.
Probas de resposta curta	Para poder assimilar os contidos da sesión maxistral, o alumnado deberá prestar atención, preguntar o que non comprenda e tomar nota. Con iso e a bibliografía asignada debe facer os traballos para expoñer na aula.
Probas de resposta longa, de desenvolvemento	Para poder assimilar os contidos da sesión maxistral, o alumnado deberá prestar atención, preguntar o que non comprenda e tomar nota. Con iso e a bibliografía asignada debe facer os traballos para expoñer na aula.
Traballos e proxectos	Para poder assimilar os contidos da sesión maxistral, o alumnado deberá prestar atención, preguntar o que non comprenda e tomar nota. Con iso e a bibliografía asignada debe facer os traballos para expoñer na aula.

Avaliación

Descrición	Cualificación Competencias Avaliadas

Sesión maxistral	Farase mediante a exposición dos datos teóricos dos temas en relación ó sistema literario galego e á sociedade da etapa histórica na que se publicase a obra analizada. A asistencia será avaliada.	20	CB1 CB2 CB3 CB4 CB5 CE1 CE2 CE3 CE4 CE5 CE6 CE7 CE8 CE9 CE10 CE11 CE12 CE13 CT1 CT2 CT3 CT4 CT5
Traballos de aula	A partir da sesión maxistral, o alumnado deberá debater sobre o tema e presentar as súas opinións. Será imprescindible a asistencia ás aulas para a realización destes traballos.	10	CB1 CB2 CB3 CB4 CB5 CE1 CE2 CE3 CE4 CE5 CE6 CE7 CE8 CE9 CE10 CE11 CE12 CE13 CT1 CT2 CT3 CT4 CT5

Traballos tutelados	A profesora proporá no inicio do cuadrimestre a elaboración de un ou dous traballos sobre os temas estudados. A avaliación destes traballos farase en conxunto cos traballos persoais.	15	CB1 CB2 CB3 CB4 CB5 CE1 CE2 CE3 CE4 CE5 CE6 CE7 CE8 CE9 CE10 CE11 CE12 CE13 CT1 CT2 CT3 CT4 CT5
Probas de resposta curta	Ó longo do cuadrimestre, o profesor fará probas curtas sobre os temas estudados para comprobar o rendemento do traballo desenvolto.	20	CB1 CB2 CB3 CB4 CB5 CE1 CE2 CE3 CE4 CE5 CE6 CE7 CE8 CE9 CE10 CE11 CE12 CE13 CT1 CT2 CT3 CT4 CT5

Probas de resposta longa, de desenvolvemento	Estas probas serán para aqueles/as alumnos/as que non acadasen unha cualificación suficiente cos seus traballos de aula e os tutelados. Mais todo o alumnado poderá presentarse a elas.	20	CB1 CB2 CB3 CB4 CB5 CE1 CE2 CE3 CE4 CE5 CE6 CE7 CE8 CE9 CE10 CE11 CE12 CE13 CT1 CT2 CT3 CT4 CT5
Traballos e proxectos	Estes traballos son complementarios dos tutelados e comparten a cualificación.	15	CB1 CB2 CB3 CB4 CB5 CE1 CE2 CE3 CE4 CE5 CE6 CE7 CE8 CE9 CE10 CE11 CE12 CE13 CT1 CT2 CT3 CT4 CT5

Outros comentarios e avaliación de Xullo

Os discentes teñen que elixir ó comezo do curso entre un sistema de avaliación continua ou de avaliación única.

A avaliación única para os discentes que así o elixan ou para os que incumpran as condicións esixidas para a avaliación continua consistirá nun exame (70%), que se realizará na última semana do curso, e nun traballo (30%).

Na avaliación de xullo tódolos discentes deberán facer o exame na data oficial proposta pola facultade e entregar o traballo.

Bibliografía. Fontes de información

A bibliografía que se ofrece é esencialmente de consulta.

Figueroa, A.: *Nación, literatura e identidade*. Vigo: Xerais, 2001.

Tarrío, A. *Literatura Galega. Aportacións para unha historia crítica*. Vigo: Xerais, 1994.

Vilavedra, D. (coord.) *Diccionario de literatura galega I e II*. Vigo: Galaxia, 1997-1998.

----- *Historia da Literatura Galega*. Vigo: Galaxia, 1999.

VV.AA. *Historia da Literatura Galega*. Vigo: A Nosa Terra-ASPG, 1996-1998, 5 volumes.

VV. AA. *Galicia. Historia da Literatura Galega*. A Coruña: Hércules Edicións, varios tomos.

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Traballo de Fin de Grao/V01G160V01991

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

Crítica literaria/V01G160V01922

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Seminario de literatura galega desde 1900 ata 1936/V01G160V01508

Seminario de literatura galega desde 1936 a 1975/V01G160V01705

Outros comentarios

Recoméndase ter boa disposición para o estudo da literatura e gozar coa lectura de obras literarias de todos os tempos e culturas.

DATOS IDENTIFICATIVOS**Crítica literaria**

Materia	Crítica literaria			
Código	V01G160V01922			
Titulación	Grao en Estudos de Galego e Español			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OP	3	2c
Idioma	Castelán			
Departamento	Literatura española e teoría da literatura			
Coordinador/a	Becerra Suárez, María del Carmen			
Profesorado	Becerra Suárez, María del Carmen			
Correo-e	cbecerra@uvigo.es			
Web	http://fatic.uvigo.es			
Descrición xeral	A crítica literaria é unha disciplina de análise e valoración de obras literarias. Traballarase no curso en textos narrativos. Empregaranse as teorías e métodos da narratoloxía e da estética literaria: estudo das estruturas dos textos narrativos e sentido destes.			

Competencias

Código		Tipoloxía
CB1	Que o estudantado demostre posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.	- saber - saber facer
CB2	Que o estudantado saiba aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.	- saber - saber facer - Saber estar / ser
CB4	Que o estudantado poida transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.	- saber - saber facer - Saber estar / ser
CB5	Que o estudantado desenvolva aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.	
CE4	Coñecer os métodos básicos do estudo e análise lingüística e literario	- saber - saber facer - Saber estar / ser
CE7	Participar en debates e actividades de grupo, e organizalos desenvolvendo un pensamento autónomo e crítico con respecto ás posicións alleas e á tolerancia cara á diversidade social e cultural que se expresa nas linguas e literaturas en cuestión.	- saber - saber facer - Saber estar / ser
CE9	Planificar, estruturar e desenvolver ensaios escritos e presentacións orais en español e en galego, formulando hipóteses cunha metodoloxía apropiada para transmitir ideas eficaces, de acordo coas convencións académicas, e argumentando os razoamentos expostos.	- saber - saber facer
CE13	Ser competente para utilizar as novas tecnoloxías como recurso metodolóxico, de investigación, didáctico e de comunicación	- saber - saber facer - Saber estar / ser
CT1	Que o estudantado demostrase posuír e comprender coñecementos dunha área de estudo que parte da base da educación secundaria, que se adoita atopar nun nivel que, se ben se apoia en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.	- saber - saber facer
CT2	Que o alumnado saiba aplicar os seus coñecementos ao seu traballo ou a súa vocación dunha forma profesional, e posúa as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.	- saber - saber facer - Saber estar / ser

CT4	Que as/os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solucións a un público tanto especializado como non especializado	- saber - saber facer - Saber estar / ser
CT5	Que o alumnado desenvolvese aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.	- saber - saber facer - Saber estar / ser

Resultados de aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe	Competencias
1. Aprender, comprender e aplicar conceptos teóricos á interpretación e ó análise de textos literarios.	CB1 CB2 CB4 CB5 CE4 CE7 CE9 CE13 CT1 CT2 CT4 CT5
2. Saber apreciar a diferenza estética	CB4 CB5 CE4 CT1
3. Ser capaces de facer recensións de textos de creación literaria.	CB4 CE9 CE13 CT4 CT5
4. Potenciar a existencia de debates na clase a partires das lecturas previas.	CB2 CE9 CT2 CT4
5. Promover a autonomía do alumnado para producir e analizar discursos artísticos e críticos utilizando adecuadamente as metalinguaxes específicas.	CB2 CB4 CE13 CT5

Contidos

Tema	
1. A crítica literaria.	1.1. Historia, métodos, límites. 1.2. Crítica e interpretación.
2. Estrutura da novela	2.1. Deseño e paratextos. 2.2. Historia e discursos.
3. Modalización.	3.1. Focalización. 3.2. A voz narrativa. 3.3. A distancia narrativa.
4. O discurso da novela.	4.1. O discurso da voz narradora. 4.2. O discurso dos personaxes.
5. Filosofía da novela.	Polifonía e dialoxismo.

Planificación docente

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Sesión maxistral	22	0	22
Traballos de aula	12	36	48
Presentacións/exposicións	12	36	48
Resolución de problemas e/ou exercicios de forma autónoma	2	30	32

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Sesión maxistral	A profesoar explicará os contidos teóricos da materia. A asistencia é unha obriga.
Traballos de aula	Traballos de análise crítica de novelas e contos, que poderán facerse en grupo cando se indique.
Presentacións/exposicións	Exposición oral dos traballos de aula, poñendo especial énfase na claridade expositiva e no uso dun rexistro lingüístico adecuado á situación.
Resolución de problemas e/ou exercicios de forma autónoma	O alumnado ao menos unha vez ao cuadrimestre preparará unha recensión dunha novela ou libro de contos.

Atención personalizada

	Descrición
Traballos de aula	A profesoar orientará ao alumnado antes de cada exposición pública dun traballo, e antes de cada exercicio ou proba, ben en titoría de grupo ou ben personal.
Presentacións/exposicións	A profesoar orientará ao alumnado antes de cada exposición pública dun traballo, e antes de cada exercicio ou proba, ben en titoría de grupo ou ben personal.
Resolución de problemas e/ou exercicios de forma autónoma	A profesoar orientará ao alumnado antes de cada exposición pública dun traballo, e antes de cada exercicio ou proba, ben en titoría de grupo ou ben personal.

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
Sesión maxistral	Valorarase a atención e a capacidade para intervir propoñendo ou rebatendo ideas, ou manifestando dúbidas ou dificultades de comprensión.	5	CB1 CB2 CB4 CB5 CE4 CE7 CE9 CE13 CT1 CT2 CT4 CT5
Traballos de aula	Cualificarase o resultado final do traballo na aula, a seriedade e a capacidade crítica. Penalízase o plaxio.	25	CB1 CB2 CB4 CB5 CE4 CE7 CE9 CE13 CT1 CT2 CT4 CT5

Presentacións/exposicións	Valorarase a seriedade e o uso dunha linguaxe escrupulosamente correcta e precisa.	15	CB1 CB2 CB4 CB5 CE4 CE7 CE9 CE13 CT1 CT2 CT4 CT5
Resolución de problemas e/ou exercicios de forma autónoma	Valorarase a capacidade crítica e a orixinalidade, e o uso dunha linguaxe correcta e precisa. Penalízase o plaxio.	30	CB1 CB2 CB4 CB5 CE4 CE7 CE9 CE13 CT1 CT2 CT4 CT5

Outros comentarios e avaliación de Xullo

A avaliación será continua, o que implica asistencia (ao menos do 80% das clases), participación, e traballos. Se non pode seguir a avaliación continua a alumna/o deberá comunicarllo argumentadamente á profesora.

Se se prevé a imposibilidade de asistencia a clase, deberá comunicalo e xustificalo adecuadamente.

Nos casos de renuncia á avaliación continua, o alumnado será avaliado mediante proba única, que se celebrará ao final do cuadrimestre fóra do horario de aulas. A proba constará de preguntas e exercicios sobre os contidos do programa.

A mesma estrutura terá a proba na segunda edición de actas (xullo).

Bibliografía. Fontes de información

Bajtín, Mijail, Teoría y estética de la novela, Madrid, Taurus, 1994

Bajtín, Mijail, Estética de la creación verbal, México, Siglo XXI, 1997

Bal, Mieke, Teoría de la narrativa, Madrid, Cátedra, 1985

Chatman, Seymour, Historia y Discurso, Madrid, Taurus, 1990

Genette, Gérard, Figuras III, Barcelona, Lumen, 1989

Genette, Gérard, Nuevo discurso del relato, Madrid, Cátedra, 1998

Reis, Carlos y Lopes, Ana Cristina M., Diccionario de Narratología, Salamanca, Ediciones del Colegio de España, 1996

Vallés Calatrava, José, Diccionario de teoría de la narrativa, Salobreña, Editorial Alhulia, 2002

Villanueva Prieto, Darío, Comentario de textos narrativos: la novela, Gijón, Júcar, 1999 (2ª ed.)

Recomendacións

Materias que continúan o temario

(*)/

Materias que se recomenda ter cursado previamente

(*)/

DATOS IDENTIFICATIVOS**Traballo de Fin de Grao**

Materia	Traballo de Fin de Grao			
Código	V01G160V01991			
Titulación	Grao en Estudos de Galego e Español			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	4	2c
Idioma	Castelán Galego			
Departamento				
Coordinador/a	Rodríguez Vega, María Regina			
Profesorado	Rodríguez Vega, María Regina			
Correo-e	xinavega@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	O "Traballo de fin de grao" (TFG) é un traballo persoal que o discente debe facer de maneira autónoma baixo a titorización dun/ha docente da Facultade con docencia no grao. O TFG está orientado á avaliación das competencias asociadas ao título (Real Decreto 1393/2007). Xa que é un requisito para a graduación, debe entenderse como unha oportunidade de aprendizaxe que ilusione antes que coma un mero trámite.			

Competencias

Código		Tipoloxía
CB1	Que o estudantado demostre posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.	- saber - saber facer
CB2	Que o estudantado saiba aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.	- saber facer
CB3	Que o estudantado teña a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.	- saber facer
CB4	Que o estudantado poida transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.	- saber facer
CB5	Que o estudantado desenvolva aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.	- saber facer - Saber estar / ser
CT1	Que o estudantado demostrase posuír e comprender coñecementos dunha área de estudo que parte da base da educación secundaria, que se adoita atopar nun nivel que, se ben se apoia en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.	
CT2	Que o alumnado saiba aplicar os seus coñecementos ao seu traballo ou a súa vocación dunha forma profesional, e posúa as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.	
CT3	Que o alumnado teña a capacidade de reunir e interpretar os datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre os temas destacados de índole social, científica ou ética.	
CT4	Que as/os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solucións a un público tanto especializado como non especializado	
CT5	Que o alumnado desenvolva aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.	

Resultados de aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe	Competencias

Na memoria do grao non se describiron competencias específicas para o TFG fóra das competencias xerais do grao.

CB1
CB2
CB3
CB4
CB5
CT1
CT2
CT3
CT4
CT5

Contidos	
Tema	
-Estrutura básica	1. Portada 2. Índices (contidos, táboas, ilustracións, figuras, anexos, etc.) 3. Dedicatorias e agradecementos 4. Resumo e palabras clave 5. Introducción/presentación 6. Marco conceptual 7. Metodoloxía 8. Resultados 9. Conclusións Bibliografía Anexos
-Introdución/presentación	Recoméndase que inclúa os seguintes apartados: -O obxecto de estudo material -Xustificación do tema elixido -Revisión crítica de antecedentes -Obxectivos -Estrutura do TFM
-Marco conceptual	Recoméndase que inclúa unha revisión dos conceptos fundamentais e dos argumentos epistemolóxicos que se manexan no TFG.
-Metodoloxía	Trátase de responder ao "como", isto é, describir as técnicas e os procedementos que se levaron a cabo para desenvolver o proxecto. Os materiais utilizados, a perspectiva metodolóxica (cuantitativa, cualitativa, mixta), as técnicas de produción de datos utilizadas, así como todos os aspectos que se considere preciso destacar sobre o procedemento seguido na elaboración do TFG.
-Resultados	Descrición clara e interpretación dos resultados obtidos.
-Conclusións	As conclusións son fundamentais e nunca deben redactarse como se se tratase dun resumo do traballo. Deben poñerse en relación coa(s) pregunta(s), cos obxectivos e/ou hipóteses propostos. Recoméndase que as conclusións rematen con algunha suxestión de liñas de traballo futuras.
-Bibliografía	A bibliografía ha incluír só as referencias citadas no texto. Hai varios modelos válidos para elaborar unha bibliografía. Recoméndase a que recolleamos no apartado "Bibliografía. Fontes de Información" desta mesma guía docente.

Planificación docente

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Traballos tutelados	5	145	150

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

Descrición

Traballos tutelados

Na redacción e presentación do TFG suxírese que se sigan as seguintes pautas:

-Extensión. O TFG terá unha extensión entre 7000 e 9000 palabras. Deberá ser entregado en formato impreso (3 copias) e en PDF. Recoméndase a impresión do TFG a dobre cara.

-Portada. Haberá de incluír: Grao Universitario en Estudos de Galego e Español / Facultade de Filoloxía e Tradución / Universidade de Vigo (na parte superior dereita), título completo do TFG, autoría e dirección, mes-ano da presentación (parte inferior).

-Elementos gráficos. As figuras, gráficos, imaxes, táboas, etc. numeraranse correlativamente e virán acompañadas dun título na parte superior (exemplo: "Figura 1: Título da figura").

-Aspectos ortotipográficos: fonte tipo Baskerville, Candara, Book Antiqua, Garamond (12 pt), interlineado 1.5, aliñación xustificada, marxes 2.5 cm.

-Notas ao pé. As notas terán numeración automática, aparecerán a pé de páxina e estarán no mesmo tipo de letra (10 pt).

-Citas. As citas textuais de ata dúas liñas incluíranse no corpo do texto, marcadas entre comiñas e seguidas pola súa referencia: o apelido do/a autor/a (ou autores/as), o ano de publicación e o número da(s) páxina(s) entre parénteses. Exemplo: corpo do texto "cita textual breve entre comiñas" (Apelido1 e Apelido2, 2007: 121-122). As citas textuais superiores a dúas liñas inseriranse nun parágrafo á parte con sangría esquerda. Na fin da cita, entre parénteses, aparecerán o apelido do/a autor/a (ou autores/as), o ano de publicación e o número da(s) páxina(s). Exemplo: (Apelido1 e Apelido2, 2007: 121-122).

Atención personalizada

	Descrición
Traballos tutelados	O TFG realizarase baixo a supervisión dun titor ou dunha titora. O discente ten dereito a unha atención personalizada co seu titor ou titora dende o momento en que a Facultade llo asigna. Como sinala o regulamento do TFG da Facultade de Filoloxía e Tradución, no seu artigo 4.6 "O profesorado non ten a obriga de lle dedicar máis horas de atendimento ó alumnado cás recoñecidas na 'Normativa de recoñecementos docentes' aprobada anualmente polo Consello de Goberno". Para o curso 2014-15, a normativa recoñece 5 horas por TFG. En todo caso, o discente poderá superar ese recoñecemento horario na medida en que o estime oportuno para un seguimento satisfactorio do traballo.

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
Traballos tutelados	A comisión avaliadora terá en conta os seguintes criterios: -Calidade técnica do traballo, fundamentación teórica, proposta metodolóxica, capacidade crítica do discente (60%). -A presentación escrita do TFG (20%). Valorarase especialmente a corrección formal e a adecuación aos estándares académicos descritos nesta guía -A defensa oral do TFG (20%). Valorarase especialmente a habilidade e o dominio da linguaxe verbal e a capacidade de síntese. IMPORTANTE O seguimento dunhas normas éticas considérase básico na elaboración do TFG. En particular, o respecto polo recoñecemento da autoría allea. Así, calquera plaxio identificado será motivo de suspenso do TFG. Entenderase por plaxio calquera reprodución literal presentada como propia dun texto alleo, independentemente da súa extensión ou calquera apropiación das ideas ou metodoloxía dun/a autor/a que non se mencione nas referencias e, isto, sexa cal sexa a súa procedencia (dun traballo individual ou colectivo, dunha publicación impresa ou dun documento electrónico ou de uso restrinxido, páxina web, ou traballo que se está levando a cabo por parte dalgún/a compañeiro/a, etc.).	100	CB1 CB2 CB3 CB4 CB5 CT1 CT2 CT3 CT4 CT5

Outros comentarios e avaliación de Xullo

Defensa oral do TFG.

O/A estudante disporá de 10 minutos para presentar a súa proposta. Recoméndase que inclúa na súa intervención os aspectos seguintes:

-*Introdución*: problemática obxecto de estudo e o seu interese.

-*Bases teóricas e/ou metodolóxicas*: marco teórico e hipótese(s) do traballo.

-*Resultados*: principais resultados obtidos.

-*Conclusións*: achegas do traballo ao obxecto de estudo

Na presentación oral o alumnado non poderá ler. Si poderá empregar un pequeno guión ou acompañar a súa presentación oral de material de soporte visual, auditivo, etc., pero a presentación oral NON pode constituír a simple lectura do devandito material.

Os membros da comisión avaliadora presentarán nun tempo máximo de 15 minutos os seus comentarios e preguntas, as cales deberá contestar, brevemente, o/a estudante.

Despois da deliberación a porta pechada, e unha vez decidida a cualificación do TFG (que, segundo se recolle no artigo 7, parágrafo 7, do Regulamento do TFG da Facultade de Filoloxía e Tradución, deberá ser numérica, de 0 a 10, coa posibilidade de outorgar matrícula de honra (MH) nas condicións determinadas na normativa), a comisión avaliadora levantará acta do acto de defensa e entregarlle unha copia á persoa responsable da materia (para que complete a acta correspondente na secretaría virtual) e outra á Secretaría do alumnado (cfr. art. 7, parágrafo 9 do Regulamento do TFG da FFT). No suposto de que a cualificación do TFG sexa a de suspenso, lémbrese que a comisión avaliadora lles entregará a estudantes e profesorado titor un informe coas recomendacións oportunas para mellorar o TFG en posteriores avaliacións (cfr. art. 7, parágrafo 8 do Regulamento do TFG da FFT).

Bibliografía. Fontes de información

En cada TFG haberá que empregar toda aquela bibliografía que o/a autor/a, baixo a supervisión do profesorado titor, considere conveniente. A epígrafe Bibliografía só recollerá os traballos citados no TFG e aparecerá despois do final do texto, separada por unha liña en branco, e con sangrado francés. Ordenarase alfabeticamente por autor/a e ano de primeira edición do orixinal segundo os modelos seguintes:

Baranda Leturio, Nieves (2001). *La prosa y el teatro medievales*. Madrid: UNED.

Gordon, Raymond G., Jr. (ed.) (2005). *Ethnologue: Languages of the World*. Dallas, Texas: SIL International. Dispoñible en liña: <http://www.ethnologue.com> Herrero Blanco, Ángel (2002). "La investigación lingüística de las lenguas de signos". *LynX. Panorámica de Estudios Lingüísticos*, 1, 9-47.

Ruiz García, Martha Elizabeth (2001). *El español popular de Chocó, Colombia: evidencia de una reestructuración parcial*. Doctoral thesis. Ann Arbor: University Microfilm International.

Wagner, Claudio (1991). "Las lenguas indígenas de América (lenguas amerindias)". *Documentos Lingüísticos y Literarios*, 17, 30-37. Dispoñible en liña: http://www.humanidades.uach.cl/documentos_linguisticos/document.php?id=350 **Servicio de Biblioteca de la Universidad de La Laguna, Cómo elaborar un trabajo. Dispoñible en liña: http://www.ull.es/view/institucional/bbtk/Como_elaborar_un_trabajo/es (última consulta: 20/07/2012).**

Warburton, Nigel (2007). *The Basics of Essay Writing*. Oxford: Routledge. Citado pola edición española: *Cómo aprender a escribir*. Traducido por Lourdes Bassols Pascual. Barcelona: Paidós, 2012.

Recomendacións